

การผลิตหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม
จังหวัดพิจิตร ชู่นานาชาติ

โดย

อาศิรา ราชเวียง

สนับสนุนงบประมาณโดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

งบประมาณ ปี 2558

Production of Phatthalung's Cultural Photo Book to
International

by

Akera Ratchavieng

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2015

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การผลิตหนังสือภาพกายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง
สู่นานาชาติ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยต้องขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
รัตนโกสินทร์ ที่ให้โอกาสสนับสนุนทุนวิจัย ที่สามารถนำไปพัฒนางานวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่
กำหนดไว้

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี นักศึกษา ที่ให้การ
สนับสนุนและให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

และท้ายที่สุดนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และคณาจารย์ ที่ให้กำลังใจ
และคำแนะนำ ทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงวิชาชีพ ตลอดจนสถาบันการศึกษา ด้วยการสร้าง
ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษา และคณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้ จะ
สามารถเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับมาตรฐานการศึกษา ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของการประกัน
คุณภาพการศึกษา และยิ่งประโยชน์สูงสุดให้กับนักศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไปใน
อนาคต

อาศิรา ราชเวียง
กันยายน 2558

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ :

ชื่อโครงการ : การผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

ชื่อนักวิจัย : อาศิรา ราชเวียง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการงานทำวิจัย (Research) การผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาคุณภาพด้านสื่อของการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง จำนวน 6 ท่าน โดยแบ่งเป็น 1. ด้านเนื้อหา 3 ท่าน และ 2. ด้านสื่อ 3 ท่าน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า การประเมินในด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 การประเมินในด้านสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 โดยผลรวมของคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ด้านนั้นเท่ากับ 4.56 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ดังนั้น ในการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

Abstract

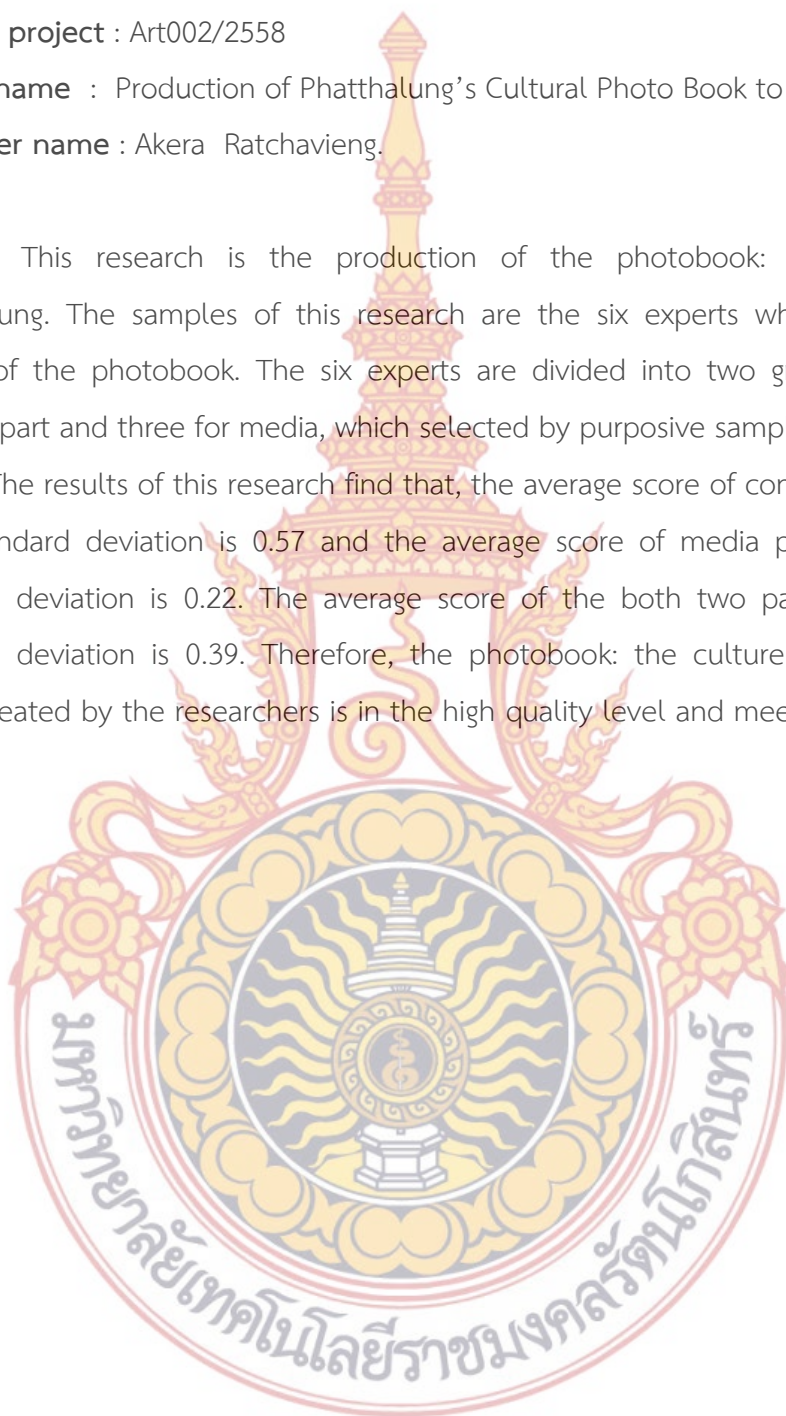
Code of project : Art002/2558

Project name : Production of Phatthalung's Cultural Photo Book to International

Resercher name : Akera Ratchavieng.

This research is the production of the photobook: the culture of Phatthalung. The samples of this research are the six experts who evaluate the quality of the photobook. The six experts are divided into two groups, three for content part and three for media, which selected by purposive sampling.

The results of this research find that, the average score of content part is 4.47 with standard deviation is 0.57 and the average score of media part is 4.66 with standard deviation is 0.22. The average score of the both two parts is 4.56 with standard deviation is 0.39. Therefore, the photobook: the culture of Phatthalung which created by the researchers is in the high quality level and meets the efficiency criterion.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
3 วิธีดำเนินการวิจัย	146
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	146
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	146
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	150
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	153
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	161
บรรณานุกรม	170
ภาคผนวก	173
ประวัติผู้วิจัย	211

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ลักษณะผิวกระดาษกับการเลือกใช้	32
2.2	ข้อดี ข้อเสียของการเตรียมต้นฉบับด้วยคอมพิวเตอร์	37
2.3	ความหมายทางจิตวิทยาของสีต่าง ๆ	90
2.4	การกำหนดหน้ายก	101
2.5	การพับหน้ายก	102
4.1	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสื่อการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญใน ด้านเนื้อหา 3 ท่าน	153
4.2	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสื่อการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญใน ด้านสื่อ 3 ท่าน	155
4.3	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสื่อการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญใน ด้านเนื้อหา 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 ท่าน	159

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างหนังสือภาพ	43
2.2 ตัวอย่างหนังสือภาพ	43
2.3 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.4 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.5 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.6 ตัวอย่างหนังสือภาพ	45
2.7 ตัวอย่างหนังสือภาพ	45
2.8 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.9 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.10 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.11 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.12 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.13 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.14 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.15 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.16 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.17 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.18 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.19 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.20 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.21 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.22 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.23 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 1	58
2.24 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 2	58
2.25 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 3	58
2.26 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 4	59
2.27 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 5	59
2.28 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 6	60

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.29 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 7	60
2.30 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 8	61
2.31 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 9	61
2.32 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 10	61
2.33 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	66
2.34 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.35 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.36 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.37 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.38 ตัวอย่างตัวเรียงพิมพ์ขนาดต่าง ๆ	71
2.39 ตัวอย่างขนาดตัวอักษร	72
2.40 ตัวอย่างระยะห่างตัวอักษร	72
2.41 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	72
2.42 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.43 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.44 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.45 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.46 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.47 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.48 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.49 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.50 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.51 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.52 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.53 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.54 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.55 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.56 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.57	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.58	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.59	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.60	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.61	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.62	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.63	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.64	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.65	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.66	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.67	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.68	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.69	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.70	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.71	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.72	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.73	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	81
2.74	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.75	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.76	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.77	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.78	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.79	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.80	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.81	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.82	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.83	ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85
2.84	ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.85 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85
2.86 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	86
2.87 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	86
2.88 ตัวอย่างภาพวงล้อสี	87
2.89 ตัวอย่างภาพวงล้อสีอุ่นและสีเย็น	87
2.90 ตัวอย่างการเลือกสีฉากหลัง	91
2.91 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบ	93
2.92 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแกน	93
2.93 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวที	93
2.94 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแอล	94
2.95 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแซด	94
2.96 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวเอส	94
2.97 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตาราง	95
2.98 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบหน้าต่าง	95
2.99 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบกรอบภาพ	95
2.100 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบจุด	96
2.101 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นรายละเอียด	96
2.102 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นตัวอักษร	96
2.103 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบละครสัตว์	97
2.104 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบซ้อน	97
2.105 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเงาภาพ	97
2.106 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบปริศนา	98
2.107 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแรงตลใจจากตัวอักษร	98
2.108 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 1	103
2.109 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 2	104
2.110 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 3	104
2.111 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 4	105
2.112 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 5	105

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.113 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 6	106
2.114 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 7	106
2.115 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 8	106
2.116 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 9	107
2.117 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 10	107
2.118 ตัวอย่างหนังสือสไตล์พาโนรามา	109
2.119 ตัวอย่างทิศทางการวางหน้าของกระดาษ	109
2.120 ตัวอย่างรูปทรง	110
2.121 ตัวอย่างรูปร่างลักษณะ	110
2.122 ตัวอย่างความสมดุลที่เท่ากัน	111
2.123 ตัวอย่างฉากหน้า	111
2.124 ตัวอย่างฉากหลัง	112
2.125 ตัวอย่างกฎสามส่วน	112
2.126 ตัวอย่างเส้นนำสายตา	113
2.127 ตัวอย่างเน้นด้วยกรอบ	113
2.128 ตัวอย่างเน้นรูปแบบซ้ำซ้อน	113
2.129 ตัวอย่างภาพเลนส์มุมกว้าง	116
2.130 ตัวอย่างภาพเลนส์เทเล	116
2.131 ตัวอย่างภาพเลนส์มาโคร	116
2.132 ตัวอย่างภาพเลนส์ซูม	117
2.133 ตัวอย่างภาพเลือกคนที่เด่น	121
2.134 ตัวอย่างภาพการนำสายตา	121
2.135 ตัวอย่างภาพแนวนอนกับแนวตั้ง	122
2.136 ตัวอย่างภาพจุดตัด 9 ช่อง	122
2.137 ตัวอย่างภาพวางตำแหน่ง	123
2.138 ตัวอย่างภาพเคลื่อนไหว	124
2.139 ตัวอย่างภาพตัดขอบภาพ	124
2.140 ตัวอย่างภาพมองไปข้างหน้า	125

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.141 ตัวอย่างภาพเต็มเฟรม	125
2.142 ตัวอย่างภาพสูงและต่ำ	126
2.143 ตัวอย่างภาพจุดที่อยู่สูงจนเห็นทุกอย่าง	126
2.144 ตัวอย่างภาพสิ่งที่แตกต่าง	127
2.145 ตัวอย่างภาพชัดลึก	128
2.146 ตัวอย่างภาพชัดตื้น	128
2.147 ตัวอย่างภาพจุดลับสายตา	128
2.148 ตัวอย่างภาพน้ำหนักสีและเงา	129
2.149 ตัวอย่างภาพลวดลายซ้ำ ๆ	129
2.150 ตัวอย่างภาพรักษาสมาตร	130
2.151 ตัวอย่างภาพกรอบภาพในธรรมชาติ	130
2.152 ตัวอย่างภาพประตูและซุ้ม	131
2.153 ตัวอย่างภาพต้องเตรียมไว้	131
2.154 ตัวอย่างภาพที่กั้นหนังสือ	132
2.155 ตัวอย่างภาพแนวตั้ง	133
2.156 ตัวอย่างภาพเลือกจังหวะให้เหมาะ	133
2.157 ตัวอย่างภาพขนบประเพณีและวิถีชีวิต	134
2.158 ตัวอย่างภาพชีวิตจริง	135
2.159 ตัวอย่างภาพแอบถ่ายหรือขอถ่าย	136
2.160 ตัวอย่างภาพภาษาท่าทาง	136
2.161 ตัวอย่างภาพแสงบนเวที	137
2.162 ตัวอย่างภาพโซวี่ลีลา	137
2.163 ตัวอย่างภาพงานในชนบท	138
2.164 ตัวอย่างภาพโรงงานและเวิร์คชอป	138
2.165 ตัวอย่างถ่ายให้เห็นเฉพาะบางส่วน	139
2.166 ตัวอย่างภาพรายละเอียดในชีวิตประจำวัน	140
2.167 ตัวอย่างภาพมือ	141

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างรวดเร็วในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา และยังคงเจริญเติบโตต่อไปอีกอย่างไม่หยุดยั้ง แม้ว่าจะมีสถานการณ์บางประการที่มีส่วนทำให้ชะลอการท่องเที่ยวให้ลดถอยลงบ้าง ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของไทย ได้เจริญรุดหน้ามาตามลำดับเป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของไทย เป็นการสร้างอาชีพและสร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่ท้องถิ่นต่างๆ อีกทั้งเป็นการกระจายรายได้ออกไปสู่ท้องถิ่น จึงต้องพยายามจัดการให้การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้อย่างมหาศาลสู่ประเทศ จากนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศไทยจะเห็นได้ว่านอกจากการส่งออกแล้ว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นอีกทางหนึ่งที่รัฐบาลฝากความหวังไว้ เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวสูงกว่าคู่แข่งในภูมิภาคเดียวกัน ทางรัฐบาลได้ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเฉพาะการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภายใต้คำขวัญที่ว่า “ท่องเที่ยวกรีกครี้น เศรษฐกิจคึกคัก” “เที่ยวเมืองไทยไปได้ทุกเดือน” “การท่องเที่ยวในวันธรรมดาที่ไม่ธรรมดา” ทั้งนี้เพื่อชักชวนชาวไทยท่องเที่ยวในประเทศไทย ไม่ให้นำเงินตราไปใช้สอยเพื่อการท่องเที่ยวต่างประเทศ (เฉลิมพงศ์ วิโสสงคราม, 2553:1)

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีผู้ดำเนินงานต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น การบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หรือสินค้าท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว การเผยแพร่การท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำมาพัฒนาและแก้ปัญหาการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องมีการศึกษาและวางแผน เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ไปพร้อมๆกับพยายามที่จะอนุรักษ์คุณค่าของสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่หรือเสื่อมสภาพน้อยที่สุด ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยาวนานจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กล่าวถึงความหมายและประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้ สรุปได้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สิ่งที่ดีดึงดูดใจให้ผู้คนมาเยือนถิ่นนั้นๆ อาจจำแนกลักษณะตามความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ 3 ประเภท คือ ประเภทธรรมชาติ ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุโบราณสถาน และศาสนา และประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

จังหวัดพัทลุงก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีความหลากหลาย โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมซึ่งจากการศึกษาพบว่า จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดหนังตะลุงมโนราห์และยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปปะการแสดง สืบทอดมาถึงปัจจุบัน มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีแหล่งปฏิบัติธรรม เช่น วัดถ้ำสุมนิ วัดพุทธโคดม(อำเภอศรีนครินทร์) และเป็นถิ่นหรือแหล่งตรรกศिलाที่เลื่องชื่อทางไสยเวทที่สำคัญ เช่น วัดเขาอ้อ วัดบ้านสวน วัดดอนศาลา อำเภอควนขนุน เป็นต้น (นพพล ฦ นคร, 2553:3)

ความสำคัญของการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายในที่นี้หมายถึงนักท่องเที่ยวและประชาชนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกระดับในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดและเข้าใจถึงสภาพแวดล้อมและปัจจัยพื้นฐานได้เป็นอย่างดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำรวมถึงภารกิจการถ่ายโอนด้านการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 3 ภารกิจ ได้แก่ การวางแผนการท่องเที่ยว การปรับปรุงดูแลบำรุงรักษาสถานที่ท่องเที่ยว และการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ซึ่งในพื้นที่มีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างมากมาย ควรมีแนวทางในการดำเนินงานที่ถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จได้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและการท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศ (เฉลิมพงศ์ วิโสจสงคราม, 2553:2-3)

จังหวัดพัทลุงเป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จักหรือแวะมาเที่ยวมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดพัทลุงจะมาเที่ยวกันเป็นกลุ่ม เป็นครอบครัวมีความตั้งใจมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวหลัก (นवल ณ นคร, 2553:3)

“ภาพถ่ายเป็นสื่อภาษาสากล ภาพถ่ายเป็นภาษาเก่าแก่ที่มีความหมาย ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจ ภาพถ่ายเป็นกระจกเงาแห่งชีวิต ภาพถ่ายบอกกล่าวเรื่องราวและศิลปะวิทยาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน” ดังสุภาชิตจินว่า “ภาพเพียงภาพเดียวดีกว่าคำพูดพันคำ” และดังสุภาชิตไทยว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” ความสำคัญของภาพถ่ายที่ผ่านมาภาพถ่ายมีบทบาทต่อชีวิตในหลายแง่มุม เพราะภาพถ่ายเป็นภาษาสากล

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพมีการพัฒนาก้าวไกลไปมาก การถ่ายภาพจึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ภาพถ่ายจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ต่อแนวคิด สร้างประชาคติให้เกิดขึ้นในสังคม เฉพาะอย่างยิ่งการเป็นตัวชี้้นำให้คนมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อผู้พบเห็นแล้วเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมได้ การถ่ายภาพจึงมีประโยชน์อย่างมหาศาลกับสังคมโลกปัจจุบัน (นิตยา ชำนาญป่า, 2553:12)

ภาพถ่ายนั้น ก็คือ เรื่องราวหรือเนื้อหาที่ผู้ถ่ายภาพจะต้องบรรจุในภาพถ่าย ผู้ถ่ายภาพจะต้องได้รับแรงบันดาลใจจากสังคมและสิ่งแวดล้อมก่อนแล้วจึงถ่ายทอดสิ่งนั้นลงบนภาพถ่ายอีกที จึงกล่าวได้ว่า ผู้ถ่ายภาพคือศิลปินที่สร้างความสมจริงชีวิตและวิญญาณให้แก่ภาพถ่าย ภาพถ่ายจึงมิใช่เพียงรายงานความเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาหากแต่ได้สอดแทรกความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้ถ่ายภาพอย่างมีศิลปะและสอดคล้องกับสภาพสังคม เพื่อเป็นการชี้แนะปัญหา เสนอแนะสิ่งที่ดีงามและเพื่อยกระดับชีวิตของมวลมนุษย์ ฉะนั้นภาพถ่ายย่อมสมควรได้รับการยกย่องว่าเป็นงานศิลปะและผู้ถ่ายภาพก็คือศิลปิน

ความสำคัญของภาพยังสามารถสร้างความเชื่อถือได้ดีกว่าภาพในรูปแบบอื่น การใช้ภาพถ่ายประกอบการพิจารณาคดีในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาได้เห็นสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์นั้นได้ดียิ่งขึ้น หรือการใช้ภาพถ่ายในการโฆษณาชักชวนเพื่อหาเสียงเลือกตั้งบุคคลเป็น

ผู้แทนเพื่อกิจการต่าง ๆ รวมถึงการใช้ภาพถ่ายอื่นทำเหตุการณ์ ประวัติความเป็นมาต่าง ๆ ของบุคคล ทำให้การบันทึกความทรงจำมีความเป็นรูปธรรมสูงกว่าการจดบันทึกด้วยอักษร ปัจจุบันภาพถ่ายสีธรรมชาติมีอิทธิพลสูงมากในการถ่ายทอดความคิดทัศนคติ และสร้างภาพพจน์ ได้ใกล้เคียงสถานการณ์จริง (www.chanpradit.ac.th, 2556)

หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่นำเสนอภาพประกอบมากกว่าเนื้อหาสาระเรื่องราว โดยรูปแบบจะมีตัวอักษรน้อย มีภาพประกอบขนาดใหญ่ โดยภาพประกอบเหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องแทนตัวอักษร บางครั้งอาจจะมีตัวอักษรบอกเล่าเรื่องราวเลยก็ได้ (นิยดา หวังวิวัฒน์ศิลป์, 2551:6)

Photo Book คือการรวบรวมภาพเป็นเล่ม เป็นหนังสือภาพที่รวมภาพถ่ายจากกล้องดิจิทัลเป็นรูปเล่ม เป็นลักษณะหนังสือ เปิดดูได้ง่ายและพกพาสะดวกซึ่งมีขนาด A4/A5 และเล่มเล็กลงมา พิมพ์ 2 หน้าได้ด้วยกระดาษอาร์ตมันหรืออาร์ตด้านก็ได้ เช่นเดียวกับหนังสือแฟชั่นต่างๆทั่วไป โดยใช้เครื่องพิมพ์แบบดิจิทัล เป็นนวัตกรรมใหม่ ที่กำลังเป็นที่นิยม และแพร่หลายในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรป เช่น เยอรมัน สวิสเซอร์แลนด์ และอเมริกา รวมถึงในทวีปเอเชีย เช่น ญี่ปุ่นที่เรียกว่า Photo Books เพราะบุ๊ค (Books) หมายถึงหนังสือ หรือแมกกาซีน (www.photobookthai.com, 2556) วัตถุประสงค์การท่องเที่ยวถือเป็นรายได้หลักของมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ซึ่งมาจากคนในประเทศและต่างประเทศ ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจไทยโดยรวม เป็นการสร้างอาชีพและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่คนในท้องถิ่นต่างๆ การพัฒนาบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวหลากหลาย การเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ และเพื่อให้การดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ดำเนินต่อไปตามเป้าหมาย การเผยแพร่การท่องเที่ยวก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญจังหวัดพัทลุงก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่จังหวัดพัทลุงยังเป็นเมืองที่นักท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักหรือแวะมาเที่ยวมากนัก จึงไม่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวหลักที่ขึ้นชื่อของประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาการผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งระดับชาติและนานาชาติต่อไป

2.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อส่งเสริมและบูรณาการการท่องเที่ยวในระดับชาติสู่ระดับนานาชาติ

3.สมมติฐานของการวิจัย

- 1.บทเรียนการสอนออนไลน์มีผลดีมีเดียโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชันผ่านเว็บ เรื่องกฎหมายและจริยธรรม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีขึ้นไป
- 2.บทเรียนออนไลน์มีผลดีมีเดียโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชันผ่านเว็บ เรื่องกฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน มีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

4.กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวความคิดในการพัฒนาบทเรียนการสอนโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชั่นผ่านเว็บซึ่งยึดเทคนิคการออกแบบกระบวนการการเรียนการสอนของกาเย่ (Gagne') (2550) (Internet) จำนวน 9 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการสร้างความเข้าใจ (Gaining Attention)
2. ขั้นการแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ (Informing Learners of the Objective)
3. ขั้นส่งเสริมให้ระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนมา (Stimulating Recall of Prerequisite Learning)
4. ขั้นการเสนอสิ่งเร้าเพื่อการเรียนใหม่ (Presenting the Stimulus Materials)
5. ขั้นให้การแนะนำช่วยเหลือในการเรียน (Providing Learning Guidance)
6. ขั้นให้นักเรียนได้มีการแสดงออก (Eliciting the Performance)
7. ขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Providing Feedback)
8. ขั้นการประเมินผล (Assessing Performance)
9. ขั้นระดับความคงทนในเรื่องที่จะเรียน และการถ่ายโยง (Enhancing Retention and Transfer)

5.ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาวิชา

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนการสอนออนไลน์มีเดียเดียวโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชั่น เรื่องกฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ

4.1 คุณภาพของบทเรียนการสอนผ่านเว็บ เรื่องกฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน

4.2 ประสิทธิภาพของบทเรียนการสอนผ่านเว็บ เรื่องกฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนออนไลน์มีเดียเดียวโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชั่น หมายถึง บทเรียนการสอนผ่านเว็บ วิชากฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน จำนวน 10 หน่วยการเรียนรู้ โดยเว็ลต์ไวด์เว็บเป็นพื้นฐาน มีสื่อหลายมิติ เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างและอาศัยคุณสมบัติที่มีอยู่ของเว็ลต์ไวด์เว็บมาสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการออกแบบเรียนยึดหลักกระบวนการเรียนการสอนของกาเย่ (Gagne')

2. คุณภาพของบทเรียนการสอนผ่านเว็บ หมายถึง ผลที่ได้จากการประเมินบทเรียนการสอน โดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชันผ่านเว็บของผู้ใช้บทเรียนการสอนผ่านเว็บ ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนการสอนผ่านเว็บ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในการเรียนด้วยบทเรียนการสอนผ่านเว็บ ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งไม่ต่ำกว่า 80/80 (E_1/E_2)

80 (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งคิดจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดแต่ละหน่วยการเรียนรู้รวมกัน

80 (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคิดจากค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนการสอนผ่านเว็บครบทุกหน่วยการเรียนรู้

4. แบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือสำหรับวัดใช้ ประเมินผล เมื่อผู้เรียนได้เรียนสำเร็จจากบทเรียนการสอนผ่านเว็บทั้ง 10 หน่วยการเรียนรู้ ในเรื่อง กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบ หลังจากเรียนด้วยบทเรียน การสอนโดยระบบไฮเดฟฟินีชันผ่านเว็บครบทุกหน่วยแล้ว โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น เครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. ระบบบทเรียนออนไลน์ หมายถึง การเรียนการสอนที่ใช้เว็บเป็นสื่อหรือตัวกลางในการ เรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียน ในลักษณะของบทเรียนที่ประกอบด้วยเนื้อหา ภาพประกอบ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ผู้สอนและผู้เรียนสามารถใช้เว็บเพจ ในการอภิปรายแลกเปลี่ยนความ คิดเห็น สืบค้น ตอบปัญหา ทำแบบฝึกหัด ข้อสอบ และกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้บทเรียนออนไลน์มีลต์มีเดียโดยใช้ระบบไฮเดฟฟินีชัน เรื่องกฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ให้ความเหมาะสมและตรงกับความต้องการกลุ่มเป้าหมายนั้น ๆ ซึ่งจะประกอบไปด้วยองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดพัทลุง

- 2.1.1 ประวัติความเป็นมาจังหวัดพัทลุง
- 2.1.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

2.2 แนวคิดทฤษฎีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์

- 2.2.1 ความหมายของสิ่งพิมพ์
- 2.2.2 ความเป็นมาของสิ่งพิมพ์
- 2.2.3 ความสำคัญของสิ่งพิมพ์
- 2.2.4 การวางแผนการผลิตสิ่งพิมพ์
- 2.2.5 กระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์
- 2.2.6 ความหมายของสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ
- 2.2.7 ประเภทของหนังสือภาพ
- 2.2.8 ตัวอย่างหนังสือภาพ
- 2.2.9 ตัวอย่างหนังสือภาพขนาด A5
- 2.2.10 ความหมายของภาพถ่าย

2.3 แนวคิดทฤษฎีการออกแบบกราฟิก

- 2.3.1 ความหมายของการออกแบบกราฟิก
- 2.3.2 การวางแผนในการออกแบบกราฟิก
- 2.3.3 ขั้นตอนในการออกแบบ
- 2.3.4 องค์ประกอบในการออกแบบกราฟิก
- 2.3.5 ประเภทของการออกแบบกราฟิก
- 2.3.6 การจัดการสีในงานออกแบบสิ่งพิมพ์
- 2.3.7 ตัวอักษรในงานออกแบบกราฟิก
- 2.3.8 ทฤษฎีสีกับการออกแบบสิ่งพิมพ์

2.4 แนวคิดทฤษฎีการวางเลย์เอาต์และการออกแบบรูปเล่ม

- 2.4.1 องค์ประกอบการวางเลย์เอาต์
- 2.4.2 การออกแบบรูปเล่ม

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายภาพ

- 2.5.1 หลักการถ่ายภาพ
- 2.5.2 การถ่ายภาพระยะใกล้
- 2.5.3 การถ่ายภาพเวลากลางคืน
- 2.5.4 ทิศทางของแสง
- 2.5.5 เลนส์ถ่ายภาพ
- 2.5.6 การถ่ายภาพแนวทแยง
- 2.5.7 องค์ประกอบภาพ
- 2.5.8 รายละเอียดกับการถ่ายโคลอสอัฟ
- 2.5.9 นำภาพออกสื่อและออกขาย

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดพัทลุง

2.1.1 ประวัติความเป็นมาจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง มีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ดังปรากฏหลักฐานจากการค้นพบขวานหินขัดในท้องที่ทั่วไปหลายอำเภอ ในสมัยศรีวิชัย (พุทธศตวรรษที่ 13-14) บริเวณเมืองพัทลุงเป็นแหล่งชุมชนที่ได้รับวัฒนธรรมอินเดีย ในด้านพุทธศาสนาเถรวาทมีหลักฐานค้นพบ เช่น พระพิมพ์ดินดิบจำนวนมาก เป็นรูปพระโพธิสัตว์รูปเทวดา โดยค้นพบบริเวณถ้ำคูหาสวรรค์และถ้ำเขาอกทะลุ ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 19 เมืองพัทลุง ได้ตั้งขึ้นอย่างมั่นคง ภายใต้การปกครองของกรุงศรีอยุธยาในฐานะเป็นเมืองชั้นตรี ซึ่งนับว่าเป็นหัวเมืองหนึ่งของพระราชอาณาจักรทางใต้ ในสมัยนั้น เมืองพัทลุงมักจะประสบกับปัญหาการโจมตีจากกลุ่มของโจรสลัดมาเลย์อยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มโจรสลัดอาแจระฮูได้โจมตีเผาทำลายสร้างความเสียหายแก่เมืองพัทลุงถึงสองครั้ง ปัญหาดังกล่าวนี้นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองอยู่เสมอ และก็เป็นมูลเหตุที่ทำให้ชาวเมืองพัทลุงเป็นนิกต่อสู้ที่เข้มแข็งในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ได้มีการย้ายสถานที่ตั้งเมืองในอีกหลายครั้ง และได้ยกขึ้นเป็นเมืองชั้นโท ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในช่วงนี้เมืองพัทลุงมีผู้นำสำคัญในการสร้างความเจริญ และความมั่นคงให้กับบ้านเมืองของหลายท่าน อาทิเช่น พระยาพัทลุง (ขุนคางเหล็ก) พระยาวิชิตเสนา (ทองขาว) พระยาอภัยบริรักษ์ (จ้อยจันทโรจวงศ์) และป้องกันเอกราชของชาติมาหลายครั้ง เช่น เมื่อสงครามเก้าทัพ (พ.ศ. 2328-2329) พระมหาช่วย วัดป่าลิไลย์ ได้นำชาวพัทลุงสู้ป้องกันการรุกรานของพม่าจนได้รับความดีความชอบ โปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยาช่วยทุกราชการ ช่วยราชการเมืองพัทลุงนอกจากสงครามกับพม่าแล้ว ชาวพัทลุงยังจะมีบทบาทสำคัญในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ในหัวเมืองภาคใต้ เพราะปรากฏอยู่เสมอว่าทางเมืองหลวงได้มีคำสั่งให้เกณฑ์ชาวพัทลุงพร้อมด้วยเสบียงอาหารไปทำสงครามปราบปรามกบฏในหัวเมืองมาลาญ เช่น กบฏไทรบุรี พ.ศ. 2373 และ พ.ศ. 2381 ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความสำคัญของเมืองพัทลุง ทางด้านการเมือง การปกครองและแหล่งอยู่อาศัยในอดีตเป็นอย่างดี

ครั้งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ปฏิรูปการปกครองเป็นแบบมณฑลเทศาภิบาลใน พ.ศ. 2437 และได้ประกาศจัดตั้งมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2439 ประกอบด้วยเมืองต่าง ๆ คือ นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา และหัวเมืองทั้ง 7 ที่ที่เป็นเมืองปัตตานีเดิม สำหรับเมืองพัทลุงแบ่งการปกครองออกเป็น 3 อำเภอ ก็คือ อำเภอกลางเมือง อำเภออุดร อำเภอทักษิณ ขณะนั้น ตัวเมืองตั้งอยู่ที่ตำบลลำปำ จนถึงกระทั่ง พ.ศ. 2467 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองพัทลุงมาอยู่ที่บ้านวังเนียง ตำบลคูหาสวรรค์ จนถึงปัจจุบัน
(www.Phatthalung.go.th, 2555)

ที่ตั้ง จังหวัดพัทลุง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของภาคใต้ของประเทศไทย ระหว่างละติจูดที่ 7 องศา 6 ลิปดาเหนือ จนถึง 7 องศา 53 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 9 องศา ถึง 44 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานครตามเส้นทางสายเอเชีย (ทางหลวงหมายเลข 41) เป็นระยะทางที่ประมาณ 858 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟระยะทางยาว ประมาณ 846 กิโลเมตร ความยาวของจังหวัดจากทิศเหนือไปทิศใต้ ประมาณ 78 กิโลเมตร และความกว้างจากทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 53 กิโลเมตร ซึ่งจะมีพื้นที่ทั้งหมดในประมาณทั้งหมด 3,424,473 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,140,296 ไร่ พื้นดิน 1,919,446 ไร่ พื้นน้ำ 220,850 ไร่ (www.H2th.com, 2555)

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอควนเนียง อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลาและอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ทิศตะวันออก ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ซึ่งจะเป็นน่านน้ำติดต่อกับอำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ส่วนทางทิศตะวันตก จะติดต่อกับเทือกเขาบรรทัด ซึ่งเป็นแนวติดต่อกับอำเภอห้วยยอด อำเภอเมือง อำเภอนาโยง อำเภอย่านตาขาว และอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
(www.Th.Wikipedia.org, 2555)

สัญลักษณ์ ประจำจังหวัด ตราประจำจังหวัดพัทลุง ปรางค์เป็นรูปภูเขาอกทะเลซึ่งเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของจังหวัด ซึ่งภูเขาอกทะเลนี้ตั้งอยู่ในตัวอำเภอเมืองพัทลุง และปัจจุบันเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ มีบันไดทอดตัวยาวขึ้นจากเชิงเขาถึงถ้ำซึ่งเป็นรูอยู่ตรงกลางเพื่อให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปชมทิวทัศน์ของจังหวัดพัทลุงได้อย่างกว้างขวาง หากแต่ปัจจุบันยังขาดการดูแล ปรับปรุงและพัฒนาที่ยั่งยืนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ดอกไม้ประจำจังหวัด: ดอกพะยอม (Shorea Roxburghii)

ต้นไม้ประจำจังหวัด: ต้นพะยอม (Shorea Roxburghii)

คำขวัญประจำจังหวัด: เมืองหนังโนรา อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำ ทะเลสาบงาม ภูเขาอกทะลุ น้ำพุร้อน

หน่วยการปกครอง การปกครองแบ่งออกเป็น 11 อำเภอ 65 ตำบล 626 หมู่บ้าน

- 1) อำเภอเมืองพัทลุง
- 2) อำเภอกงหรา

- 3) อำเภอเขาชัยสน
- 4) อำเภอตะโหมด
- 5) อำเภอควนขนุน
- 6) อำเภอปากพะยูน
- 7) อำเภอศรีบรรพต
- 8) อำเภอป่าบอน
- 9) อำเภอบางแก้ว
- 10) อำเภอป่าพะยอม
- 11) อำเภอศรีนครินทร์

การคมนาคม

1) ทางรถยนต์ มีถนนตัดผ่านเกือบกึ่งกลางจากตัวจังหวัด จากทิศเหนือสู่ทิศใต้ คือ ทางหลวงหมายเลข 41 หรือถนนเอเชียและทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก คือถนนเพชรเกษม มีทางหลวงจังหวัดเชื่อมถึง 21 สายทาง 25 ตอนควบคุมระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 438.939 กิโลเมตร มีรถยนต์โดยสารประจำทางสามารถติดต่อได้ทั่วถึงกันทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำหรับการเดินทางระหว่างหมู่บ้านมีเส้นทางหลวงชนบท โยธาธิการและผังเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเส้นทางของในส่วนราชการอื่น ๆ

2) ทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟสายใต้ผ่านจังหวัดพัทลุง ตั้งแต่เขตอำเภอควนขนุน เมืองพัทลุง เขาชัยสน บางแก้ว ป่าบอน และปากพะยูน ซึ่งระยะทางประมาณ 78 กิโลเมตร มีรถไฟขนส่งผู้โดยสารและสินค้าผ่านทุกวัน ทั้งรถด่วน รถเร็ว รถธรรมดา สามารถเดินทางเชื่อมต่อจังหวัดข้างเคียงได้สะดวก

3) ทางน้ำ พื้นที่ของจังหวัดพัทลุงติดต่อกับทะเลสาบสงขลา การคมนาคมที่สำคัญ คือ การเดินทางระหว่างจังหวัดพัทลุงกับจังหวัดสงขลา ซึ่งมีท่าเรือเทียบเรือโดยสาร จำนวนทั้งหมด 3 ท่า คือ ท่าเทียบเรือลำป่า ท่าเทียบเรือทะเลน้อย และท่าเทียบเรือปากพะยูน

4) ทางอากาศ จังหวัดพัทลุงไม่มีสนามบินพาณิชย์ ด้านการเดินทาง ทางอากาศจะใช้สนามบินพาณิชย์จังหวัดตรัง (ระยะทาง 62 กิโลเมตร) สนามบินพาณิชย์ขนาดใหญ่ อยู่ในจังหวัดสงขลา (ระยะทาง 109 กิโลเมตร) และสนามบินพาณิชย์นครศรีธรรมราช (ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร) (www.Muanglung.com, 2555)

2.1.2 ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม

2.1.2.1 งานประเพณีแข่งโพนลากพระ เป็นงานประเพณีที่จัดขึ้นในวันขึ้น 14-15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ตรงกับเทศกาลออกพรรษา จะมีงานประเพณีลากพระหรือชักพระ ทั้งทางบกและทางน้ำ สำหรับจังหวัดพัทลุงเป็นการลากพระทางบก จะมีการตีโพน (กลอง) เพื่อควบคุมจังหวะในการลากพระ ขบวนพระลากของแต่ละวัดก็จะมีผู้ตีโพนอยู่บนขบวน เมื่อผ่านวัดต่าง ๆ ก็จะมีการตีโพนทำทายกัน ทำให้มีการ

แข่งขันตีโพนขึ้น และทางจังหวัดพัทลุงก็ได้จัดให้มีการแข่งขันตีโพนขึ้นเป็นประจำทุกปี ในเทศกาลลากพระ เดือน 11 กิจกรรมด้านการแข่งโพนจากวัดต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุง และจังหวัดใกล้เคียง การประกวดขบวนแห่โพน การประกวดลีลาตีโพน การประกวดแห่เรือพระ พิธีทางศาสนา การประกวดธิดาโพน การแสดงนาฏศิลป์ และการชั้ดต้ม รวมทั้งเที่ยวชมและเลือกซื้อ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในจังหวัดพัทลุง และจังหวัดใกล้เคียง เช่น ในการทำสื่อกระจูดและผลิตภัณฑ์จากกะลา

"โพน" เป็นภาษาท้องถิ่นของจังหวัดพัทลุง ใช้เรียกเครื่องดนตรีไทยที่มีรูปร่างคล้ายกลองทัด "โพน" มีสามขา ตีด้วยไม้แข็ง 2 มือ ตัวโพนทำด้วยการขุดเจาะไม้จากต้นตาล ไม้ขนุน ฯลฯ มีขนาดรูปร่างต่าง ๆ กัน ส่วนมากจะมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 35-80 เซนติเมตร หน้าโพนนิยมหุ้มด้วยหนังควายทั้ง 2 หน้า กลึงด้วยไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้สาวดำ ไม้หลุมพอ ฯลฯ โพนที่ทำพิเศษเพื่อการแข่งขัน เรียกว่า "โพนแข่ง" การหุ้มโพน (ทำโพน) ส่วนใหญ่จะทำกันในบริเวณของวัด ระหว่างฤดูกาลเข้าพรรษา วัตถุประสงค์เพื่อใช้ในกิจกรรมของวัด ใช้ตีเป็นสัญญาณ เช่น ตีบอกเวลาเพลฯ ตลอดไปถึงเป็นดนตรีหลัก ใช้ตีจังหวะการลากพระในวันออกพรรษา แรม 1 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งชาวบ้านที่อยู่ใกล้วัด พระ และเณร จะร่วมมือกันทำโพน โดยใช้เทคนิคเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นในจังหวัดพัทลุง ซึ่งการหุ้มโพนมีความสำคัญ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกไม้มาเจาะเป็นตัวโพน การฆ่าหนังเพื่อนำมาหุ้มโพน การชิงหนังให้ตึงอย่างเต็มที่ การเจาะรูเพื่อใส่ลูกสัก ที่สวยงาม ตลอดถึงการแต่งโพน (คัดขอบ หรือคัดคิ้ว) ให้มีเสียงดังตามต้องการ ทั้งหลายเหล่านี้ คือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมา

การแข่งขันโพน เป็นประเพณีที่สืบทอดมาจากการหุ้มโพน เมื่อแต่ละวัดซึ่งอยู่ห่างกันหุ้มโพนใบใหม่ ก็ต้องมีการตีเพื่อทดลองเสียง มีเสียงดัง ได้ยินออกไปไกล จึงมีการทำประลองกันว่า โพนของใครเสียงดังกว่ากัน และขยายวงกว้างออกไปจนเป็นประเพณี นิยมจะแข่งโพนกันในเวลากลางคืน ชาวบ้านจะบรรทุกลูกโพนรถเข็นมาจากทุกสารทิศ ลากด้วยรถจักร-ยานยนต์ ไปยังจุดนัดหมายบริเวณที่โล่งง่ายต่อการ นำโพนไปถึง ง่ายต่อการฟังเสียง เช่น หัวคันทนา สี่แยก หรือกลางทุ่งนา ส่วนการตัดสินเป็นที่ยอมรับกันเองในหมู่ผู้เข้าแข่งขัน เดิมมีการ ตัดสินเพียงจุดเดียว ซึ่งให้กรรมการฟังเสียงโพนห่างจากจุดแข่งขัน ตีโพนส่งสัญญาณมาจากจุดตัดสิน เช่น ผลการตัดสินโพนเสียงทุ้มชนะ ตีสัญญาณ 1 ครั้ง หากโพนเสียงแหลมชนะ กรรมการตีโพนสัญญาณ 2 ครั้ง ฝ่ายใดเสียงดังกว่าเป็นฝ่ายชนะ ฝ่ายที่เสียงดังน้อยกว่าเป็น ฝ่ายแพ้ ต้องนำโพนไปแก้ไขปรับปรุงมาแข่งใหม่ในสนามอื่น ในคืนต่อ ๆ ไป

กระบวนการแข่งโพน โพนที่เข้าแข่งขันแบ่งออกตามขนาด ขนาดเล็ก กลางและใหญ่ ตามกติกาที่กำหนด แต่ละขนาดมีเลขหมาย ประจำโพน ประคบคู่ด้วยวิธีจับฉลาก การแข่งโพนบนเวทีแข่งกันครั้งละ 2 ใบ แบบแพ้คัดออก จนเหลือคู่ชิงชนะเลิศ เมื่อนำโพนทั้ง 2 ใบขึ้นเวทีแล้วให้ทำการชานเสียง (ขอเสียง หรือ เทียบเสียง) โดยจะผลัดกันตี ข้ำ ๆ ดัง ๆ ตกลงกันว่าใบใดเป็นเสียงทุ้มหรือเสียงแหลม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ การแข่งขันรอบแรกจนถึงรอบรองชนะเลิศ ใช้เวลาแข่งคู่ละ 3 นาที คู่ชิงชนะเลิศใช้เวลาแข่ง 5 นาที ผู้ตีก็จะมีวิธีตีอย่างใดแล้วแต่ศิลปะ ทั้งไหวพริบและความชำนาญ (www.Siamsouth.com, 2555)

2.1.2.2 ประเพณีชดต้ม ประเพณีชดต้มซึ่งมีที่มาจากอันจะเกี่ยวข้องกับประเพณีการลากพระ กล่าวคือ ในสมัยพุทธกาลเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จกลับจากจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ลงมายังโลกมนุษย์ซึ่งตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 จะมีพุทธศาสนิกชนรอเข้าเฝ้า เพื่อถวายภัตตาหารแด่พระพุทธองค์ แต่เนื่องจากพุทธศาสนิกชนมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถที่จะถวายภัตตาหารได้อย่างใกล้ชิด จึงได้มีการนำใบไม้มาห่อหุ้มภัตตาหาร ซึ่งเรียกกันว่า "ข้าวต้ม" หรือ "ต้ม" และจะพยายามโยนต้มเหล่านั้นให้ลงบาตร แต่การโยนทำให้ต้มพลาดไปถูกเหล่าพุทธศาสนิกชนด้วยกันเอง และต่อมาก็กลายเป็นการละเล่นชดต้ม และพัฒนาเป็นการแข่งขันด้านไหวพริบ และความรวดเร็วว่องไวในการชด และหลบหลีกต้มซึ่งจัดทำอย่างพิเศษ (ใช้ข้าวตากผสมกับทรายห่อด้วยใบตาลเป็นรูปตะกร้อสี่เหลี่ยม) การละเล่นชดต้มต้องอาศัยความกล้าหาญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าไม่สามารถหลบหลีกต้มของคู่ต่อสู้ อาจจะเป็นอันตรายได้ ปัจจุบันการชดต้มหาคู่ได้ค่อนข้างยาก และทางจังหวัดพัทลุงจึงได้จัดให้มีการแข่งขันชดต้มรวมอยู่ในงานประเพณีแข่งโพนลากพระในเดือน 11 ด้วย

อุปกรณ์ในการแข่งขัน คือ ขนต้มสามเหลี่ยมและจัดทำเป็นขนมต้มชนิดแข่งขันเฉพาะ บางแห่งใช้ข้าวเหนียวผสมทรายห่อด้วยใบกะพ้อ ต้มหรือหนึ่งจนแห้งให้ข้าวเหนียวแข็ง

วิธีแข่งขัน แข่งเป็นคู่ ๆ และใช้สนามกว้าง ๆ ผู้ชมยืนห่างจากนักกีฬาในระยะที่ปลอดภัย เตรียมการโดยคู่แข่งมีขนมต้มข้างละ 30-40 ลูก ยืนห่างกันประมาณ 12 เมตร กติกาในการแข่งขัน ใช้ขนมต้มปาให้ถูกร่างกายของคู่แข่งให้มากที่สุด ห้ามปาต่ำกว่าเข็มขัด เมื่อหมดขนมต้มนับจำนวนที่ปาถูกร่างกายคู่แข่งเป็นสำคัญ เมื่อจบกิจกรรมต่างวัดต่างลากเรือพระของตนกลับวัด

(www.Muanglung.com, 2555)

2.1.2.3 ประเพณีชิงเปรต ซึ่งช่วงเวลา วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ และ วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ "ชิงเปรต" เป็นประเพณีของภาคใต้ที่กระทำกันในวันสารท เดือน ๑๐ เป็นประเพณีสำคัญที่จะจัดขึ้นเพื่อทำบุญอุทิศแก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว พระยาอนุমানราชชนได้กล่าวเอาไว้ในสารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่าการชิงเปรตที่ปฏิบัติกันในประเพณีสารทเดือน ๑๐ นี้ มีลักษณะคล้ายกับการทิ้งกระดาษของเงิน แต่การทิ้งกระดาษของเงินมีเป้าหมายตรงกับการตั้งเปรต-ชิงเปรตเพียงบางส่วนเท่านั้น กล่าวคือการทิ้งกระดาษของเงินเป็นการทิ้งทานให้แก่พวกผีไม่มีญาติ ส่วนการชิงเปรตของไทยเป็นการอุทิศส่วนกุศลไปให้ทั้งผี (เปรต) ที่เป็นญาติพี่น้องของตนเอง และที่ไม่มีญาติด้วย นอกจากนี้วิธีการปฏิบัติในการทิ้งกระดาษและการชิงเปรตก็แตกต่างกันด้วยผู้เฒ่าผู้แก่หลายคนได้ยืนยันว่าการชิงเปรตไม่เป็นความอัปมงคลแก่ผู้ชิงเปรตแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกลับถือว่าเป็นการทำบุญด้วยซ้ำไป เพราะเชื่อว่าบุตรหลานของเปรตตนใดชิงได้ เปรตตนนั้นย่อมได้รับส่วนนั้น เพียงแต่ว่าผู้ชิงต้องระมัดระวังในการที่อาหารหรือขนมที่ตั้งเปรตอาจตกลงพื้น ซึ่งจะทำให้เกิดความสกปรกและเป็นอันตรายต่อสุขภาพเท่านั้น

พิธีกรรม การตั้งเปรต และชิงเปรตจะกระทำกันในวันที่ยกหม้อบ๊วยไปวัด ไม่ว่าจะในวันแรม ๑ ค่ำ หรือ แรม ๑๕ ค่ำ เดือนสิบ ก็ตาม ผู้ตั้งเปรตจะนำอาหารอีกส่วนหนึ่งไปเพื่อการตั้งเปรตด้วย อาหารที่ใช้ตั้งเปรตนี้ส่วนมากเป็นอาหารที่บรรพบุรุษที่เป็นเปรตชอบอย่างละนิดอย่างละหน่อย ขนมที่ไม่ขาดคือ ขนมลา ขนมพอง ขนมบ้า ขนมเบร้า (ดีซ่า) นอกจากนี้ขนมดังกล่าวแล้ว ยังมีของแห้งที่ใช้เป็นเสบียงกรังก็จัดฝากไปด้วย

เช่น ข้าวสาร หอม กระเทียม พริกเกลือ กะปิ น้ำตาล น้ำปลา กล้วย อ้อย มะพร้าว ด้าย เข็มเย็บผ้า ฐูปเทียน นำลงจัดใน หม้อรับ โดยเอาของแห้งรองกันและอยู่ภายใน ส่วนขนมทั้งหลายอยู่ชั้นนอก ปิดคลุมด้วยผืนลาทำเป็นรูปเจดีย์ยอดแหลม หรือรูปอื่นแล้วแต่การประดิษฐ์ของผู้จัด ส่วนภาชนะที่ใช้ แต่เดิมนิยมใช้กระเชอหรือ ถาด นำหม้อที่จัดแล้วไปวัด รวมกันตั้งไว้บน "ร้านเปรต" ซึ่งสร้างไว้กลางวัดยกเสาสสูง ต่อมาในระยะหลัง ๆ ร้านเปรตทำเป็นศาลา หลังคามุงจากหรือมุงกระเบื้องแล้วแต่ฐานะของวัด บางถิ่นจึงเรียก "หลาเปรต" บนร้านเปรตจะมีสายสิญจน์วงล้อมไว้รอบและต่อยาวไปจนถึงพระสงฆ์ที่นั่งอยู่ในวิหารที่เป็นที่ทำพิธีกรรม โดยสวดบังสุกุล อัฐิหรือกระดาษเขียนชื่อของผู้ตาย ซึ่งบุตรหลานนำมารวมกันในพิธีต่อหน้าพระสงฆ์ บุตรหลานจะกรวดน้ำ อุทิศส่วนบุญไปยังเปรตชนที่เป็นบรรพบุรุษ เมื่อเสร็จพิธีแล้ว เก็บสายสิญจน์ ขนมต่าง ๆ ก็จะถูกแบ่งออกส่วนหนึ่ง พร้อมกับของแห้งไว้ถวายพระ อีกส่วนหนึ่งให้เปรตชนที่พอมีกำลังเข้ามาเสพได้ ในขณะที่เดียวกันผู้ที่มาร่วมทำบุญทั้งหนุ่มสาว เฒ่าแก่ และโดยเฉพาะเด็ก ๆ จะเข้าไปรุมกันแย่งขนมที่ตั้งเปรตด้วยความสนุกสนาน เชื่อกันว่า การแย่งขนมเปรตที่ฝากการทำพิธีแล้วนี้จะได้กุศลแรง เป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว และยังเชื่อกันต่อไปว่าขนมเหล่านี้ถ้านำไปหว่านในสวนในนา จะทำให้พืชผลอุดมสมบูรณ์เพิ่มผลผลิตสูง โดยเฉพาะขนมเทียน บางแห่งก็นำไปติดไว้ตามต้นไม้ผลก็เพื่อให้มี ผลตก หลังจากนั้น ก็มักมีผู้ใจบุญโปรยทาน โดยใช้เหรียญสตางค์โยนไปที่ละมากเหรียญ ตรงไปยังฝูงชน ที่เรียกว่า "หว่านกำพริก" แย่งกันอย่างสนุกสนาน

สารท การทำบุญวันสารท เดือน ๑๐ กำหนดทำ ๒ ครั้ง คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ และวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ โดยเชื่อว่า วันแรม ๑ ค่ำ เป็นวันที่ยมบาลปล่อยให้เปรต หรือเปรตชนขึ้นมาเยี่ยมลูกหลาน ๆ ก็จะทำบุญเลี้ยงต้อนรับ เมื่อถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ ก็ถือว่าเป็นวันที่ปู่ย่าตายาย ต้องกลับยมโลก ลูกหลานก็ทำบุญเลี้ยงส่งอีกครั้งหนึ่งการเตรียมข้าวของ ขนม ในวันทำบุญ เดือน ๑๐

1. ลา มีความหมายใช้แทนเสื้อผ้า
2. พอง มีความหมายว่าเป็นเครื่องประดับ
3. ขนมเบ้า (ขนมเจาะหู) ใช้แทนเงิน หรือสตางค์มีรูในสมัยก่อน
4. ขนมบ้า มีความหมายว่า เงินเหรียญ
5. ขนมเทียน ใช้แทนหมอนหนุน

การชิงเปรต เป็นประเพณีที่ชาวพัทลุงถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ จะเป็นประเพณีสำคัญที่กระทำกันจนทุกวันนี้ ชาวพัทลุงแม้จะไปทำมาหากินในท้องถิ่นอื่น แต่เมื่อถึงเดือน ๑๐ ก็มักจะกลับมาร่วมพิธีกับญาติทางบ้าน นับเป็นการช่วยเสริมการผูกพันระหว่างครอบครัวและญาติพี่น้อง ทั้งยังเป็นการระลึกถึงพระบุญคุณ และคุณงามความดีของบรรดาบรรพบุรุษของตนเอง แม้จะลาล่วงลับไปแล้วก็ตาม (www.Trangzone.com, 2555)

2.1.2.4 โนรา การละเล่นที่สำคัญเป็นที่ยอมรับการแพร่หลายของจังหวัดพัทลุง เป็นการแสดงที่ได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาจนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายและมีโนราห์ที่มีชื่อเสียงอยู่หลายคณะ แทบทุกอำเภอของจังหวัดพัทลุง โดยเฉพาะโนราโรงครู ตำบลท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จะมีชื่อเสียงมาก

เพราะเป็นสถานที่ที่ขุนศรีทราครุสำคัญของโนรา ได้เคยฝึกสอนการรำโนราแก่ศิษย์ (มณฑิตา สังขรัตน์, 2547: 33-34)

โนราเป็นการแสดงที่อยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในจังหวัดพัทลุง โดยเฉพาะบทบาททางด้านให้ความบันเทิงที่โนราให้กับสังคมชุมชนเรื่อยมา นอกจากนั้นยังมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมคู่กับวิถีความเชื่อของชาวบ้านที่ถูกพันเชื่อมโยงกับพุทธศาสนา โนราจึงมีฐานะในการอบรมสั่งสอนเรื่องราวต่าง ๆ สู่ชาวบ้านในรูปของความบันเทิง อีกทั้งตอบสนองความเชื่อซึ่งเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีกลุ่มชนในเรื่องความกตัญญู และการติดต่อกับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วโดยใช้โนราเป็นสื่อและการประกอบพิธีกรรมที่เรียกกันว่า “โนราโรงครู”

ความเชื่อดังกล่าวที่มีอยู่ในวิถีการดำรงชีวิตของชาวบ้านในจังหวัดพัทลุงนั้น ทำให้ฐานะของโนราแตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป ซึ่งโนราเปรียบเสมือนสื่อกลางในการติดต่อกับบรรพบุรุษ และสิ่งที่อยู่นอกเหนือชีวิตมนุษย์ ที่มนุษย์ทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ การบวงการต่าง ๆ จึงต้องอาศัยโนรามากับน (แก้เหมรย) ซึ่งเมื่อได้สิ่งที่ต้องการตามที่บนบานไว้แล้ว นอกจากนั้นในการแสดงโนราก็ยังจะมีความสัมพันธ์กับประเพณีวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่ชาวบ้านทั่วไปในทางภาคใต้ นำการแสดงชนิดนี้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยุคที่ใช้เพื่อดึงดูดผู้คนให้เข้าร่วมงาน เช่น ร่วมงานบุญของวัด หรือร่วมงานประจำปีของจังหวัด งานฉลองวาระต่าง ๆ เป็นต้น ล้วนก่อให้เกิดความสามัคคี และสนับสนุนให้ชาวบ้านมีการทำกิจกรรมร่วมกัน อาทิการแสดงโนราคณะต่าง ๆ ในจังหวัดพัทลุงจึงดำรงอยู่เรื่อยมา เพราะโนรายังเป็นส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อสังคม และรับใช้สังคมอยู่โนราจึงมีบทบาทอย่างมากในจังหวัดพัทลุง (มณฑิตา สังขรัตน์, 2547: 35)

2.1.2.5 หนังสติ่ง คือ ศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่น อย่างหนึ่งของภาคใต้ เป็นมหรสพที่นิยมแพร่หลายอย่างยิ่ง มาเป็นเวลานาน นักวิชาการเชื่อว่ามหรสพการแสดงเงา ประเภทหนังสติ่งนี้เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของมนุษยชาติ เคยปรากฏแพร่หลายทั้งในแถบประเทศยุโรปและเอเชีย ในแถบเอเชียการแสดงหนังสติ่งได้แพร่หลายเข้าสู่เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศอินโดนีเซีย (ชวา) เขมร พม่า มาเลเซีย และประเทศไทย

แต่เดิมคนในท้องถิ่นภาคใต้จะเรียกหนังสติ่งสั้น ๆ ว่า “หนัง” ดังคำกล่าวที่เคยได้ยินกันว่า “ไปแลหนังโนรา” จึงสันนิษฐานว่า คำว่า “หนังสติ่ง” คงจะเริ่มใช้เมื่อมีการ นำหนังจากภาคใต้ไปแสดงให้เป็นที่รู้จักในภาคกลาง จึงได้เกิด คำ “หนังสติ่ง” ขึ้น เพื่อไม่ให้ซ้ำกับหนังใหญ่ ซึ่งแต่เดิม เรียกว่า “หนัง” เช่นเดียวกัน หนังจากภาคใต้เข้าไปเล่น ในกรุงเทพฯ ครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เจ้าอยู่หัว โดยพระยาพัทลุง (เผือก) นำไปเล่นแถวนางเลิ้ง หนังที่เข้าไปครั้งนั้นเป็นนายหนังจากจังหวัดพัทลุง คนกรุงเทพฯ จึงเรียก “หนังพัทลุง” ต่อมาเสียงเพี้ยนเป็น “หนังสติ่ง”

หนังสติ่งเป็นการเล่าเรื่องราวที่ผู้กร้อยเป็นนิยาย ดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ขับร้องเป็นสำเนียงท้องถิ่น หรือที่เรียกกันว่าการ “ว่าบท” มีบทสนทนาแทรกเป็นระยะ และใช้การแสดงเงาบนจอผ้าเป็นสิ่งดึงดูดสายตาของผู้ชม ซึ่งการว่าบท การสนทนา และในการแสดงเงานี้ นายหนังสติ่ง เป็นคนแสดงเองทั้งหมด

อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดงหนังตะลุงที่สำคัญ ได้แก่ จอหนัง ไฟสำหรับใช้ส่องแสง เครื่องดนตรีหนังตะลุง ประกอบด้วย ปี่ใน โหม่ง ทับ กลองตุ๊ก ฉิ่ง และแตระ โดยมีนักดนตรีเรียกว่า “ลูกคู่” ทำหน้าที่บรรเลงขณะแสดง ในบรรดาเครื่องดนตรีทั้งหมด “ทับ” จะเป็นเครื่องที่กำกับจังหวะ และท่วงทำนองที่สำคัญที่สุด ผู้บรรเลงดนตรีชิ้นอื่น ๆ ต้องคอยฟังและยกย้ายจังหวะตามเพลงทับ

ส่วนรูปหนังที่ใช้ในการแสดงประกอบด้วย รูปฤๅษี รูปพระอิศวร รูปเจ้าเมือง-นางเมือง รูปพระเอก-นางเอก รูปเทวดา รูปยักษ์ รูปตัวตลก และรูปต่าง ๆ ซึ่งจะเก็บไว้ใน “แผงหนัง” โดยในส่วนของตัวหนังนี้ “ตัวตลกหนังตะลุง” เป็นตัวละครที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นตัวละครที่ “ขาดไม่ได้” สำหรับการแสดงหนังตะลุง บทตลกคือเสน่ห์ หรือสีสัน ที่นายหนังนั้นจะสร้างความประทับใจให้กับคนดู เมื่อการแสดงจบลง สิ่งที่ผู้ชมจำได้ และยังเก็บไปเล่าต่อกัน ก็คือบทตลก นายหนังตะลุงคนใดที่สามารถสร้างตัวตลกได้มี ชีวิตชีวาและน่าประทับใจ สามารถทำให้ผู้ชมนำบทตลก นั้นไปเล่าขานต่อได้ไม่รู้จบ ก็ถือว่าเป็นนายหนังที่ประสบ ความสำเร็จในอาชีพโดยแท้จริง (<http://lch.culture.go.th>, 2556)

2.1.2.6 การแกะรูปตัวหนังตะลุง อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง จะเป็นสังคมชนบทที่มีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับการแกะรูปหนังตะลุงสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน ในอดีตการแกะรูปหนังตะลุงของช่างแกะหนังนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการของคณะหนังตะลุงที่สั่งซื้อรูปหนัง โดยแต่ละคณะจะมีรูปหนังตะลุงที่หลากหลาย ที่ใช้ประกอบในการแสดง ประมาณ 150-200 รูปต่อคณะ ซึ่งประกอบไปด้วยรูปต่าง ๆ เช่น รูปฤๅษี รูปพระอิศวร ปรายหน้าบท เจ้าเมือง พระ นาง ยักษ์ ตัวตลก เทวดา และรูปกาก ซึ่งเป็นรูปตัวตลกของหนังตะลุง (ประทุม คงช่วย, นพแก้ว ณ พัทลุง และทิพย์วิมล วังแก้วศิริ, 2552: 55)

ศูนย์ศิลปหัตถกรรมรูปหนังบางแก้ว ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 บ้านบางแก้ว ตำบลท่ามะเตือ อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง ศูนย์ศิลปหัตถกรรมรูปหนังบางแก้ว จัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มมูลค่า และคุณค่าให้แก่หนังตะลุง กับทั้งเป็นการสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของชาติ ด้านการแกะหนังตะลุง โดยมีครูอิมจันทร์ชุม ครูภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปกรรม (การแกะหนังตะลุง) เป็นผู้ก่อตั้ง และถ่ายทอดความรู้คุณค่านี

ครูอิม จันทร์ชุม ได้รับการยกย่องว่าเป็น "บรมครูแกะหนังตะลุงของภาคใต้" เป็นผู้เห็นคุณค่าของศิลปะพื้นบ้านด้านการแกะหนังตะลุง จึงได้รับการยกย่องจากทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 2 ในด้านศิลปกรรม (การแกะหนังตะลุง) ประจำปีพุทธศักราช 2545

ปัจจุบันศูนย์ศิลปหัตถกรรมรูปหนังบางแก้ว มีสมาชิกจำนวน 25 คน ที่แกะรูปหนังตะลุงหรือหนังใหญ่ และรูปแบบใหม่ ๆ ตามผู้ที่สั่งซื้อ ฝีมือมีความประณีต งดงาม ส่งจำหน่ายไปทั่วประเทศและต่างประเทศกว่า 15 ประเทศ (www.Bangkaeo.go.th, 2556)

2.1.2.7 ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว หมู่บ้านหัตถกรรมผลิตภัณฑ์กะลาที่มีชื่อเสียงจนได้ชื่อว่า "หมู่บ้านกะลาเงินล้าน" จากแนวความคิดของนายปลื้ม ชูคง ผู้นำชุมชนเป็นผู้ริเริ่มโดยมีการนำกะลามะพร้าวมาออกแบบเป็นภาชนะสำหรับใช้ในครัวเรือน เครื่องประดับ เช่น ช้อน ถ้วยกาแฟ ถ้วยน้ำ กระบายที่ตักน้ำ ทับพี โคมไฟ และเครื่องประดับอื่น ๆ ซึ่งจะส่งจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

กลุ่มหัตถกรรมกะลามะพร้าวตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง เริ่มต้นขึ้นโดยนายปลื้ม ชูคง ผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้มีความถนัดในงานหัตถกรรมตั้งแต่เรียนจบชั้นประถมศึกษา โดยได้ทำเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือนเช่น ทำตะกร้า ไม้กวาด ด้ามจอบ คันไถ วาดรูปหนังตะลุง ฯลฯ แล้วจะนำไปขายตามหมู่บ้านงานวัดทั่วไป

ต่อมาลุงปลื้มได้ชักชวนชาวบ้านแถวในหมู่บ้านคอกวัวที่ลุงปลื้มอาศัยอยู่และชาวบ้านใกล้เคียง มาร่วมกลุ่มกันผลิตโดยลุงปลื้มเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาให้ และมีหน่วยงานต่าง ๆ เช่นศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้ มาช่วยให้คำแนะนำเพิ่มเติม ติดต่อด้านการจัดจำหน่ายที่มีการขยายชนิด และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ จนถือได้ว่าเป็นงานประณีตศิลป์ราคาเยี่ยมแล้วที่เป็นการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ได้ตั้งเป็นกลุ่มหัตถกรรมกะลามะพร้าวขึ้น ปัจจุบันถือว่า เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมผลิตภัณฑ์กะลา ที่มีชื่อเสียงได้รับรางวัลมากมาย จนได้ชื่อว่า "หมู่บ้านกะลาเงินล้าน" ทั้งผลิตจำหน่ายทั้งในและภายนอกประเทศ

ปัจจุบันนายปลื้ม ชูคง ถือเป็นปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรที่ได้นำความรู้ ความสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาแก่ชุมชน ให้ความรู้แก่นักเรียนในระบบโรงเรียนนักศึกษานอกระบบโรงเรียนและประชาชนทั่วไปมีผู้สนใจมาศึกษาดูงานและฝึกงาน รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการในผลงานอย่างต่อเนื่อง

แหล่งเรียนรู้ หัตถกรรมกะลามะพร้าว ในตำบลชัยบุรี จังหวัดพัทลุง เลขที่ที่อยู่ 42/1 หมู่ที่ 1 ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง 93000 โทรศัพท์ 081-4655751

(www.Sci.tsu.ac.th, 2556)

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ขนบธรรมเนียมประเพณีคือ สิ่งที่ยึดมั่นประพฤติปฏิบัติกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จนถือเป็นเอกลักษณ์และมีการสืบทอดต่อจากรุ่นสู่รุ่นของในจังหวัดพัทลุง วัฒนธรรมคือการดำเนินวิถีชีวิตของคนในชุมชนหรือสังคม และเป็นการสังสมความคิด ความเชื่อ วิธีการ จากสังคมนั้นก่อน ๆ จนถึงปัจจุบันของจังหวัดพัทลุง

2.2 แนวคิดทฤษฎีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์

2.2.1 ความหมายของสิ่งพิมพ์

พระราชบัญญัติการพิมพ์ (พุทธศักราช, 2484: 11) ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

พิมพ์ หมายถึง การทำให้เป็นหนังสือหรือรูปรอยใด ๆ โดยการกดหรือการใช้พิมพ์หินเครื่องกลวิธีเคมีหรือวิธีอื่นใด อันอาจทำให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

สิ่งพิมพ์ หมายถึง สมุดหรือวัตถุใด ๆ ที่พิมพ์ขึ้นรวมตลอดทั้ง บทเพลง แผนที่ แผนที่ ภาพพระบายสีในประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเดียวกัน

จอร์ส มิลล์ (Goech Mille) การพิมพ์ หมายถึง กรรมวิธีใด ๆ ในการจำลองภาพ หรือสำเนาภาพหรือหนังสือจากต้นแบบในลักษณะสองมิติ คือ แบบราบ ทั้งนี้จะรวมไปถึง ด้านการพิมพ์ผ้า การพิมพ์กระดาษปิดฝาผนังและอัดรูป (มิลล์, 1968: 90)

ลีเชน (Lechene) หมายถึง กลวิธีการใช้แรงกดให้มีหมึกติดเป็นข้อความหรือรูปภาพบนพื้นผิวของสิ่งที่ต้องการพิมพ์ (ลีเชน, 1974: 1051)

กัธร์ สติรกุล (2515, 177) การพิมพ์ จะเป็นการจำลองต้นฉบับออกมา เป็นจำนวนมาก บนวัสดุที่เป็นพื้นแบนหรือใกล้เคียงกับพื้นแบนด้วยเครื่องมือกล

การพิมพ์ หมายถึง การทำให้หนังสือภาพหรือรอยต่าง ๆ ด้วยวิธีการกดวิธีทางเคมีหรือเครื่องมือกลเพื่อทำให้หมึกติด ปรากฏเป็นสิ่งพิมพ์จำนวนมาก เช่น สมุด หนังสือ รูปภาพ รวมไปถึงบทเพลง แผ่นผัง แผนที่ การอัดรูปและกระดาษปิดฝาผนัง (พิเชษฐ บุตรทจี, 2549: 43)

2.2.2 ความเป็นมาของสิ่งพิมพ์

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ยังไม่ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับการพิมพ์มากนัก ที่พอจะกล่าวถึงได้คือ ในอารยธรรมบ้านเชียง (ช่วงต่ออยู่ในระหว่างยุคหินใหม่กับยุคโลหะ) ได้ค้นพบลูกกลิ้งดินเผา นักโบราณคดี สันนิฐานกันว่าใช้สำหรับการพิมพ์ผ้าประมาณปี พ.ศ. 2205 ตรงกับสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ สันนิฐานกันว่ามีการพิมพ์เกิดขึ้นแล้ว โดยพวกมิสชันนารีชาวฝรั่งเศส ได้จักพิมพ์หนังสือเพื่อการเผยแพร่ การสั่งสอนศาสนาขึ้น เป็นภาษาไทยและมีการตั้งโรงพิมพ์ขึ้นที่พระราชวังลพบุรี เรื่องนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์แน่นอนว่า หนังสือที่พิมพ์ใช้ระบบตัวพิมพ์และแทนพิมพ์หรือไม่ เพราะหลักฐานที่หลงเหลืออยู่น้อยมาก ที่ยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่คือเป็นหนังสือสัญญาาระหว่างประเทศสยามและประเทศฝรั่งเศสและหนังสือโต้ตอบระหว่างพระสังฆราชไทยกับพระสังฆราชฝรั่งเศสประมาณปี พ.ศ. 2324 ตรงกับสมัยของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) ได้มีการพิมพ์เกิดขึ้นแล้ว โดยการใช้แม่พิมพ์จากการแกะสลักไม้

ประมาณปี พ.ศ. 2325-2353 มีหลักฐานแสดงให้เห็นแล้วว่า มีโรงพิมพ์แถบวัดชั้นตาครุฑ ตำบลกุฎีจีน จังหวัดนนทบุรี พบหนังสือชื่อคำสอนคริสตัง (Kham Son Cristang)

ประมาณปี พ.ศ. 2328 ตรงกับสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ระยะนี้มีตัวเรียงภาษาไทยแล้ว โดยหมอสอนภาษาคริสตังให้กับชาวอเมริกันที่ชื่อ แดน บีช บรัดเลย์ (Dr. Dan Beach Braedly) หรือที่เรียกโดยทั่วไปเรียกว่า ปลัดเลย์ ได้นำแทนพิมพ์และตัวเลขภาษาไทยเข้ามา ประมาณปี พ.ศ. 2374 และได้หล่อตัวพิมพ์ภาษาไทยขึ้นสำเร็จเป็นครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2384 ที่ข้างวัดประยูรวงศาวาส เป็นผลให้มีโรงพิมพ์เกิดขึ้น เช่น โรงพิมพ์ของหมอรัดเลย์ โรงพิมพ์หมอสมิท โรงพิมพ์วัดบวชนิวเววิหารและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวงการพิมพ์เกิดขึ้นอย่าง มากมาย เช่น การหล่อตัวพิมพ์ การทำแม่พิมพ์ การโฆษณา การเช่า การขายลิขสิทธิ์ และกิจการกระดาษ เป็นต้น

ถึงวันนี้ การพิมพ์ของไทยก็ได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ และถูกได้พัฒนาขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรมพิมพ์ มีศาสตร์ทางการพิมพ์โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางการพิมพ์ ซึ่งมีการศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เปิดสอนวิชาการพิมพ์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์อย่างจริงจัง ทำให้การพิมพ์แพร่ขยายอย่างรวดเร็วและมีอิทธิพลแทรกอยู่ทุกวงการและยังมีแนวโน้มที่จะ

ก้าวหน้าต่อไป มีแนวโน้มที่ก้าวไปสู่ยุคอุตสาหกรรมสารสนเทศที่ใช้เทคโนโลยีทางการพิมพ์ ผสมผสานกับอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นทุกขณะ (พิเชษฐ บุตรทจี, 2549: 43-44)

2.2.3 ความสำคัญของสิ่งพิมพ์

ความหมายและความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายคำที่เกี่ยวกับ “สื่อสิ่งพิมพ์” ไว้ดังนี้ คำว่า สิ่งพิมพ์ หมายถึง สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัตถุสิ่งใด ๆ ที่พิมพ์ขึ้น รวมตลอดทั้งบทเพลง แผนที่ แผ่นผัง แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ ทั้งแผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใด ๆ ซึ่งจะอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน

สื่อ หมายถึง ก. ทำการติดต่อให้ถึงกัน ชักนำให้รู้จักกัน

น. ผู้หรือสิ่งที่ทำการติดต่อให้ถึงกัน หรือชักนำให้รู้จักกัน

พิมพ์ หมายถึง ก. ถ่ายแบบ ใช้เครื่องจักรกดให้เป็นตัวหนังสือหรือภาพให้ติดบนวัตถุ เช่น แผ่นกระดาษ ผ้า ทำให้เป็นตัวหนังสือหรือรูปรอยอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการกดหรือการใช้พิมพ์หิน เครื่องกล ใน วิธีเคมี หรือวิธีอื่นใดอันอาจให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

น. รูป, รูปร่าง, ร่างกาย, แบบ

นอกจากนี้ยังมีความหมายของคำว่าพิมพ์จากทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2532 : 381) ได้ให้ความหมายคำว่า “พิมพ์” ไว้ว่า “พิมพ์ น.รูป, แบบ ; ก.ถ่ายแบบ, ใช้เครื่องจักรกดตัวหนังสือหรือภาพให้ติดบนวัตถุ”

Mill ได้ให้ความหมายคำว่า “พิมพ์” ไว้ว่า ในกรรมวิธีใด ๆ ในด้านการจำลองภาพ หรือสำเนาภาพ หรือหนังสือจากต้นฉบับในลักษณะสองมิติ แบบราบ ทั้งนี้ รวมไปถึงการพิมพ์ผ้า การพิมพ์กระดาษปิดฝาผนังและการอัดรูป

กำธร สตรีกุล ให้ความหมายคำว่า “พิมพ์” ไว้ว่า ในการจำลองต้นฉบับอันหนึ่ง ที่จะเป็นภาพหรือตัวหนังสือก็ตามออกเป็นจำนวนมาก ๆ เหมือนกัน บนวัสดุที่เป็นพื้นแบน หรือใกล้เคียงกับพื้นแบนด้วยการใช้เครื่องมือกล

ทองเต็ม เสมอสุด ให้ความหมายคำว่า “พิมพ์” ไว้ว่า ขอบข่ายของงานสิ่งพิมพ์นั้น เป็นประติษฐ์ ซึ่งจะต้องมีมุ่งหมายที่จะต้องจำลองภาพต้นฉบับ ซึ่งได้แก่ ภาพวาด (Art Work) ภาพถ่าย (Photography) ตัวอักษร (Letter) ให้เกิดเป็นชิ้นงานที่มีลักษณะเหมือนภาพต้นฉบับ ในปริมาณมาก บนพื้นผิวของวัสดุหลาย ๆ ชนิด ซึ่งจะพบการพิมพ์ที่ปรากฏในอุปกรณ์ในการดำรงชีวิต

วัลลภ สวัสดิวัลลภ อ้างถึง พระราชบัญญัติการสิ่งพิมพ์ ซึ่งจะใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นไว้ว่า ได้ให้ความหมายของคำว่า “พิมพ์” ว่า ทำให้เป็นตัวหนังสือหรือรูปรอยใด ๆ โดยการกดหรือการใช้พิมพ์หิน เครื่องกล วิธีเคมีหรือวิธีอื่นใดอันอาจให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

ดังนั้น “สื่อสิ่งพิมพ์” จึงมีความหมายว่า สิ่งที่พิมพ์ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นแผ่นกระดาษหรือวัตถุใด ๆ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อันเกิดเป็นชิ้นงานที่มีลักษณะเหมือนต้นฉบับขึ้นหลายสำเนาในปริมาณมาก เพื่อเป็นสิ่งที่ทำการติดต่อหรือชักนำให้บุคคลอื่นได้เห็นหรือทราบข้อความต่าง ๆ

ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญมากในนำเสนอข้อมูลทั้งข่าวสาร ภาพ ความคิดเห็น การโฆษณา การประกาศ เนื่องจากเป็นวิธีการที่จะสามารถทำให้บุคคลอื่นได้เห็น หรือทราบข้อความของสื่อสิ่งพิมพ์ได้เป็นปริมาณมาก และครอบคลุมไม่จำกัดในพื้นที่ เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน ที่มีการผลิตเป็นจำนวนมาก สามารถทราบข่าวสาร ทางด้านภาพและความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ (สำนักพิมพ์วังอักษร, 2546: 5-6)

สิ่งพิมพ์มีหลายแบบหลายลักษณะ มีทั้งที่พิมพ์ในวงจำกัดและพิมพ์แพร่หลายทั่วไป ตามความต้องการของสังคมและจุดมุ่งหมายของผู้ผลิต ทำให้ประชาชนมีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารที่ดี ที่ถูกต้อง กว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ในบรรดาสื่อต่าง ๆ ที่จะนำเสนอข้อมูลในปัจจุบัน สื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อที่มีความสำคัญสิ่งหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้

2.2.3.1 สิ่งพิมพ์มีกระบวนการผลิตทั้งรวดเร็วและยาวนาน นับตั้งแต่การคิด การจัดทำต้นฉบับ การพิมพ์

2.2.3.2 สิ่งพิมพ์นำเสนอข้อมูลข่าวสารได้กว้างขวาง

2.2.3.3 สิ่งพิมพ์มีความคงทนถาวรใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการได้

สิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ในด้านกระบวนการที่ผลิตซึ่งมีทั้งผลิตได้เร็ว เช่น หนังสือพิมพ์และใช้เวลาในการผลิตยาวนาน เช่นตำราทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์สามารถนำเสนอข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง จึงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลและสามารถจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคได้ นอกจากนี้สิ่งพิมพ์ยังใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการได้อีกด้วย (พิเชษฐ บุตรทจ, 2549: 43-45)

2.2.3.4 สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) จะเป็นสื่อที่เก่าแก่ที่สุด และมีความคงทนที่ถาวรเช่นกัน เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเก็บไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จึงเป็นหลักฐานที่แน่ชัดได้เป็นอย่างดี ทางด้านองค์การมักนิยมใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ เพราะเป็นสื่อที่จะมีความหลากหลาย รวมทั้งรูปแบบ แต่ในทันทันนี้ผู้เขียนสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารที่ จำเป็นต้องเข้าใจถึงคุณลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้ เพื่อที่จะได้เลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสม กับกลุ่มเป้าหมายและองค์กร

สื่อสิ่งพิมพ์ นับว่าเป็นสื่อหนึ่งที่น่ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์องค์กร เนื่องจากเป็นสื่อที่มีหลักฐานอ้างอิงเป็นลายลักษณ์อักษร เชื่อถือได้ ให้รายละเอียดได้มาก และคงทนถาวร จึงเป็นที่นิยมนำมาใช้เพื่องานประชาสัมพันธ์องค์กรได้เป็นอย่างดี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของสิ่งพิมพ์ หมายถึง “สมุดแผ่นกระดาษ หรือวัตถุสิ่งใด ๆ ที่จัดพิมพ์ขึ้น รวมตลอดทั้งบทเพลง แผนที่ แผนที่ แผนที่ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน”

(อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553: 74-75)

2.2.4 การวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

วัตถุประสงค์ของการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ มีหลายประการกล่าวคือ เพื่อทราบความต้องการในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อควบคุมต้นทุนการผลิตให้อยู่ในงบประมาณ เพื่อให้การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเสร็จทันเวลา และเพื่อให้ได้งานสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีคุณภาพ

ในการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ขององค์กร จำเป็นต้องตั้งคณะทำงานในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ขึ้น โดยกำหนดให้คณะทำงานมีหน้าที่และมีความรับผิดชอบที่ชัดเจน ทั้งนี้ จะต้องแต่งตั้งผู้รับผิดชอบที่รู้งานและเข้าใจวิธีการทำงาน และให้มีศูนย์กลางการวางแผนและติดตามที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน รวมทั้งด้าน การแบ่งสรรหน้าที่ความรับผิดชอบ จะต้องคำนึงถึงความถนัดและความเต็มใจ นอกจากนี้ ในการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการของการดำเนินการผลิต อย่างครบวงจรจึงจะสามารถวางแผนได้อย่างสมบูรณ์ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 118)

2.2.4.1 ขั้นตอนในการวางแผนการผลิต

ในการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์นั้น มีขั้นตอนในการวางแผนดังนี้

2.2.4.1.1 การหาข้อมูลการใช้งานสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการผลิต

2.2.4.1.2 การหาข้อมูลแหล่งที่จะได้มาซึ่งต้นฉบับทั้งหมด

2.2.4.1.3 การประสานงานภายในและภายนอกเพื่อประเมินความเป็นไปได้

2.2.4.1.4 การสรุปรายละเอียดของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องการผลิต

2.2.4.1.5 การประสานงานผู้ผลิตเพื่อประเมินราคา โดยอาจจะติดต่อผ่าน

1) โรงพิมพ์

2) บริษัทนายหน้าโฆษณา (Advertising Agency)

3) บริษัทรับจ้างผลิต (Production House)

2.2.4.1.6 การวางกำหนดเวลาในการทำงานตามขั้นตอนต่าง ๆ

1) ตารางติดตามงาน (Gantt Chart)

2) แยกแยะงานต่าง ๆ ละกำหนดขั้นตอนการทำงาน

3) กำหนดกรอบเวลาทำงานแต่ละอย่างจะต้องแล้วเสร็จ

4) กำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการและติดตามแต่ละงาน

2.2.4.1.7 มีการสรุปสถานการณ์และติดตามความคืบหน้าตลอดเวลา

2.2.4.1.8 การติดตามต้นฉบับให้ส่งตามกำหนด

2.2.4.1.9 การเตรียมต้นฉบับให้พร้อมสำหรับการผลิต

2.2.4.1.10 การตรวจบรู๊ฟก่อนพิมพ์

ข้อควรคำนึงในการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

1) เตรียมความพร้อมภายในให้มากที่สุด

2) ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เป็นสากลกับผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

- 3) หาตัวอย่างประกอบในการกำหนดคุณลักษณะของงาน
- 4) หาข้อมูลแหล่งบริการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ไว้ให้มาก
- 5) ประเมินผู้ผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ จำแนกตามความชำนาญเฉพาะด้าน
- 6) หาแนวทางสำรองไว้ในกรณีที่การผลิตสื่อไม่เป็นไปตามแผน

สามารถแบ่งขั้นตอนของการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1. การประชุมปรึกษาหาข้อสรุป
  - การจัดเตรียมต้นฉบับ
  - กำหนดวันใช้งาน
  - กำหนดระยะเวลาการผลิตงาน
  - กำหนดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานในแต่ละหน้าที่
- ขั้นตอนที่ 2. นำข้อมูลรายละเอียดงานที่ต้องการไปปรึกษากับผู้รับจ้างผลิต หรือโรงพิมพ์เพื่อสอบเปรียบเทียบราคา
- ขั้นตอนที่ 3. เมื่อสอบเปรียบเทียบราคาได้แล้ว ดำเนินการจัดหา งบประมาณ เพื่อจัดจ้างในการผลิตต่อไป
- ขั้นตอนที่ 4. ดำเนินการจัดจ้าง จัดพิมพ์

ในการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งจะต้องลำดับรายละเอียดสำคัญที่ต้องดำเนินการ ออกแบบเป็นขั้นตอนได้ดังนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ ในการวางแผนด้านการเลือกเนื้อหา การวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการผลิต (สฤษสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 119-120)

2.2.4.1.11 การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์

นโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการวางจัดจำหน่าย นั้น มักจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงกลุ่มผู้อ่านเป้าหมาย (Target Audience) เพื่อที่จะได้วางแผนการผลิต ให้สัมพันธ์และตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ซื้อได้อย่างเป็นอย่างดี

ส่วนในทางการกำหนดด้านวัตถุประสงค์ของงานสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจ (Special Publication) ต้องให้สอดคล้องกับภารกิจและหน้าที่ขององค์กร เช่นด้านการจะกำหนดวัตถุประสงค์ของสิ่งพิมพ์ ต้องให้ประสานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กรนั้น และบางครั้งก็ต้องให้สอดคล้องกับนโยบายของราชการด้วย

วัตถุประสงค์ของสิ่งพิมพ์จะเป็นตัวการกำหนดวัตถุประสงค์ว่า ด้านสิ่งพิมพ์ นั้นจัดทำเพื่อให้อะไรแก่ผู้อ่าน และองค์กรต้องการได้อะไรจากการผลิตสิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่ เป็นการกำหนดแนวทางของการจัดเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์ การสร้างเค้าโครงของเอกสารและการออกแบบ

โดยทั่วไปแล้วในด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจนั้น ซึ่งจะเป็นการจัดทำ นอกเหนือจากการจัดทำเพื่อจัดจำหน่ายมักมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อการสร้างสรรคภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กรและสถาบัน

2) เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับงานกิจกรรมของภายในองค์กร เข้าไปสู่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

3) เพื่อชี้แจงหรือให้ข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิด

4) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

5) เพื่อให้ข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการ

6) เพื่อให้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและบริการ

7) เพื่อเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมที่องค์กรจัดขึ้น

(สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 120-121)

2.2.4.1.12 การวางแผนการเลือกเนื้อหา

การวางแผนการเลือกเนื้อหา เพื่อให้เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์มีเค้าโครงเรื่องที่เหมาะสมกับการพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อจะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการผลิต ที่ได้กำหนดดำนไว้

ในการวางแผนด้านการเลือกด้านเนื้อหา เพื่อการผลิตที่จะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์นั้น ต้องประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) วิเคราะห์ประเด็นหรือแก่นของเรื่อง (Theme)

ก่อนการผลิตสิ่งพิมพ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ซึ่งจะควรพิจารณาจากวัตถุประสงค์ว่า จะผลิตสิ่งพิมพ์นั้นเพื่ออะไร ตัวอย่างหากต้องการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรหรือสถาบันในด้านเชิงบวก ประเด็นของเรื่องก็ควรเป็นเรื่องของการที่องค์กรหรือสถาบันนั้นแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม หรือการแสดงถึงความหวังใจถึงสวัสดิภาพของประชาชน

2) วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะของสิ่งพิมพ์

การจะนำเนื้อหาไปบรรจุไว้ในสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะผลิตขึ้นนั้น ต้องพิจารณาด้วยว่า สิ่งพิมพ์ที่จะผลิตเหมาะสมกับเนื้อหาลักษณะใด อย่างเช่น หนังสือพิมพ์ก็ควรจะเน้นเนื้อหาที่เป็นข่าวและบทความ หากเป็นสิ่งพิมพ์ประเภทแผ่นพับหรือใบปลิว ควรที่จะเป็นเนื้อหาสั้น ๆ ที่สามารถนำเสนอให้ผู้อ่านเข้าใจได้โดยไม่ต้องเขียนอธิบายอย่างซับซ้อน เป็นต้น

3) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

ในการเลือกเนื้อหาที่จะบรรจุในด้านสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผลิตขึ้น ต้องคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่จะผลิตสิ่งพิมพ์นั้น ๆ ก็เพื่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์กรของเรา หรือเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสัมฤทธิ์ผลได้ ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ต้องมีความเข้าใจลักษณะทางจิตวิทยาของกลุ่มเป้าหมาย เช่น เข้าใจว่ากลุ่มเป้าหมาย จะชอบสีสรรแบบใด ชอบภาพประกอบในลักษณะใด ชอบลีลาการเขียนลักษณะใด เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทราบได้ก็ต่อเมื่อ มีการคิดวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายว่ากลุ่มใด และการเลือกเนื้อหาตลอดจนการใช้ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายให้ได้มาก

ที่สุด กล่าวคือ เนื้อหาสาระที่จะเสนอนั้นจะต้องไม่ยากเกินไปกว่ากลุ่มเป้าหมายจะรับและเข้าใจได้ หรือไม่ยากเกินไป จนทำให้กลุ่มเป้าหมายนั้นรู้สึกว่าคุณเขียนดูถูกผู้กลุ่มเป้าหมาย

การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายนี้ นอกจากกระทำเพื่อจะเลือกใช้ภาษาให้มีความยากง่ายสอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมายนั้นแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการเลือกระดับความเป็น “รูปธรรม” และ “นามธรรม” ของเนื้อหาด้วย เช่น ถ้ากลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กหรือวัยรุ่น ก็ไม่ควรที่จะเสนอเนื้อหาที่เป็นนามธรรมเกินกว่าจะเข้าใจได้ ควรปรับเนื้อหาที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อจะง่ายแก่การเข้าใจ

4) วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ใช้เผยแพร่

การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องพิจารณาว่าเนื้อหาสาระที่นำเสนอ มีระยะเวลาที่ใช้ได้นานเพียงใด เพราะเนื้อหาสาระบางเรื่องอาจใช้ได้ช่วงในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น เช่น เนื้อหาสาระในลักษณะเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง มักจะใช้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก่อนถึงเวลาจัดกิจกรรมนั้นเท่านั้น เมื่อกิจกรรมนั้นผ่านพ้นไปเนื้อหาสาระนั้นก็หมดสมัยไป ก็ควรเลือกผลิตสิ่งพิมพ์ที่ไม่คงทนถาวรมาก เพื่อใช้ดึงดูดในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เช่น แผ่นพับโปสเตอร์ใบปลิว เป็นต้น แต่ถ้าเนื้อหาสาระเป็นเรื่องที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยมากนัก เช่น ประวัติในด้านของการก่อตั้งขององค์กร โครงสร้างการบริหารงาน หรือระเบียบปฏิบัติและคู่มือพนักงาน ซึ่งจะเป็นเนื้อหาสาระที่ใช้ได้นานในระยะเวลาพอสมควร จนกว่าจะมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรหรือระเบียบปฏิบัติใหม่ ซึ่งไม่เกิดขึ้นบ่อยนัก ก็อาจจะจัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่ม เป็นต้น

การเลือกนักเขียนก็เป็นปัจจัยสำคัญของการวางแผนเกี่ยวกับเนื้อหา และบางครั้งองค์กรต้องเน้นด้านใดด้านหนึ่งก็ต้องเลือกนักเขียนที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น

การพิจารณาถึงแหล่งข้อมูล หมายถึง ด้านการวางแผนที่จะใช้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตเนื้อหาที่บรรจุในสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบด้านเนื้อหาอาจตั้งเป็น คณะทำงาน หรือมีกองบรรณาธิการรับผิดชอบโดยตรง (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 121-122)

2.2.4.1.13 การวางแผนเกี่ยวกับกระบวนการผลิต

เป็นการวางแผนเกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานด้านการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ โดยวิเคราะห์ขั้นตอนการทำงานว่าในการผลิตสิ่งพิมพ์ขึ้นมาสักชิ้นหนึ่งนั้น ควรที่จะมีขั้นตอนนี้อย่างไรบ้าง อย่างเช่น เตรียมต้นฉบับ ออกแบบจัดหน้า ระบบการพิมพ์ การจัดการหลังการพิมพ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องรู้ว่าแต่ละขั้นตอนจะต้องมีการกำหนดเวลาอย่างไร มีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดอย่างไร เพื่อจะใช้ในการควบคุมให้การผลิตสิ่งพิมพ์ให้ได้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลางานที่จะออกสิ่งพิมพ์นั้น

ในการวางแผนงานเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ซึ่งมีกิจกรรมที่จะต้องพิจารณาดังนี้ คือ การกำหนดคุณลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์ การกำหนดระบบในการพิมพ์ และการเลือกกระดาษพิมพ์

1) การกำหนดคุณลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์

ในการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านกระบวนการการผลิตนั้น มีการกำหนดคุณลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์ที่ต้องพิจารณาดังนี้

(1) ขนาดและรูปร่างของสิ่งพิมพ์

- (2) ชนิดของวัสดุที่ใช้
- (3) จำนวนสีที่ต้องการพิมพ์
- (4) ความซับซ้อนของการเตรียมต้นฉบับ
- (5) ลักษณะการทำเล่ม
- (6) การตกแต่งหลังพิมพ์
- (7) ระดับคุณภาพที่ต้องการ

2) การกำหนดระบบการพิมพ์

การกำหนดระบบการพิมพ์เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะสามารถสร้างสรรค์คุณภาพที่ต้องการให้คุ้มค่ากับราคาการผลิตได้ ส่วนระบบในการพิมพ์จะเป็นองค์ประกอบ ที่จะผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีคุณภาพหรือเหมาะสมกับประเภทของงาน ราคาจะแตกต่างกันออกไปตามระบบการพิมพ์

(1) ระบบเลตเตอร์เพรส เหมาะที่จะใช้พิมพ์งานที่มีปริมาณน้อย มีรูปเป็นลายเส้น จะได้งานที่มีคุณภาพต่ำ เพราะตัวอักษรนั้นไม่มีความสวยงามและระบบการพิมพ์ไม่เอื้ออำนวย ในปัจจุบันราคาต่ำกว่าระบบออฟเซตไม่มากนัก

(2) ระบบออฟเซต เหมาะที่จะใช้พิมพ์งานที่มีปริมาณมากและต้องการคุณภาพสูง จะพิมพ์ลงบนกระดาษได้หลายชนิด ต้นทุนการผลิตจะสูง ปัจจุบันจะนิยมใช้การพิมพ์ระบบออฟเซตมากกว่าระบบอื่น ๆ

(3) ระบบสแตชันซิล เหมาะที่จะใช้ในการพิมพ์งานลงบนวัสดุหลายประเภท เช่น กระดาษหนา ๆ พลาสติก หนัง ไม้ แก้ว ผ้า โลหะ และวัสดุอื่น ๆ ปกติไม่นิยมมาใช้พิมพ์หนังสือ ราคาขึ้นจะอยู่กับจำนวนวัสดุที่ใช้และปริมาณของงาน (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 122-125)

3) ประเภทของการพิมพ์ที่ผู้ประกอบการโรงพิมพ์จะนิยมทำกันในปัจจุบัน

(1) การพิมพ์ออฟเซต (Offset Printing) เป็นการพิมพ์พื้นราบที่ใช้หลักการนำกับน้ำมันไม่รวมตัวกัน โดยสร้างเยื่อน้ำไปเกาะอยู่บนบริเวณไร่ภาพของแผ่นแม่พิมพ์ เมื่อรับหมึกหมึกก็จะไม่เกาะน้ำแต่ก็จะไปเกาะบริเวณที่จะเป็นภาพ แล้วจะถูกถ่ายลงบนผิวยางและกระดาษพิมพ์ต่อไป การพิมพ์ออฟเซตสามารถผลิตงานพิมพ์ที่มีคุณภาพสูงจนถึงสูงมาก เครื่องพิมพ์มีหลายขนาด มีทั้งเครื่องพิมพ์ 1 สี 2 สี 4 สี 5 สี หรือจะมากกว่านั้น ตัวอย่างในงานพิมพ์ออฟเซต เช่น พิมพ์แผ่นพับ พิมพ์ใบปลิว พิมพ์หนังสือ พิมพ์วารสาร พิมพ์นิตยสาร พิมพ์โบรชัวร์ พิมพ์แคตตาล็อก บรรจุภัณฑ์กระดาษ งานพิมพ์ใช้ในสำนักงาน ฯลฯ

(2) การพิมพ์เลตเตอร์เพรสส์ (Letterpress Printing) ที่เป็นการพิมพ์พื้นนูนที่ใช้แม่พิมพ์ทำจากโลหะผสมหรือพอลิเมอร์อย่างหนากัดผิวจนเหลือส่วนที่เป็นภาพนูนสำหรับรับหมึกพิมพ์ แล้วถ่ายทอดลงบนวัสดุที่ใช้พิมพ์โดยใช้วิธีกดทับ ในยุคก่อนมีการใช้ตัวอักษรโลหะเป็นตัว มาจัดเรียงเป็นข้อความที่ต้องการแล้วใช้เป็นแม่พิมพ์ การพิมพ์เลตเตอร์เพรสส์มีมาช้านานเก่าแก่มาก ในปัจจุบันมีการพิมพ์

ประเภทนี้เหลืออยู่น้อย เนื่องจากในการทำแม่พิมพ์ลำบากและภาพพิมพ์ที่ได้ไม่ค่อยสวยงาม ตัวอย่างงานพิมพ์ประเภทนี้คือ นามบัตร แบบฟอร์ม ฉลาก กล่อง ป้าย และงานพิมพ์อื่น ๆ ที่ไม่ต้องการความละเอียดมาก

(3) การพิมพ์ (ซิลค์) สกรีน (Silkscreen Printing) ซึ่งมักจะเป็นการพิมพ์พื้นฉลุที่ใช้หลักการพิมพ์โดยให้หมึกซึมทะลุผ่านผ้าที่ขึงตึงไว้ และให้ทะลุผ่านเฉพาะบริเวณที่เป็นภาพ สามารถพิมพ์งานสอดสีได้ ความละเอียดของภาพพิมพ์ขึ้นอยู่กับความถี่ของเส้นใยผ้า สามารถพิมพ์ลงบนวัสดุได้ในหลากหลายชนิด ทั้งกระดาษ ผ้า ไม้ พลาสติก และพิมพ์บนวัสดุที่มีผิวโค้งได้ ตัวอย่างงานพิมพ์ประเภทนี้คือนามบัตร บัตรจุณต์ต่าง ๆ ป้ายกระดาษ/พลาสติก/โลหะ ป้ายโฆษณา เสื้อ ผืนผ้า ถุงพลาสติก ขวด จานชาม ชิ้นส่วนอุปกรณ์ต่าง ๆ

(4) การพิมพ์ดิจิทัล (Digital Printing) เป็นงานพิมพ์ที่จะใช้เครื่องพิมพ์หรือเรียกว่าพรินเตอร์ให้ต่อพ่วงกับเครื่องคอมพิวเตอร์ และสามารถสั่งพิมพ์ได้โดยตรงจากเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์หรือพรินเตอร์ที่ใช้พิมพ์ คือเครื่องพิมพ์อิงค์เจ็ทที่มีขนาดเล็ก และใหญ่ เครื่องพิมพ์เลเซอร์จะมีความเร็วปกติจนถึงความเร็วสูง เครื่องพิมพ์ดิจิทัลจะใช้หมึกประจุไฟฟ้า ตัวอย่างของงานพิมพ์ประเภทนี้คือ งานพิมพ์ที่มีปริมาณไม่มากนัก เช่น นามบัตร แผ่นพับ โบปลิทหรือ หนังสือ งานพิมพ์ที่มีการเปลี่ยนภาพหรือข้อความบ่อย ๆ เช่น ไตรรงค์เมล งานพิมพ์ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (ใช้เครื่องอิงค์เจ็ทขนาดใหญ่)

(5) การพิมพ์เฟล็กโซกราฟี (Flexography) เป็นการพิมพ์ พื้นฐานที่ใช้แผ่นพอลิเมอร์ที่มีความยืดหยุ่นที่ดีเป็นแม่พิมพ์โดยกัดส่วนที่ไม่รับหมึกไว้สไลกลงไป การพิมพ์ในระบบนี้ใช้หลักการคล้ายกับการพิมพ์แบบเลตเตอร์เพรสคือใช้การกดทับ แต่หมึกที่ใช้จะเหลวกว่าและใช้ลูกกลิ้งที่ทำขึ้นเป็นพิเศษทำหน้าที่จ่ายหมึกในปริมาณที่สม่ำเสมอให้กับแม่พิมพ์ การพิมพ์ประเภทนี้ได้รับการพัฒนาจนสามารถพิมพ์ภาพสอดสีได้ แม้คุณภาพงานพิมพ์จะยังเทียบเท่าการพิมพ์แบบออฟเซตไม่ได้ แต่ก็มีใช้ในสิ่งพิมพ์หลาย ๆ ประเภท งานพิมพ์ประเภทนี้คือ กล่องลูกฟูก กล่องกระดาษแข็ง ฉลาก ป้าย กล่องกระดาษ กระดาษชำระ ถุงซองพลาสติกและงานพิมพ์สอดสี

(6) การพิมพ์กราวัวร์ (Gravure) เป็นการพิมพ์พื้นลึกที่ใช้แม่พิมพ์ที่เป็นร่องลึกสำหรับบริเวณที่เป็นภาพเพื่อเก็บหมึกแล้วไว้ปล่อยลงบนผิวของชิ้นงานพิมพ์ คุณภาพของงานพิมพ์ประเภทนี้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี แม่พิมพ์แบบนี้มักเป็นลูกกลิ้งทรงกระบอก ทำด้วยโลหะใช้วิธีกัดผิวทรงกระบอกเป็นหลุมตามบริเวณที่เป็นภาพจึงทำยากและใช้เวลา อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายสูงจึงเหมาะกับงานยาว ๆ งานพิมพ์ประเภทนี้คือ งานพิมพ์ประเภทซองพลาสติกใส่อาหารหรือขนม และงานพิมพ์บนพลาสติกต่าง ๆ งานพิมพ์ในต่างประเทศบางแห่งจะมีการพิมพ์แมกกาซีนหนังสือพิมพ์ และมีงานพิมพ์บนกระดาษที่มีปริมาณพิมพ์สูง

(7) การพิมพ์ประเภทอื่น ๆ นอกจากการพิมพ์ด้านประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ ยังมีพิมพ์ที่มีลักษณะการพิมพ์แบบอื่น ๆ ด้วย เช่นด้านการพิมพ์โรเนียวหรือการพิมพ์สเตนซิล เป็นการพิมพ์พื้นฉลุ ซึ่งใช้กระดาษไขเป็นแม่พิมพ์ให้หมึกตรงบริเวณที่เป็นภาพสามารถซึมทะลุมา

แผ่นกระดาษที่ต้องการพิมพ์ การพิมพ์แพดเป็นการพิมพ์พื้นลึกลงซึ่งใช้ยางนี้รับหมึกที่เป็นภาพจากแม่พิมพ์ แล้วกดทับบนชิ้นงานซึ่งมีพื้นผิวรูปทรงต่าง ๆ (www.Supremeprint.net, 2556)

2.2.4.1.14 การวางแผนเลือกกระดาษพิมพ์

กระดาษเป็นวัสดุพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในด้านการพิมพ์ คุณภาพของกระดาษมีผลกระทบต่อระบบการพิมพ์ คุณภาพของสิ่งพิมพ์ และราคาของการพิมพ์ ดังนั้น ในการวางแผนการผลิตสิ่งพิมพ์ จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้กระดาษ

ทางด้านประเภทและชื่อของกระดาษ ในการจำแนกประเภท และเรียกชื่อกระดาษพิมพ์ในปัจจุบันยังไม่เป็นสากลและยังไม่มีกำหนดในระหว่างอุตสาหกรรมในการพิมพ์และอุตสาหกรรมกระดาษ ปัจจุบันองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ประมาณ 34 แห่ง จาก 25 ประเทศทั่วโลก ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้กระดาษพิมพ์ พยายามที่จะร่วมมือกันสร้างมาตรฐานกระดาษพิมพ์ขึ้น โดยการจำแนกประเภทของและชื่อเรียก ให้เป็นที่ยอมรับของในหมู่สมาชิกทั้งภายในประเทศเหล่านั้น (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 125)

การจำแนกประเภทกระดาษพิมพ์ที่ยอมรับกันทั่วไป มี 2 ประเภทคือ

1) แยกประเภทตามลักษณะผิวกระดาษ

- (1) กระดาษไม่เคลือบผิว (Uncoated Paper)
- (2) กระดาษเคลือบด้าน (Matte Coated Paper)
- (3) กระดาษเคลือบเรียบด้าน (Dull Coated Paper)
- (4) กระดาษเคลือบมันวาว (Gloss Coated Paper)

2) แยกประเภทตามน้ำหนักมาตรฐาน

- (1) กระดาษพิมพ์ใบเปิด 26-35 กรัมต่อตารางเมตร
- (2) กระดาษพิมพ์น้ำหนักเบา 35-60 กรัมต่อตารางเมตร
- (3) กระดาษพิมพ์ทั่วไป 60-90 กรัมต่อตารางเมตร
- (4) กระดาษแข็ง 220 กรัมต่อตารางเมตร

นอกจากนั้น ที่สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) ของไทย ได้ถูกกำหนดมาตรฐานของกระดาษไว้หลาย ๆ ชนิดด้วยกัน เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษพิมพ์ และกระดาษเขียน

จำแนกประเภทกระดาษออกเป็น 4 ประเภท คือ

- 1) กระดาษไม่เคลือบผิว
- 2) กระดาษเคลือบผิว
- 3) กระดาษแข็ง
- 4) กระดาษชนิดพิเศษ
  - 1) กระดาษไม่เคลือบผิว

กระดาษชนิดนี้ในประเทศไทยนิยมเรียกว่า “กระดาษปอนด์” ในประเทศไทยจะทำจากเยื่อฟางข้าว ชานอ้อย และไม้ไผ่ เป็นวัสดุหลัก มีลักษณะที่เด่นชัด คือ ผิวหน้ายังคงได้รับอิทธิพลของเยื่อ (Fiber) และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผสมผสานกันจนได้เป็นแผ่นกระดาษ เช่นสารเพิ่มน้ำหนัก (Filler) หรือสารกันซึม เป็นต้น กระดาษที่ใช้ผลิตขึ้นมาจึงมีหลายชนิด มีคุณภาพในหลายระดับ ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของเยื่อและองค์ประกอบอื่น ๆ การใช้รวม ทั้งวิธีการรีดผิว (Calendering) และขัดผิว (Supercalendering)

(1) กระดาษออฟเซต คาร์ตริดจ์ (Offset Cartridge Paper) กระดาษในประเภทนี้ จะขาวสว่าง เหนียวและทนทานต่อการใช้งาน โดยทั่ว ๆ ไปมีน้ำหนักมาตรฐาน 85 กรัมต่อตารางเมตร หรืออาจมากกว่านี้ เยื่อที่ใช้ผลิตเป็นเยื่อปลอดไม้ (Woodfree Fiber) ที่ผิวกระดาษมีการเคลือบสารกันซึม

(2) กระดาษเอ็มเอฟ (MF) จะเรียกว่า แมตชีฟินนิ (Machine Finished) มีลักษณะกึ่งเรียบ (Semi-Smooth) ความเรียบจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขั้นตอนการรีดผิว ตัวแปรที่สำคัญคือแรงกด (Pressure) กับความร้อน กระดาษชนิดที่ทำมาจากเยื่อชนิดใดก็ได้ แต่ถ้าใช้เป็นเยื่อปลอดไม้จะให้คุณภาพดีกว่าใช้เยื่อประเภทอื่น ๆ

(3) กระดาษเอ็มจี โปสเตอร์ (M.G. Poster) เรียกว่า (Machine Glazed) เป็นกระดาษที่มีความเรียบด้านหนึ่งและอีกด้านหนึ่งหยาบอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะด้านเรียบของกระดาษได้รับการขัดมันผิวด้วยเครื่องขัดผิวที่เรียกว่า “แยงกี้” (Yankee)

(4) กระดาษหนังสือพิมพ์ (Newsprint) จะเป็นกระดาษที่รู้จักกันทั่ว ๆ ไป เรียกอีกชื่อว่า “กระดาษบุรุษ” จะเป็นกระดาษพิมพ์คุณภาพต่ำ มีราคาถูก เนื้อของกระดาษจะไม่ขาวเหมือนกระดาษปอนด์เพราะส่วนใหญ่ทำมาจากเยื่อไม้บด (Mechanical Pulps) มากกว่า 70% มีทั้งเยื่อใยสั้นและเยื่อใยยาวผสมกัน จะขึ้นอยู่กับกระบวนการบดเยื่อกระดาษ หนังสือพิมพ์จะมีน้ำหนักมาตรฐาน 45-55 กรัมต่อตารางเมตร ส่วนที่ผิวกระดาษจะเรียบด้วยวิธีการขัดผิว มีความมันวาว 15% เพื่อให้เหมาะกับการพิมพ์ภาพฮาโลโทนและภาพสี ที่น่าสังเกตกระดาษหนังสือพิมพ์จะไม่มีสารกันซึม (Sizing Agent) ผสมอยู่ เพราะฉะนั้นหมึกพิมพ์ที่ใช้จึงต้องมีคุณสมบัติพิเศษ คือ แห้งไปด้วยตัวการซึมผ่าน (Penetration) ค่าความสว่างของผิวกระดาษจะต่ำ จึงไม่เหมาะเป็นที่ใช้พิมพ์งานที่สอດสีถ้าต้องการคุณภาพสูง นอกจากนั้น กระดาษยังจะเปลี่ยนสีเร็วมาก เก็บไว้นาน สีก็จะค่อย ๆ เหลือง และเหลืองเข้มขึ้น จะกรอบแตก ซึ่งปัจจุบันมีการผลิตขึ้นมาจำหน่ายทั้งชนิดกระดาษบุรุษผิวธรรมดา และกระดาษบุรุษผิวมัน ขนาดที่ใช้กันโดยทั่วไปจะเป็นขนาด 48 กรัมต่อตารางเมตร

(5) กระดาษเอ็ม พี (Mechanical Printing) เนื้อกระดาษนั้น จะเป็นเนื้อกระดาษหนังสือพิมพ์ประเภทหนึ่งมีคุณภาพดีกว่าแบบแรก คือ ส่วนผสมของเยื่อไม้บดน้อยกว่า และมีการฟอกด้วยสารเคมีเพื่อเพิ่มความขาวอีกด้วย เนื้อกระดาษมีสารกันซึมผสมอยู่ จึงสามารถจะนำไปใช้พิมพ์งานได้กว้างขวางกว่า เช่น แผ่นพับ แผ่นประกาศโฆษณาและใบแทรก เป็นต้น กระดาษชนิดนี้อาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กระดาษเยื่อไม้บดฟอก (Bleached/Mechanical Paper)

(6) กระดาษไร้กรด (Acid-Free Paper) เนื้อของกระดาษเป็นเยื่อเคมีล้วน และไม่มีความเป็นกรดอยู่เลย มีสีขาวเก็บไว้ได้นานโดยไม่มีการเปลี่ยนสี มีความเหนียวดี

(7) กระดาษพิมพ์ไบเบิล (Bible Printing Paper) เนื้อส่วนด้านใน จะเป็นกระดาษพิมพ์ชนิดพิเศษบาง จะมีน้ำหนักมาตรฐานอยู่ระหว่าง 26-35 กรัม ต่อตารางเมตร เพื่อเหมาะสำหรับพิมพ์หนังสือหลายร้อยหน้าที่มีเนื้อความมากต้องการให้น้ำหนักน้อย มีความหนาไม่มาก เช่น หนังสือพระคัมภีร์ไบเบิล หนังสือปทานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น โดยปกติผิวของกระดาษจะมีสีครีมมากกว่าสีขาว ๆ อาจรู้จักในชื่อของ “กระดาษอินเดีย” (India Paper) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ใช้กระดาษชนิดนี้พิมพ์หนังสือศัพท์ปทานุกรม กระดาษชนิดนี้ไม่อยู่ในข่ายของกระดาษสิ่งพิมพ์น้ำหนักเบา ๆ ทั่วไป (Printing Paper) ซึ่งต้องมีน้ำหนักมาตรฐานอย่างน้อย 40 กรัม ต่อตารางเมตร การใช้งานมีปัญหาเครื่องพิมพ์ขัดข้องได้ง่าย เพราะเบาเกินไป และยับง่าย

(8) กระดาษพิมพ์ออฟเซต (Offset Printing Paper) ซึ่งจะมีลักษณะทั่ว ๆ ไปไม่แตกต่างจากกระดาษพิมพ์ออฟเซตคาร์ทริดจ์ ยกเว้นมีน้ำหนักมาตรฐานน้อยกว่า

กระดาษถ่ายเอกสาร (Copier paper) ก็มักจะมีที่ได้น้ำหนักมาตรฐาน ตั้งแต่ 70-160 กรัมต่อตารางเมตร กระดาษประเภทนี้ต้องได้รับการควบคุมเป็นพิเศษในระหว่างการผลิต กระดาษต้องมีความทนทานต่อความร้อนของเครื่องถ่ายเอกสาร

กระดาษการ์ด จะเป็นกระดาษที่มีความแข็งกว่ากระดาษโดยทั่ว ๆ ไป มักจะมีความหนาตั้งแต่ 100 กรัมต่อตารางเมตรขึ้นไป มีผิวเนื้อละเอียดเรียบเหมาะสำหรับงานที่ต้องการความแข็งแรง และทนทานมากกว่ากระดาษธรรมดา เช่น การทำปกหนังสือ แผ่นโปสเตอร์โฆษณา แผ่นพับ ทำกล่องบรรจุภัณฑ์ เป็นต้นเช่นเดียวกับกระดาษอาร์ต สามารถเลือกใช้ขนาดความหนาได้ตามต้องการ

กระดาษแอร์เมล์ ตามภาษาวิชาการ จะเรียกว่า “กระดาษมานิโฟลด์” (Manifold Paper) เป็นกระดาษบางมีน้ำหนักประมาณ 28, 30, 35, และ 40 กรัมต่อตารางเมตร ใช้พิมพ์ใบเสร็จและกระดาษเขียนจดหมาย โดยทั่วไปจะมีน้ำหนักประมาณ 28-32 กรัมต่อตารางเมตร ปัจจุบันมีการพิมพ์กระดาษแอร์เมล์หลายแบบ สวยงามให้เลือกใช้อย่างกว้างขวาง

2) กระดาษเคลือบผิว (Coated Paper)

กระดาษที่มีชั้นสารเคลือบผิว (Coating) ที่ปกคลุมอยู่บนส่วนผิวเยื่อของหน้ากระดาษ โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะปรับปรุงคุณสมบัติบางอย่างของผิวกระดาษนั้น ๆ เพื่อให้มีสภาพเหมาะสมกับการพิมพ์ และให้ได้คุณภาพพิมพ์ตามที่ต้องการ อย่างเช่น ความเรียบ ความพรุน สี ความทึบแสง และความมันวาว เป็นต้น เป็นกระดาษที่เคลือบผิว

การเคลือบผิวได้นั้น ต้องมีสารเคลือบผิวอย่างน้อยประมาณ 3.7 กรัมต่อตารางเมตร ต่อ 1 หน้ากระดาษ แต่ถ้าปริมาณน้อยกว่านี้กระดาษนั้น ก็อาจจะถูกจัดให้กลายเป็นสิ่งประเภทกระดาษเคลือบสารกันซึม หรือกระดาษเคลือบน้ำหนักเบาสำหรับการเคลือบผิวให้เรียบหรือขัดให้มันนั้น อาจเคลือบหรือขัดด้านเดียวก็ได้แล้วแต่ความต้องการของผู้ใช้ปกติจะขัดผิว 2 ด้าน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วนั้นเรียกว่ากระดาษอาร์ต (Art Paper) ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 80 85 90 105 120 140 160 จนกระทั่งถึง 360 กรัม ต่อตารางเมตร กระดาษเคลือบผิวที่ไม่ขัดมัน แต่ถ้าเป็นประเภทอาร์ตเรียกว่า “อาร์ตด้าน” (Matt Art) แต่ถ้าขัดจะให้มัน

เรียกว่า “อาร์ตมัน” (Gloss Art) ซึ่งจะทำให้ผิวมันมีความเรียบสามารถรับหมึกได้ดี ทำให้การพิมพ์มีความคมชัด

กระดาษนี้จะมียูเรอ เรียบและมันวาว ทำให้สะท้อนแสงได้ดีกว่ากระดาษผิวหยาบ เป็นผลให้ได้สีของภาพสดใสเป็นเงาวาว เหมาะที่จะใช้พิมพ์ภาพสีที่ต้องการคุณภาพสูง แต่ต้นทุนของกระดาษจะแพงกว่ากระดาษชนิดอื่น ๆ 2-3 เท่า

ปัจจุบันมีการผลิตกระดาษอาร์ตที่ป็นเป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น เป็นลายผ้า ลายหนัง ลายเม็ดทราย ลายไม้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กระดาษเคลือบผิวมีหลายชนิดได้แก่

(1) กระดาษเคลือบด้าน (Mntt Coated Paper) ซึ่งที่เกิดจากเทคนิคการเคลือบผิวโดยใช้แผ่นยางปาด ซึ่งสามารถควบคุมทำให้ผิวที่ได้มองดูด้าน (Matte) ที่คล้าย ๆ ฟันเลื่อย หรือมันวาวก็ได้ ขึ้นอยู่กับแรงกดขณะที่กำลังเคลือบผิวอยู่ กระดาษชนิดนี้จะเหมาะกับการพิมพ์ด้านระบบออฟเซตมากกว่าระบบอื่น

(2) กระดาษเคลือบมันวาว (Gloss Coated Paper) ซึ่งจะเป็นผลที่มาจาก การเคลือบผิวหลายชั้น และตามด้วยการขัดผิว ผิวจึงเรียบเหมาะสำหรับการพิมพ์ภาพฮา์ฟโทนทั่ว ๆ ไป และภาพสีที่ต้องการคุณภาพสูง

(3) กระดาษเคลือบด้านเรียบ (Dull Coated Paper) ซึ่งมักจะเคลือบผิวมีเพียงด้านเดียวเท่านั้น และใช้สารเคลือบผิวที่ค่อนข้างมีน้ำหนักสูง โดยทั่วไปเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นกระดาษที่คุณภาพดีเหมาะกับการพิมพ์ที่ต้องการคุณภาพ โดยเฉพาะการบรรจุภาพและสี ซึ่งเป็นกระดาษที่เหมาะสมสำหรับการพิมพ์ระบบเลตเตอร์เพรส ออฟเซต และกราวัวร์

3) กระดาษแข็ง

เป็นกระดาษที่จะมีน้ำหนักตั้งแต่ 220 กรัมต่อตารางเมตรนั้นขึ้นไป ยกเว้นกระดาษบางชนิดที่มีน้ำหนักมาตรฐานน้อยกว่านี้ แต่ยังคงเรียกว่ากระดาษแข็ง เพราะกระดาษนั้นนำไปใช้เป็นปกหน้าหรือปกหลังของสมุดหรือหนังสือบางเล่ม กระดาษแข็งประเภทหลังนี้มีข้อสังเกตคือจะเคลือบผิวเพียงหน้าเดียว กระดาษแข็งตามท้องตลาดมีหลายรูปแบบ ทั้งชนิดที่จะสามารถนำไปพิมพ์ได้ กำหนดขนาดเป็นความหนา (ไมครอน) และซื้อขายกันเป็นน้ำหนักตันหรือต่อ 100 แผ่น

4) กระดาษชนิดพิเศษ

เป็นกระดาษกาว กระดาษทำด้วยมือ และกระดาษเหนียวมาตรฐานของกระดาษที่ใช้ในไทย (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549:126-130)

2.2.4.15 มาตรฐานของกระดาษที่ใช้ในไทย

มาตรฐานของกระดาษ หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับขนาด และความหนา และน้ำหนักของกระดาษ เป็นต้น ซึ่งมักจะมียูเรอใน 2-3 กระดาษที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ได้แก่ ระบบมาตรฐานที่เป็นอังกฤษ ระบบมาตรฐานขององค์การมาตรฐานสากล (International Standard Organization: ISO) และในระบบอิมพีเรียลแบบเก่า หรือระบบอเมริกัน ซึ่งประเทศไทยนิยมใช้ระบบมาตรฐานอิมพีเรียลแบบเก่า

อย่างไรก็ตาม ความจำเป็นที่จะต้องมีการติดต่อกันกับต่างประเทศและไทยก็เป็นประเทศสมาชิกของ ISO จึงควรทำความเข้าใจทุกระบบ

ระบบมาตรฐานขององค์การมาตรฐานสากลและระบบมาตรฐานอังกฤษที่มีหน่วยวัดน้ำหนักกระดาษคิดเป็น “กรัมต่อตารางเมตร” บางครั้งใช้คำว่า “น้ำหนักพื้นฐาน” มีหน่วยที่วัดความหนาของกระดาษเป็น “ไมโครเมตร” ในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาที่มักจะนิยมบอกความหนาของกระดาษจะเป็นพอยท์ (Point) ส่วนขนาดของกระดาษตามระบบมาตรฐาน ISO ที่จำแนกนั้นจะออกเป็นชุด A, B, และ C ตามลักษณะการนำกระดาษไปใช้งาน

ระบบมาตรฐานของสหรัฐอเมริกาและระบบอิมพีเรียลส่วนมากนั้นจะเป็นแบบเก่า (Old Imperial System) แล้วหน่วยวัดของน้ำหนักในระบบนี้เรียกว่า “ปอนด์” และ “ตัน” มีความหนาเป็นหน่วยเป็น “พอยท์” และจำนวนแผ่นจะเรียงเป็น “รีม” โดยมีมาตรวัดดังนี้ 1 ตันเท่ากับ 2,000 ปอนด์, 1 รีม เท่ากับ 500 แผ่น, 1 นิ้ว เท่ากับ 72 พอยท์

โรงพิมพ์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังนิยมใช้หน่วยเป็น นิ้ว ฟุต แต่ในหน่วยน้ำหนักนิยมใช้ระบบเมตริก เช่น น้ำหนักพื้นฐานใช้ กรัมต่อตารางเมตร กระดาษที่ผลิตในไทยมี 2 ขนาดที่ถือว่าเป็นมาตรฐานคือ 24x35 ตารางนิ้ว และ 31x43 นิ้ว ขนาดอื่นอาจมีการสั่งตัดพิเศษเพื่องานพิมพ์เฉพาะกิจ

สำหรับขนาด 24x35 ตารางนิ้ว ซึ่งจะมีชื่อเรียกทั่วไปว่า กระดาษรีมเล็ก ใช้สำหรับพิมพ์สิ่งพิมพ์ขนาดมาตรฐานขององค์การมาตรฐานสากล (IOS) นั่นก็คือ ระบบ A เช่น A4 A5 เป็นขนาดหนังสือและวารสาร สำหรับกระดาษขนาด 31x43 นิ้ว จะนำมาพิมพ์ สิ่งพิมพ์ขนาด 8 หน้ายก (7 1/2x10 1/4 นิ้ว) 16 หน้ายก (5x7 1/2 นิ้ว) ซึ่งเป็นขนาดที่นิยมพิมพ์หนังสือส่วนใหญ่ เนื่องจากขนาดกะทัดรัดกว่าระบบ ISO ขนาดแผ่นกระดาษนิยมเรียกตามจำนวนที่ตัดได้จากแผ่นใหญ่ เช่น แผ่นที่เต็มแบ่งครึ่งเรียกว่า “ตัด 1” เมื่อตัดแบ่งครึ่งก็จะเรียกว่า “ตัด 2” ตัดแบ่ง 3 ส่วน เรียกว่า “ตัด 3” เป็นต้น

2.2.4.16 การเลือกและการใช้กระดาษ

วัสดุการพิมพ์ที่สำคัญ คือ กระดาษ ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญ ที่จะทำให้ราคาค่าพิมพ์เปลี่ยนแปลง กระดาษมีหลายประเภท หลายคุณภาพดังได้กล่าวข้างต้น ดังนั้น หากจะเลือกใช้กระดาษประการแรกจะต้องทราบว่า จะใช้กระดาษพิมพ์สิ่งพิมพ์ประเภทใด สื่อสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทอาจใช้กระดาษพิมพ์ชนิดเดียวกันหรือต่างชนิดกันก็ได้ คุณสมบัติที่สำคัญของกระดาษมีดังนี้

1) น้ำหนักของกระดาษ หน่วยที่จะใช้ในการวัดน้ำหนักมาตรฐานของกระดาษคือ กรัมต่อตารางเมตร ซึ่งหมายถึง “น้ำหนักของกระดาษเป็นกรัมต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร” ดังนั้น ถ้าน้ำหนักยิ่งมาก ความหนาก็จะมากตามไปด้วย ค่าน้ำหนักมาตรฐานนี้อาจใช้เป็นสิ่งบ่งบอกถึงความหนาโดยประมาณของกระดาษได้ คำนี้อาจโดยทั่วไปนั้นมักเรียกเป็น “กรัม” เฉย ๆ เช่น ที่เรียกว่า กระดาษ 70 กรัม 80 กรัม 100 กรัม เป็นต้น ซึ่งก็หมายถึงกระดาษที่มีน้ำหนัก 70,80 หรือ 100 กรัมต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตรนั่นเอง (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 131)

น้ำหนักกระดาษในการเรียกน้ำหนักของกระดาษนั้น จะมีอยู่ 3 ระบบใหญ่ ๆ

(1) หน่วยของน้ำหนักเป็นแกรมหรือกรัม หมายถึง กระดาษขนาดพื้นที่ 1 ตารางเมตร เมื่อนำไปชั่งน้ำหนักได้กี่แกรม ก็จะเรียกกระดาษเท่านี้แกรม เช่น กระดาษ 80 แกรม หมายถึง กระดาษที่มีน้ำหนัก 80 กรัม เมื่อมีขนาดเป็น 1 ตารางเมตร

(2) หน่วยของน้ำหนักเป็นกิโลกรัม เป็นหน่วยสำหรับกระดาษในเมืองไทย เรียกตามน้ำหนักเป็นกิโลกรัม (กก) กระดาษ 31X43 นิ้ว 1 รีม (500 แผ่น)

(3) หน่วยน้ำหนักเป็นปอนด์ นิยมใช้ทางแถบยุโรปและอเมริกาได้กำหนด กระดาษสำหรับการใช้งานไว้เฉพาะ เช่น กระดาษปรีฟ มีขนาด 24x36 นิ้ว ถ้านำกระดาษนั้นมา 1 รีมหรือ 500 แผ่น แล้วชั่งทั้งรีมจะเรียกว่า ปอนด์ เช่น กระดาษ 80 ปอนด์

(สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2555: 32)

2) ชนิดของกระดาษ กระดาษที่ใช้ในงานพิมพ์ทั่วไป จะมีหลายชนิด อย่าง เช่น

(1) กระดาษพิมพ์เนื้อในหนังสือ ซึ่งได้แก่ กระดาษปรีฟ ธรรมดา ปรีฟมัน 48 กรัมต่อตารางเมตร กระดาษปอนด์ 60, 80, 100 กรัมต่อตารางเมตร ใช้ฟอกขาว 60, 70, 80 กรัมต่อ ตารางเมตร ราคาที่แตกต่างกันออกไปตามคุณภาพและความหนา กระดาษปรีฟจะเหมาะสำหรับงานพิมพ์ที่ ต้องการราคาถูก และไม่ต้องการเก็บไว้นาน เพราะถ้าเก็บไว้นาน ๆ แล้วจะเหลือง ฉะนั้น ถ้าต้องการให้สิ่งพิมพ์ ดูสวยงามขึ้น อาจใช้กระดาษปอนด์ได้เพราะมีความขาวมากกว่า แต่จะเป็นขนาดที่กรัมต่อตารางเมตรนั้น แล้วแต่ความต้องการ

(2) กระดาษการ์ด สำหรับพิมพ์ปก หรือแผ่นโฆษณา หรืองานที่ต้องการ ความแข็งแรงอื่น ๆ เช่น กระดาษการ์ดอาร์ต (เคลือบผิว) ซึ่งจะมีขนาดความหนาต่าง ๆ แตกต่างกันไป ตามความเหมาะสมของการใช้งาน

(3) กระดาษลวดลายพิเศษ เช่น กระดาษที่ใช้พิมพ์การ์ดเชิญ แผ่นโฆษณา พวกนี้มีราคาแพงเพราะส่งมาจากต่างประเทศ

ลักษณะผิวกระดาษกับการเลือกใช้

ประเภทของกระดาษ	ลักษณะและการเลือกใช้งาน
กระดาษเคลือบผิว	- มีผิวเรียบทำให้สามารถพิมพ์ตัวอักษรได้เรียบ คมชัด น้ำหนักสีสม่ำเสมอ จึงเหมาะสำหรับการพิมพ์ภาพลงสกรีน ภาพสีที่มีคุณภาพสูง เป็นกระดาษที่มีราคาแพง
กระดาษเคลือบผิวมัน	- เหมาะสำหรับงานพิมพ์สี เพราะทำให้ได้สีสดใส ความ เปรียบต่างดีกว่ากระดาษเคลือบผิวด้าน เหมาะที่จะพิมพ์ หนังสือ หรือ ภาพโฆษณาที่ต้องการให้เห็นสีสดใสสวยงาม สีธรรมชาติ
กระดาษเคลือบผิวด้าน	- เหมาะสำหรับพิมพ์ภาพสี ความสดใสของสีและเปรียบเทียบ ต่างจะด้อยกว่ากระดาษเคลือบผิวมันแต่เหมาะสำหรับหนังสือที่มี อักษรมากเพราะไม่มันวาวทำให้อ่านง่ายสบายตา ไม่มีมุมสะท้อน เหมือนผิวมัน
กระดาษไม่เคลือบผิว	- มีผิวขรุขระไม่เรียบ เป็นกระดาษที่มีคุณภาพรองจากกระดาษ เคลือบผิวในการพิมพ์ภาพสี กระดาษประเภทนี้เหมาะสำหรับการ พิมพ์หนังสือและสำหรับสิ่งพิมพ์ที่มีตัวอักษรเป็นส่วนใหญ่ ราคา ถูกกว่ากระดาษเคลือบผิว กระดาษประเภทนี้อาจทำให้เรียบขึ้น โดยการขัดผิว
กระดาษมีลวดลายบนผิว	- งานพิมพ์บางประเภทช่างพิมพ์ต้องการลวดลายบนกระดาษ เพื่อ เพิ่มความสวยงามกับสิ่งพิมพ์

ตารางที่ 2.1 ลักษณะผิวกระดาษกับการเลือกใช้

ที่มา : (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 132)

3) สีของกระดาษ สีของกระดาษจะมีความสำคัญต่องานพิมพ์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิมพ์ภาพสี กระดาษจะต้องมีความขาวมากที่สุดจึงจะทำให้ภาพที่เหมือนจริงมากที่สุด การใช้กระดาษสีพิมพ์ด้วยหมึกสี ภาพที่จะออกมาสีจะผิดไปจากสีหมึกเดิม เพราะเกิดการผสมกันขึ้นระหว่างแสงที่สะท้อนออกมาจากกระดาษและจากหมึก ถ้าเป็นงานพิมพ์สี หรือภาพขาว-ดำ ที่ต้องการความคมชัดมาก ๆ ก็ควรที่เลือกพิมพ์บนกระดาษอาร์ต ซึ่งจะเป็นกระดาษเคลือบผิวเรียบ ที่ได้ภาพที่คมชัด สวยงามกว่าพิมพ์ลงกระดาษธรรมดาตามาก ๆ ซึ่งกระดาษอาร์ตเองก็มีหลายชนิด มีหลาย

ขนาด เช่น อาร์ตด้าน อาร์ตมัน อาร์ตลายผ้า ขนาดน้ำหนัก 80 90 120 160 และ 200 กรัมต่อตารางเมตร เป็นต้น

การวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่ดีจะให้ผลดี คือ สามารถผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ได้ตามความต้องการใช้งาน สามารถควบคุมต้นทุนการผลิตให้อยู่ในงบประมาณได้ รวมทั้ง การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ยังสามารถทำให้เสร็จทันกำหนดเวลา ตลอดจนผลงานสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้ก็จะมีคุณภาพตามที่ต้องการ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 131-132)

2.2.4.17 การประมาณราคาสื่อสิ่งพิมพ์

1) ความหมายของการประมาณราคาสื่อสิ่งพิมพ์

ในการประมาณราคาของสื่อสิ่งพิมพ์นั้น หมายถึงการประมาณในค่าใช้จ่ายที่ต้องดำเนินการจัดทำสิ่งพิมพ์ตามที่ต้องการโดยวิธีการคำนวณจากองค์ประกอบ และปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ให้ออกมาใกล้เคียงหรือตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2) ความสำคัญต่อการประมาณราคาสื่อสิ่งพิมพ์

ความสำคัญของการประมาณราคาสื่อสิ่งพิมพ์ คือ จะช่วยให้ผู้ที่ทำสิ่งพิมพ์สามารถจัดเตรียมค่าใช้จ่าย งบประมาณไว้ล่วงหน้าอย่างแม่นยำ ใกล้เคียงที่สุด และสามารถที่จะทำสิ่งพิมพ์ให้มีคุณภาพดีตามงบประมาณที่เตรียมไว้แล้ว ในกรณีที่มิงบประมาณ เตรียมไว้ล่วงหน้า ไม่ถูกเอาเปรียบจากบริษัทผู้ผลิต สิ่งพิมพ์ที่ออกมาจะมีคุณภาพสมตามราคา

3) ประเภทของต้นทุนในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

ในการดำเนินการพิมพ์ ผู้พิมพ์จะต้องคำนวณในราคาทุนในแต่ละครั้ง ตามลักษณะชนิด ขนาด และกรรมวิธีทางการพิมพ์ได้แก่

ราคาทุนตรง (Direct Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายปกติในการพิมพ์แต่ละครั้ง อาทิ ค่าแรงงาน ค่าไฟฟ้า ค่าวัสดุ ได้แก่ กระดาษ หมึกพิมพ์ แม่พิมพ์ เป็นต้น

ราคาทุนทางอ้อม (Indirect Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในส่วนแฝงซึ่งมองไม่เห็น ได้แก่ ค่าสึกหรอ หรือค่าเสื่อมของเครื่องจักร ค่าบำรุงรักษา ซึ่งจะคิด 14 เปอร์เซ็นต์ของราคาเครื่องต่อปี

4) องค์ประกอบและปัจจัยของการประมาณราคาสื่อสิ่งพิมพ์

องค์ประกอบและปัจจัยในการประมาณของการราคาของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยหลักแล้ว จะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ค่าดำเนินการก่อนพิมพ์ ค่าวัสดุหลัก ค่าดำเนินการพิมพ์

(1) ค่าดำเนินการก่อนพิมพ์ ประกอบด้วย

ค่าจัดทำต้นฉบับ

ค่าจัดทำรูปภาพประกอบ

ค่าออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์

ค่าออกแบบหน้าปก

ในปัจจุบันการจัดทำต้นฉบับตัวอักษร ที่ใส่รูปภาพประกอบและการ ออกแบบสิ่งพิมพ์มักจะใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จัดทำ ซึ่งจะทำให้สะดวก รวดเร็ว และอัตราการจัดทำขึ้นอยู่กับ ความยากง่ายของงาน

(2) คำวัสดุหลัก คำวัสดุหลักที่จะใช้ทำเป็นสิ่งพิมพ์ส่วนมากแล้วที่จะเสีย ค่าใช้จ่ายโดยค่อนข้างสูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ ค่ากระดาษและค่าแม่พิมพ์

กระดาษเป็นวัสดุหลักที่มีความจำเป็นในการจัดทำสิ่งพิมพ์ ผู้ที่จะ ประมาณราคาสิ่งพิมพ์ได้จะต้องรู้ขนาดมาตรฐานของกระดาษที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปเสียก่อน เพื่อทำการคำนวณ ขนาดและปริมาณของสิ่งพิมพ์ที่ต้องการ ในประเทศไทยมีกระดาษแผ่นใหญ่เป็นขนาดที่นำมาพิมพ์อยู่ 2 ขนาด ซึ่งนั่นก็คือ

ขนาด 31x43 นิ้ว ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไป

ขนาด 24x35 นิ้ว เป็นกระดาษที่ใช้กันมานานแล้วเช่นกัน

กรณีใช้กระดาษพิมพ์ขนาด 31x43 นิ้ว

กระดาษขนาด 31x43 นิ้วนั้น ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไป หรือครึ่งแผ่นใหญ่ ที่มี ขนาด 21 ½x31 นิ้ว มาใช้พิมพ์จะได้สิ่งพิมพ์ขนาดดังนี้

นิตยสาร วารสาร ขนาด 4 หน้ายก (10 ¼x15 นิ้ว) และขนาด 8 หน้า ยก (7 ½x10 ¼ นิ้ว)

หนังสือเล่มจะได้ขนาด 8 หน้ายก (7 ½x10 ¼ นิ้ว) และขนาด 16 หน้า ยก (5x7 ½ นิ้ว) ซึ่งเรียกว่า “ขนาดพ็อกเก็ตบุ๊ก”

โปสเตอร์กับแผ่นปลิว หรือสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจบางอย่าง ก็จะได้ขนาด ดังนี้ ขนาดการตัด 1 จะประมาณ 31x43 นิ้ว ขนาดตัดที่ 2 ประมาณ 21 ½x31 นิ้ว ขนาดตัด 4 ประมาณ 15x20 นิ้ว

สิ่งพิมพ์ขนาดอื่น ๆ ตามที่กำหนดโดยจะต้องคำนึงถึงความประหยัด ไม่ เหลือเศษของกระดาษด้วย

กรณีใช้กระดาษพิมพ์ขนาด 24x35 นิ้ว

หนังสือหรือนิตยสาร และวารสารนั้น มีขนาด A4 (210x297 มิลลิเมตร หรือ 8 ¼x11 ¾ นิ้ว) และหนังสือขนาด A5 (148x210 มิลลิเมตร หรือ 5 ¾x9 ¼ นิ้ว)

โปสเตอร์ขนาด 24x35 นิ้ว หรือ 17x24 นิ้ว หรือแผ่นปลิวขนาด A4 การจัดทำสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือ

โดยทั่วไปแล้วจะทำตามขนาดมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดการ ประหยัดและสะดวกต่อการเก็บรักษา คือ ขนาด 8 หน้ายก (7 ½x10 ¼ นิ้ว) หรือ 16 หน้ายก (5x7 ½ นิ้ว) จากกระดาษมาตรฐานแผ่นใหญ่ 31x43 นิ้ว จะนำไปพิมพ์กับเครื่องพิมพ์ขนาดตัด 4 ได้ 4 แผ่น หรือนำไปพิมพ์ กับเครื่องพิมพ์ขนาดตัด 2 ได้ 2 แผ่น

ขนาด 8 หน้ายก A4 (210x297 มิลลิเมตร หรือ 8 ¼x11 ¾ นิ้ว) และขนาด 16 หน้ายก A5 (148x210 มิลลิเมตร หรือ 5 ¾x9 ¼ นิ้ว) ซึ่งจากกระดาษขนาดมาตรฐานแผ่นใหญ่ 24x35 นิ้ว จะนำไปพิมพ์กับเครื่องพิมพ์ขนาดตัด 4 ได้ 2 แผ่น หรือนำไปพิมพ์กับเครื่องพิมพ์ขนาดตัด 2 ได้ 1 แผ่น

แม่พิมพ์ แม่พิมพ์เป็นค่าวัสดุหลักเช่นเดียวกับกระดาษที่มีปัจจัยทำให้ราคาของสิ่งพิมพ์สูงหรือต่ำ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพ และจำนวนของหน้าที่เปลี่ยนไปของสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ต้องการคุณภาพดีสวยงามจำเป็นต้องพิมพ์หลายสีก็จะเสียค่าแม่พิมพ์เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน อัตราค่าจัดทำแม่พิมพ์ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงาน

ในปัจจุบันการทำแม่พิมพ์มักมีเรื่องของคอมพิวเตอร์เข้ามาเกี่ยวข้องมาก สาเหตุเนื่องจากกระบวนการทำต้นฉบับออกแบบสิ่งพิมพ์เบื้องต้น ได้ดำเนินการโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์มาโดยตลอด และก่อนจะมาถึงแม่พิมพ์ก็ต้องผ่านกระบวนการถ่ายทำฟิล์มประกอบฟิล์มทางด้านการพิมพ์ ความยากง่ายของงานแต่ละงานจึงเป็นตัวกำหนดให้ราคาของแม่พิมพ์เปลี่ยนแปลง

การดำเนินการพิมพ์ ค่าพิมพ์หรือค่าเครื่องพิมพ์ โรงพิมพ์แต่ละแห่งจะมีขนาดของเครื่องพิมพ์แตกต่างกันออกไป การคิดค่าพิมพ์ก็ไม่แน่นอนตายตัว เนื่องจากสภาวะการแข่งขันเชิงธุรกิจ โดยหลักมักจะตั้งเกณฑ์ไว้ดังนี้

2.2.4.18 ค่าดำเนินการหลังการพิมพ์ หลังจากผ่านกระบวนการการพิมพ์เสร็จแล้ว สิ่งพิมพ์บางชนิดยังไม่เสร็จสมบูรณ์ จะต้องผ่านกระบวนการทำให้เป็นสิ่งพิมพ์สำเร็จอีก เช่น การเก็บเล่ม การเย็บเล่ม ไสกาว เข้าปกหนังสือหรือการเสริมสิ่งพิมพ์พิเศษ

เพื่อให้สิ่งพิมพ์ดูสวยงามยิ่งขึ้น เช่น การเดินทอง การปั้นนูน การตัดเจาะ และการเสริมด้วยวัสดุพิเศษ สิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น การคิดต้นทุนในการผลิตสิ่งพิมพ์ องค์ประกอบในการประมาณราคาสิ่งพิมพ์ ได้แก่

- 1) จำนวนพิมพ์ที่สอดคล้องกับการเตรียมต้นฉบับ
- 2) ความยุ่งยากในการเตรียมต้นฉบับ
- 3) จำนวนสีที่พิมพ์
- 4) ปริมาณ ชนิด และคุณภาพของวัสดุที่เลือกใช้
- 5) องค์ประกอบเสริมของสิ่งพิมพ์
- 6) ระดับความยากในการทำงาน ต้องเพื่อเสียเพิ่มขึ้น
- 7) ความเร่งด่วนของกำหนดเวลาเสร็จงาน

องค์ประกอบในการกำหนดเวลาการผลิตสิ่งพิมพ์

- 1) จำนวนพิมพ์
- 2) เวลาในการเตรียมต้นฉบับ
- 3) เวลาในการตรวจรับ
- 4) ความยุ่งยากในการพิมพ์ ต้องการตรวจสอบความเข้มงวด

- 5) ข้อจำกัดของเครื่องจักรในการพิมพ์และเครื่องทำพิมพ์
- 6) ลักษณะความซับซ้อนของงานซึ่งไม่อาจทำด้วยเครื่องจักร

(สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 133-141)

บุคลากรในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ ในการวางแผนเพื่อการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์จะสำเร็จและมีคุณภาพตามที่ผู้ผลิตต้องการได้นั้น ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

2 กลุ่มด้วยกัน คือ 1) ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจสั่งการ

2) ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับคำสั่ง

คุณสมบัติของผู้บริหาร หรือ ผู้มีอำนาจสั่งการในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ มีดังนี้

- 1) มีประสบการณ์ในงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์บ้างไม่มากก็น้อย
- 2) มีการวางแผนการทำงานที่ดี
- 3) มีวิสัยทัศน์ที่ดีในการเลือกใช้บุคลากรเพื่อรับผิดชอบงาน
- 4) เป็นผู้ที่ต้องรู้จักเหตุและผล มีจุดยืนอยู่กับความเป็นจริง มีใจตั้งมั่นอยู่กับการ

คาดคะเน

5) เป็นผู้พูดหรือผู้สั่งงานที่ดี พร้อมกันนั้นก็จะต้องเป็นผู้รับฟังที่ดีด้วย หากคำโต้แย้งหรือสะท้อนจากผู้รับฟังคำสั่ง

คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้รับคำสั่งในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ มีดังนี้

- 1) ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบดีพอ
- 2) เป็นผู้ทำงานที่มีความละเอียด มีความรอบคอบ และต้องรู้จักการวางขั้นตอนในการทำงานที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบต่องานสูง
- 3) มีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ทรัพย์สินเงินทองที่จะได้มาในทางที่ผิด ซึ่งจะทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของผลงานสื่อสิ่งพิมพ์นั้น ๆ
- 4) เป็นผู้รับฟังคำสั่งที่ดี มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะในการที่จะโต้แย้ง มีมารยาทที่ดีและวาทะที่สุภาพ

หากมีการจัดเตรียมและวางแผนที่ดี พร้อมกับมีผู้บริหารที่ดีและผู้ปฏิบัติงานที่ดีทุกสิ่งทุกอย่างก็จะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น สุดท้ายก็จะได้ผลงานที่มีทั้งคุณภาพและตรงตามความปรารถนาของทุก ๆ ฝ่าย (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 141)

2.2.5 กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์

2.2.5.1 กระบวนการวางแผนก่อนการผลิต

2.2.5.1.1 การวางแผนการผลิต

การออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์จำเป็นจะต้องคำนึงถึงขั้นตอนการผลิตทั้งหมด เพื่อให้การปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนสอดคล้องและดำเนินไปได้อย่างถูกต้อง และจะต้องมีการสื่อสารความหมายและความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้การปฏิบัติงานไม่ผิดพลาด หรือเกิดความผิดพลาดให้น้อยที่สุด

2.2.5.1.2 การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับ (Manuscript) จะเป็นหัวใจสำคัญของการจัดพิมพ์งานต่าง ๆ เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หนังสือหรือสิ่งพิมพ์ออกมาถูกต้อง สวยงาม เรียบร้อยหรือไม่ ต้นฉบับที่เป็นต้นเรื่องทีผู้เขียนขึ้น อาจอยู่ในรูปของลายมือเขียนหรือพิมพ์ติดก็ได้ ต้นฉบับที่เป็นต้นเรื่องนี้หากจะส่งโรงพิมพ์เพื่อจัดพิมพ์แล้วควรเป็นตัวพิมพ์ดีดที่ได้ตรวจทานเรียบร้อยแล้ว เพื่อจะได้ไม่มีการแก้ไขอีกโดยเฉพะอย่างยิ่งคำศัพท์ที่จะเป็นคำเฉพาะต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใช้กันโดยทั่วไป ถ้าต้นเรียบร้อยถูกต้อง งานพิมพ์จะรวดเร็วถูกต้อง และประหยัด

การแก้ไขเพิ่มเติมตัดทอนข้อความในต้นฉบับภายหลังจากส่งเรียงพิมพ์แล้ว เป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำอย่างยิ่งเพราะจะทำให้ล่าช้า จะเพิ่มค่าใช้จ่าย และผิดพลาดได้ง่าย ยกเว้นกรณีจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น

ข้อดี ข้อเสียของการเตรียมต้นฉบับด้วยคอมพิวเตอร์

ข้อดี	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องอาศัยเครื่องมือเครื่องจักรที่มีราคาแพง - ต้องใช้บุคลากรที่มีความสามารถมากขึ้น - ข้อมูลมีโอกาสสูญหายหรือเสียหายได้ - อาจเกิดปัญหาระบบคอมพิวเตอร์ขัดข้อง - การจัดการข้อมูลมีความสลับซับซ้อนมากกว่า ต้องเรียนรู้มากขึ้น - ประหยัดพื้นที่ในการทำงานและพื้นที่เก็บฟิล์ม - มีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง มีอุปกรณ์เสริมมากมาย - ข้อมูลที่จัดทำไว้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างกว้างขวาง
ข้อเสีย	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องอาศัยเครื่องมือเครื่องจักรที่มีราคาแพง - ต้องใช้บุคลากรที่มีความสามารถมากขึ้น - ข้อมูลมีโอกาสสูญหายหรือเสียหายได้ - อาจเกิดปัญหาระบบคอมพิวเตอร์ขัดข้อง - การจัดการข้อมูลมีความสลับซับซ้อนมากกว่า ต้องเรียนรู้มากขึ้น

ตารางที่ 2.2 แสดงข้อดี ข้อเสียของการเตรียมต้นฉบับด้วยคอมพิวเตอร์

ที่มา : (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 145)

สำหรับต้นฉบับที่เป็นภาพถ่าย กราฟ แผนผังอื่น ๆ นั้นควรจะจัดหาหรือจัดทำให้พร้อม และตรวจทานให้เรียบร้อย ไม่ควรหวังไว้ว่าโรงพิมพ์จะทำให้ทุกอย่าง (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 144-145)

1) องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับต้นฉบับ

(1) ต้นฉบับส่วนเนื้อหา ลักษณะของเนื้อหาที่ดีเพื่อใช้ในการพิมพ์ ควรมีลักษณะดังนี้

สมบูรณ์และถูกต้อง หมายถึง มีเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ไม่ต้องเพิ่มเติมและแก้ไขเนื้อหาอีก ประกอบกับอักขระควรถูกต้องตามพจนานุกรมหรือหลักภาษาที่ถูกต้อง ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยให้การคำนวณราคาและความหนาของหนังสือถูกต้องและประหยัดเวลาในการแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อมีการเรียงพิมพ์ไปแล้วในภายหลัง

ชัดเจนและได้มาตรฐาน หมายถึง ควรใช้ตัวพิมพ์ดีเป็นหลัก โดยกำหนดขนาด กระดาษที่ใช้พิมพ์ กำหนดความกว้างบรรทัด กำหนดความยาวของบรรทัดใน 1 หน้า กำหนดย่อหน้า เว้นวรรคให้เป็นมาตรฐานตลอดทั้งเล่ม รวมถึงการลำดับเลขหน้าเนื้อหาตั้งแต่ต้นจนจบ ในกรณีที่เป็นตาราง ควรระบุขนาดกว้างของช่องและขนาดของเส้น ทั้งนี้ก็เพื่อความสะดวกต่อการจัดเรียงพิมพ์ ตรวจสอบรูปและการคำนวณราคาได้อย่างถูกต้อง

ครบถ้วน หมายถึง เนื้อหานั้นก็ควรจัดให้ครบถ้วนทุกหน้า เพราะถ้าเว้นเป็นหน้าไว้ไม่จัดทำอาร์ตเวิร์ค หรือลำดับหน้าต่อไป จะทำงานให้ล่าช้าออกไปอีก

(2) ต้นฉบับส่วนปก ส่วนปกจะและเนื้อในจะสัมพันธ์กันในเรื่องของความหนาและขนาดของเล่มหนังสือการกำหนดลักษณะภาพ ข้อความ และสีหนังสือ จึงควรจัดส่งแบบปกพร้อมต้นฉบับ ภาพ พร้อมกับเนื้อใน ขณะเดียวกันตำแหน่งของภาพ ข้อความและสีขององค์ประกอบต่าง ๆ จะต้องชัดเจนและถูกต้องเพราะการแก้ไขภายหลังจะต้องจัดทำใหม่ นอกจากจะไม่ประหยัดในการผลิตแล้ว ยังทำให้สูญเสียเวลาในการจัดทำค่อนข้างมาก เพราะการตรวจสอบรูปปกจะใช้การบรู๊ฟสีจริงที่มีการใช้ในวัสดุต่าง ๆ ไปมากแล้ว เช่น ฟิล์ม และ เพลท เป็นต้น

(3) ต้นฉบับส่วนภาพ

ภาพสีโปรงใส ได้แก่ สไลด์สีขนาดต่าง ๆ ขนาดต้นฉบับเท่าใดจะทำให้คุณภาพการขยายภาพเมื่อพิมพ์แล้วดีและสวยงามกว่าภาพขนาดเล็กแล้วขยายให้มีขนาดโตมาก จึงควรมีขนาดที่จะใช้ขยายไม่เกิน 3 เท่า สไลด์สีจะให้คุณภาพการถ่ายแยกสีดีที่สุดมากกว่าต้นฉบับแบบอื่น ถ้าหากมีความคมชัดดี ไม่คลาดสี และมีโทนของภาพที่เหมาะสม

ภาพสีสะท้อนแสง ได้แก่ ภาพถ่ายสี ภาพเขียนด้วยสีน้ำ ดินสอสี สีน้ำมัน หรือภาพที่พิมพ์แล้ว ต้นฉบับที่ดีสามารถแยกสีได้คุณภาพสูงใกล้เคียงกับหมึกทางการพิมพ์ไม่ควรใช้สีสะท้อนแสง เพราะหมึกพิมพ์จะยอมให้แสงผ่านทะลุไปสู่กระดาษก่อนแล้วสะท้อนแสงออกมาจึงทำให้พิมพ์แล้วไม่เหมือนต้นฉบับและไม่ควรใช้ภาพที่พิมพ์แล้ว เพราะมีจุดเล็กๆ ของสกรีนอยู่ก่อนแล้วเมื่อนำมาถ่ายทำใหม่จะ

เกิดเป็นลายที่เรียกว่า “ลายสือ” (Moire Patten) ดูแล้วไม่คมชัดและไม่สวยงามเมื่อนำมาพิมพ์ใหม่ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 145-146)

2) ความสำคัญของการเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับเท่านั้น

ความสมบูรณ์ไปทั้งหมด

ได้จะมีคุณค่าเพิ่มขึ้นมาก

(1) ภาพพิมพ์สามารถพิมพ์ให้สวยที่สุดได้เพียงแค่เกือบเท่าความสวยของ

(2) ต้นฉบับที่ดีช่วยให้การผลิตงานพิมพ์ปราศจากปัญหา

(3) ต้นฉบับที่ไม่สมบูรณ์เพียงเล็กน้อยก็จะเป็นสาเหตุให้งานสิ่งพิมพ์ขาด

(4) หากเพิ่มความพิถีพิถันในการปรับปรุงต้นฉบับอีกเพียงเล็กน้อย สิ่งพิมพ์ที่

(5) การแก้ไขความผิดพลาดของต้นฉบับที่ปรากฏลงบนงานพิมพ์ มีความ

สูญเสียมากกว่าการแก้ไขความผิดพลาดขณะยังเป็นต้นฉบับมากมายอย่างไม่อาจเทียบกันได้เลย

(6) การตรวจความถูกต้องของต้นฉบับเป็นหน้าที่ของคนตรวจบรู๊ฟก็จริง แต่ทุกคนในทุกกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงานพิมพ์ควรช่วยกันเป็นหูเป็นตาด้วย เพราะความผิดพลาดที่เกิดขึ้นคือความสูญเสียของทุกคน

(7) ผู้ทำต้นฉบับนั้นควรหมั่นฝึกฝนในด้านของการพัฒนาทักษะฝีมือ และเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ของการทำงาน เพื่อให้การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์นั้นได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 146-147)

3) ขั้นตอนการเตรียมต้นฉบับเพื่อการพิมพ์ (Prepress)

การเตรียมต้นฉบับทั้งหมดเพื่อนำไปถ่ายทอดเป็นแม่พิมพ์ ในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ใด ๆ ก็ตาม ผู้จัดทำต้องพิจารณาเลือกระบบการพิมพ์ให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของงานที่จะพิมพ์ เพราะจะทำให้สะดวกประหยัด และรวดเร็วยิ่งขึ้น การเลือกใช้วัสดุการพิมพ์ เช่น กระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ รวมไปถึงการจัดเตรียมต้นฉบับ (อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553: 205)

(1) การวางแผนการผลิตและเตรียมต้นฉบับ โดยทั่วไปการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นการกำหนดแนวคิดว่าจะดำเนินการผลิตให้มีความสมบูรณ์ที่สุดหลังจากที่เรากำหนดรายละเอียดทั้งหมดแล้ว เราก็มาทำการเตรียมต้นฉบับ ซึ่งเป็นหัวใจของการพิมพ์ ต้นฉบับอาจอยู่ในรูปแบบของลายมือหรือตัวพิมพ์ก็ได้การเตรียมต้นฉบับที่สมบูรณ์ก็จะช่วยทำให้ประหยัดเวลาค่าใช้จ่าย และเป็นการรักษาคุณภาพของงานได้เป็นอย่างดี ต้นฉบับจะประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ต้นฉบับส่วนเนื้อหา ลักษณะของเนื้อหาที่ดีต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ด้านอักษรจะต้องตามหลักภาษา ความชัดเจนของตัวพิมพ์ดีด ขนาดความกว้าง-ยาวของบรรทัด ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการเรียงพิมพ์ การตรวจบรู๊ฟ และการคำนวณราคาจากโรงพิมพ์ได้อย่างถูกต้อง

ต้นฉบับส่วนปก ปกและเนื้อในต้องมีความสัมพันธ์กัน การกำหนดลักษณะของภาพ ข้อความ สี ขนาดความหนาของตัวเล่ม รวมไปถึงเรื่องการวางตำแหน่งของรายเอียดต่าง ๆ ทั้งหมดจะต้องชัดเจนและถูกต้อง

ต้นฉบับส่วนภาพ ภาพประกอบของสื่อสิ่งพิมพ์ก็จะช่วยอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ เสริมเนื้อความได้ดี โดยทั่วไปมักนิยมภาพลายเส้น ภาพขาวดำ และภาพสี ภาพแต่ละประเภทก็จะมี ความต่างกัน องค์การ นักประชาสัมพันธ์ต้องเลือกภาพที่เหมาะสมกับลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์และงานพิมพ์ของ องค์การ (อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553: 205-206)

4) ขั้นตอนการพิมพ์ (Press)

การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ในทุก ๆ ประเภท และถึงแม้ว่าจะมีลักษณะ ประเภท รูปแบบ วัสดุที่จะใช้พิมพ์ และกรรมวิธีที่แตกต่างกัน แต่สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ทุกชนิดจะต้องผ่าน กระบวนการพิมพ์เหมือนกัน ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) การเรียงพิมพ์ (Computergraphic) การเรียงสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อทำต้นแบบที่เป็นอาร์ตเวิร์กของการพิมพ์ออฟเซต ทำได้หลายวิธี เช่น พิมพ์ดีด เรียงพิมพ์โดยตัวโลหะ (เลตเตอร์เพรสส์) เรียงพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่ละวิธีก็มีความเหมาะสม คุณภาพและราคาแตกต่างกันออกไป ดังนี้

การเรียงพิมพ์ด้วยมือด้วยตัวเรียงโลหะ เป็นเทคนิคการเรียงพิมพ์ที่เก่าแก่ที่สุดของการพิมพ์เลตเตอร์เพรสส์ และยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะได้รับความนิยมน้อยลงก็ตาม แต่ด้วยคุณสมบัติเฉพาะหลายอย่างที่ดี ก็ทำให้ยังมีความจำเป็นต้องใช้อยู่

การเรียงพิมพ์ด้วยเครื่องเรียงพิมพ์คอมพิวเตอร์หรือการเรียงพิมพ์ด้วยแสงเป็นการเรียงพิมพ์เพื่อนำไปทำเป็นต้นฉบับเพื่อการพิมพ์ออฟเซตหรือระบบของการพิมพ์อื่น ๆ ได้ ข้อดีของการเรียงพิมพ์วิธีนี้คือ รวดเร็ว มีตัวอักษรให้เลือกมากแบบมากและขนาด ที่สามารถทำงานเรียงพิมพ์ได้มากกว่าการเรียงด้วยมือประมาณ 6-7 เท่า ข้อเสีย นั่นก็คือ ตัวเครื่องและวัสดุที่ใช้ประกอบ เช่น กระดาษไวแสงและน้ำยา มีราคาแพง

(2) การจัดวางหน้า (Layout) หรือ การคิดการออกแบบสร้างสรรค์ของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน

การกำหนดรูปแบบและขนาด เป็นการหารูปแบบเฉพาะตัวของสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะออกแบบ เช่น การออกแบบสิ่งพิมพ์ที่มีรูปแบบเป็นนิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เป็นต้น พร้อมกับขนาดของสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้

การทำแบบร่างหยาบ เป็นการแปลงรูปแบบความคิด จากข้อแรกสู่รูปแบบที่มองเห็นได้ นิยมทำเป็นขนาดเล็กกว่าของจริง แต่ได้สัดส่วนทั้งรูปร่างและขนาด การทำแบบร่างหยาบอาจทำได้หลายชิ้นและหลายแบบเพื่อให้เจ้าของงานเลือก โดยเลือกทำเฉพาะหน้าสำคัญ เช่น หน้าปก และหน้าที่ขึ้นบทใหม่ หรือเรื่องใหม่

การทำแบบร่างสมบูรณ์หรือแบบร่างละเอียดเป็นการทำแบบร่างหยาบให้มีลักษณะสมบูรณ์ขึ้น นิยมทำเป็นขนาดเท่ากับสิ่งพิมพ์ที่จะจัดทำ และใช้กระดาษที่จะพิมพ์จริง โดยมีการกำหนดลักษณะ ขนาด และแบบตัวพิมพ์ หรือแบบตัวอักษรและภาพประกอบ โดยใช้สัญลักษณ์แทนขนาดและช่วงบรรทัดหรือช่องว่างระหว่างบรรทัดของตัวอักษร นอกจากนี้ ยังจะมีการกำหนดรายละเอียดและเทคนิคพิเศษอื่น ๆ ในการจัดทำ เช่น การกำหนดสี การกำหนดในเปอร์เซ็นต์เม็ดสกรีน และรายละเอียดอื่น ๆ

การทำดัมมี่ (Dummy) จะเป็นการทำรูปแบบจำลองของสิ่งพิมพ์สำเร็จ เพื่อใช้ควบคุมการพับและการจัดหน้า นิยมทำเป็นขนาดย่อส่วน ถ้าสิ่งพิมพ์ที่จะทำมีขนาดใหญ่ โดยพับกระดาษให้มีลักษณะเป็นรูปสิ่งพิมพ์ที่จะจัดทำ เช่น เป็นรูปหนังสือ สมุด แผ่นพับ เป็นต้น แล้วเขียนรายละเอียดของแต่ละหน้าลงไป ความละเอียดของดัมมี่ขึ้นอยู่กับความยากหรือความซับซ้อนในการจัดทำสิ่งพิมพ์ ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้ขั้นตอนง่าย ๆ การทำดัมมี่อาจเป็นแบบหยาบ แต่ถ้าเป็นสิ่งพิมพ์ที่ใช้ความซับซ้อนในการจัดทำ การทำดัมมี่ควรเป็นแบบละเอียดเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับผู้ออกแบบสิ่งพิมพ์ต้องการ

(3) การจัดทำอาร์ตเวิร์ก (Art Work) กระบวนการจัดทำอาร์ตเวิร์กจะดำเนินการต่อเนื่องมาจากการจัดวางหน้าหรือการจัดวางเลย์เอาต์ เป็นการจัดทำงานศิลป์โดยจัดวางองค์ประกอบในหน้าสิ่งพิมพ์ได้แก่ ข้อความหรือตัวอักษร รูปประกอบ กราฟิกต่าง ๆ มาจัดวางตามที่ได้กำหนดไว้ในเลย์เอาต์ ถือเป็นการจัดทำต้นฉบับจริงขึ้นก่อนที่จะส่งไปทำแม่พิมพ์นั่นเอง

(4) การพิสูจน์อักษร (Proof Reading) ในเรื่องการพิสูจน์ตัวอักษรมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยของชิ้นงานอาร์ตเวิร์ก ก่อนส่งไปเข้าสู่กระบวนการจัดทำแม่พิมพ์ในขั้นตอนต่อไป การพิสูจน์อักษรเน้นในด้านความถูกต้องการใช้ภาษา เช่น การสะกด การันต์ การเว้นวรรคผิดที่ การพิมพ์ตัวอักษรผิดขนาด เป็นต้น รวมทั้งพิจารณาถึงความเรียบร้อยทั่ว ๆ ไปของชิ้นงาน เช่น การขึ้นย่อหน้าใหม่ การจัดวางรูปภาพในการประกอบเรื่อง และคำบรรยายภาพที่ตรงกับตำแหน่งที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการจัดวางเลย์เอาต์ รวมทั้งการตัดคำระหว่างบรรทัด เพื่อจะได้แก้ไขก่อนส่งไปทำแม่พิมพ์ เนื่องจากถ้ามีความผิดพลาดเกิดขึ้นแล้ว การไปแก้ไขในขั้นแก้ไขนั้นแม่พิมพ์ก็จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่ามาก เพราะบางกรณีจะต้องถ่ายฟิล์มใหม่หมด การพิสูจน์อักษรนั้นจึงนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญต่อการจัดทำอาร์ตเวิร์กที่มีความถูกต้องสมบูรณ์แบบ

(5) การทำแม่พิมพ์ (Printed Plate) เนื่องจากการพิมพ์ในปัจจุบันมักนิยมระบบการพิมพ์แบบออฟเซต ซึ่งการทำแม่พิมพ์เริ่มต้นตั้งแต่การนำชิ้นงานอาร์ตเวิร์กมาแยกสี เพื่อให้ได้ฟิล์มแล้วนำไปถ่ายลงบนแผ่นสังกะสีเคลือบน้ำยาสารเคมี เพื่อให้เกิดรูปรอยตามต้นฉบับ ต่างกับการพิมพ์ในระบบเลตเตอร์เพรสส์ ซึ่งการทำแม่พิมพ์เป็นเพียงการนำบล็อกโลหะ เช่น ตัวอักษรที่มีการจัดทำไว้เรียบร้อยแล้วมาเรียงต่อกันตามต้นฉบับ

(6) การตีพิมพ์ (Press) การพิมพ์ให้ได้สื่อคุณภาพดี ผู้จัดทำก็ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ การใช้วัสดุที่มีคุณภาพเหมาะกับงานและการพิมพ์ได้ดี การใช้เครื่องพิมพ์ที่มีสภาพดี ควบคุมได้ง่าย ช่างพิมพ์มีทักษะความชำนาญในการพิมพ์

ในกรณีการพิมพ์สวดสี (พิมพ์ 4 สี) การพิมพ์แต่ละสีจะต้องซ้อนทับตรงกัน มีรอยฉากตรงตามที่กำหนด การพิมพ์มีการปล่อยหมึกพิมพ์เข้มพอดี การถ่ายทอดภาพคมชัดเม็ดสกรีนไม่บวม สีของภาพถูกต้อง ช่างงานสะอาดเรียบร้อย หมึกแห้งเร็วดีไม่มีปัญหาให้เปรอะเปื้อน อย่างไรก็ตาม การพิมพ์จะมีคุณภาพที่ดีได้ ผู้จัดทำพิมพ์ควรมีความรู้ความเข้าใจระบบการพิมพ์เป็นอย่างดี (อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553 : 208-212)

2.2.6 ความหมายของสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือภาพ

หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่นำเสนอภาพประกอบมากกว่าเนื้อหาและสาระเรื่องราว โดยรูปแบบจะมีตัวอักษรน้อย มีภาพประกอบขนาดใหญ่ โดยภาพประกอบเหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องแทนตัวอักษร บางครั้งอาจจะไม่มีตัวอักษรบอกเล่าเรื่องราวเลยก็ได้ (นิยดา หวังวิวัฒน์ศิลป์, 2551: 6)

"หนังสือภาพ" หมายถึง หนังสือภาพที่มีภาพมากกว่าตัวอักษรหรือไม่มีตัวเลยเลย ภาพจะแสดงให้เห็นผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวโดยไม่ต้องอ่านคำบรรยาย หนังสือที่มีภาพก็จะแบ่งแยกออกจากคำบรรยายมิได้ ทั้งภาพและคำบรรยายนั้นจะหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่จะให้ความสำคัญแก่ภาพถ่ายมาก ถ้าหนังสือภาพที่ไม่มีภาพ ความหมายของภาพจะไม่ชัดเจน เพราะรูปภาพจะให้ข้อมูลที่ไม่มีอยู่ในคำบรรยาย และการจะเข้าใจเนื้อเรื่องได้ก็ต้องมีทั้งภาพและคำบรรยายไปพร้อม ๆ กัน (มงคล นามโคตร, 2547: 42)

2.2.7 ประเภทของหนังสือภาพ

หนังสือภาพ แบ่งประเภทออกได้คือ แบ่งประเภทได้โดยวัตถุประสงค์ของการใช้ ได้แก่ หนังสือภาพสำหรับถ่ายทอดประสบการณ์ หนังสือภาพถ่ายทอมนิยมติ และหนังสือภาพนิทาน

แบ่งประเภทตามลักษณะของภาพ ได้แก่ หนังสือภาพลายเส้น หรือภาพเขียน หนังสือภาพถ่าย และหนังสือการ์ตูน

แบ่งประเภทโดยองค์ประกอบ ได้แก่ หนังสือภาพที่มีคำบรรยายและหนังสือภาพที่ไม่มีคำบรรยาย

แบ่งประเภทตามลักษณะของเนื้อเรื่อง ได้แก่ หนังสือภาพที่มีเนื้อเรื่องเพื่อฝัน หนังสือภาพที่มีเนื้อเรื่องเพื่อฝันสมจริง และหนังสือภาพที่มีเนื้อเรื่องสมจริง

หนังสือภาพประเภทถ่ายทอดประสบการณ์ ลักษณะภาพควรจะเป็นภาพถ่าย หรือว่าภาพเขียน ที่มีขนาดใหญ่ ไม่มีรายละเอียด หรือส่วนประกอบอื่น ๆ ในภาพ สีที่ใช้เป็นสีธรรมชาติสดใสเหมือนจริง ในหนึ่งหน้ามีหนึ่งภาพ

หนังสือภาพประเภทการถ่ายทอดมโนคติ ลักษณะภาพจะเป็นภาพถ่าย ภาพเขียน ภาพลายเส้น หรือว่าภาพการ์ตูนก็ได้ แต่ส่วนประกอบที่จะเป็นนั้นมโนคติจะต้องชัดเจน มีรูปร่าง ขนาด สี เหมือนกันทุกภาพ หนังสือภาพประเภทนิทาน ซึ่งอาจจะมีคำบรรยายหรือว่าจะไม่มีคำในบรรยายก็ได้ (มงคล นามโคตร, 2547: 44-45)

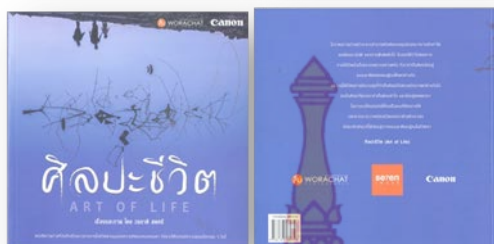
2.2.8 ตัวอย่างหนังสือภาพ

รูปภาพที่ 2.1 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : www.photobookthai.com

รูปภาพที่ 2.2 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : www.photobookthai.com

รูปภาพที่ 2.3 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : วรชาติ สดศรี ผู้เขียนและถ่ายภาพ

รูปภาพที่ 2.4 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : วรชาติ สดศรี, 2556: 14-15

รูปภาพที่ 2.5 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : วรชาติ สดศรี, 2556: 96-97

2.2.9 ตัวอย่างหนังสือภาพ ขนาด A 5

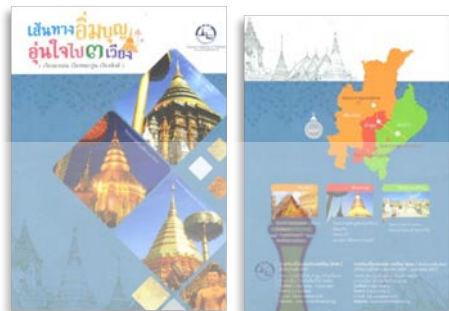
2.2.9.1 ตัวอย่าง การออกแบบปกหนังสือภาพ ขนาด A 5

รูปภาพที่ 2.6 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : Photographe by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 1142

รูปภาพที่ 2.7 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 1-4

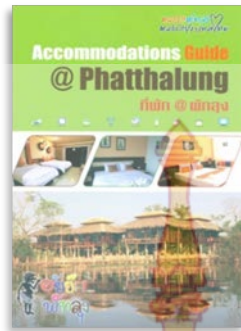
รูปภาพที่ 2.8 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่, 2556: 1-50

รูปภาพที่ 2.9 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : image gang, 2556: 1-51

รูปภาพที่ 2.10 ตัวอย่างหนังสือภาพ
ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี, 2553: 1

รูปภาพที่ 2.11 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Tourism Authority of Thailand, Hat Office, 2551: 1

รูปภาพที่ 2.12 ตัวอย่างหนังสือภาพ

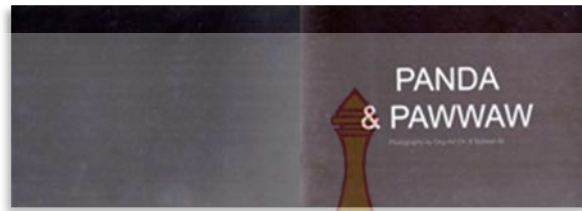
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานแพร่, 2556: 1

รูปภาพที่ 2.13 ตัวอย่างหนังสือภาพ

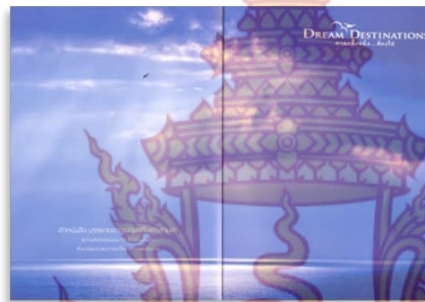
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่ (สงขลา-พัทลุง), 2557: 1

2.2.9.2 ตัวอย่าง การออกแบบรองปกหนังสือภาพ ขนาด A 5

รูปภาพที่ 2.14 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Photographes by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 2-3

รูปภาพที่ 2.15 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 2-3

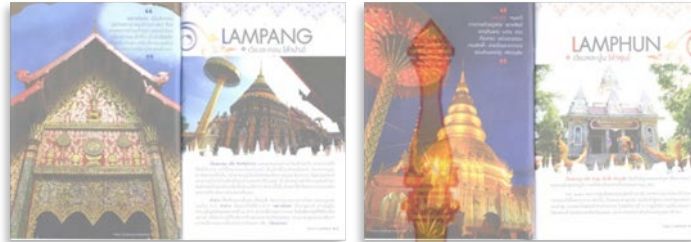
2.2.9.3 ตัวอย่าง การออกแบบสารบัญหนังสือภาพ ขนาด A 5

รูปภาพที่ 2.16 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่, 2556: 2-3

2.2.9.4 ตัวอย่าง การออกแบบเลย์เอาต์หัวข้อเรื่องหนังสือภาพ ขนาด A 5

รูปภาพที่ 2.17 ตัวอย่างหนังสือภาพ

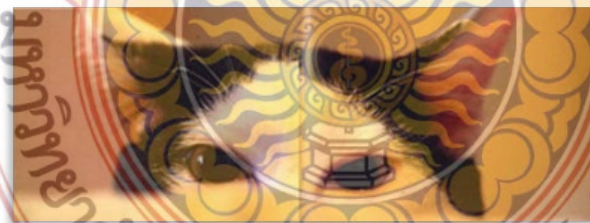
ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเชียงใหม่, 2556: 4-5, 8-9

2.2.9.5 ตัวอย่าง การออกแบบเลย์เอาต์ในหน้าหนังสือภาพ ขนาด A 5

รูปภาพที่ 2.18 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Photographe by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 12-13

รูปภาพที่ 2.19 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Photographe by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 34-35

รูปภาพที่ 2.20 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Photographe by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 38-39

รูปภาพที่ 2.21 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : Photographe by Ong Ch. & Sukwan At, 2556: 82-83

รูปภาพที่ 2.22 ตัวอย่างหนังสือภาพ

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556: 8-9, 10-11

2.2.10 ความหมายของภาพถ่าย

“ภาพถ่ายเป็นสื่อภาษาสากล ภาพถ่ายเป็นภาษาเก่าแก่ที่มีความหมาย ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจ ภาพถ่ายเป็นกระจกเงาแห่งชีวิต ภาพถ่ายบอกกล่าวเรื่องราวและศิลปะวิทยาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน” ดังสุภาษิตจีนว่า “ภาพเพียงภาพเดียวดีกว่าคำพูดพันคำ” และดังสุภาษิตไทยว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” ความสำคัญของภาพถ่ายที่ผ่านมามีบทบาทต่อชีวิตในหลายแง่มุม เพราะภาพถ่ายเป็นภาษาสากล

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการถ่ายภาพมีการพัฒนาก้าวไกลไปมาก การถ่ายภาพจึงไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ภาพถ่ายจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของมนุษย์ อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและต่อแนวคิด สร้างประสามติให้เกิดขึ้นในสังคม เฉพาะอย่างยิ่งการที่จะเป็นตัวชี้้นำให้คนมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งเมื่อผู้พบเห็นแล้วเกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ร่วมได้ การถ่ายภาพจึงมีประโยชน์อย่างมหาศาลกับสังคมโลกปัจจุบัน

(นิตยา ชำนาญป่า, 2553: 12)

ภาพถ่ายนั้นก็คือ เรื่องราวหรือเนื้อหาที่ผู้ถ่ายภาพจะต้องบรรจุในภาพถ่าย ผู้ถ่ายภาพจะต้องได้รับแรงบันดาลใจจากสังคมและสิ่งแวดล้อมก่อนแล้วจึงถ่ายทอดสิ่งนั้นลงบนภาพถ่ายอีกที จึงกล่าวได้ว่า ผู้ถ่ายภาพคือศิลปินที่สร้างความสมจริงชีวิตและวิถุญาณให้แก่ภาพถ่าย ภาพถ่ายจึงมิใช่เพียงรายงานความเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาหากแต่ได้สอดแทรกความคิด อารมณ์ ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้ถ่ายภาพอย่างมีศิลปะ และสอดคล้องกับสภาพสังคม เพื่อเป็นการชี้แนะปัญหา เสนอแนะสิ่งที่ดีงามและเพื่อยกระดับชีวิตของมวลมนุษย์ ฉะนั้นภาพถ่ายย่อมสมควรได้รับการยกย่องว่าเป็นงานศิลปะและผู้ถ่ายภาพก็คือศิลปิน

ความสำคัญของภาพยังสามารถสร้างความเชื่อถือได้ดีกว่าภาพถ่ายในรูปแบบอื่น ๆ การใช้ภาพถ่ายประกอบการพิจารณาคดีในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้พิพากษาได้เห็นสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์นั้นได้ดียิ่งขึ้น หรือการใช้ภาพถ่ายในการโฆษณาชักชวนเพื่อหาเสียงเลือกตั้งบุคคลเป็นผู้แทนเพื่อกิจการต่าง ๆ รวมถึงการใช้ภาพถ่ายอื่นทำเหตุการณ์ ประวัติและความเป็นมาต่าง ๆ ของบุคคล ทำให้การบันทึกความทรงจำมีความเป็นรูปธรรมที่สูงกว่าการจดบันทึกด้วยตัวอักษร ปัจจุบันภาพถ่ายสีธรรมชาติมีอิทธิพลสูงมากในการถ่ายทอดความคิดทัศนคติ และสร้างภาพพจน์ ได้ใกล้เคียงสถานการณ์จริง (www.Chanpradit.ac.th, 2556)

ในปัจจุบัน ภาพถ่ายได้เข้ามาเกี่ยวพันในชีวิตประจำวันของมนุษย์มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากภาพถ่ายเป็นสื่อที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ข่าวสาร แนวความคิด ความรู้สึกไปยังบุคคลอื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ แม้จะเป็นบุคคลต่างชาติต่างภาษาทั้งนี้เพราะภาพเป็นภาษาสากล นอกจากนั้นภาพถ่ายยังเป็นสื่อสร้างสรรค์ความงดงาม จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ภาพถ่ายเป็นศิลปะแขนงหนึ่งอีกด้วย

ตามประวัติในการสื่อความหมายของมนุษย์พบว่า มนุษย์จะรู้จักการใช้ภาพในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกันและกันได้ก่อนที่มนุษย์จะรู้จักการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนโดยที่โยฮัน อมอสคอมินิอุส (Johann Amos Comenius) จะเป็นบุคคลแรกที่ได้นำภาพมาประกอบบทเรียนในหนังสือ Orbis Pictus ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือเล่มแรกของโลกที่มีภาพประกอบ จุดประสงค์คือ เพื่อให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพที่เป็นรูปธรรมเข้าใจเนื้อหาสาระได้ถูกต้อง และรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ภาพหนึ่งภาพมีความหมายมากกว่าคำพูดหรือการเขียนนับพันคำ”

ประโยชน์ของภาพถ่ายพอสรูปได้ดังนี้

2.2.10.1 ด้านของการศึกษา ก็สามารถนำภาพถ่ายมาประกอบในการเรียนการสอน เพื่อจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จะทำให้เข้าใจในบทเรียนนี้รวดเร็วยิ่งขึ้นและจดจำเรื่องราวต่าง ๆ นั้นได้แม่นยำถาวร

2.2.10.2 ด้านของการสำรวจ ในการค้นคว้า การวิจัยงานในสาขาต่าง ๆ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์ การแพทย์ การอุตสาหกรรม การเกษตร การทหาร การสื่อสาร ฯลฯ

2.2.10.3 ด้านของการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ ที่ภาพถ่ายจะเป็นสื่อหลักที่ใช้การสร้างสรรค์ของงานโฆษณาสินค้าการบริการ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.10.4 ด้านของการสื่อความหมาย ภาพถ่ายจะสามารถถ่ายทอดให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ไปยังผู้รับ โดยผ่านทางสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ แผ่นภาพ โฆษณา สไลด์ และวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

2.2.10.5 ภาพถ่ายนั้น ก็สามารถที่จะบันทึกเหตุการณ์ ในช่วงเวลาที่ต่าง ๆ เพื่อที่จะใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ถูกต้องของเหตุการณ์สำคัญ ๆ

2.2.10.6 ภาพถ่ายนั้นสามารถที่จะนำมาประกอบเป็นหลักฐานและเอกสารที่สำคัญ เช่น บัตรประจำตัว ใบแสดงวุฒิทางการศึกษา และใบรับรองอื่น ๆ

2.2.10.7 ด้านของศิลปะ ภาพถ่ายนั้นจะให้ประโยชน์ในทางของการสร้างสรรค์สิ่งสวยงามและจรรโลงใจ

2.2.10.8 งานถ่ายภาพให้ความเพลิดเพลินซึ่งถือเป็นงานอดิเรกแก่ผู้รักงานถ่ายภาพ และงานถ่ายภาพก็สามารถยึดเป็นอาชีพอิสระได้ (สมาน เฉตรการ, 2548: 15-16)

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสือภาพ เป็นหนังสือประเภทที่มีเนื้อหาสาระเรื่องราวมีภาพประกอบเป็นสำคัญ อาจเพิ่มเนื้อหาหรือคำบรรยายได้ภาพเพียงเล็กน้อย เช่น ประวัติความเป็นมา สถานที่ แหล่งท่องเที่ยว หนังสือภาพจะมีหลายประเภท เช่น หนังสือภาพนิทาน หนังสือการ์ตูน หนังสือภาพถ่าย เป็นต้น

2.3 แนวคิดทฤษฎีการออกแบบกราฟิก

2.3.1 ความหมายของการออกแบบกราฟิก

คำว่า กราฟิก มีรากศัพท์ในภาษากรีกว่า “Graphikos” ซึ่งหมายถึง การเขียนภาพด้วยสีและลักษณะขาวดำ เมื่อนำมารวมกับคำว่า “Graphein” อันหมายถึง การเขียนเป็นตัวหนังสือและการสื่อความหมายโดยการใช้เส้น งานกราฟิกจึงหมายถึง งานออกแบบด้วยการวาดเส้น การระบายสี การพิมพ์ ตลอดจนการถ่ายภาพลงบนพื้นผิววัสดุ 2 มิติ เพื่อมุ่งจะแสดงความคิดให้เกิดความชัดเจน ในปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องใช้งานกราฟิกในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ และระหว่างประเทศมากขึ้น และมีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี งานออกแบบจึงไม่ได้จำกัดแค่การวาดรูป และการพิมพ์ เช่น สมัยก่อน หากแต่ยังเกี่ยวกับการ

สื่อสารอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การขยายตัวธุรกิจ โดยการออกแบบกราฟิกเข้ามามีบทบาทมากขึ้น และมีการนำคอมพิวเตอร์เข้าไปใช้ในงานกราฟิก ทำให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งงานกราฟิกมีต้นกำเนิดจากการขีดเขียนบนผาผนังถ้าตามธรรมชาติในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ แล้วจึงพัฒนาเป็นการประดิษฐ์ตัวอักษร เพื่อใช้สื่อความหมาย และพัฒนามาเรื่อย ๆ จนได้รูปแบบปัจจุบัน

ผลงานออกแบบลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้คนได้อ่าน เช่น หนังสือ นิตยสาร การโฆษณา ภาพยนตร์ โทรทัศน์ นิตรรศการ

การถ่ายทอดในด้านความคิดและมโนทัศน์ (Ideas and Concepts) ซึ่งที่ออกมาเป็น โครงสร้างระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ทางสัญลักษณ์

การออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเครื่องหมาย และการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับการ พิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในวงการอุตสาหกรรม

จัดเป็นงานออกแบบเพื่อเผยแพร่ คืองานออกแบบที่มุ่งชักชวน เรียกร้อง หรือการเผยแพร่ ผลิตภัณฑ์ บริการ และความคิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานในลักษณะสิ่งพิมพ์ งานการออกแบบหีบห่อและงานโฆษณา

จากความหมายของการออกแบบกราฟิกที่กล่าวมา จะเห็นว่าเป็นการออกแบบที่มีขอบเขต งานกว้างขวางมากและมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการออกแบบนิเทศศิลป์ ที่จะต้องเตรียมการและนำเสนอ ข่าวสาร สามารถรับรู้ความหมายและแปลความหมายได้ทางสายตา โดยการจัดสื่อกลางต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ รูปภาพและอื่น ๆ รวมกัน ด้วยกรรมวิธีและด้านการขีดเขียน ด้านการพิมพ์ การ บันทึกรูปภาพ ตลอดจนเทคนิคการสร้างภาพต่าง ๆ ทางเครื่องมือเครื่องจักรกลเพื่อให้เกิดเป็นรูปร่างที่ประณีต เรียบร้อย สวยงามเพื่อการติดต่อสื่อสารและจะเน้นนำวิสัยทัศน์ของคน กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้ (พิเชษฐ บุตรพจี, 2549: 11-12)

2.3.2 การวางแผนในการออกแบบกราฟิก

2.3.2.1 หน้าที่ของงานออกแบบต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งวัตถุประสงค์ของงานออกแบบว่าจะใช้กับสื่อลักษณะใด

2.3.2.2 รูปแบบของงานออกแบบ

2.3.2.3 วัสดุที่ใช้ในการออกแบบ

2.3.2.4 วิธีการที่ใช้ในการออกแบบ

2.3.2.5 สมัยนิยม

2.3.2.6 ความแปลกใหม่

2.3.3 ขั้นตอนในการออกแบบ

2.3.3.1 ขั้นตอนการจัดหมวดหมู่จินตนาการ

2.3.3.2 ขั้นตอนการร่างภาพ

2.3.3.3 ขั้นการตัดสินใจเลือกแบบ

2.3.3.4 ขั้นการพัฒนาปรับปรุงงานออกแบบ

2.3.3.5 ขั้นการสร้างภาพต้นฉบับที่สมบูรณ์

ผู้ศึกษาคิดว่าถ้ามีการวางแผนในการปฏิบัติทำงานที่ดีและรัดกุมก็จะทำให้ระยะเวลาในการผลิต ผลงานรวดเร็ว และได้ผลงานที่ดีมีประสิทธิภาพ (พิเชฐ บุตรทจี, 2549: 12-13)

2.3.4 องค์ประกอบในการออกแบบกราฟิก

(พิเชฐ บุตรทจี, 2549: 13-14) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนประกอบที่สำคัญในการสร้างสรรค์งานและความสุนทรีย์ในงานออกแบบนั้นจะมี 2 ส่วน ใหญ่ ๆ ที่จะต้องได้รับการพิถีพิถันกับการคิดการแก้ปัญหาและการกำหนดรูปแบบที่ให้น่าสนใจและสอดคล้องกัน คือ

2.3.4.1 ตัวอักษรและตัวพิมพ์นั้น ตัวอักษรทำหน้าที่เป็นส่วนแจจจรายละเอียดข้อมูลสาระที่ต้องการนำเสนอ ด้วยรูปแบบและการจัดวางตำแหน่งที่สวยงาม มีความชัดเจน และมีความน่าสนใจ ลักษณะที่แตกต่างกันของตัวอักษร จึงถูกกำหนดตามสภาพการณ์ที่นำไปใช้โดย แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

2.3.4.1.1 ส่วนของเนื้อเรื่อง หรือชื่อของสินค้า ชื่อหัวข้อและข้อความพาดหัว หรือข้อความที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ ใช้ตัวอักษรเป็นตัวดึงดูดสายตา ส่วนนี้จะเน้นความโดดเด่นของรูปแบบมากที่สุด เรียกรูปแบบตัวอักษรกลุ่มนี้ว่าระบบ Display Face

การใช้ตัวอักษรเป็นส่วนบรรยายหรืออธิบายในเนื้อหา คือการใช้ตัวอักษรเป็น Book Face หรือเป็นตัว Text ที่มีขนาดเล็กอยู่ในลักษณะของการเรียงพิมพ์ข้อความ (Typesetting) เพื่อการบรรยายหรืออธิบายในส่วนประกอบปลีกย่อยของข่าวสารในเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารและเผยแพร่ ซึ่งมีรูปแบบที่เรียบง่าย และสะดวกในการอ่านมากที่สุด

ในการเลือกใช้ตัวอักษรผู้ออกแบบควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- 1) รูปแบบตัวอักษร (Type Style)
- 2) ขนาดตัวอักษร (Type Size)
- 3) รูปร่างลักษณะตัวอักษร (Type Character)

2.3.4.2 ภาพและส่วนประกอบตกแต่งภาพ เพื่อเน้นให้เกิดคุณค่าทางความงาม ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดจินตนาการ วัตถุประสงค์ของการออกแบบนำภาพมาใช้สร้างสรรค์การออกแบบ

2.3.4.2.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างบุคลิกของสิ่งพิมพ์ ทำให้ผู้ดู หรือผู้อ่านได้รับรู้และยอมรับในรูปแบบลักษณะเด่นเฉพาะและสร้างส่วนประกอบต่าง ๆ ในงานพิมพ์

2.3.4.2.2 เพื่อสร้างความสวยงามทางศิลปะของสิ่งพิมพ์ ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและการนำเสนอภาพ มุ่งที่จะให้ภาพเพื่อการเสนอเนื้อหา และเน้นการสร้างคุณค่าของความสวยงามและเป็นการพัฒนาความคิดความรู้สึก ตลอดจนก่อให้เกิดความงามทางจิตใจ

2.3.4.2.3 เพื่อดึงดูดความสนใจแก่ผู้พบเห็นและกลุ่มเป้าหมายโดยตรงไม่ว่าจะเป็นรูปภาพ การจัดวางเนื้อหาในภาพ ตลอดจนสีสันทันที่ปรากฏจะเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดความสนใจสื่อชิ้นนั้น

2.3.4.2.4 เพื่อให้การเสนอข้อมูลเกิดความง่ายในการจดจำ ทั้งในรูปภาพและทางการออกแบบจะทำให้เกิดความชัดเจนของเนื้อหาสาระมากขึ้น มีภาพจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย บุคลิกของการออกแบบจะช่วยเน้นความทรงจำได้ดียิ่ง

2.3.4.2.5 เพื่อปิดบังความด้อยในคุณภาพของวัสดุพิมพ์ อาจจะมีเหตุและผลของการจำกัดในด้านงบประมาณ หรือความจำกัดอันเนื่องมาจากขีดจำกัดของวัสดุที่มีอยู่จะเป็นเหตุผลประกอบที่จะทำให้สิ่งพิมพ์นั้นด้วยความน่าสนใจลงไปบ้าง รูปภาพและการออกแบบที่ดีจึงจะช่วยดึงดูดความสนใจและลดความน่าสนใจเกี่ยวกับจุดด้อยลงไปได้บ้าง

2.3.4.2.6 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อความหมาย การออกแบบและการใช้ภาพที่เหมาะสมจะช่วยให้การสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเข้าใจได้ง่ายใช้เวลาน้อยและเพิ่มความชัดเจนของสาระได้มากยิ่งขึ้น

แม้ว่าภาพประกอบจะทำหน้าที่ในหลายรูปแบบ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการตอบแนวทางการคิดสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบหรือการสร้างสรรค์ทางด้านความสวยงาม หรือการทำหน้าที่ในด้านประโยชน์ใช้สอย นักออกแบบจะต้องพึงระลึกไว้เสมอว่างานออกแบบที่ดีควรนำภาพมาใช้ให้เหมาะสมกับโอกาสและหน้าที่อย่างเหมาะสมดังนี้

- 1) เมื่อต้องการดึงดูดความสนใจ
- 2) เมื่อต้องการใช้ประกอบการอธิบาย
- 3) เมื่อต้องการอธิบายความคิดรวบยอด
- 4) เมื่อต้องการอ้างอิงสิ่งที่ปรากฏจริง
- 5) เมื่อต้องการใช้ประกอบข้อมูลทางสถิติ

2.3.4.3 การสื่อสารด้วยภาพร่วมกับคำบรรยาย

2.3.4.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาพถ่ายกับคำบรรยาย

ภาพถ่ายและคำบรรยายภาพเป็นสิ่งที่มาสามารถแยกออกกันได้ในภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์ โดยที่การรับรู้ของระบบสื่อสารเป็นผลมาจากการบูรณาการร่วมกัน จากการรับรู้ของการเห็นและการอ่าน ซึ่งมนุษย์มีทักษะพื้นฐานในการรับรู้ทางระบบในการสื่อสารทางการเห็นและการอ่านแตกต่างกัน (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 38)

แม้การสื่อสารความหมายทั้งสองระบบดังกล่าว ต่างก็มีหลักการแตกต่างกัน แต่ทั้งภาพและคำบรรยายภาพควรที่จะทำงานเกื้อกูลกัน โดยทั่วไปภาพสามารถที่จะบอกรายละเอียดสารสนเทศได้ในลักษณะที่เป็นรูปลักษณะภายนอก แต่ก็ไม่สามารถจะให้ข้อมูลสารสนเทศบางอย่างได้เช่น ชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ในขณะที่ภาษาเขียนสามารถทำหน้าที่ในส่วนนี้ทดแทนภาพได้

คำบรรยายภาพจะช่วยเสริมเกื้อกูล ความหมายนั้นให้กับภาพ แล้วเสนอแนะให้เราเห็นถึงสิ่งที่เราไม่

สามารถเห็นได้บนแผ่นภาพสองมิติ และคนบางคนอาจเข้าใจแก่นแท้ของภาพได้ดีขึ้นเมื่ออ่านคำบรรยายภาพ (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 40)

2.3.4.3.2 การกำกับความหมายของภาพ (Anchorage)

หน้าที่ของคำบรรยายภาพในการกำกับความหมายของภาพนั้น อาจเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ให้คำบรรยายภาพเป็นตัวชี้ความหมาย การกำกับความหมายไปด้วยคำบรรยาย อาจจะควบคุมผู้รับสารให้ได้ค้นพบความหมายที่ได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้าแล้ว ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ในการกำกับความหมายจึงเป็นหน้าที่ในการชี้แจงหรือการอธิบายให้กระจ่าง แต่ในขณะเดียวกันเป็นการอธิบายที่ผ่านการเลือกสรรความหมายมาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2.3.4.3.3 การเชื่อมโยงทางความหมาย (Relay)

ประเด็นทางปรัชญาที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของการที่ใช้ภาพร่วมกับคำบรรยายภาพ คือ คุณค่าของความถูกต้องของภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์ ทั้งนี้ก็เพราะลำพังเพียงภาพไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ได้ว่า ภาพนั้นเป็นจริงหรือเป็นเท็จ แต่เมื่อนำภาพมาใช้ร่วมกันกับคำบรรยาย จะมีการสื่อว่าความหมายของสิ่งที่นำเสนอเป็นจริงหรือเท็จ อีกทั้งภาพถ่ายในด้านงานทางวารสารศาสตร์ไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว เพราะภาพถ่ายนั้น ๆ ก็จะเป็นรูปสัญลักษณ์ที่อยู่กับระบบสัญลักษณ์อื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ชื่อภาพ คำบรรยายของภาพ การจัดหน้า ด้านการออกแบบกราฟิก และจะมีความหมายโดยนัยขององค์กรผู้ผลิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนจะทำให้ภาพเปลี่ยนแปลงความหมายนั้นได้ ความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับบริบทแวดล้อมภาพ จึงเป็นตัวที่กำหนดความหมายของภาษาภาพถ่าย (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 41-42)

2.3.4.3.4 คำบรรยายภาพ

ในงานภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์ กล่าวได้ว่าไม่มีภาพใดที่มีความสมบูรณ์ หากปราศจากคำบรรยายภาพ ภาพและคำบรรยายภาพจึงเป็นสิ่งที่เกื้อกูลกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการสื่อสารของงานวารสารศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการเขียนคำบรรยายภาพมีอยู่ 3 ประการคือ เพื่อบอกสาระหรือข้อมูล เพื่ออธิบายความหมายของภาพถ่าย เพื่อการระบุถึงบุคคลและเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งสามารถขยายความได้ดังนี้

1) เพื่อบอกสาระหรือข้อมูล ข้อมูลบางประเภทก็ไม่สามารถที่จะใช้ภาพสื่อสารได้ เช่น วัน เวลา ที่เกิดเหตุการณ์ ข้อมูลเชิงปริมาณที่ระบุเป็นตัวเลข เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ความยาว จึงจำเป็นต้องใช้คำบรรยายภาพเพื่อการขยายความในสิ่งที่ภาพสื่อสารไม่ได้

2) เพื่ออธิบายความหมายของภาพ แม้ภาพจะมีความชัดเจนในเชิงรูปธรรม แต่ความหมายของภาพอาจมีมากกว่าหนึ่งความหมาย หรือมีความกำกวม การใช้คำบรรยายภาพเพื่อการจำกัดความหมายของภาพจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น

3) เพื่อระบุถึงบุคคลและเรื่องราว อาจจะเป็นชื่อเฉพาะของบุคคล ตำแหน่งยศ หรือพฤติกรรมของการกระทำที่ภาพยังขาดความชัดเจนในการสื่อความหมาย การใช้คำบรรยายภาพย่อมทำให้การสื่อสารเรื่องราวชัดเจนขึ้น (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 43-44)

2.3.4.4 หลักการเขียนคำบรรยายภาพ

2.3.4.4.1 เริ่มแรกจากการศึกษาภาพ แล้วสำรวจว่ามีรายละเอียดบางอย่างหรือไม่ที่ผู้อ่านอาจไม่สังเกตในวินาทีแรกที่มองดูภาพ

2.3.4.4.2 อย่าอธิบายจากสิ่งที่เห็นก็ได้ตามปกติจากภาพ หรือการซ้ำซ้อนในสิ่งที่ภาพสื่อสารได้ดีอยู่แล้ว

2.3.4.4.3 อธิบายทุกสิ่งในสิ่งที่ผู้อ่านตีความหมายจากภาพผิดพลาดไป

2.3.4.4.4 ในกรณีหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ในการอธิบายเหตุการณ์ปัจจุบันในภาพนั้นๆ ใช้รูปไวยากรณ์ที่แสดงปัจจุบันกาล

2.3.4.4.5 ในกรณีหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ หากเป็นการอธิบายขยายความในสิ่งที่ไม่ใช่เหตุการณ์ปัจจุบันของภาพนั้นๆ ใช้รูปไวยากรณ์ที่แสดงถึงอดีตกาล (Past Tense)

2.3.4.4.6 อย่างนำเสนอข้อความอธิบายของภาพจากลักษณะของการผสมในเหตุการณ์ในปัจจุบันและอดีตเข้าไว้ในประโยคเดียวกัน

2.3.4.4.7 หลีกเลี่ยงการใช้วลีต่าง ๆ ที่จะเยิ่นเย้อเช่น “ภาพนี้” หรือ “ดูนี่”

2.3.4.4.8 บอกผู้อ่านเพียงว่า ภาพดังกล่าวนั้นคืออะไร แล้วไม่ควรจะบอกว่าภาพดังกล่าวควรเป็นอย่างไรหรือดูเหมือนอะไร

2.3.4.4.9 คำบรรยายภาพจะต้องเข้ากันได้พอดีกับภาพ เช่น ถ้าเป็นภาพข่าวภัยพิบัติ ควรจะอธิบายเฉพาะข้อเท็จจริงที่ปรากฏในภาพ แต่หากเป็นภาพเชิงสารคดีอาจจะใช้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

2.3.4.4.10 ควรที่จะตอบคำถามพื้นฐาน เช่น “5W+H” Who What Where When Why How ในประโยคแรกของคำบรรยาย

2.3.4.4.11 ถ้าเป็นการนำเสนอภาพถ่ายและเรื่อง ในการเขียนคำบรรยายกับบรรทัดเดียวได้ภาพ ไม่ควรซ้ำซ้อนกันกับเนื้อเรื่องหรือสารสนเทศที่มีตามเนื้อเรื่อง

2.3.4.4.12 ภาพนั้นก็เพียงการกระทำที่เห็นเป็นประจำเช่น ภาพการจับมือ การรับรางวัล ไม่จำเป็นต้องอธิบายทุกการกระทำ

2.3.4.4.13 ในการที่จะใช้คำบรรยายภาพนั้นก็เพื่อจะแนะนำชื่อบุคคล เขียนข้อความเริ่มต้นว่า “จากซ้าย” ไม่ใช่ “จากซ้ายไปขวา”

2.3.4.4.14 ในกรณีนี้ที่ทางบุคคลใดบุคคลหนึ่งในภาพ จะแสดงการกระทำที่แตกต่างและโดดเด่นอยู่เพียงคนเดียว การระบุชื่อบุคคลนั้น ไม่จำเป็นต้องมีคำว่า “จากซ้าย” อย่างไรก็ตามการเขียนคำบรรยายภาพของภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์อาจมีความแตกต่างกันตามประเภทของงาน (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 45-46)

2.3.4.5 คำบรรยายประกอบภาพ

เปลี่ยนคำบรรยายภาพพื้นสีแบบเดิม นำข้อความบนรูปภาพนั้นเพื่อบอกเล่า

2.3.4.5.1 แม้อยู่แยก แต่ยังสัมพันธ์กัน

หนึ่งวิธีการที่จะผูกคำบรรยายไว้กับรูปภาพก็คือ การหยิบ รูปทรงต่าง ๆ ที่อยู่รายรอบมาใช้ให้เป็นประโยชน์

รูปภาพที่ 2.23 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 1

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 102)

2.3.4.5.2 เพียงกระชับ

การใส่คำบรรยายให้สะท้อนกับทิศทางการไหลของสิ่งของสิ่งที่อยู่ในภาพเปรียบได้กับเสียงนุ่ม ๆ รูปภาพบอกทุกอย่างได้ครบถ้วนดีอยู่แล้ว และเสริมด้วยคำบรรยายภาพที่กระชับแผ่ว ๆ ชวนฟัง ตัวอักษรที่จะใช้ควรให้ความรู้สึกที่โปร่ง โล่ง สบาย

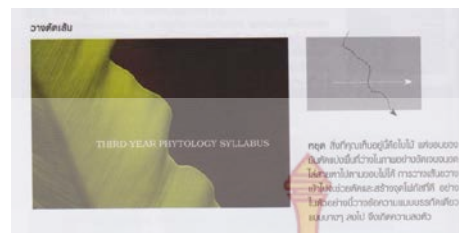

รูปภาพที่ 2.24 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 2

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 103)

2.3.4.5.3 แทรกในบางจังหวะ

ตรงไหนที่มีเส้น สายตาของคนเราก็จะไล่ตามเส้นไป คำบรรยายสั้น ๆ ที่สัมพันธ์กับเส้นจะได้รับอานิสงส์จากลักษณะของเส้นนั้น ๆ การวางตามแนวเส้นทำให้รู้สึกถึงความเคลื่อนไหวและพลัง แต่ถ้าวางตัดขวางเส้นจะสร้างอารมณ์กดดันและทำลาย ส่วนตรงปลายเส้นเป็นจุดโฟกัสตามธรรมชาติ ถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีพลังมาก

รูปภาพที่ 2.25 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 3
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 104)

2.3.4.5.4 กลิ่นไปกับภาพ

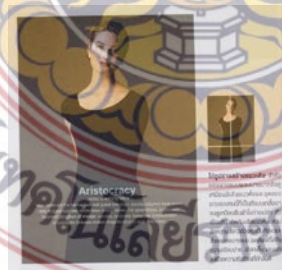
การวางข้อความที่ซ้อนบนภาพแบบเป็นแถบจะเป็นการดึงดูดคนดูเข้าสู่เรื่องราว โดยได้เห็นทั้งถ้อยคำและรูปภาพไปพร้อม ๆ กันเหมือนบังคับให้อ่านแบบกลาย ๆ

รูปภาพที่ 2.26 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 4
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 105)

2.3.4.5.5 สร้างข้อความให้สวยเรียงด้วยความสมดุล

แนวคิดนี้ไม่ใช่การเติมพื้นที่ว่างให้เต็ม แต่จะเป็นการเติมเต็มให้กับรูปร่าง ข้อความ ยังมีขนาดใหญ่หรือมีจำนวนมากเท่าไรจะยิ่งทำให้งานดูแย่มากขึ้นเท่านั้น

รูปภาพที่ 2.27 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 5
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 106)

2.3.4.5.6 ก้าวเข้าไป: ให้คำบรรยายเป็นดาวเด่น

คำบรรยายอาจรับบทเป็นนักแสดงนำก็ได้ ไม่มีอะไรจะง่ายไปกว่าการนำข้อความไปวางทับบนภาพเพื่อสื่อเรื่องราวถึงคนดูแบบตรง ๆ อีกแล้ว

รูปภาพที่ 2.28 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 6

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 107)

2.3.4.5.7 เข้ายึดพื้นที่

ภาพบางภาพเห็นแล้วก็พูดไม่ออกเลยว่าจะเอาอะไรไปบอกคนอ่านเพราะไม่มีจุดโฟกัส จัดองค์ประกอบภาพแย่มาก ภาพยังดูยุ่งเหยิงด้วย ถ้าเจอสถานการณ์แบบนี้ ให้คุณเปลี่ยนমনมาเป็นน้ำมะนาวดีกว่าโดยใส่คำบรรยายเข้าไปในภาพอย่างมีอาชีพเพื่อให้เกิดบางอย่างขึ้นมา

รูปภาพที่ 2.29 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 7

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 108)

หนึ่งภาพหลายคำบรรยายบอกเล่าเรื่องราวได้มากมาย ไม่ว่าจะรูปภาพ คน สิ่งของ หรือองค์ประกอบอะไรก็ตามมักจะมีเรื่องราวอยู่ในตัวมันเองเสมอ ดังนั้น แทนที่จะใส่คำบรรยายอันเดียวเพื่อสื่อให้ครบทุกอย่าง ก็ให้เขียนซัก 5 7 หรือ 10 เพื่อขยายความในรายละเอียดก็ได้ การทำแบบนี้ นอกจากจะสนุกแล้วยังสามารถทำให้อ่านเร็ว เหมือนมีคลิปสั้น ๆ คอยบรรยายประกอบ แถมยังดูทันสมัยด้วย คำบรรยายนั้นอาจจะทับบนภาพ ขยับออกไปด้านข้างหรือจะใช้ทั้ง 2 แบบเลยก็ได้

รูปภาพที่ 2.30 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 8

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 109)

2.3.4.5.8 โฟกัส: โยงภาพเข้ากับเรื่องราว

คุณสามารถใช้คำบรรยายมาเป็นตัวเชื่อมแต่ละส่วนเข้าด้วยกันได้ คำบรรยายใหญ่ ๆ ดึงความสนใจได้ด้วยตัวมันเอง พอนำไปซ้อนกับจุดโฟกัสในภาพจึงช่วยเข้าสู่เรื่องราวได้อย่างลงตัว

รูปภาพที่ 2.31 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 9

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 110)

หลากหลายคำบรรยายในสไตล์เลิศหรู

วิธีนี้เป็นวิธีที่สมบูรณ์แบบมากสำหรับภาพที่มีอะไรให้สื่อเยอะ แทนที่จะย่อภาพลงเพื่อให้เหลือที่สำหรับวางคำบรรยาย ก็ให้วางคำบรรยายทับไปบนภาพเลย เหมาะที่จะใช้กับภาพใหญ่ ๆ ภาพที่ต้องใส่คำบรรยายตรงจุดนั้น จุดนี้ รวมถึงภาพที่มีเรื่องให้ให้บอกเล่าเยอะด้วย

รูปภาพที่ 2.32 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบที่ 10

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 112)

(พรรณี เลิศกมลวรรณ, แพล. 2556: 102)

ภาพถ่ายเป็นเพียงการนำเสนอเรื่องราวของเหตุการณ์ สามารถชี้แนะการเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ในอดีตและอนาคต แต่ไม่อาจบ่งชี้ได้ถึงสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ในความรู้สึก เสียง กลิ่นหรือรายละเอียดของข้อเท็จจริงที่เลนส์ถ่ายภาพไม่อาจบันทึกได้ สำหรับภาพถ่ายที่นำเสนอไม่ได้ สามารถเติมเต็มได้ด้วยคำบรรยายภาพ ซึ่งจะทำให้การสื่อความหมายมีความสมบูรณ์ครบถ้วนยิ่งขึ้น (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 47)

2.3.5 ประเภทของการออกแบบกราฟิก

การออกแบบกราฟิกจะเปลี่ยนไปตามตามลักษณะของสื่อหรืองานแต่ละประเภทรูปนั้น ที่มีข้อกำหนดเฉพาะ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายจะต้องสอดคล้องกับปัจจัยทุกด้าน ซึ่งสามารถจะจัดเป็นหมวดหมู่และขอบเขตดังนี้

2.3.5.1 งานกราฟิกบนสื่อกับโฆษณาสิ่งพิมพ์ เช่น ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นพับ

2.3.5.2 งานกราฟิกบรรจุภัณฑ์ ซึ่งได้แก่ การออกแบบงานบนฉลากของสินค้า และหีบห่อของบรรจุภัณฑ์ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภท ปริมาณ และลักษณะสินค้านั้น ๆ

2.3.5.3 งานกราฟิกบนสิ่งพิมพ์ทั่วไป ได้แก่ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือ

2.3.5.4 งานกราฟิกบนสื่อในอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์กราฟิก

2.3.5.5 งานกราฟิกทั่วไป เช่น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย (พิเชษฐ บุตรทจี, 2549: 15)

2.3.6 การจัดการสื่อในงานออกแบบสิ่งพิมพ์

โดยทั่วไปแล้วภาพกราฟิกจัดว่าเป็นงานที่ใช้สื่อผสมหลายชนิดรวมทั้งการเตรียมตัวก่อนพิมพ์

2.3.6.1 ภาพประกอบ (Illustration) คือภาพที่สร้างขึ้นมาจากวิธีพื้นฐาน เช่น การวาดหรือการเขียน นักวาดภาพประกอบ (Illustrator) จะทำหน้าที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของภาพออกมา เช่นเดียวกับศิลปินวาดรูปแต่ภาพประกอบจะต่างจากรูปวาดของศิลปินตรงหน้าที่การใช้งานเพราะสำหรับภาพประกอบในงานกราฟิกแล้วจะต้องเน้นไปที่การสื่อความหมายให้รับรู้มากกว่าความสวยงามของภาพ

ปัจจุบันการเขียนภาพประกอบก็ยังคงมีการแทรกซึมอยู่ทุกอณูของงานการออกแบบ เช่นงานออกแบบ การ์ดเชิญ โปสเตอร์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์หรือการ์ตูน (ปาพจน์ หนูนักดี, 2555: 162)

2.3.6.2 สำหรับภาพถ่ายที่นำมาใช้ในงานกราฟิกดีไซน์แล้ว ก่อนอื่นต้องบอกให้ได้ว่าภาพที่ต้องการเป็นอย่างไร อารมณ์ไหน หรือจะดัดแปลงให้เกิดเอฟเฟกต์ให้ได้ภาพแบบใด

ภาพถ่ายสำหรับใช้ในงานกราฟิกดีไซน์จะมีอยู่ 2 ชนิดหลัก ๆ คือ

2.3.6.2.1 สร้างสิ่งประดิษฐ์นั้นให้ขึ้นมาให้ได้ใกล้เคียงกับภาพที่ต้องการ แล้วถ่ายภาพเพื่อนำไปใช้งานหรือนำไปดัดแปลงแก้ไขต่อ เพราะในโลกนี้ไม่ได้มีทุกสิ่งทุกอย่างให้ถ่ายได้จึงต้องสร้างมันขึ้นมา อาจเรียกการสร้างโมเดลแบบนี้ว่า Mock Up

2.3.6.2.2 ถ่ายรูปจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว สามารถนำมาดัดแปลงหรือไม่ดัดแปลงก็ได้ นอกจากการแบ่งตามชนิดหลักที่กล่าวมาแล้ว ภาพถ่ายยังแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) ภาพถ่ายโฆษณา
- 2) ภาพถ่ายแฟชั่น
- 3) ภาพถ่ายศิลปะ
- 4) ภาพถ่ายชาวบ้าน

โดยทั่วไปแล้วภาพที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารมีมากมาย ภาพเหล่านี้จะได้มาจากแหล่งต่าง ๆ กัน คือ

- 1) จากช่างภาพประจำกองบรรณาธิการ
- 2) จากช่างภาพอิสระ
- 3) จากช่างภาพมืออาชีพ
- 4) จากหน่วยงานประชาสัมพันธ์

(ปาพจน์ หนูนกดี, 2555: 164-167)

2.3.6.3 ตัวอักษรและการเขียน (Copywriting) ตัวอักษรและการเขียนนับว่าจะเป็
องค์ประกอบสำคัญยิ่งต่อการสื่อสารและความสวยงามของงานของงานกราฟิก

การเขียน Copywriting ที่มีดังนี้

2.3.6.3.1 Know Your Target คือการรับรู้ถึงกลุ่มเป้าหมายนั้นว่าเป็นใคร? ต้องการสื่ออะไร? พฤติกรรมเป้าหมายเป็นเช่นไร?

2.3.6.3.2 Do Research คือการค้นคว้าในการหาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มเป้าหมายหรือตัวสื่อที่จะใช้ในการสื่อสารกับตัวกลุ่มเป้าหมายจะต้องศึกษาในส่วนนี้ด้วย

2.3.6.3.3 Answer The Brief คือการที่ตอบโจทย์ ซึ่งจะต้องหาถึงใจความหลักเพียงใจความเดียวเท่านั้น ไม่ควรทำให้ภายในงานเดียวมีใจความหลักหลายใจความเพราะอาจจะทำให้สับสนได้

2.3.6.3.4 Be Relevant ซึ่งมักจะเป็นการที่จะกล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผลิตภัณฑ์เท่านั้น

2.3.6.3.5 Be Objective ซึ่งจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

2.3.6.3.6 Keep It Simple มักจะมีความเรียบง่าย คือใช้คำพูดน้อย เข้าใจได้ง่ายสื่อความหมายได้ตรงความต้องการ

2.3.6.3.7 Know Your Medium ควรที่จะรู้จักสื่อแต่ละสื่อ เพื่อที่จะนำไปสื่อสารกับผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี และโดนใจของผู้บริโภคมากที่สุด

2.3.6.3.8 Be Ambitious จะต้องฝันให้ไกลหมายถึง อย่าคิดว่างานที่ทำแต่ละงานไม่มีความสำคัญ ไม่ยึดติดกับความคิดในครั้งแรก ซึ่งควรที่จะปรับปรุงและพัฒนาไปเรื่อย ๆ ให้ดีกว่าเดิมจนได้งานที่สมบูรณ์ (ปาพจน์ หนูนกดี, 2555: 169-170)

2.3.6.4 สื่อในงานกราฟิก จะเป็นสิ่งที่ใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการแสดงงานนั้น ๆ ออกไป เช่น กระดาษ หมึกพิมพ์ หรือภาพจอคอมพิวเตอร์ในจอโทรทัศน์

เมื่อพูดถึงเรื่องหมึกพิมพ์และกระดาษแล้ว การสร้างพื้นผิวจะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก เช่น แนวความคิดในการออกแบบ โปสเตอร์ อาจจะใช้หมึกชนิดที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า (Invisidle Ink)

แต่เห็นได้ในแสง Black Light ในการพิมพ์ ถ้าแนวความคิดที่ต้องการสื่อถึงรอยสัก ก็เลือกใช้วิธีพิมพ์แบบร่องลึกลงบนกระดาษเพื่อสร้างพื้นผิวที่จมลงไป เพิ่มความน่าสนใจให้กับงาน หรือจะเลือกการพิมพ์ที่มีลักษณะมันวาวลงบนกระดาษที่มีผิวด้านเพื่อเน้นจุดเด่นของผลงานให้เห็นชัดยิ่งขึ้น

เรื่องของสีในการออกแบบถ้าเนื้อหาเหมาะกับสีชนิดใดก็ควรให้เป็นไปตามชนิดของสีตามแนวคิดนั้น เช่น ถ้าออกแบบสื่อวิทยาศาสตร์อาจใช้สีแบบเคมีซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของงานเป็นหลัก (ปาพจน์ หนูนกัถี, 2555: 172-173)

2.3.6.4.1 ชนิดของกระดาษมาตรฐาน

1) กระดาษปรู๊ฟ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่ากระดาษหนังสือพิมพ์ เป็นกระดาษไม่เคลือบชนิดบาง และสีไม่ขาวนวล ถือเป็นกระดาษที่มีราคาถูกและคุณภาพต่ำเหมาะกับงานที่มีอายุงานสั้น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ เพราะฉีกขาดง่าย นิยมใช้ในการทำนิตยสาร ใบเสร็จ แผ่นพับ ฯลฯ

2) กระดาษอาร์ต เป็นกระดาษเคลือบผิวเรียบ มีทั้งแบบด้านและแบบมัน ถือเป็นกระดาษที่มีคุณภาพดี จึงเหมาะกับสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบ เช่น หนังสือ นิตยสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ ฯลฯ

กระดาษอาร์ตจะมีความหนาหลายระดับ จึงเหมาะในการนำไปใช้งานแตกต่างกัน เช่น กระดาษความหนา 80-120 แกรม เหมาะสำหรับการพิมพ์หน้าในหนังสือ นิตยสาร จดหมาย ส่วนกระดาษความหนา 120-160 แกรม เหมาะสำหรับพิมพ์โปสเตอร์นิตยสาร

3) กระดาษปอนด์ เป็นกระดาษที่มีความเรียบและความขาว ถือเป็นกระดาษที่มีคุณภาพสูง โดยไม่มีการเคลือบผิว เป็นกระดาษที่มีความขาวทั้ง 2 ด้าน สามารถนำมาพิมพ์ภาพได้มันและเงา และทำให้ภาพไม่ผิดเพี้ยนไปจากต้นฉบับ จึงเหมาะสำหรับการพิมพ์หนังสือ นิตยสาร

4) การดาษแฟนซี มีจุดเด่นคือ ความหลากหลาย ทั้งสีและพื้นผิวถือเป็นกระดาษที่มีคุณภาพสูง ทั้งกระดาษมัน ด้าน เรียบ และหยาบ แต่ราคาแพงจึงจะเหมาะสำหรับงานที่มีต้นทุนสูง เช่น ใบประกาศนียบัตร แผ่นพับ ปกรายงานประจำปี แต่จะไม่เป็นที่นิยมในสิ่งพิมพ์ที่มีปริมาณมาก ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร (ปาพจน์ หนูนกัถี, 2555: 173-174)

2.3.6.4.2 น้ำหนักของกระดาษและการใช้งาน น้ำหนักกระดาษก็คือความหนาของกระดาษ มีหน่วยเป็นแกรม กิโลกรัม หรือปอนด์โดยกระดาษที่มีแกรมยิ่งมากนั้นจะหมายถึงความหนาที่มากขึ้น โดยทั่วไปจะเหมาะกับการใช้ประมาณนี้คือ

1) ขนาด 40-50 แกรม ใช้ทำใบเสร็จเพราะมีความบางพอเหมาะ

2) ขนาด 70-80 แกรม จะเหมาะกับงานเนื้อในหนังสือ นิตยสาร รายงาน

ประจำปี

3) ขนาด 120-160 แกรม เหมาะสำหรับแผ่นพับสี่สี หน้าสี่สีของนิตยสาร โปสเตอร์

4) ขนาด 300 แกรมขึ้นไป เหมาะกับการเป็นปกนิตยสาร ปกหนังสือ

2.3.6.4.3 ขนาดกระดาษมาตรฐาน สิ่งที่ควรรู้คือ ขนาดกระดาษมาตรฐานนั้น จะเรียกขนาดว่า “เอ” (A) จะมีตั้งแต่ A0 A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 จนถึง A10 โดยมีขนาดลดลงทีละครึ่งหนึ่งไปเรื่อยๆ เช่น การดาษ A1 มีขนาดครึ่งหนึ่งของ A0 หรือ A2 มีขนาดเป็นครึ่งหนึ่งของ A1 เป็นต้น (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 174)

2.3.6.4.4 ขนาดกระดาษ

สำหรับในงานพิมพ์นั้น จุดสนใจจะครอบคลุมพื้นที่ส่วนหนึ่งที่มีขนาดประมาณครึ่งของกระดาษ โดยยึดตามระยะการอ่านบนกระดาษขนาด Letter งานออกแบบบนกระดาษขนาดนี้ จะทำให้มองที่เดียวก็เห็นได้ทั้งหมด แต่ถ้าเป็นกระดาษขนาด Tabloid ซึ่งจะมีขนาดใหญ่เป็น 2 เท่าจะใหญ่เกินไปสำหรับการมองในคราวเดียว ทำให้เพื่อกรอกสายตาไปในทุก ๆ ส่วนนอกจากนี้ สัดส่วนของกระดาษก็มีผลต่อการรับรู้สิ่งที่อยู่บนนั้นเช่นกัน ซึ่งกระดาษทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าจะให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าสี่เหลี่ยมจัตุรัส (พรธณี เลิศกมลวรรณ, 2556: 17)

2.3.6.4.5 ขั้นตอนก่อนการพิมพ์ จะเป็นขั้นตอนของการเตรียมงานและสื่อ ต่าง ๆ ให้เรียบร้อยซึ่งจะถือเป็นกระบวนการสำคัญอันหนึ่ง เพื่อไม่ให้ขาดส่วนประกอบใด ๆ ได้

ปัจจุบันมีการจัดทำอาร์ตเวิร์คโดยใช้คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป เช่น โปรแกรมเพจเมคเกอร์ (Page Maker) โปรแกรมควาร์กเอ็กซ์เพรส (Quark Express) กับโปรแกรม อะโดบี อินดีไซน์ (Adobe InDesign) ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ยุ่งยากลง จะช่วยให้การทำอาร์ตเวิร์คสะดวก รวดเร็ว มีความแม่นยำในการวางตำแหน่งองค์ประกอบทุกอย่างมากขึ้น และยังสามารถมองเห็นลักษณะหน้าอาร์ตเวิร์คที่จัดเรียบร้อยแล้วบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ได้ก่อนที่จะพิมพ์ออกมาทำให้แก้ไขได้สะดวก

ผู้จัดทำสามารถแก้ไขได้ทุกขั้นตอนจนเป็นที่พอใจ หากรูปแบบการจัดวางแต่ละหน้าซ้ำกันก็ไม่จำเป็นต้องทำทุกหน้า เพราะโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะช่วยสร้างหน้าแม่แบบนั้น (Mdohe Page) ให้ และสามารถใส่เลขหน้าบนหน้าอาร์ตเวิร์คได้โดยอัตโนมัติ เมื่อจัดทำเรียบร้อยแล้วจะบันทึกข้อมูลอาร์ตเวิร์คนั้นไว้ในเครื่องหรือจะเก็บไว้ในแผ่นดิสก์หรือจะพิมพ์ออกมาใช้งานเลยก็ได้ (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 176)

InDesign คือ เป็นอีกหนึ่งโปรแกรมที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย สำหรับกลุ่มโปรแกรมของ Adobe โดย InDesign จึงใช้สำหรับในการสร้างงานสิ่งพิมพ์ที่หลากหลาย เช่น นิตยสาร วารสาร นิตยสาร โบรชัวร์ แคตตาล็อก หรือหนังสือทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ก็ทำได้เช่นกัน

ก่อนหน้านี้ทางด้าน Adobe ก็ได้มีโปรแกรม PageMaker เพื่อใช้ในการจัดหน้าสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะ แต่ก็ได้หยุดการพัฒนาไว้ที่เวอร์ชัน 7 และได้พัฒนาโปรแกรม InDesign ตั้งแต่เวอร์ชัน CS เรื่อยมาจนถึงเวอร์ชัน CS6 ที่ได้อัปเดตและพัฒนาการใช้งานขึ้นมาเป็นอย่างมาก

สาเหตุที่กราฟิกดีไซน์เนอร์หันมาเลือกใช้โปรแกรม InDesign สำหรับการ จัดหน้าสิ่งพิมพ์ก็เป็นเพราะว่าความยืดหยุ่นในการใช้งานสูง สามารถย้อนคำสั่งกลับ (Undo) ได้มากตาม ที่ต้องการ ซึ่งจะแตกต่างจากโปรแกรม Page Maker ที่ย้อนหลังได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น จึงทำให้ลดข้อผิดพลาด ในการทำงานได้มากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่จะเหนือกว่าโปรแกรม PageMaker นั่นก็คือ การวาด รูปเวกเตอร์ที่เหมือนกับโปรแกรม Illustrator และในการตกแต่งภาพบิตแม็พที่นำมาวางประกอบในหนังสือได้ เหมือนโปรแกรม Photoshop จึงทำให้ผู้ใช้งานด้านการจัดหน้าสิ่งพิมพ์ รวมทั้งร้านเพลทแยกสีและทางโรง พิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งก็ได้หันมาใช้กันกับโปรแกรม InDesign กันอย่างแพร่หลาย (ธนชสร จิตต์เนื่อง, 2556: 1-2)

Adobe In Design จะเป็นโปรแกรมที่ใช้สำหรับการออกแบบและ สร้างสรรค์งานโดยเฉพาะด้านสิ่งพิมพ์ งานออกแบบเอกสารที่มีประสิทธิภาพสูง และได้รับความนิยมมากที่สุด ให้ความถูกต้องแม่นยำ สามารถควบคุมคุณภาพของงาน และมีเครื่องมือพร้อมสำหรับตกแต่งในตัวรองรับการ ใช้ฟอนต์ภาษาไทย (www.ltc.nida.ac.th, 2556)

2.3.7 ตัวอักษรในงานออกแบบกราฟิก

หน้าที่หลักของการออกแบบกราฟิกเป็นเรื่องของการสื่อสารไปยังผู้รับสาร องค์ประกอบหนึ่งของการ สื่อความที่สำคัญก็คือตัวอักษร และตัวอักษรนั้นก็คือส่วนหนึ่งของความสวยงามในงานกราฟิก (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 182)

2.3.7.1 ชนิดของตัวอักษรภาษาไทย

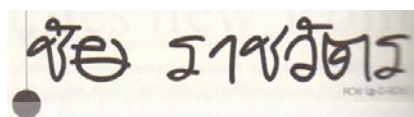
2.3.7.1.1 ตัวอักษณั้น เมื่อเทียบได้กับตัวพิมพ์ แบบคัดลายมือในตัวพิมพ์ ภาษาอังกฤษเพราะเป็นตัวพิมพ์ที่มีลักษณะเหมือนการคัดลายมือด้วยปากกาออแรงเช่นกัน นิยมใช้กับข้อความ สั้น ที่ให้บุคลิกของตัวอักษรเป็นแบบโบราณ เช่น โปสเตอร์หนังย้อนยุค บอร์ดการจัดเทศกาลไทย ๆ ตาม ประเพณี บรรจุภัณฑ์สินค้าที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ไทยโบราณ

รูปภาพที่ 2.33 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 188)

2.3.7.1.2 ตัวพิมพ์แบบเขียน เป็นตัวพิมพ์ที่มีลักษณะเหมือนการเขียนด้วยลายมือ นิยมใช้การพิมพ์ข้อความสั้น ๆ เช่น บัตรเชิญ

รูปภาพที่ 2.34 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 188)

2.3.7.1.3 ตัวพิมพ์หัวแบบมีหัวเป็นวงกลม เป็นตัวภาษาไทยที่อ่านง่ายที่สุด จึงนิยมใช้พิมพ์ข้อความหรือเนื้อเรื่องในลักษณะยาว

รูปภาพที่ 2.35 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 189)

2.3.7.1.4 ตัวพิมพ์แบบไม่มีหัวหรือตัวปาด เป็นตัวพิมพ์ที่มีหัวเป็นจระเขยเหมือนลูกปาดออก

รูปภาพที่ 2.36 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 189)

2.3.7.1.5 ตัวพิมพ์แบบตัวตกแต่ง เป็นตัวพิมพ์ที่ได้รับจากการออกแบบมาเป็นพิเศษเพื่อใช้ในงานเฉพาะอย่างมักใช้กับข้อความสั้น ๆ เช่น พาดหัวแต่อาจจะอ่านได้แต่ค่อนข้างยาก

รูปภาพที่ 2.37 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 190)

2.3.7.2 สกุลของตัวพิมพ์ นั้นหากตัวพิมพ์หรือฟอนต์นั้น ๆ ถ้าหากได้รับการออกแบบมากกว่า 4 ลักษณะ จึงจะเรียกมันว่า ไทป์เฟซ (Typeface) โดยตัวพิมพ์ 1 แบบ ที่ได้รับการออกแบบให้มีหลายลักษณะ จะทำให้เกิดเป็นสกุลซึ่งมีชื่อเดียวกันแต่มีคำพ่วงท้าย

ซึ่งตัวพิมพ์บางสกุลก็จะมีตัวอักษรไม่กี่ลักษณะขณะที่บางสกุลสามารถแตกออกไปได้หลายสิบลักษณะโดยสากลแล้วสามารถแบ่งได้เป็น 8 ประเภทดังนี้

2.3.7.2.1 ตัวเส้นหนา ก็เป็นตัวพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นเส้นหนาทำให้ดูมีน้ำหนักและมีความหนาแน่น มักจะนิยมใช้พาดหัว หรือพิมพ์หัวเรื่อง ไม่นิยมพิมพ์ข้อความที่มีความต่อเนื่องยาว ๆ ตัวพิมพ์ที่หนาพิเศษ (Ultra Bold) ซึ่งจะมีความหนาของเส้นตัวอักษรเพิ่มจากตัวหนาธรรมดาตามลำดับ ส่วนตัวเส้นกึ่งหนานั้น (Semi Bold) ก็จะเป็นตัวพิมพ์ที่มีเส้นหนาน้อยกว่าตัวเส้นหนาแต่มากกว่าตัวเส้นหนัก

2.3.7.2.2 ตัวเส้นหนัก ซึ่งมีลักษณะของตัวอักษรประเภทนี้คือ จะมีเส้นที่หนาน้อยกว่าตัวเส้นหนา จึงนิยมใช้ในการพาดหัวเช่นเดียวกับตัวเส้นหนา แต่ให้ความรู้สึกว่ามีน้ำหนักเบาว่าตัวเส้นหนา

2.3.7.2.3 ตัวปกติ (Normal Face) หรือว่า ตัวพิมพ์ในเนื้อเรื่องมีลักษณะของความหนาน้อยกว่าตัวเส้นหนักทำให้ง่ายต่อการอ่าน เหมาะกับการเรียงพิมพ์ข้อความต่อเนื่องที่ยาว ๆ เป็นตัวพิมพ์ที่ใช้กันมากที่สุดในงานต่าง ๆ

2.3.7.2.4 ตัวเส้นบาง (Light, Light Face) และกึ่งตัวเส้นที่บางมาก ๆ นั้นจะมีลักษณะของตัวพิมพ์บางมากกว่าปกติ ทำให้งานออกแบบมีน้ำหนักเบาและหนาแน่นน้อย

2.3.7.2.5 ตัวเอิน (Italic, Oblique) ก็เป็นตัวพิมพ์แบบไม่ตั้งตรงแต่จะเอินไปทางขวา ทำให้งานออกแบบดูนุ่มนวล สามารถนำมาใช้ในการพิมพ์ข้อความยาวต่อเนื่องได้

2.3.7.2.6 ตัวโย้ (Backslant) เป็นตัวพิมพ์แบบไม่ตั้งตรงเอินไปทางซ้าย จะไม่นิยมในการนำมาพิมพ์ข้อความยาว ๆ เพราะขัดกับธรรมชาติทางการอ่านของมนุษย์

2.3.7.2.7 ตัวแคบ (Condensed Face) มีลักษณะตัวพิมพ์ที่เหมือนถูกบีบในแนวนอน เพราะฉะนั้นตัวอักษรแต่ละตัวจะกว้างน้อยกว่าปกติ โดยตัวแคบนี้สามารถนำไปใช้ได้หลายลักษณะทั้งตัวเส้นหนัก ตัวปกติ ตัวเส้นบาง ฯลฯ

2.3.7.2.8 ตัวกว้าง (Extended Face) ก็จะมีลักษณะตัวพิมพ์เหมือนถูกขยายออกไปในแนวนอน ทำให้ตัวอักษรกว้างผิดปกติ ตัวกว้างนำไปใช้ได้หลายลักษณะทั้งตัวเส้นหนา ตัวปกติ ตัวเส้นบาง ฯลฯ (ปาพจน์ หนูนกดี, 2555: 190-191)

2.3.7.3 ขนาดของตัวอักษร ปัจจุบันระบบการพิมพ์เชิงตัวเลขและการแสดงผลบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปขนาดที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ 1 พอยต์ (Point) เท่ากับ 1/72 นิ้ว หรือ 0.3527 มิลลิเมตร

ในการใช้ตัวอักษรทั่วไปไม่ว่าจะเป็นงานของหนังสือ สิ่งพิมพ์หรือตัวอักษรประเภท (Cordia, Arial, UPC ในภาษาไทย) จะมีความเชื่อกันว่า ขนาดที่เหมาะสมกับการอ่านจะอยู่ที่ 14 พอยต์

อาจจะลองบวกลบดูก็น่าจะสัก 2 พอยต์คือ 12 หรือ 16 พอยต์ก็ได้ ซึ่งไม่มีการกำหนดที่แน่นอนตายตัวเลยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละกรณี (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 192)

2.3.7.4 การจัดวางตัวอักษร (Spacing) เรื่องการจัดวางตัวอักษรก็จะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ เช่น ระยะห่างของช่องไฟ หรือระยะของการเว้นวรรค สามารถสรุปรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ที่ต้องใช้การจัดวางตัวอักษรได้เป็น 4 ข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

2.3.7.4.1 ช่องไฟ (Letter Space, Character Space) ซึ่งคือที่ว่างในระหว่างตัวอักษร แต่ละตัวเรียกว่า แทร็กกิ้ง (Tracking) โดยปกติแล้ว ตัวพิมพ์ที่จะเป็นเนื้อความจะมีช่องว่างในช่วง -3 ถึง +3 พอยต์ ซึ่งจะเป็นระยะที่ผู้อ่านจะรู้สึกว่ามีช่องว่างผิดปกติ

2.3.7.4.2 การล้า (Kerning) นั่นก็คือการจัดช่องว่างระหว่างตัวพิมพ์ให้ส่วนหนึ่งของตัวอักษรเข้าไปในช่องว่างของตัวอักษรอีกตัวหนึ่ง

เหตุที่ต้องมีการล้าก็เพราะบางครั้งตัวพิมพ์บางคู่เมื่อเรียงพิมพ์ตามปกติแล้ว จะดูห่างกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิมพ์ขนาดใหญ่ เช่น การพาดหัว

2.3.7.4.3 วรรคคำ (Word Space) การวรรคคำนั้นก็คือที่ระหว่างคำแต่ละคำก็สามารถจัดเรียงให้ใกล้หรือห่างกันด้วยการเว้นวรรคคำ

2.3.7.4.4 ช่องว่างของระหว่างบรรทัด (Line Space) ก็คือที่ว่างของระหว่างบรรทัด แต่ละบรรทัดซึ่งสามารถจัดเรียงให้ใกล้หรือห่างกันได้ด้วยการแทรกบรรทัดหรือช่วงบรรทัด (Leading) ใช้หน่วยเป็นพอยต์

หากเรียงบรรทัดโดยไม่มีการเพิ่มการเว้นช่องว่างจะเรียกว่าการเรียงชิด (Set Solid) ซึ่งก็ยากต่อการอ่าน ตัวอักษรที่เป็นข้อความต่อเนื่องนั้น มักนิยมการเว้นช่องว่างระหว่างบรรทัดอีกประมาณร้อยละ 20 ของตัวอักษร เช่น ตัวอักษรขนาด 14 พอยต์ จะเพิ่มช่องว่างระหว่างบรรทัด 2 หรือ 3 พอยต์ (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 193-194)

2.3.7.5 การจัดแถวตัวอักษร (Ranging) เป็นตัวอักษรที่จะเกิดขึ้นบนสิ่งพิมพ์อาจจะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือเป็นเนื้อเรื่องยาวต่อเนื่องเพราะฉะนั้นการให้ความสำคัญกับการจัดหน้ากระดาษจึงเป็นเรื่องใหญ่

การจัดแถวตัวอักษรนั้นโดยสากลแบ่งออกเป็น 9 แบบ ดังนี้

2.3.7.5.1 เรียงชิดซ้าย (Flush Left, Quad Left) หรือจะเรียกว่าจัดเรียงเว้นขวา (Ragged Right) หรือบางครั้งเรียกว่าเรียงเสมอซ้ายเป็นการจัดตัวพิมพ์ โดยเริ่มต้นเรียงตัวอักษรตัวซ้ายสุดของบรรทัดแต่ละบรรทัดให้อยู่ในแนวเดียวกัน แล้วปล่อยความยาวของตัวพิมพ์ทางด้านขวาไม่เท่ากันในแต่ละบรรทัด

2.3.7.5.2 เรียงชิดขวา (Flush Right, Quad Right) บางครั้งเรียกว่าเรียงเสมอขวาเป็นการจัดตัวให้พิมพ์ โดยเริ่มต้นตัวพิมพ์ตัวขวาสุดของบรรทัดแต่ละบรรทัดให้อยู่ในแนวเดียวกันและปล่อยความยาวของตัวพิมพ์ทางด้านซ้ายให้ไม่เท่ากัน

2.3.7.5.3 เรียงกลาง (Flush Center, Quad Center) บางครั้งจะเรียกว่าจับกลางเป็นการจัดตัวพิมพ์ โดยให้กึ่งกลางของบรรทัดแต่ละบรรทัดอยู่ในแนวเดียวกัน

มีความยาวของตัวพิมพ์ทางซ้ายและขวาด้านละเท่า ๆ กัน นิยมใช้พิมพ์ข้อความสั้น ๆ เช่น พาดหัว แต่ไม่เหมาะกับการพิมพ์ข้อความยาว ๆ เพราะทำให้อ่านยาก

2.3.7.5.4 เรียงเต็มแนว (Justfy) บางครั้งก็เรียกว่าเรียงเสมอน้ำหลังเป็นการพิมพ์โดยเริ่มต้นเรียงตัวพิมพ์ด้านซ้ายสุดของแต่ละบรรทัดให้อยู่ในแนวเดียวกันแล้วไปสิ้นสุด โดยให้ตัวพิมพ์ด้านขวาสุดของบรรทัดแต่ละบรรทัดอยู่ในแนวเดียวกัน

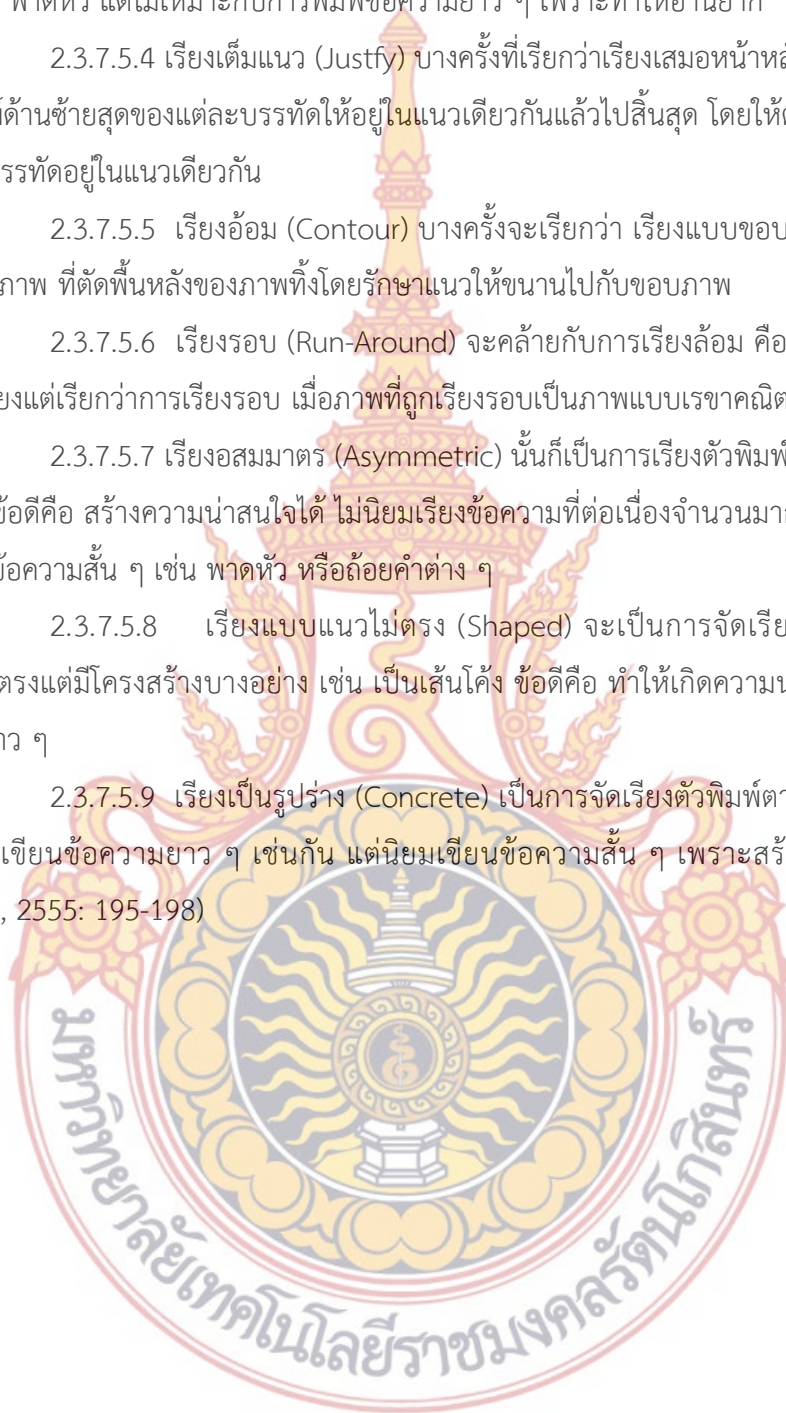
2.3.7.5.5 เรียงอ้อม (Contour) บางครั้งจะเรียกว่า เรียงแบบขอบภาพจะเป็นการจัดตัวพิมพ์ที่อยู่ติดกับภาพ ที่ตัดพื้นหลังของภาพทิ้งโดยรักษาแนวให้ขนานไปกับขอบภาพ

2.3.7.5.6 เรียงรอบ (Run-Around) จะคล้ายกับการเรียงล้อม คือรักษาแนวให้ขนานไปกับขอบภาพ เพียงแต่เรียกว่าการเรียงรอบ เมื่อภาพที่ถูกเรียงรอบเป็นภาพแบบเรขาคณิต ง่าย ๆ

2.3.7.5.7 เรียงอสมมาตร (Asymmetric) นั่นก็เป็นการเรียงตัวพิมพ์ที่ไม่มีแนวเสมอกัน ทั้งซ้ายและขวา มีข้อดีคือ สร้างความน่าสนใจได้ ไม่นิยมเรียงข้อความที่ต่อเนื่องจำนวนมากเพราะยากต่อการอ่าน แต่เหมาะกับข้อความสั้น ๆ เช่น พาดหัว หรือถ้อยคำต่าง ๆ

2.3.7.5.8 เรียงแบบแนวไม่ตรง (Shaped) จะเป็นการจัดเรียงตัวพิมพ์ที่จะไม่มีโครงสร้างเป็นเส้นตรงแต่มีโครงสร้างบางอย่าง เช่น เป็นเส้นโค้ง ข้อดีคือ ทำให้เกิดความน่าสนใจ แต่ยากกับการอ่านข้อความยาว ๆ

2.3.7.5.9 เรียงเป็นรูปร่าง (Concrete) เป็นการจัดเรียงตัวพิมพ์ตามโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่นิยมเขียนข้อความยาว ๆ เช่นกัน แต่นิยมเขียนข้อความสั้น ๆ เพราะสร้างความน่าสนใจดี (ปาพจน์ หนูนฤกดี, 2555: 195-198)

2.3.7.6 ตัวเรียงพิมพ์แบบและขนาดต่าง ๆ

ตัวอย่างตัวเรียงพิมพ์ แบบและขนาดต่าง ๆ

ขนาด ฟอนต์	ตัวหนา	ตัวปกติ	ตัวบาง	ตัวหนา	ตัวปกติ	ตัวบาง
12 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
14 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
16 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
18 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
24 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
36 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
48 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก
72 ฟอนต์	ก	ก	ก	ก	ก	ก

รูปภาพที่ 2.38 ตัวอย่างตัวเรียงพิมพ์ขนาดต่าง ๆ

ที่มา : (วิริยะ สิริสิงห, 2550: 45)

2.3.7.7 ขนาดของตัวอักษร (Type Size)

ขนาดของตัวอักษรเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องรู้จักใช้ให้เหมาะสม ซึ่งขนาดของตัวอักษร มีหน่วยที่รู้จักกันดีก็คือ Point หรือพอยต์ ซึ่ง 72 พอยต์ ซึ่งจะมีขนาดตัวอักษรใหญ่เท่ากับ 1 นิ้ว ในการใช้ตัวอักษรกับงานหนังสือ สิ่งพิมพ์ โดยจะสร้างเป็นเนื้อหาให้อ่านนั้นเป็นตัวอักษรโดยทั่วไป (ตัวอักษรมาตรฐาน เช่น Cordia, Arial ฯลฯ หรือว่าตัวอักษรก็จำพวกประเภท UPC ในภาษาไทย) มีขนาดที่เหมาะสมกับสายตาคนทั่วไปมากที่สุดก็จะอยู่ที่ 14 พอยต์ ซึ่งก็ให้อ่านสบายตาพอดี ส่วนจะเล็กจะใหญ่ก็ลองบวกลบเอาสัก 2 พอยต์ แล้วแต่คนออกแบบ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่จะเป็น 14 พอยต์เสมอไป เพราะตัวอักษรบางชนิดอาจจะเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน จะให้บอกเป็นตัวเลขแน่นอนเลยไม่ได้ ทั้งนี้คงต้องลองจัดวางแล้วปรับขนาดดู

ในงานออกแบบกราฟิก ยากที่จะบอกได้ว่าขนาดของตัวอักษรนั้นเท่าไรหรือถึงจะเหมาะสมกับงาน ทั้งนี้เวลาออกแบบต้องลองจัดวางตัวอักษรนั้น ๆ ลงไปในงานแล้วปรับขนาดให้เหมาะสมเหมือนมองตัวอักษรต่าง ๆ เหล่านั้น เป็นองค์ประกอบหนึ่งในงานออกแบบ แล้วลองปรับขนาดเอาดูว่าลงตัวเหมาะสมที่ขนาดเท่าไร

ตัวอักษรที่มีขนาดหลากหลายถูกจัดวางรวมกันก็จะสร้างความน่าสนใจให้กับงานได้ถึงแม้จะเป็นตัวอักษรแบบเดียวกันหมดก็ตาม และอาจจะใช้ขนาดของตัวอักษรอย่างหลากหลาย มีทั้งตัวเล็กตัวใหญ่ หรือเปลี่ยนตามชนิดตัวอักษรบ้าง ก็เพื่อจะสร้างความน่าสนใจให้งานได้

ขนาดตัวอักษร	12 point
ขนาดตัวอักษร	14 point
ขนาดตัวอักษร	16 point
ขนาดตัวอักษร	18 point
ขนาดตัวอักษร	24 point
ขนาดตัวอักษร	26 point
ขนาดตัวอักษร	28 point
ขนาดตัวอักษร	36 point
ขนาดตัวอักษร	48 point
ขนาดตัวอักษร	72 point

รูปภาพที่ 2.39 ตัวอย่างขนาดตัวอักษร
ที่มา : (ชัยมิตร แสงมงคล, 2549: 100)

ระยะห่างระหว่างของตัวอักษร (Letter Spacing) ตัวอักษรที่จัดวางได้ตั้นนั้นต้องมีช่องไฟในการวางตัวอักษรที่พอเหมาะ การกำหนดระยะห่างในระหว่างตัวอักษรในบรรทัดที่ 1 ชิดกันมากไป อ่านลำบาก บรรทัดที่ 2-3 ดูเหมาะสมที่สุด อ่านง่ายสบายตา ส่วนบรรทัดที่ 4 ที่ดูห่างกันมากเกือบแยกเป็นคำ ๆ อย่างอิสระ ไม่สัมพันธ์ในการอ่านแต่อาจใช้ในการออกแบบเพื่อความสวยงาม

ออกแบบกราฟฟิค
ออกแบบกราฟฟิค
ออกแบบกราฟฟิค
ออกแบบกราฟฟิค

รูปภาพที่ 2.40 ตัวอย่างระยะห่างตัวอักษร
ที่มา : (ชัยมิตร แสงมงคล, 2549: 101)

2.3.7.8 ฟอนต์ไทยคุณภาพ EAC Chuanpim ออกแบบโดย เซาว์ ศรสงคราม

1. EAC Chuanpim ออกแบบโดย เซาว์ ศรสงคราม
อีเอซี ชวนพิมพ์

รูปภาพที่ 2.41 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนักดี, 2555: 221)

EAC Tom Light ออกแบบโดย ทองเต็ม เสมรสุต

2. EAC Tom Light ออกแบบโดย ทองเต็ม เสมรสุต

ทอมไลท์

รูปภาพที่ 2.42 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 221)

Manoptica ออกแบบโดย มานพ ศรีสมพร

3. Manoptica ออกแบบโดย มานพ ศรีสมพร

มานพติดำ

รูปภาพที่ 2.43 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 221)

DinDan ออกแบบโดย อนุทิน วงศ์สรรคกร

4. DinDan™ ออกแบบโดย อนุทิน วงศ์สรรคกร

ด้นแดน

รูปภาพที่ 2.44 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 221)

PSLxKittithada ออกแบบโดย พัลลพ ทองสุข

5. PSLxKittithada ออกแบบโดย พัลลพ ทองสุข

พีเอสแอล กิตติธาดา

รูปภาพที่ 2.45 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 221)

PSLxDisplay ออกแบบโดย พัลลพ ทองสุข

6. PSLxDisplay ออกแบบโดย พัลลพ ทองสุข

พีเอสแอล ดิสเพลย์

รูปภาพที่ 2.46 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 221)

Cordia New ออกแบบโดย ไมโครซอฟท์

7. Cordia New ออกแบบโดย ไมโครซอฟท์

คอร์ดี้เนีย

รูปภาพที่ 2.47 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 221)

DB-Fongnam ออกแบบโดย ปริญา โรจน์อารยานนท์

8. DB-Fongnam ออกแบบโดย ปริญา โรจน์อารยานนท์

ดีบี ฟองน้ำ

รูปภาพที่ 2.48 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 221)

DB Soda ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

9. DB Soda ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

ดีป โซดา

รูปภาพที่ 2.49 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 221)

DB Saikrok ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

10. DB Saikrok ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

ดีป ไส้กรอก

รูปภาพที่ 2.50 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 222)

DB ThaiText ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

11. DB ThaiText ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

ดีป ไทยเท็กซ์

รูปภาพที่ 2.51 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 222)

DB Erawan ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

12. DB Erawan ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

ดีป เอร่าวน

รูปภาพที่ 2.52 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 222)

DB Narai ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

13. DB Narai ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด
ดีบี นารายณ์

รูปภาพที่ 2.53 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
 ที่มา : (ปาพจน์ หนูนักดี, 2555: 222)

DB Template ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

14. DB Template ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด
ดีบี เทมเพลต

รูปภาพที่ 2.54 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
 ที่มา : (ปาพจน์ หนูนักดี, 2555: 222)

DB KhaoSan ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด

15. DB KhaoSan ออกแบบโดย บริษัท ดีปดีไซน์ จำกัด
ดีบี ข้างสาร

รูปภาพที่ 2.55 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ
 ที่มา : (ปาพจน์ หนูนักดี, 2555: 223)

2.3.7.9 ฟอนต์แห่งชาติ

Guruda

16. Guruda
ครุฑ

รูปภาพที่ 2.56 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 223)

Kinnari

17. Kinnari
กสินรี

รูปภาพที่ 2.57 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 223)

Norasi

18. Norasi
นรสีห์

รูปภาพที่ 2.58 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 223)

Loma

19. Loma
โลมา

รูปภาพที่ 2.59 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 223)

2.3.7.10 ฟอนต์มาตรฐานจากสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (SIPA)

TH Charmonman ออกแบบโดย เอกลักษณ์ เพียรพนาเวช

รูปภาพที่ 2.60 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 224)

TH Krub ออกแบบโดย เอกลักษณ์ เพียรพนาเวช

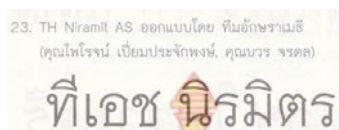
รูปภาพที่ 2.61 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 224)

TH Srisakdi ออกแบบโดย ทีมอักษรแม่ธี

รูปภาพที่ 2.62 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 224)

TH Niramit AS ออกแบบโดย ทีมอักษรามาณี

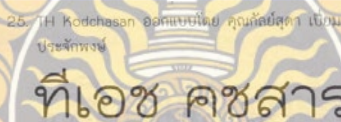
รูปภาพที่ 2.63 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 224)

TH Charm of AU ออกแบบโดย คุณกัลยาณมิตร นรรัตน์พุทธิ

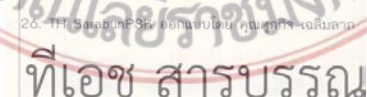
รูปภาพที่ 2.64 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 224)

TH Kodchasan ออกแบบโดย คุณกัลย์สุดา เปี่ยมประจักษ์พงษ์

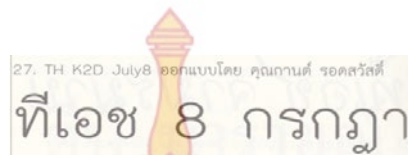
รูปภาพที่ 2.65 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 225)

TH SarabunPSK ออกแบบโดย คุณศุภกิจ เฉลิมลาภ

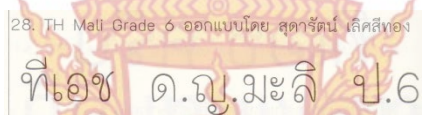
รูปภาพที่ 2.66 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 225)

TH K2D July8 ออกแบบโดย คุณกานต์ รอดสวัสดิ์

รูปภาพที่ 2.67 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกักดี, 2555: 225)

TH Mail Grade 6 ออกแบบโดย สุดารัตน์ เลิศสีทอง

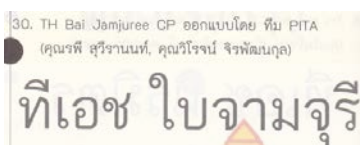
รูปภาพที่ 2.68 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกักดี, 2555: 225)

TH Chakra Pecth ออกแบบโดย ชีรวัฒน์ พจน์วิบูลศิริ

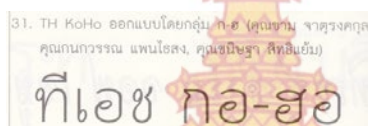
รูปภาพที่ 2.69 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกักดี, 2555: 225)

TH Bai Jamjuree CP ออกแบบโดย ทีม PITA

รูปภาพที่ 2.70 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 225)

TH KoHo ออกแบบโดย กลุ่ม ก-ฮ

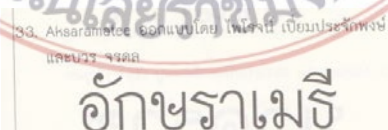
รูปภาพที่ 2.71 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 225)

TH Fah Kwang ออกแบบโดย ทีม สิบเอ็ด

รูปภาพที่ 2.72 ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 225)

2.3.7.11 ฟอนต์เพื่อชาติของชมรมการพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ไทย (TEPC)

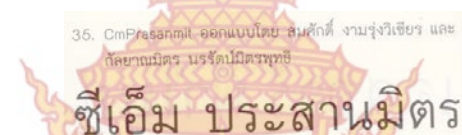
รูปภาพที่ 2.73 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนงกัฏี, 2555: 226)

ChulaNarak ออกแบบโดย จักรินทร์ สิงห์หนู

รูปภาพที่ 2.74 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 226)

CmPrasanmit ออกแบบโดย สมศักดิ์ งามรุ่งวิเชียร, กัลยาณมิตร นรรัตน์มิตรพุทธิ

รูปภาพที่ 2.75 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 226)

DC-Palamongkol ออกแบบโดย เดชา ฐันทอน

รูปภาพที่ 2.76 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนกัคดี, 2555: 226)

Fonleb ออกแบบโดย สุชาติ วิวัฒน์ตระกูล

37. FonLeb ออกแบบโดย สุชาติ วิวัฒน์ตระกูล

ฟอนเล็บ

รูปภาพที่ 2.77 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 226)

Himmaparnt ออกแบบโดย โอภาส บุญครองสุข

38. Himmaparnt ออกแบบโดย โอภาส บุญครองสุข

หิมพานต์

รูปภาพที่ 2.78 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 227)

KaniGa ออกแบบโดย เอกลักษณ์ เพียรพนาเวช

39. KaniGa ออกแบบโดย เอกลักษณ์ เพียรพนาเวช

คณิกา

รูปภาพที่ 2.79 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 227)

Nakaracha ออกแบบโดย ชัยชาญ เรืองเจริญผล

40. Nakaracha ออกแบบโดย ชัยชาญ เรืองเจริญผล

นาคราช

รูปภาพที่ 2.80 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 227)

Psk Smart ออกแบบโดย ศุภกิจ เฉลิมลาภ

41. Psk Smart ออกแบบโดย ศุภกิจ เฉลิมลาภ

พีเอสเค สมาร์ท

รูปภาพที่ 2.81 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 227)

SR FahMai ออกแบบโดย ไพโรจน์ วีระประภา

42. SR FahMai ออกแบบโดย ไพโรจน์ วีระประภา

เอสอาร์ ฟ่าใหม่

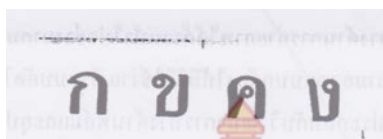
รูปภาพที่ 2.82 ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ
ที่มา : (ปาพจน์ หนูนรักดี, 2555: 227)

2.3.7.12 รูปแบบของตัวอักษรภาษาไทย

รูปแบบตัวอักษรในภาษาไทยนั้นจะมีรูปแบบ (Style) ต่าง ๆ มากมาย ซึ่งพอจะจำแนกตามลักษณะดังนี้

2.3.7.12.1 ตัวอักษรแบบที่มีหัวกลม คือลักษณะนั้นจะเป็นตัวอักษรที่จะแสดงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภาษาไทย คือ เป็นตัวอักษรที่มี “หัว” เป็นรูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่าย และมีระเบียบ ดังนั้นตัวอักษรประเภทนี้จึงนิยมใช้ในการสื่อสารที่จะเป็นทางการ หรือใช้เป็นตัวเรียงพิมพ์ในเนื้อหาทางเอกสาร, สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

รูปภาพที่ 2.83 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ดำรงค์ ภูริตัน, 2549: 35)

2.3.7.12.2 แบบตัวตัดและไม่มีหัว จะเป็นรูปแบบที่ได้หรือตัดแปลงมาจากการเขียนด้วย ปากกาปากตัด หรือปากกาปากแบน ลักษณะของ “หัว” จึงคล้ายกับการตั้งมุมมองขาของปลายปากกาที่จับเขียน

รูปภาพที่ 2.84 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ดำรงค์ ภูริตัน, 2549: 35)

2.3.7.12.3 แบบคัดลายมือ ส่วนใหญ่นั้นจะเรียกว่า “ตัวอาลักษณ์” ซึ่งก็จะเป็นรูปแบบตัวอักษรที่เกิด จากการที่คัดลายมือตัวหนังสือที่เขียนด้วยปากกาแหลม อย่างเช่น เหล็กจาร ปากกาหมึกซึม ปากกาขนนก เป็นต้น จะเป็นแบบที่นิยมเขียนเป็นตัวหนังสือที่ตกแต่งในทางราชการ เช่น เขียนบัตรเชิญ ปริญญาบัตร และอื่น ๆ ที่จะให้ความรู้สึกว่าเป็นเกียรติและการยกย่อง

รูปภาพที่ 2.85 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ดำรงค์ ภูริตัน, 2549: 36)

2.3.7.12.4 แบบหวัด (Free Hand Writing) ซึ่งลักษณะก็จะเป็นรูปแบบที่เกิดจากการเขียนอย่างอิสระไม่มีแบบแผนและเขียนขึ้นมาอย่างง่าย ๆ

รูปภาพที่ 2.86 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ดำรงค์ ภูรัตน์, 2549: 36)

2.3.7.12.5 แบบประดิษฐ์ จะเป็นตัวอักษรที่เขียนขึ้นมาเพื่อการตกแต่งหรือให้แสดงความกลมกลืนกับข้อความ ความหมายหรือภาพประกอบต่าง ๆ เพื่อดึงดูดสายตาให้น่าสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้เป็นหัวเรื่อง, ข่าวสารที่ต้องการบอกกล่าวหรือสื่อสารให้ทราบเป็นอันดับแรก

รูปภาพที่ 2.87 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย

ที่มา : (ดำรงค์ ภูรัตน์, 2549: 36)

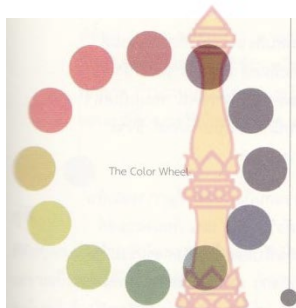
2.3.8 ทฤษฎีสีกับการออกแบบสิ่งพิมพ์

คำว่า “ทฤษฎีสี” หมายถึง แนวความคิด หรือทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการใช้สี ซึ่งได้รับการกำหนดขึ้นโดยนักออกแบบและศิลปิน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรรณะของสี (Tone) หมายถึง กลุ่มของสีซึ่งอยู่ครึ่งหนึ่งของวงล้อสี โดยเอาแนวสีเหลืองและสีม่วงเป็นเส้นผ่าศูนย์กลาง

สีที่อยู่ในกลุ่มทางเส้นสีแดง ได้แก่ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง จัดเป็นสีวรรณะร้อน (Warm Tone) เพราะให้อิทธิพลที่รู้สึกอบอุ่น ตื่นเต้น กระฉับกระเฉงแก่ผู้ดู

สำหรับกลุ่มสีที่อยู่ทางซีกสีน้ำเงิน ได้แก่ สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง จัดได้เป็นสีวรรณะเย็น (Cool Tone) เพราะจะให้ความรู้สึกสงบ เยือกเย็น แก่ผู้ดู จะเห็นได้ว่า สีในแต่ละวรรณะนั้นจะมีจำนวน 7 สี โดยสีเหลืองและสีม่วงสามารถที่จะอยู่ได้ทั้งสองวรรณะ

รูปภาพที่ 2.88 ตัวอย่างภาพวงล้อสี

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 128)

2.3.8.1 การใช้สีวรรณะเดียว

การเลือกใช้สีของวรรณะใดวรรณะหนึ่งเพื่อให้สื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบ สื่อความหมายกับผู้ดูได้ตามที่นักออกแบบต้องการ เช่น

วรรณะร้อน (Warm Tone) หมายถึง สีกลุ่มของสีที่จะอยู่ครึ่งหนึ่งของในวงล้อสีทางซีกแดง ได้แก่ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง เพราะจะให้อิทธิพลความรู้สึกที่อบอุ่นใจ เร้าใจ ตื่นเต้น กระฉับกระเฉงแก่ผู้ดู

วรรณะเย็น (Cool Tone) หมายถึง กลุ่มสีที่จะอยู่ในทางซีกน้ำเงิน ซึ่งได้แก่ สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียวน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง จัดเป็นสีวรรณะเย็น เพราะทำให้รู้สึกสงบ เยือกเย็น แก่ผู้ดู ในที่นี้จะเห็นได้ว่าสีในแต่ละวรรณะนั้นจะมีจำนวน 7 สี โดยสีเหลืองและสีม่วงสามารถที่จะอยู่ได้ทั้งสองวรรณะ การเลือกใช้สีวรรณะเดียวกัน ทั้งสองภาพจะทำให้ภาพนั้นเกิดเอกภาพ (Unity) และความกลมกลืน (Harmony)

รูปภาพที่ 2.89 ตัวอย่างภาพวงล้อสีอุ่นและสีเย็น

ที่มา : (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 130)

2.3.8.2 การใช้สีต่างวรรณะ

หลักในการใช้สีต่างวรรณะเข้าด้วยกัน ควรกำหนดให้มีสีวรรณะใดวรรณะหนึ่งมากกว่าในอัตรา 80% ต่อ 20% เช่น ต้องการใช้สีกลุ่มวรรณะเย็นในพื้นที่ส่วนใหญ่ก็ควรเว้นพื้นที่ประมาณ 20% (ควรเป็นบริเวณจุดแห่งความสนใจ) สำหรับสีวรรณะร้อนซึ่งจะทำให้งานออกมาดูหน้าสนใจและไม่ขาดเอกราช

การใช้สีต่างวรรณะเป็นการใช้สีทั้งสองวรรณะเข้าด้วยกันในภาพ โดยที่การใช้สีวรรณะเดียวกันในภาพ แม้ว่าทำให้เกิดเอกภาพและเกิดความกลมกลืนกัน และเมื่อดูภาพนั้นไปนาน ๆ จะทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย ดังนั้น ในการสร้างความน่าสนใจให้เกิดขึ้นในภาพ ผู้ออกแบบจึงควรใช้สีต่างวรรณะเข้าด้วยกัน แต่ก็ไม่ควรใช้สีทั้งสองวรรณะในปริมาณที่เท่า ๆ กัน เพราะอาจทำให้เกิดการแข่งขันและขาดเอกภาพ

2.3.8.3 การใช้สีตรงข้าม

สีตรงข้าม (Contrast) หมายถึง สีที่อยู่บนทิศทางตรงกันข้ามในวงล้อสี สีตรงข้ามจะให้ความรู้สึกที่ตัดกันรุนแรง สร้างความเด่น และเร้าใจมาก แต่หากใช้ไม่ถูกหลักหรือไม่เหมาะสม หรือใช้จำนวนมากสีจนเกินไปก็จะให้ความรู้สึกที่ฟุ้งว้าว ลายตา ขัดแย้ง ควรใช้สีตรงข้ามในอัตราส่วนที่ 80% ต่อ 20% หรือหากมีพื้นที่เท่ากันที่จำเป็นต้องใช้ ควรนำสีขาวหรือสีดำเข้ามาเสริม เพื่อตัดเส้นให้แยกออกจากกัน หรือวิธีหนึ่งก็คือ การลดความสดของสีตรงข้ามให้หม่นลงไป สีตรงข้ามมี 6 คู่ ได้แก่

- 1) สีเหลือง ตรงกันข้ามกับ สีม่วง
- 2) สีแดง ตรงกันข้ามกับ สีเขียว
- 3) สีน้ำเงิน ตรงกันข้ามกับ สีส้ม
- 4) สีเขียวเหลือง ตรงกันข้ามกับ สีม่วงแดง
- 5) สีส้มเหลือง ตรงกันข้ามกับ สีม่วงน้ำเงิน
- 6) สีส้มแดง ตรงกันข้ามกับ สีเขียวน้ำเงิน

นักออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ควรระมัดระวังสีตรงข้าม มีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ถ้านำมาใช้เข้าด้วยกัน ผู้ดูอาจจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งและไม่น่าสนใจได้ ผู้ออกแบบจึงควรหลีกเลี่ยงการนำสีตรงกันข้ามมาใช้ด้วยกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น ไม่ควรใส่เสื้อสีแดงและถุงกระโปรงเขียว เป็นต้น แต่ในทางตรงข้ามถ้าผู้ออกแบบนำสีตรงข้ามมาใช้ด้วยกันอย่างมีระบบและหลักการแล้ว การใช้สีตรงกันข้ามนั้นกลับจะทำให้งานออกแบบมีคุณค่า และน่าสนใจยิ่งกว่าการใช้คู่ประกอบอื่น ๆ (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 190-192)

2.3.8.4 หลักการและตัวอย่างสำหรับเลือกสีในการออกแบบ

ตัวอย่างการเลือกสีในการออกแบบตามหลักการต่าง ๆ และตัวอย่างการใช้งานจะมีรายละเอียดดังนี้

2.3.8.4.1 การเลือกสีตามหลักจิตวิทยาและตามความหมาย

Max Luscher นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ได้ยกตัวอย่างจิตวิทยาการใช้สี ดังนี้

- 1) สีดำ ส่วนใหญ่จะแทนความตายในหลายวัฒนธรรม

2) สีขาว จะแทนความบริสุทธิ์ หรือการแต่งงาน

3) สีชมพู ให้แทนความน่าสนใจได้เร็วและเมื่อหลายยุคสมัย ค.ศ.1970

โรงพยาบาลมักทาสีชมพู

4) สีน้ำเงิน แทนความพอใจ แทนความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความอิสระเสรี ความสัมพันธ์กับเพื่อนและเป็นสีที่แทนท้องฟ้าและท้องทะเล สีน้ำเงินได้รับความนิยมสูงแต่สำหรับคนทั่วไป อาจให้ความรู้สึกเย็นและหดหู่ในบางโอกาส

5) สีเขียว แทนธรรมชาติที่ทำให้รู้สึกผ่อนคลายและการเคารพตัวเอง (Self Respect) สามารถควบคุมเจตจำนงและความสามารถในความเพลิดเพลิน

6) สีแดง ที่จะแทนความเชื่อมั่นในตัวเอง (Self Confidence) และการมีกิจกรรมความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งท้าทาย

7) สีเหลือง แทนการพัฒนา ให้ทัศนคติที่เกี่ยวกับการคาดหวัง หรือทัศนคติที่พร้อมจะพัฒนาต่อสิ่งใหม่ ๆ (ปาพจน์ หนูนภักดี, 2555: 132-134)

2.3.8.5 การเลือกสีเชิงการตลาดและแฟชั่น

เนื่องจากการออกแบบกราฟิกมักสัมพันธ์กับงานโฆษณาและการตลาด รวมทั้งเทรนด์แฟชั่น ซึ่งอาจมีการแทนสีแตกต่างออกไปจากหลักจิตวิทยา

2.3.8.5.1 สีดำ ส่วนใหญ่จะแทนความคลาสสิก มีความอมตะ และความเป็นกฎ ความลึกลับ สีดำเป็นสีที่ได้รับความนิยมสูงในแวดวงการออกแบบ

2.3.8.5.2 สีขาว จะให้แทนความเป็นกลาง มีความอ่อนน้อม ความบริสุทธิ์ การปราศจากเชื้อโรค ความอ่อนเยาว์ สีขาวมักได้รับการเลือกให้เป็นสีที่สื่อในภาพ

2.3.8.5.3 สีเทา สีเงิน จะแทนการปลอดภัยและสวัสดิภาพ ความน่าเชื่อถือเป็นสีที่น่าจะเลือกใช้สำหรับธุรกิจในอนาคต เพราะมนุษย์ยุคต่อไปจะเริ่มสนใจความปลอดภัยของตน

2.3.8.5.4 สีน้ำเงิน เป็นสีที่ได้รับความนิยมสูงสุด ทั้งยังแสดงถึงความมั่นใจ ความมั่นคงเทคโนโลยีเช่นเดียวกับที่ตำรวจในต่างประเทศจะใช้ชุดประจำตัวเป็นสีน้ำเงิน ซึ่งสีเทาและสีน้ำเงินจะเป็นสีที่ได้รับความนิยมในอนาคต

2.3.8.5.5 สีน้ำตาล แทนความสบายคลาสิก ซึ่งในวงการแฟชั่นมักจะใช้สีน้ำตาลเป็นตัวโฆษณา โดยใช้คู่สีดำและสีทอง เช่น แบรินด์อย่าง Gucci Amani แต่ในบางครั้งอาจใช้คู่กับสีเขียว แสดงถึงธรรมชาติของโลก หรือกระแส Eco Design

2.3.8.5.6 สีเขียว จะให้แทนเรื่องความเป็นธรรมชาติ สร้างความสงบเงียบ การเกิดใหม่ ความเยาว์วัย ในวงการออกแบบนิยมมากในช่วงกระแส Eco Design

2.3.8.5.7 สีส้ม แทนความกระตือรือร้น ที่เปรียบได้กับนิสัยของคนอเมริกัน คือต้องการความสมดุล บางครั้งพบว่าถูกนำไปใช้ในการรีแบรนด์สำหรับแบรนด์ที่จะต้องการเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่

2.3.8.5.8 สีชมพู แทนความบริสุทธิ์ บางคนจะเปรียบว่าสีชมพูเป็นน้องสาวของสีแดง คุณบางแห่งใช้สีชมพูทาห้องซัง ในวงการตลาดจะใช้สีชมพูแสดงถึงวัยแรกรุ่นของหญิงสาว หรือแบรนด์สำหรับเด็กอ่อน แต่บางครั้งก็ยากที่จะพบสีชมพูในงานออกแบบ

2.3.8.5.9 สีม่วง แทนความหรูหราชั้นสูงมีปัญหาในต่างประเทศ แต่ในสำหรับประเทศไทยมักใช้กับความเศร้า ความเป็นหม้าย

ซึ่งต่างจากแนวคิดทางตะวันตก พบว่าสีม่วงแบรนด์ตะวันตกจะมีความนิยมในธุรกิจหรูหรา สีม่วงอ่อนนั้นเหมาะกับการออกแบบเชิงสิทธิสตรี หรือดึงดูดความสนใจของเด็กๆด้วยสีม่วง

2.3.8.5.10 สีแดง มักส่วนใหญ่จะแทนความมีพลัง การเกิดกิเลส แสดงถึงความกล้าหาญ การมีความรัก ความอันตราย ความก้าวร้าว การดึงดูดทางเพศ

สีแดงเป็นสีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดหนึ่งในแวดวงของการตลาดบางแห่ง เช่น ประเทศจีนสีแดง หมายถึง ความโชคดี ดูเหมือนว่าสีแดงจะเป็นสีที่กระตุ้นอารมณ์ที่สื่อถึงความร้อนได้ดีที่สุด

2.3.8.5.11 สีเหลือง แทนความร่าเริง สนุกสนาน การมีความสุข และความมีไอเดีย มักใช้กับการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของแบรนด์ที่ต้องการภาพลักษณ์ใหม่ (ปาพจน์ หนูนกัถิ, 2555: 135-138)

2.3.8.6 ความหมายแฝงทางจิตวิทยาขององค์ประกอบด้านทัศนธาตุ

2.3.8.6.1 หลักจิตวิทยาของสี

สีเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ตาม นักวิชาการทั้งด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสีมีอิทธิพลต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้พบเห็น ซึ่งเรียกว่าจิตวิทยาของสี ดังนั้นสีกับอารมณ์ของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้

สี	ความหมายทางจิตวิทยา
สีแดง (Red)	ความรุนแรง ความร้อนแรง ความมีอำนาจ
สีเหลือง (Yellow)	ความสดใส ร่าเริง มีชีวิตชีวา กระฉับกระเฉง
สีน้ำเงิน (Blue)	ความแว้งว้าง ว่างเปล่า กว้างขวาง สงบนิ่ง
สีชมพู (Pink)	ความประณีต ดงงาม สดใส มีชีวิตชีวา
สีเขียว (Green)	ความอุดมสมบูรณ์ ความหวัง การผ่อนคลาย
สีม่วง (Violet)	ความมีเสน่ห์ ความหรูหรา โอ้อ่า
สีส้ม (Orange)	ความร่าเริง ความมีพลัง ความสว่างไสว
สีฟ้า (Cobalt Blue)	ความอาลัย ความฉลาด ความสิ้นหวัง ความกล้าหาญ
สีขาว (White)	ความบริสุทธิ์ ความไร้เดียงสา ความดงาม ความจงรักภักดี
สีเทา (Grey)	ความอ่อนโยน ความเยียบขรึม ความชราภาพ ความสลัดใจ
สีดำ (Black)	ความน่ากลัว อันตราย ความกักขะ ความหนักแน่น
สีน้ำตาล (Brown)	ความหนักแน่นมั่นคง ความแห้งแล้งไม่สดชื่น

ตารางที่ 2.3 ความหมายทางจิตวิทยาของสีต่าง ๆ

ที่มา : (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 22-23)

(กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 23)

2.3.8.7 การเลือกฉากหลัง

สมมติว่าคุณกำลังจัดทำแกลอรี่รวมภาพถ่าย และอยากจะได้แบ็คกราวด์เหมาะ ๆ จึงเกิดคำถามว่าควรจะใช้สีไหนดี? แนะนำว่าให้ใช้สีกลาง ๆ จะดีที่สุด ไม่ว่าจะป็นสีขาวที่ดูสะอาดตา, สีดำที่ช่วยเน้นอารมณ์และสีเทาที่มีความลึกมากที่สุด

รูปภาพที่ 2.90 ตัวอย่างการเลือกสีฉากหลัง

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 67)

2.3.8.8 ตัวอักษรที่อ่านง่ายที่สุด คือ ตัวอักษรสีดำที่พิมพ์บนกระดาษสีขาวนวล การใช้คู่สีที่ผิดจะทำให้ตัวอักษรอ่านยาก เช่น ตัวอักษรสีแดงบนพื้นสีดำ หรือตัวอักษรสีขาวบนพื้นสีฟ้า ส่วนคู่สีที่ช่วยให้อ่านง่าย ได้แก่ ตัวอักษรสีเหลืองบนพื้นสีน้ำเงิน หรือสีแดงหรือสีมาเจนด้า (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549:161)

2.3.8.9 การใช้พื้นขาว พื้นขาวเป็นที่สิ่งสำคัญ ยิ่งรู้จักการใช้พื้นขาวมากเท่าไรนั้นก็ยิ่งสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้มากได้มากเท่านั้น (สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549: 162)

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การออกแบบกราฟิกเป็นการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ โดยการวาดเส้น เช่น ตัวอักษร สัญลักษณ์ ต่าง ๆ ในการออกแบบกราฟิกมีหลายประเภทซึ่งจะแตกต่างกันตามลักษณะของสื่อหรืองาน ส่วนการเลือกสีในงานออกแบบกราฟิก ถ้าชิ้นงานมีสีที่สด องค์กรประกอบอื่น ๆ ควรเลือกสีที่อ่อน เพื่อเน้นสื่อชิ้นงานให้มีความโดดเด่นยิ่งขึ้น หรือเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของงานชิ้นอยู่กับการใช้งาน

2.4 แนวคิดทฤษฎีการวางเลย์เอาต์และการออกแบบรูปเล่ม

2.4.1 องค์ประกอบการวางเลย์เอาต์

หลักทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ อันได้แก่ รูปภาพ ตัวอักษร มาจัดวางหรือทำเลย์เอาต์บนพื้นภาพตามหลักการทางศิลปะ องค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดวางเลย์เอาต์ ได้แก่

1) พื้นภาพ ซึ่งได้แก่ บริเวณพื้นภาพที่ว่างสำหรับการรับรองรูปภาพ ตัวอักษร หรือการวางรูปภาพหรือตัวอักษรจนงานแน่นเกินไป ทำให้ผู้รับรู้สึกอึดอัดและไม่น่าสนใจ ควรจัดพื้นที่ให้ว่างสำหรับเป็นบริเวณพักสายตา (Grey Area)

2) รูปภาพ ที่ได้จากการวาดภาพ การถ่ายภาพ การพิมพ์ ซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจและสื่อความหมายต่อสิ่งซึ่งนำมาประชาสัมพันธ์ได้ดียิ่งขึ้น นิยมจะให้ความสำคัญแก่รูปภาพต่าง ๆ มากกว่าตัวอักษรเป็นภาพตัวสินค้านั้นโดยตรง ใช้ภาพเพื่อสร้างความรู้สึกที่ดี

3) ตัวอักษร ซึ่งมักจะเป็นการนำเสนอรายละเอียดของสินค้าหรือด้านการให้บริการได้มากกว่าการใช้รูปภาพเพียงอย่างเดียว นิยมใช้พื้นที่ของข้อความหรือตัวอักษรในปริมาณที่น้อยกว่าการใช้รูปภาพ

2.4.1.1 หน้าที่ของเลย์เอาต์

เลย์เอาต์หรือการจัดวางองค์ประกอบ มีหน้าที่สำคัญดังนี้

การจัดรวบรวมปัจจัยต่าง ๆ ของชิ้นงาน โดยเลย์เอาต์จะแสดงตำแหน่งของปัจจัยต่าง ๆ เช่น พาดหัว พาดหัวรอง ภาพ พื้นที่ข้อความ การเน้นข้อความ ราคา ชื่อร้าน เป็นต้น

2.4.1.1.1 ซึ่งจะขึ้นอยู่กับตกลงมีส่วนร่วมกันของผู้ออกแบบ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์

2.4.1.1.2 นำมาใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ได้พิจารณา

2.4.1.1.3 นำมาเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการกำหนดลักษณะที่จองตัวอักษร ให้กับผู้ที่เตรียมงานประชาสัมพันธ์เพื่อที่จะนำไปพิมพ์ต่อไป

2.4.1.2 รูปแบบของการจัดเลย์เอาต์

การจัดเลย์เอาต์มีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1.2.1 รูปแบบแถบ (Band Layout) ซึ่งจะประกอบไปด้วยรูปภาพและข้อความในลักษณะที่เป็นแถบตามแนวตั้งชิดขอบภาพด้านใดด้านหนึ่งจะเกิดบริเวณพื้นที่ว่างและเน้นให้มีความสะอาดตา น่าสนใจ

รูปภาพที่ 2.91 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบ

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

2.4.1.2.2 รูปแบบแกน (Axial Layout) ซึ่งตรงกลางเป็นแนวตั้ง โดยอาจมีแกนแนวของขวางประกอบด้วย

รูปภาพที่ 2.92 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแกน

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

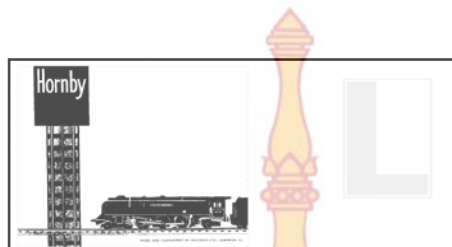
2.4.1.2.3 รูปแบบตัวที (T Shape Layout) ซึ่งจะอยู่ในลักษณะตัวทีของอักษรโรมัน ซึ่งจะทำให้ภาพมีลักษณะสมดุลน่าเชื่อถือ

รูปภาพที่ 2.93 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวที

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

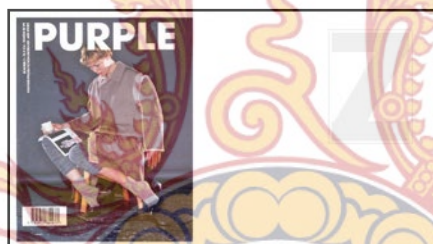
2.4.1.2.4 รูปแบบตัวแอล (L Shape Layout) ส่วนมากจะเป็นการวางองค์ประกอบให้มีลักษณะเป็นรูปตัวแอลในอักษรโรมัน ซึ่งจะทำให้ลักษณะภาพไม่เท่ากันจนเกินไปและเกิดความน่าสนใจแก่ผู้รับ

รูปภาพที่ 2.94 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแอล

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

2.4.1.2.5 รูปแบบตัวแซด (Z Shape Layout) จัดให้มีเส้นแกนหลัก มีลักษณะเคลื่อนไหว และมีทิศทางที่น่าสนใจ โดยอาจใช้เส้นชักนำสายตาหรือหัวลูกศรเข้าช่วย

รูปภาพที่ 2.95 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแซด

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

2.4.1.2.6 รูปแบบตัวเอส (S Shape Layout) โดยส่วนใหญ่จะมี ทิศทางการเคลื่อนไหวที่อ่อนช้อย นุ่มนวล และเกิดความรู้สึกต่อเนื่อง

รูปภาพที่ 2.96 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวเอส

ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

2.4.1.2.7 รูปแบบตาราง (Mondrian Layout) หรือที่จะเรียกว่ารูปแบบมอนเดรียน ลักษณะตารางย่อย ๆ โดยมีขนาดที่แตกต่างในงาน

รูปภาพที่ 2.97 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตาราง

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.8 รูปแบบหน้าต่าง (Picture Windows Layout) วางรูปภาพให้อยู่ในกรอบช่องสี่เหลี่ยมคล้ายช่องหน้าต่างในงาน

รูปภาพที่ 2.98 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบหน้าต่าง

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.9 รูปแบบกรอบภาพ (Frame Layout) สามารถทำได้โดยสร้างกรอบภาพล้อมรูปภาพและข้อความภาพในเพื่อปิดสายตาผู้รับให้พุ่งไปที่กรอบรูปนั้น ๆ

รูปภาพที่ 2.99 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบกรอบภาพ

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.10 รูปแบบจุด (Spot Layout) ส่วนใหญ่จะเป็นจุดลอยกลางพื้นภาพ ใช้ข้อความจำนวนน้อยเพื่อสร้างความเด่นชัด

รูปภาพที่ 2.100 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบจุด
ที่มา : www.Elearning.su.ac.th, 2556

2.4.1.2.11 รูปแบบเน้นรายละเอียดของข้อความมากกว่ารูปภาพ (Copy Heavy Layout) เน้นข้อความที่แสดงรายละเอียดมากกว่ารูปภาพ

รูปภาพที่ 2.101 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นรายละเอียด
ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.12 รูปแบบเน้นตัวอักษร (Type Layout) ซึ่งจะนำตัวอักษรที่มีลักษณะและขนาดต่างกันมาจัดวางในงานอย่างมีศิลปะ

รูปภาพที่ 2.102 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นตัวอักษร
ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.13 รูปแบบละครสัตว์ (Circus Layout) ซึ่งจะเป็นการจัดแบบที่ข้อมูลมีภาพประกอบมากและมีข้อความยาวแบ่งเป็นตอนอย่างอิสระ ลักษณะการจัดจะกระจายเป็นวงกลมบนพื้นที่และข้อความอยู่ใต้ภาพ

รูปภาพที่ 2.103 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบละครสัตว์

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.14 รูปแบบแถบซ้อน (Multipanel Layout) จัดเพื่อดึงดูดผู้รับดูตามที่ละช่องคล้ายภาพการ์ตูน ต้องออกแบบให้สะดวกในการอ่านและรูปแบบสวยงามควบคู่กัน

รูปภาพที่ 2.104 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบซ้อน

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.15 รูปแบบเงาภาพ (Silhouette Layout) สร้างความโดดเด่นของภาพที่มีลักษณะเป็นภาพโครงสร้างภายนอก ไม่เน้นรายละเอียด คล้ายภาพเงา

รูปภาพที่ 2.105 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเงาภาพ

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.16 รูปแบบภาพปริศนา (Rebus Layout) จะใช้ภาพแทนคำหรือข้อความมาก ๆ ภาพจะกระจายทั่วแผ่น มีขนาดต่างกัน เพื่อดึงดูดความสนใจ

รูปภาพที่ 2.106 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบปริศนา

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.2.17 รูปแบบแรงดลใจจากอักษร (Alphabet-Inspired Layout) เน้นความสวยงามของตัวอักษรให้สวยแปลกตาหรือดูยากไปเลย เพื่อการเรียกร้องความสนใจ จึงไม่นิยมข้อความมากนักมีภาพประกอบบ้าง (พิเชฐ บุตรทจี, 2549: 28-30)

รูปภาพที่ 2.107 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแรงดลใจจากตัวอักษร

ที่มา : www.Etcserv.pnru.ac.th, 2556

2.4.1.3 คุณภาพของเลย์เอาต์ที่มีการจัดส่วนประกอบอย่างมีประสิทธิภาพ

(พิเชฐ บุตรทจี, 2549: 30-31) ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของเลย์เอาต์เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมให้งานที่ผลิตออกมาตรงตามเป้าหมาย

2.4.1.3.1 ภาพที่จะบรรจุในการประชาสัมพันธ์ ควรจะมีพื้นที่ว่างมากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ทั้งหมด ซึ่งจะทำให้การประชาสัมพันธ์นั้นมีความสำคัญในเรื่องสวยงาม รูปแบบนอกจากนี้ยังช่วยเตือนความทรงจำให้กับผู้รับ

2.4.1.3.2 โลโก้ของสินค้านั้น ควรจะมีการเน้นให้เด่นและอยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน แต่ว่าชื่อสินค้านั้นได้ปรากฏไว้อย่างเด่นชัดแล้วในพาดหัวหรือในภาพ ซึ่งการที่เน้นโลโก้หรือบรรจุภัณฑ์นี้ทำให้ได้นโยบายการทำให้มีขนาดใหญ่หรือความแตกต่างอย่างชัดเจน

2.4.1.3.3 การเสนอความคิดซ้ำ ๆ ที่เป็นจุดสำคัญของศิลป์ ก็จะทำให้การประชาสัมพันธ์นั้นยิ่งดีขึ้น

2.4.1.3.4 การกำหนดขอบเขตของงาน จะช่วยให้ผู้อ่านไม่หลง

2.4.1.3.5 ตามดุลยของตัวพิมพ์จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้อ่าน

2.4.1.3.6 องค์ประกอบที่ใหญ่ที่สุด และเด่นที่สุดย่อมจะดึงดูดความสนใจได้ดีกว่า

2.4.1.3.7 พื้นที่หน้า-เบาของภาพ ที่มีจะทำให้เกิดการตัดกันจะช่วยนำสายตาของผู้รับในการจัดวางเลย์เอาต์ทำให้ผลงานมีความน่าสนใจและถือเป็นการประชาสัมพันธ์ โดยเป็นการเน้นชื่อร้าน รูปภาพผลิตภัณฑ์และให้บริการที่จะทำให้อ่านได้เข้าใจในเรื่องการประชาสัมพันธ์สื่อสิ่งพิมพ์

2.4.1.3.8 แบบจัดหน้าพิมพ์ แบบการจัดหน้าพิมพ์ หรือเรียกว่า เลย์เอาต์ เมื่อเราได้แนวความคิดจากงานโฆษณาและข้อความโฆษณาแล้วขั้นตอนต่อไป คือ การทำให้ความคิดนั้น ปรากฏเป็นรูปธรรม โดยการผสมผสาน ภาพพาดหัว ข้อความ เป็นต้น การออกแบบเลย์เอาต์เพื่อที่แสดงหน้าที่ด้านสัญลักษณ์และความรู้สึก เลย์เอาต์เป็นแผนงานที่จะแสดงในส่วนประกอบด้าน ต่าง ๆ ซึ่งประกอบไปด้วยการสร้างดุลยภาพ การกำหนดสัดส่วน พื้นที่ว่าง จังหวะลีลา ซึ่งการออกแบบจัดหน้ากระดาษเป็นการนำเอาองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ มาจัดรวมไว้ด้วยกันอย่างมีระเบียบวิธีการ ที่ทำให้เกิดความกลมกลืนในทุก ๆ ส่วน และมีความสวยงาม โดยมีหลักการดังนี้

- 1) การจัดทำโครงร่างหน้า
- 2) การกำหนดตำแหน่ง
- 3) การกำหนดสาระในแนวตั้งและแนวนอน
- 4) ความต่อเนื่องของคอลัมน์
- 5) ความยืดหยุ่นของการจัดหน้า

2.4.1.4 ภาพเครื่องหมาย

เครื่องหมายเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสร้างความเชื่อมั่นและจะโน้มน้าวให้เกิดการยอมรับ การจัดวางตำแหน่ง การเน้นหรือเพิ่มความชัดเจนด้วยขนาดหรือสีสันท้องนำมาพิจารณาอย่างรอบคอบด้วย ในงานโฆษณาบางชิ้นอาจจะเน้นรูปแบบของภาพเครื่องหมาย เป็นส่วนเน้นแทนการใช้ภาพหรือการเสนอข้อความยาว ๆ ด้านแนวคิดดังกล่าวตำแหน่งของการจัดวางภาพเครื่องหมายจึงขึ้นอยู่กับแนวคิดของการนำเสนอแต่ละรูปแบบ

2.4.1.5 เส้นและพื้นผิว

อาจจะเป็นเส้นขอบหรือกรอบภาพหรือเส้นเพื่อการตกแต่งงานออกแบบจัดหน้า การแสดงลักษณะของเส้น การกำหนดขนาดหรือความเข้มและการใช้สีสันท้องที่เหมาะสม จะช่วยสนับสนุนหน้าให้งานจัดหน้ามีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นหรือใช้เส้นในการแบ่งคอลัมน์เนื้อหาที่ช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านข้อความได้สบายตามากขึ้นส่วนการกำหนดเกี่ยวกับพื้นผิวหรือผิวสัมผัส สามารถนำมาใช้ในการเน้นภาพหรือข้อความ

สาระได้อย่างดี พื้นผิวจะเป็นลักษณะใดผู้ออกแบบอาจจะสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวิธีการเทคนิคทางศิลปะหรือ อาจจะเป็นการกำหนดด้วยวิธีการคัดเลือกวัสดุต้นแบบ (Original Material)

2.4.1.6 ความต่อเนื่อง

เป็นการสร้างความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นภายในชิ้นงาน การสร้างความต่อเนื่องระหว่าง หน้าการออกแบบหน้าคู่ (Double Truck) ในการออกแบบหน้าคู่ (หน้าซ้าย-ขวา) ผู้ออกแบบจะต้องสร้างความต่อเนื่องให้ดูเสมือนว่าเป็นหน้าเดียว หมายถึง การสร้างความมีเอกภาพให้เกิดขึ้น ความต่อเนื่องจะสร้างขึ้นโดยวิธีการออกแบบ การตกแต่งอาร์ตเวิร์ค การใช้เส้น จัดองค์ประกอบศิลป์หรือการกำหนดโครงสร้างและอื่น ๆ

2.4.2 การออกแบบรูปเล่ม

(วิริยะ สิริสิงห, 2550: 40-43) ได้กล่าวไว้ว่า การออกแบบรูปเล่มมีเงื่อนไขหลายประการ ตั้งแต่ ความสะดวกในการหยิบ ความสวยงาม ความคล่องตัวในการพกพา ความสะดวกในการเก็บรักษา ความเหมาะสมกับขนาดความหนาของหนังสือ และความสอดคล้องกับระบบการจัดพิมพ์

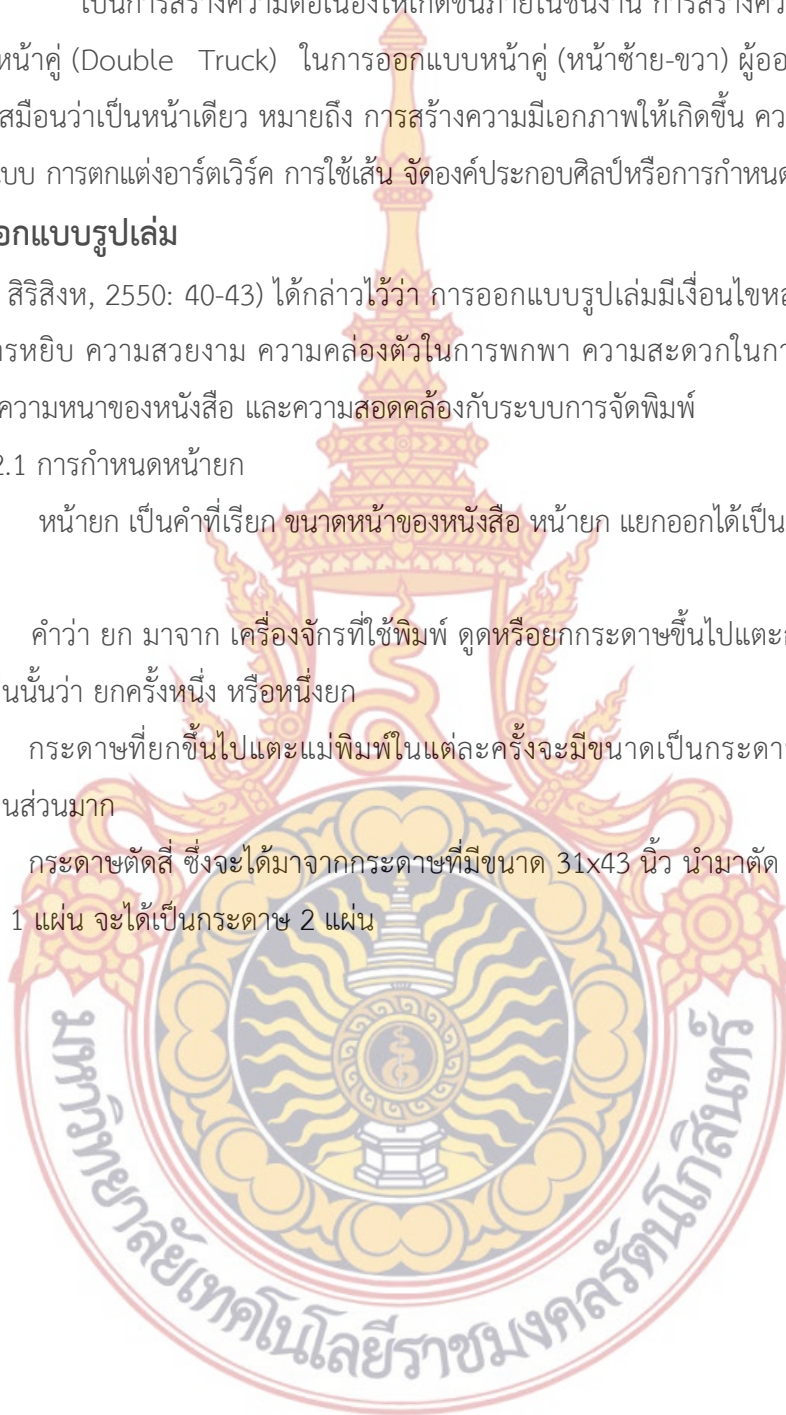
2.4.2.1 การกำหนดหน้ายก

หน้ายก เป็นคำที่เรียก ขนาดหน้าของหนังสือ หน้ายก แยกออกได้เป็น หน้าคำหนึ่ง กับยก คำหนึ่ง

คำว่า ยก มาจาก เครื่องจักรที่ใช้พิมพ์ ดูดหรือยกกระดาษขึ้นไปแตะกับแม่พิมพ์ 1 ครั้ง จึงเรียกกระดาษแผ่นนั้นว่า ยกครั้งหนึ่ง หรือหนึ่งยก

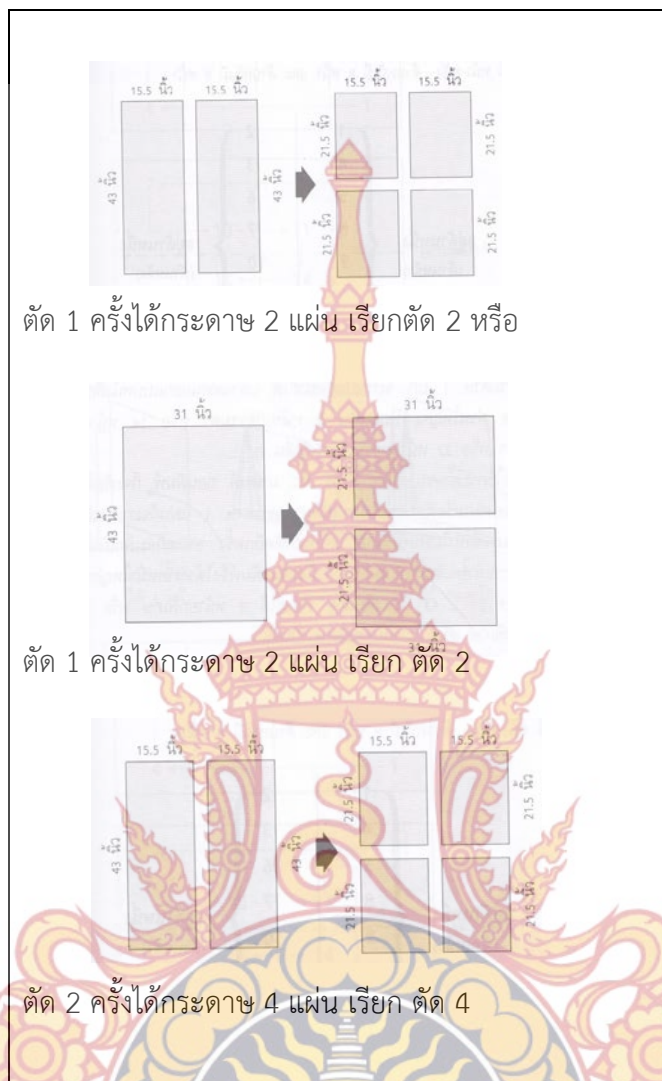
กระดาษที่ยกขึ้นไปแตะแม่พิมพ์ในแต่ละครั้งจะมีขนาดเป็นกระดาษตัดสี่ หรือ ขนาดกระดาษตัดสอง เป็นส่วนมาก

กระดาษตัดสี่ ซึ่งจะได้มาจากกระดาษที่มีขนาด 31x43 นิ้ว นำมาตัด 2 ครั้ง ตัดกระดาษที่หนึ่งจากกระดาษ 1 แผ่น จะได้เป็นกระดาษ 2 แผ่น

การกำหนดหน้ายก

ตารางที่ 2.4 การกำหนดหน้ายก

ที่มา : (วิริยะ สิริสิงห, 2550: 40-43)

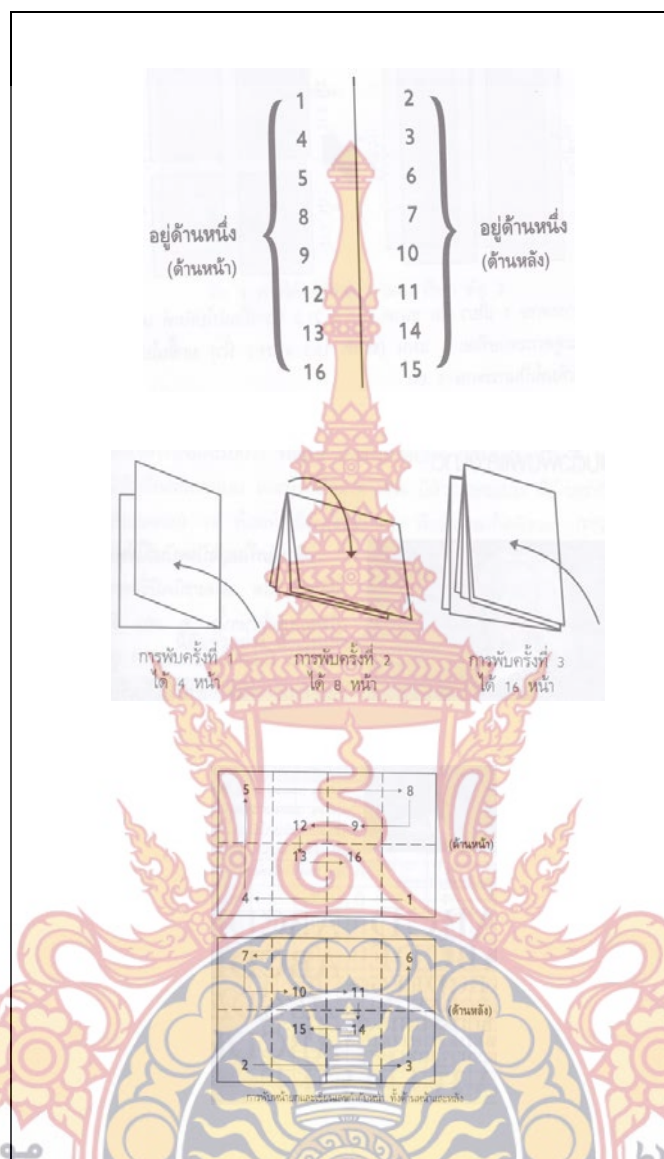
กระดาษ 1 เลี้ยว คือ ขนาด 15.5x21.5 นิ้ว เมื่อนำไปพิมพ์ เครื่องจักรจะดูกระดาษทีละ 1 แผ่น (ขนาด 15.5x21.5 นิ้ว) ยกขึ้นไปแตะกับแม่พิมพ์เป็นกระดาษ 1 ยก

กระดาษ 1 ยก จะทำเป็นกี่หน้าก็ได้แล้วแต่คนออกแบบจะกำหนด ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดเป็น 8 หน้ายกธรรมดา หรือ 16 หน้ายกธรรมดา หรือ 32 หน้ายกธรรมดา หรืออื่น ๆ

2.4.2.1.1 การพับหน้ายก

1) 1ยก มี 16 หน้า ทั้ง 16 หน้า พิมพ์อยู่บนกระดาษ 1 แผ่น ซึ่งมี หน้า-หลัง ด้านหน้ามี 8 หน้า และด้านหลังมี 8 หน้า

การพับหน้ายก

ตารางที่ 2.5 การพับหน้ายก

ที่มา : (จิรียะ สิริสิงห์, 2550: 40-43)

2.4.2.2 การออกแบบปกหนังสือ

ปกหนังสือ (Cover) มีความสำคัญต่อหนังสือ เพราะปกเป็นส่วนแรกที่คุณผู้อ่านจะเห็นก่อนส่วนอื่น จึงนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญมาก และยังทำหน้าที่ป้องกันรักษาตัวหนังสือหรือเอกสารทั้งหมด ปกจะช่วยบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือเล่มนั้น ๆ และยังเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้คนหยิบจับหนังสือเล่มนั้น ๆ ขึ้นมาอ่าน ปกหนังสืออาจทำด้วยกระดาษแข็งหรือกระดาษอาร์ตที่พิมพ์สี เรียกว่า ปกแข็ง หรืออาจทำด้วยกระดาษอาร์ตการ์ดที่พิมพ์ลวดลายเป็นสีเรียกว่า ปกอ่อน ส่วนมากปกหนังสือจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าไม่แนวตั้งก็แนวนอน เพราะหนังสือต้องการแสดงออกถึงความมั่นคง ถ้าออกแบบเป็นรูปลักษณะอื่นจะไม่มั่นคง

ปกหนังสือจะประกอบไปด้วยตัวหนังสือ คือ ชื่อเรื่องชื่อผู้แต่ง ชื่อสำนักพิมพ์หรือหน่วยงานที่จัดพิมพ์ ชื่อบทความหรือเรื่องเด่นในเล่ม (โดยส่วนมากนิยมใช้กับหนังสือวารสาร) รูปหรือภาพโลโก้ (Logo) สีเส้น เส้น

ตัวหนังสือบนปกโดยมากชื่อเรื่องจะเป็นตัวอักษรตัวใหญ่ หน้ากระดาษหนึ่ง ๆ เมื่อผู้อ่านมองจะมองจากส่วนบนลงมาตรงกลางแล้วเหลือบตามองจากข้างล่างขึ้นไปตรงบนลงมา ตรงกลางแล้วเหลือบตามองจากข้างล่างขึ้นไปตรงกลางหน้ากระดาษ ดังนั้นข้อความเด่น ๆ เช่น ชื่อเรื่องจึงจะวางอยู่ตอนบนของปกไม่ควรวางชื่อเรื่องในตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ เพราะตำแหน่งนี้คนดูเหลือบตามองน้อยกว่าส่วนบนและส่วนล่าง เมื่อวางข้อความเด่นในตอนบนแล้ว ข้อความรองเช่น ชื่อนักเขียน คำโปรย ควรวางในตำแหน่งรองคือ ด้านล่างของปก ปกติแบบอักษรที่เป็นชื่อเรื่องชื่อวารสารกับแบบตัวอักษรที่เป็นชื่อคนเขียนจะแตกต่างกันเพื่อให้รู้ว่าเป็นคนละเนื้อหา ข้อความโปรยบนปก ส่วนมากจะเป็นตัวอักษรขนาดเล็กกว่าชื่อเรื่อง และข้อความโปรยนี้จะต้องพิมพ์บนพื้นสีจึงจะทำให้ตัวอักษรอ่านง่าย แต่อย่าให้เด่นกว่าชื่อเรื่อง และอย่าให้ดูรก จนทำให้ภาพหรือรูปบนปกถูกบดบังความสวยงาม สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการการออกแบบ คือ

2.4.2.2.1 มีความคิดเดียว (One Ides) ปกควรจะบอกลักษณะของเนื้อหาในเล่มซึ่งเป็นแก่นของเรื่องโดยกำหนดเป็นความคิดเพียงความคิดเดียวเท่านั้น

2.4.2.2.2 มีความตัดกัน (Contrast) หมายถึงส่วนที่ปรากฏบนปก ไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือ ภาพ สี หรือลายเส้น ควรมีความตัดกันกับสีของพื้นหลัง เพื่อให้บ่งชี้จุดตาและดึงดูดความสนใจโดยเฉพาะชื่อเรื่องควรออกแบบให้เห็นเด่นชัด

2.4.2.2.3 การออกแบบตัวหนังสือ ควรใช้ตัวหนังสือเป็นแบบเดียวกันทั้งปก แต่อาจมีขนาดต่างกัน (สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2555: 60-61)

2.4.2.3 ปกสวยสะกดใจ

2.4.2.3.1 ปกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ปกนี้ใช้เส้นกริดของตัวเองมาเป็นองค์ประกอบในการจัด โดยแบ่งพื้นที่ของปกให้เป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสมี 4 ช่อง แล้วใส่จุดสำคัญในภาพเอาไว้ที่ช่องใดช่องหนึ่ง ส่วนด้านในช่องตรงข้ามก็ใส่ข้อความลงไปอีกจะ 2 ช่องที่เหลือก็ปล่อยว่างไว้ตามเดิม

รูปภาพที่ 2.108 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 1

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 76)

2.4.2.3.2 ถ้าภาพเยอะใช้เส้นกริดช่วย

การใช้เส้นกริดมาช่วยจัดวางภาพหลาย ๆ ภาพเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความสวยงามแบบเรียบง่าย โดยในเส้นกริด 1 ชุด จะวางภาพใหญ่หรือเล็กลงไปก็ได้ทั้งนั้น อาจวางไว้ข้าง ๆ กัน หรือจะซ้อนกันก็ยังได้เส้นกริดจึงถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ทำงานง่ายขึ้น

รูปภาพที่ 2.109 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 2

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 77)

2.4.2.3.3 ค่อย ๆ เผยปกสวยด้วยหน้ากระดาษแคบ ๆ

ลองให้หน้าแรกสุดหดแคบลงเพื่อทักทายคนอ่านด้วยภาพสีสดใสแล้วแพลง ๆ ให้เห็นหน้าที่อยู่ข้างใต้ซึ่งเป็นหน้าแรกของข้อความเกริ่นนำ จะเป็นการไล่ลำดับจากปกสู่เนื้อในที่น่าสนใจไปอีกแบบ

รูปภาพที่ 2.110 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 3

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 78)

2.4.2.3.4 ย่องานให้เล็กลง

หลักการง่าย ๆ คือ เล็กและต้องโฟกัส ให้ลดขนาดพื้นที่ทำงานลงไปอยู่ตรงกลางแล้วลงมือออกแบบ ซึ่งนอกจากวิธีนี้จะง่ายกว่าแล้วยังสร้างจุดโฟกัสไปในตัวด้วย

รูปภาพที่ 2.111 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 4

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 79)

2.4.2.3.5 ยิ่งน้อยยิ่งได้มาก

ที่ว่างลบ (Negative Space:พื้นที่ว่างรอบวัตถุ) มักไม่ได้รับการเหลียวแล แต่ ถ้าไม่มีพื้นที่ที่ว่างนี้ ความน่าสนใจของภาพก็อาจลดน้อยลงได้

รูปภาพที่ 2.112 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 5

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 80)

2.4.2.3.6 สร้างฉากหลังจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว

บางทีภาพที่คุณได้มาอาจไม่มีข้อความหรือไม่มีส่วนไหนที่บ่งบอกถึงสถานที่ได้เลย หรือไม่ก็ภาพแบนมากจนขาดมิติ หรือไม่อย่างนั้นก็อาจเหลือพื้นที่ว่างเยอะเกิน ให้ลองก๊อปปี้บางส่วนของตัวแบบ ขยายขนาดของภาพที่ก๊อปปี้มาทำให้ใหญ่ขึ้น แล้วค่อย ๆ วางลงไปในภาพให้กลมกลืนกันอย่างเป็นธรรมชาติ

รูปภาพที่ 2.113 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 6
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 81)

2.4.2.3.7 ออกแบบปกแนวสายคาด

วิธีการคือวาดแถบแนวนอนตามสีที่ต้องการขึ้นมา แล้วใส่ข้อความทับลงไปบนแถบนี้

รูปภาพที่ 2.114 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 7
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 82)

2.4.2.3.8 ใส่หัวเรื่องสวย ๆ ในบรรทัดเดียว

หัวเรื่องเป็นสิ่งสำคัญ แต่รูปภาพก็สำคัญเช่นกัน ลองทำหัวเรื่องเป็นบรรทัดบาง ๆ บรรทัดเดียว ซึ่งข้อความที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่และแผ่เต็มความกว้างสื่อให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่, ความสง่างาม และพลังอำนาจ จุดสำคัญของการออกแบบลักษณะนี้คือการสร้างแถบโปร่งแสงสำหรับวางข้อความลงไป ทำให้ตัวภาพกับข้อความไม่ดูแปลกแยกกัน

รูปภาพที่ 2.115 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 8
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 83)

2.4.2.3.9 สร้างกรอบให้รูปภาพ

ถ้าคุณเคยแวะไปร้านขายรูปภาพ คุณจะเห็นว่ากรอบแบบที่รวมหลาย ๆ ภาพไว้ในกรอบเดียวนั้นฮิตมาก ด้วยการนำเสนอแบบใช้เส้นกริดและดูเรียบง่าย สำหรับบนหน้ากระดาษก็ไม่ต่างกัน เส้นกริดคือสิ่งที่ดีไซน์เนอร์เลือกใช้เป็นประจำ

รูปภาพที่ 2.116 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 9

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 84)

2.4.2.3.10 ไม่ต้องมากก็เอาอยู่

ภาพเดียวอาจให้ผลตอบรับที่ดีกว่าหลายภาพก็เป็นได้ เหมือนตัวอย่างภาพนี้ แค่ภาพหอนาฬิกาตั้งอยู่เดียว ๆ ก็สามารถสื่อถึงสถาบันการศึกษาได้ดีกว่าใช้ 3 ภาพเสียอีก แถมการใส่หัวเรื่องแบบสั้น ๆ เอาไว้บนแถบสีประจำของโรงเรียนก็ให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจนกำลังพอดี

รูปภาพที่ 2.117 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 10

ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 85)

2.4.2.1 ขนาดของรูปเล่ม

ขนาดของรูปเล่มแบ่งออกเป็น

2.4.2.1.1 ขนาดฉบับกระเป๋า (Pocket) ขนาด 6x9 นิ้ว

2.4.2.1.2 ขนาดมาตรฐาน (Basic) ขนาด 8x11 นิ้ว

2.4.2.1.3 ขนาดนิตยสารภาพ (Picture) ขนาด 10x13 นิ้ว

2.4.2.1.4 ขนาดหนังสือเล็ก (Tabloid) ขนาด 11x14 นิ้ว

ขนาดดังกล่าว เป็นขนาดที่ใกล้เคียงกับมาตรฐาน ซึ่งมีปริมาณถูกต้องที่เพี้ยนน้อยที่สุด ขนาดมาตรฐาน เป็นขนาดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดและขนาดที่ได้รับความนิยมรองลงมาคือ ขนาดฉบับกระเป่า ซึ่งมักจะเป็นประเภทเรื่องสั้น (พิเชษฐ บุตรทจี, 2549: 54)

2.4.2.2 ขนาดของหนังสือ

การจะกำหนดขนาดของหนังสือที่จะพิมพ์ จะต้องคำนึงถึงกระดาษแผ่นใหญ่ที่ใช้พิมพ์เสมอว่าลงตัวหรือไม่ เพื่อประหยัดกระดาษหากต้องมาเจียนทิ้งโดยไม่จำเป็น

2.4.2.2.1 ขนาด 8 หน้ายก (7.1/2x10.1/4 นิ้ว) จะเป็นขนาดที่นิยมใช้กันทั่วไปในการพิมพ์หนังสือเรียนเพราะใช้กระดาษ 31x43 นิ้ว มาตัดลงพิมพ์และพับได้ลงตัวพอดี

2.4.2.2.2 ขนาด A4 (8.1/4x11.3/4 นิ้ว) จะเป็นขนาดมาตรฐานตามที่องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศกำหนดใช้กระดาษ 24x35 นิ้ว พิมพ์และพับได้ลงตัวพอดี เรียกกันว่า “ขนาด 8 หน้ายกพิเศษ”

2.4.2.2.3 ขนาด 16 หน้ายก (5x7 นิ้ว หรือขนาด A5 หรือ A4 พับครึ่ง) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ขนาดพอกเก็ตบุ๊ก”

2.4.2.2.4 ขนาดของวารสาร นิตยสาร ซึ่งมักจะมีขนาดไม่แน่นอนอาจใช้ 8.5x11.5 นิ้ว จะมีขนาดใกล้เคียงกับ A4 (สำนักงานพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2555: 37)

2.4.2.3 หนังสือขนาด A5 เหมาะแก่การพกพาและนิยมใช้เป็นหนังสือภาพ

ดั่งที่ อุทิศ ลิ้มสกุล (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ททท. สำนักงานหาดใหญ่) ได้กล่าวไว้ว่า งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เป็นอย่างมาก สื่อสิ่งพิมพ์จะมีความน่าสนใจหรือไม่น่าสนใจ สวยหรือไม่สวย ก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณ การนำไปใช้ประโยชน์ของหนังสือขนาด A5 เหมาะสำหรับการพกพา และจัดเก็บ ภาพที่นำเสนอในหนังสือขนาด A5 จะมีความคมชัด และมีรายละเอียด มีดีเทลในการนำเสนอที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น หนังสือขนาด A5 แนวนอนเป็นรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความทันสมัย (อุทิศ ลิ้มสกุล ผู้ที่ให้สัมภาษณ์, อัจฉริยา พุทธิจอก ที่เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานหาดใหญ่ (จังหวัดสงขลาและพัทลุง) 1/1 ซอยที่ 2 ถนนนิพัทธ์อุทิศ 3 อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 เมื่อในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2557)

2.4.2.4 ออกแบบหนังสือเล่มเล็ก ๆ ในสไตล์พานอรามา

รูปแบบกว้างและเป็นแนวตรง เหมาะมากสำหรับการนำเสนอในแบบที่มีคำพรรณนา เรื่องราวประวัติศาสตร์ สารคดี ฯลฯ และสามารถส่งพิมพ์ผ่านเครื่องพิมพ์รุ่นใหม่ ๆ ได้เพราะรูปร่างของหน้ากระดาษเหมือนกับหน้าจอคอมพิวเตอร์

รูปภาพที่ 2.118 ตัวอย่างหนังสือสไตล์พานอรามา
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 212)

(พรรณี เลิศกมลวรรณ, 2556: 212)

2.4.2.5 ทิศทางการวางของหน้ากระดาษ

ทิศทางการวางของหน้ากระดาษ (Orientation) หมายถึงแนวในการวางหน้าว่าเป็นแนวตั้งหรือแนวนอน ถ้าเป็นแนวตั้ง (แนวสูง) สายตาของคนดูจะมองเข้าไปยังตรงกลางหน้า แต่ถ้าเป็นแนวนอน (แนวกว้าง) สายตาจะมองแบบแผ่ออกไปยังขอบซ้ายและขวาเพื่อให้เห็นทั้งหน้า

รูปภาพที่ 2.119 ตัวอย่างทิศทางการวางหน้าของกระดาษ
ที่มา : พรรณี เลิศกมลวรรณ (2556: 19)

(พรรณี เลิศกมลวรรณ, 2556: 19)

2.4.2.6 ความหนาของรูปเล่ม

การกำหนดความหนาหรือจำนวนหน้ากระดาษของเล่ม จะต้องวางแผนไว้ตั้งแต่ริเริ่ม โดยพิจารณาจากปริมาณของเนื้อหา รูปภาพประกอบและการกำหนดรูปแบบของเล่ม เพื่อกำหนดขนาดคอลัมน์ ข้อความ การกำหนดความหนาจะต้องเป็นขนาดที่กระดาษมาตรฐานตัดลงพอดี

(พิเชษฐ บุตรทจี, 2549: 55)

2.5 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการถ่ายภาพ

2.5.1 หลักการถ่ายภาพ

สำหรับการถ่ายภาพให้ได้ภาพที่ตรงตามความต้องการ มีคุณค่า มีความงามทางด้านศิลปะ นอกจาก จะทำความเข้าใจในเรื่องของการใช้กล้องถ่ายภาพ และเครื่องมือที่มีคุณภาพแล้ว การจัดองค์ประกอบภาพ ก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้ภาพมีคุณค่ายิ่งขึ้น ดังนั้นเราจึงมาศึกษาถึงการจัดองค์ประกอบภาพ ซึ่งในบทนี้ จะกล่าวถึงการจัดองค์ประกอบภาพอยู่ 10 ลักษณะ คือ

รูปภาพที่ 2.120 ตัวอย่างรูปทรง

ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.1 รูปทรง เป็นการจัดองค์ประกอบภาพที่ให้ความรู้สึกสง่างาม มีความมั่นคง เหมาะสำหรับการถ่ายภาพ ทางสถาปัตยกรรม การถ่ายภาพวัตถุ หรือถ่ายภาพสิ่งต่าง ๆ เน้นให้เห็นความกว้าง ความสูง ความลึก โดยให้เห็นทั้งด้านหน้าและด้านข้าง และความลึก หรือที่เรียกว่าให้เห็น Perspective หรือภาพ 3 มิติ

รูปภาพที่ 2.121 ตัวอย่างรูปร่างลักษณะ

ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.2 รูปร่างลักษณะ เป็นการจัดองค์ประกอบภาพตรงข้ามกับรูปทรง มักจะเน้นให้เห็นเป็นภาพ 2 มิติ คือ ความกว้างกับความยาว ไม่ให้เห็นรายละเอียดของภาพ หรือที่มักเรียกว่าภาพเงาดำ ภาพลักษณะนี้เป็นภาพที่ดูแปลกตา น่าสนใจ ลึกลับ ให้อารมณ์และสร้างจินตนาการในการในการดูภาพได้ดี นิยมถ่ายภาพในลักษณะย้อนแสง

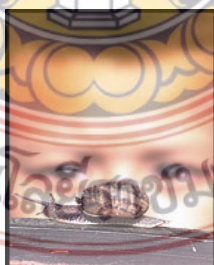
ควรระวังในการถ่ายภาพในลักษณะนี้คือ วัตถุที่ถ่ายจะต้องมีความเรียบง่ายเด่นชัด สื่อความหมาย ได้ชัดเจน ฉากหลังต้องไม่มารบกวนทำให้ภาพนั้น หมดความงามไป

รูปภาพที่ 2.122 ตัวอย่างความสมดุลที่เท่ากัน
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.3 ความสมดุลที่เท่ากัน เป็นการจัดองค์ประกอบภาพเพื่อให้ภาพดูนิ่ง สง่างาม น่าศรัทธา คล้ายกับแบบเน้นด้วยรูปทรง แต่จะแสดงออกถึงความสมดุล นิ่ง ปลอดภัย ภาพลักษณะนี้อาจจะดูธรรมดา ไม่สะดุดตาเท่าใดนัก แต่ก็มีส่วนเสน่ห์และความงามในตัว

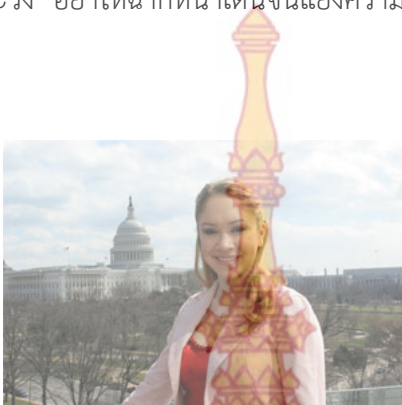
2.5.1.4 ความสมดุลที่ไม่เท่ากัน ซึ่งการจัดภาพแบบนี้ จะให้ความรู้สึกที่สมดุลเช่นเดียวกับแบบที่แล้ว แต่จะต่างกันอยู่ที่วัตถุทั้งสองข้างนั้นมีขนาดและรูปร่างที่แตกต่างกัน แต่จะสมดุลได้ด้วยปัจจัยต่างๆ กัน เช่น สี รูปทรง ท่าทาง ฉากหน้า ฉากหลัง ฯลฯ ภาพดูน่าสนใจกว่าแบบสมดุลที่เท่ากัน แต่ความรู้สึกที่มั่นคงจะ น้อยกว่า แต่แปลกตาดี

รูปภาพที่ 2.123 ตัวอย่างฉากหน้า
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.5 ฉากหน้า ส่วนใหญ่จะใช้ในการถ่ายภาพวิวทัศน์ หรือภาพอื่น ๆ ใช้ฉากหน้าเป็นตัวช่วยให้เกิดระยะ ใกล้ กลาง ไกล หรือมีมิติขึ้น ทำให้ภาพน่าสนใจอาจใช้กิ่งไม้ วัตถุ หรือเป็นสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กับกล้องเพื่อช่วยเน้นให้จุดสนใจที่ต้องการเน้น มีความเด่นยิ่งขึ้น และไม่ให้อากาศมีช่องว่างเกินไป

ควรระวัง อย่าให้ฉากหน้าเด่นจนแยงความสนใจจากสิ่งที่ต้องการเน้น จะทำให้ภาพลดความงามลง

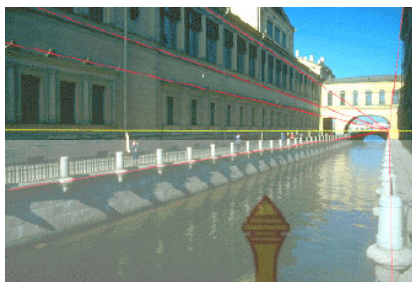
รูปภาพที่ 2.124 ตัวอย่างฉากหลัง
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.6 ฉากหลัง หรือพื้นหลังของภาพก็มีความสำคัญ หากเลือกฉากที่มีน่าสนใจ กลมกลืน หรือช่วยให้สิ่งที่ต้องการ เน้นเด่นขึ้นมา ควรเลือกฉากหลังที่กลมกลืน ที่ไม่ทำให้จุดเด่นของภาพด้อยลง หรือมาบดบังทำให้ภาพนั้นขาดความงามไป

รูปภาพที่ 2.125 ตัวอย่างกฎสามส่วน
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.7 กฎสามส่วน เป็นการถ่ายภาพที่นิยมมากที่สุด ภาพดูมีชีวิตชีวา ไม่จืดชืด การจัดภาพโดยใช้เส้นตรง 4 เส้นตัดกันในแนวตั้งและแนวนอน จะเกิดจุดตัด 4 จุด (ตั้งภาพ) หรือแบ่งเป็น 3 ส่วน ทั้งแนวตั้งและแนวนอน การวางจุดสนใจของภาพจะเลือกวางใกล้ ๆ หรือ ตรงจุด 4 จุดนี้ จุดใดจุดหนึ่ง โดยหันหน้าของวัตถุไปในทิศทางที่มีพื้นที่ว่างมากกว่า ทำให้ภาพดูเด่น ไม่อึดอัด ไม่แน่น หรือหลวมจนเกินไป นักถ่ายภาพทั้งมืออาชีพ และมือสมัครเล่นนิยมจัดภาพแบบนี้มาก

รูปภาพที่ 2.126 ตัวอย่างเส้นนำสายตา
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.8 เส้นนำสายตา เป็นการจัดภาพที่จะใช้เส้นที่เกิดจากวัตถุ หรือสิ่งอื่น ๆ ใดที่มีรูปร่าง หรือลักษณะใกล้เคียงกันเรียงตัวกันเป็นทิศทางไปสู่จุดสนใจ ช่วยให้วัตถุที่ต้องการเน้นมีความเด่น และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

รูปภาพที่ 2.127 ตัวอย่างเน้นด้วยกรอบ
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.9 เน้นด้วยกรอบภาพ แม้ว่าภาพถ่ายนั้นสามารถที่จะนำมาประดับ ตกแต่งด้วยกรอบภาพอยู่แล้ว แต่การจัดให้ฉากหน้าหรือส่วนประกอบอื่นล้อมกรอบจุดเด่น เพื่อจะลดพื้นที่ว่าง หรือทำให้สายตาพุ่งสู่จุดสนใจนั้น ทำให้ภาพกระชับ น่าสนใจ

รูปภาพที่ 2.128 ตัวอย่างเน้นรูปแบบซ้ำซ้อน
ที่มา : www.photohutgroup.com, 2555

2.5.1.10 เน้นรูปแบบซ้ำซ้อน หรือแบบ Pattern เป็นการจัดภาพที่มีรูปร่างลักษณะที่คล้าย ๆ กันวางเป็นกลุ่มทำให้ภาพดูสนุก สดชื่น และมีเส้นที่แปลกตาที่ได้กล่าวมาทั้ง 10 ลักษณะเป็นเพียงการจัดองค์ประกอบภาพที่เป็นที่นิยมกัน และเป็นพื้นฐาน ในการฝึกปฏิบัติการถ่ายภาพเท่านั้น ผู้ถ่ายภาพ ควรฝึกการจัดองค์ประกอบภาพในลักษณะที่แปลกใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจะเชื่อได้ว่าคุณต้องประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

2.5.2 การถ่ายภาพระยะใกล้

การถ่ายภาพระยะใกล้เป็นการถ่ายภาพวัตถุสิ่งของที่มีขนาดเล็กหรือเลือกถ่ายภาพเฉพาะบางส่วนของวัตถุในระยะใกล้ให้มองเห็นส่วนละเอียดต่าง ๆ ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ถ่ายภาพเหรียญ แมลง ลายไม้ ดอกไม้ หรือวัตถุสิ่งของที่มีขนาดเล็กต่าง ๆ

การถ่ายภาพระยะใกล้ต้องมีอุปกรณ์ดังนี้

2.5.2.1 กล้องถ่ายภาพ นิยมใช้กล้องแบบสะท้อนเลนส์เดี่ยว ซึ่งจะไม่เกิดความเหลื่อมขณะมองภาพที่ช่องเล็งภาพ

2.5.2.2 เลนส์ที่ใช้ควรจะเป็นเลนส์มาโคร (Macro) แต่ถ้ามีเลนส์มาตรฐานก็จะสามารถใช้เลนส์ถ่ายใกล้ (Close-up lens) ชนิดสวมใส่หน้าเลนส์แบบแผ่นกรองแสง (Filter) ทัวไปหรืออาจใช้กระบอกต่อหรือใช้ส่วนพับยืด (Bellow) ต่อคั่นระหว่างเลนส์กับตัวกล้อง

2.5.2.3 ขาตั้งกล้อง การปรับหาระยะของความคมชัดของการถ่ายภาพแบบนี้ก็ค่อนข้างยาก เพราะเลนส์มีช่วงความชัดสั้นมาก ระยะหน้าและระยะหลังของวัตถุจะพรวดพราวดังนั้น ควรปิดรูรับแสงให้แคบเพื่อให้ภาพที่ได้มีความชัดลึก

2.5.3 การถ่ายภาพเวลากลางคืน

การถ่ายภาพเวลากลางคืน ได้แก่ การถ่ายภาพที่อาศัยแสงสว่างจากไฟฟ้าตามท้องถนน ป้าย นีออนโฆษณา น้ำพุ การยิงพลุ หอชิงโรว์สินค้า ไฟประดับในวันเฉลิมฉลองต่าง ๆ แสงไฟจากรถยนต์ แสงเทียน สายฟ้าแลบ ดวงจันทร์ และดวงดาวบนท้องฟ้า ความสวยงามต่าง ๆ ที่เราสามารถมองเห็นได้ในเวลาค่ำคืนดังกล่าว เราสามารถบันทึกภาพทั้งงดงามเหล่านั้นด้วยกล้องถ่ายภาพได้เช่นเดียวกับการถ่ายภาพในเวลากลางวัน การถ่ายภาพในเวลากลางคืนนั้นต้องมีอุปกรณ์ที่จำเป็นดังนี้

2.5.3.1 กล้องถ่ายภาพชนิดที่มีความเร็วชัตเตอร์ B หรือ T

2.5.3.2 ขาตั้งกล้อง

2.5.3.3 สายไฟชัตเตอร์

2.5.3.4 นาฬิกาจับเวลา

2.5.3.5 ไฟฉายดวงเล็ก ๆ

2.5.3.6 สมุดบันทึกสำหรับจดยละเอียด เช่น เวลาในการเปิดหน้ากล้อง แสงสว่างจากหลอดไฟต่าง ๆ ในเวลากลางคืนนั้น เราจะวัดแสงลำบากและไม่แน่นอนจึงควรใช้ประสบการณ์ที่ได้ทดลองถ่ายและจดบันทึกรายละเอียดไว้ในแต่ละครั้งมาพิจารณา ปกติจะถ่ายภาพด้วยการตั้งความเร็วไว้ที่ B หรือ T แล้วจะนับเวลา (Time exposure) ใช้เวลาในการเปิดชัตเตอร์ เป็นวินาทีหรือนาทีก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะและปริมาณของแสงในขณะที่ถ่ายภาพ เนื่องจากต้องใช้เวลานานในการเปิดชัตเตอร์ จึงจำเป็นต้องใช้ขาตั้งกล้องเพื่อป้องกันกล้องเคลื่อนที่และสั่นไหว ขาตั้งกล้องควรเป็นชนิดที่แข็งแรงที่มีสำหรับปรับมุมยกหน้ากล้องขึ้นและลงได้ และสามารถหมุนกล้องไปทางซ้ายและขวาที่เรียกว่า Pan กล้องได้ ซึ่งเราจะได้ภาพออกมามีลักษณะและสีที่แปลกออกไปอีกแบบหนึ่งส่วนเลนส์ที่ใช้หากเป็นเลนส์ที่สามารถซูมภาพได้ ก็ยังจะได้ภาพถ่ายที่น่าสนใจเพิ่มขึ้นอีกนอกจากใช้ฟิล์มขาว-ดำ ถ่ายภาพไฟในเวลากลางคืนได้แล้ว อาจใช้ฟิล์มเนกาทีฟสีหรือสไลด์สีก็ได้ ซึ่งจะได้ภาพที่มีสีสันงามยิ่งขึ้น การเลือกใช้ฟิล์มสไลด์สีขึ้นอยู่กับสิ่งที่เราอยากจะทำ เช่น การถ่ายภาพไฟตามถนน ป้ายนิออนโฆษณา ไฟประดับ ก็ควรที่จะใช้ฟิล์มแสงแดด (Day Light) ภาพที่ได้นั้นจะมีสีค่อนข้างเหลืองอาจใช้ฟิลเตอร์สีฟ้าสวมหน้าเลนส์เพื่อแก้สีก็ได้ และถ้าต้องเป็นภาพการแสดงบนเวที ในงานประเพณีต่าง ๆ เราควรใช้ฟิล์มที่มีความไวแสงสูงเช่น 200 ISO, 400 ISO เพื่อให้สามารถที่จับภาพเคลื่อนไหวได้ ส่วนภาพดวงจันทร์หรือดวงดาวควรใช้ฟิล์มที่ใช้กับแสงไฟทั้งสแตนด์ จะได้สีที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

2.5.4 ทิศทางของแสง

ถ้าต้องการถ่ายภาพให้ได้รายละเอียดสีและความสว่าง หรือความสดใสของวัตถุ เราควรจะถ่ายในทิศทาง “ตามแสง” เป็นหลัก คือทิศทางซึ่งดวงอาทิตย์อยู่เอียงไปทางด้านหลังของเรานั้น เนื่องจากว่าการถ่ายภาพตามแสงแบบนี้ แสงดวงอาทิตย์จะส่องมาโดนวัตถุต่าง ๆ นั้นอย่างเต็มที่แล้วก็สะท้อนเอาสีและรายละเอียดต่าง ๆ ของวัตถุกลับไปในกล้องได้ดี จึงทำให้ภาพที่ออกมาจะมีสีสดใส และมีรายละเอียดครบถ้วน (สมเจตน์ พิมพ์บุรุษ และ ปัญญา หลวงสุนทร, 2552:27-35)

2.5.5 เลนส์ถ่ายภาพ

อาจพิจารณาจากลักษณะธรรมชาติของภาพที่จะต้องบันทึก ซึ่งควรพิจารณาเกี่ยวกับเลนส์ ดังนี้

2.5.5.1 เลนส์มุมกว้าง เหมาะสำหรับภาพที่มีพื้นที่ในการบันทึกภาพที่จำกัด แต่ต้องระวังเรื่องการบิดเบือนของภาพอันเนื่องมาจากคุณสมบัติของเลนส์มุมกว้าง ซึ่งคุณสมบัติในการสร้างความบิดเบือนแก่ภาพของเลนส์มุมกว้างนี้ สำหรับการถ่ายภาพเชิงสารคดีแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำอย่างยิ่ง เช่น การใช้เลนส์มุมกว้างถ่ายภาพอาคารสถานที่ให้ภาพนั้นดูมีขนาดใหญ่กว่าความเป็นจริง ซึ่งถือเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของช่างถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์ในการที่จะจงใจสร้างความบิดเบือนให้กับภาพ

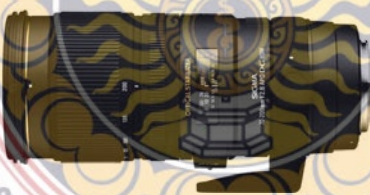
รูปภาพที่ 2.129 ตัวอย่างภาพเลนส์มุมกว้าง
ที่มา : www.Fotorelax.com

2.5.5.2 เลนส์เทเลหรือเลนส์ถ่ายไกล เหมาะกับการบันทึกภาพที่ช่างภาพไม่สามารถเข้าใกล้เหตุการณ์ได้ เช่น การถ่ายภาพชีวิตสัตว์ในสวนสัตว์เปิด การถ่ายภาพนกในป่า เป็นต้น

รูปภาพที่ 2.130 ตัวอย่างภาพเลนส์เทเล
ที่มา : www.Techxcite.com

2.5.5.3 เลนส์มาโคร เหมาะกับการบันทึกภาพสิ่งขนาดเล็ก ๆ เช่น ดอกไม้เล็ก ๆ ลวดลายของหนอนที่เกาะบนใบไม้ เป็นต้น

รูปภาพที่ 2.131 ตัวอย่างภาพเลนส์มาโคร
ที่มา : www.CameraLabs.com

2.5.5.4 เลนส์ซูม มีความเหมาะสมอย่างมากสำหรับงานถ่ายภาพเชิงสารคดีในด้านการท่องเที่ยว ที่ต้องการความคล่องตัวในการบันทึกภาพ เช่น กิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ที่เหตุการณ์มีการดำเนินไป ช่างภาพอาจไม่มีเวลาที่จะเปลี่ยนเลนส์ได้ เลนส์ซูมจึงช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการถ่ายภาพกิจกรรมต่าง ๆ

รูปภาพที่ 2.132 ตัวอย่างภาพเลนส์ซูม
ที่มา : www.Klongdigital.com

2.5.6 การถ่ายภาพแนวท่องเที่ยว

การเดินทางท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สร้างความสุนทรีย์ภาพและจินตนาการที่มีผลต่อการดำรงชีวิตในภารกิจประจำวันได้เป็นอย่างดี

ภาพถ่ายแนวท่องเที่ยวเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการเป็นกลไกที่สามารถชี้ให้เห็นถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของสถานที่ต่าง ๆ โดยมีหน้าที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารและชักจูงใจให้ผู้รับสารเกิดความสนใจการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเราจะเห็นได้ว่านิตยสารท่องเที่ยวทุกฉบับนั้น ได้คัดเลือกนำเสนอภาพแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม ของวิถีชีวิตของผู้คนที่น่าสนใจ วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแห่ง โดยเบื้องหลังความสวยงามของภาพถ่ายในแหล่งท่องเที่ยวนั้นมักจะมีปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือ เทคโนโลยีทางการบันทึกภาพ ทางการบรรณาธิกรภาพ และเทคโนโลยีทางการพิมพ์ เป็นผลให้ภาพถ่ายท่องเที่ยวเป็นสื่อที่มีความสวยงาม และมีศักยภาพในการชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความรู้สึกอยากเดินทางท่องเที่ยว

นิตยสารท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นเนื้อหาของสื่อเชิงวารสารศาสตร์ที่มีลักษณะรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องและภาพในเชิงสารคดี ด้วยประเภทงานดังกล่าวจึงทำให้คุณค่าความถูกต้องเป็นจริงของเรื่องและภาพเป็นสิ่งสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะ “ความจริง” นั้นถือเป็นสาระสำคัญอันเป็นหัวใจของวิชาชีพวารสารศาสตร์ กระบวนการถ่ายภาพแนวท่องเที่ยว มีขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ เหมือนกับการถ่ายภาพเชิงสารคดี เนื่องจากภาพถ่ายแนวท่องเที่ยวของนิตยสารต่าง ๆ ถือเป็นงานสารคดีประเภทหนึ่งที่ช่างภาพต้องมีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เป็นเพราะธรรมชาติของงานภาพถ่ายแนวนี้มีความเกี่ยวข้องกับฤดูกาลที่แตกต่างกัน

(กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 151-152)

2.5.6.1 ภาพถ่ายท่องเที่ยวแนวประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตของคนในชาติต่าง ๆ หรือชุมชนแต่ละแห่ง นับตั้งแต่ประเพณีสงกรานต์ของไทยจนถึงงานเทศกาลผีตาโชนของชาวบ้านอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ล้วนเป็นกิจกรรมที่มีความผูกพันกับประเพณีต่าง ๆ และก่อนที่จะวางแผนเดินทางบันทึกภาพ

นอกจากนี้แบบแผนของประเพณีในวิถีวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นอาจตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อและความศรัทธาทางศาสนา ช่างภาพจึงต้องระวังข้อห้ามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ

ถ่ายภาพเช่นพื้นที่ต้องห้ามของการถ่ายภาพ เช่น ประติมากรรมรูปเคารพในศาสนสถานบางแห่ง ในขณะที่บางสถานที่ที่เป็นพื้นที่สาธารณะที่ไม่สามารถนำภาพถ่ายไปเผยแพร่ได้

การประยุกต์หลัก EDFAT เพื่อการถ่ายภาพวิถีของในเมือง จะมีประเด็นที่ควรพิจารณา ดังนี้

2.5.6.1.1 หลัก Entire คือการนำเสนอภาพถ่าย โดยรวมของประเพณีต่าง ๆ และกิจกรรมทางศิลปวัฒนธรรมแต่ละงานนั้นมีความแตกต่างกัน แต่โดยทั่วไปแล้วมักเป็นการใช้เลนส์มุมกว้างเพื่อถ่ายทอดอารมณ์และเรื่องราวมุมมองของแต่ละเหตุการณ์ เลนส์มุมกว้างนี้มีคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งคือการนำเสนอทัศนมิติของภาพได้กว้างและลึก ทำให้เหตุการณ์โดยรวมถูกบันทึกไว้ในภาพ ๆ เดียว

2.5.6.1.2 หลัก Detail กิจกรรมที่เป็นรายละเอียดของภาพถ่ายแนวนี้จำเป็นต้องใช้เลนส์ที่มีทางยาวโฟกัสสูง เพราะช่างภาพไม่สามารถเข้าไปใกล้เหตุการณ์มากจนเกินไป ช่างภาพต้องรู้ว่ากิจกรรมอะไรคือจุดเด่นของงาน กิจกรรมนั้นจะเกิดขึ้น ณ สถานที่จุดใด ช่างภาพจะต้องเผื่อจับจังหวะเหตุการณ์นั้นในตำแหน่งภาพที่ดีที่สุดที่จะสามารถถ่ายทอดรายละเอียดของเหตุการณ์นั้นได้ หากผิดพลาดก็ไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะเหตุการณ์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว

2.5.6.1.3 หลัก Angle โดยมุมกล้องในการถ่ายภาพแนวนี้มักเป็นมุมกล้องที่หลากหลาย ภาพมุมต่ำอาจเหมาะกับกิจกรรมที่ต้องการสื่อถึงความยิ่งใหญ่ของเหตุการณ์หรือบุคคลในเหตุการณ์ ภาพมุมสูงเหมาะกับภาพกิจกรรมโดยรวม ในขณะที่ภาพกิจกรรมอื่น ๆ โดยทั่วไปจะเป็นการวางมุมกล้องในระดับสายตา

2.5.6.1.4 หลัก Timing คือช่วงเวลาสำคัญของแต่ละเหตุการณ์อยู่ในช่วงเวลาใดบ้าง ช่างภาพจะต้องไม่พลาดจังหวะเหตุการณ์สำคัญ สำหรับกิจกรรมใด ๆ ที่มักจะมีการเคลื่อนไหวของคนในเหตุการณ์อย่างมาก เช่น มีการวิ่ง การเดินระบำที่มีจังหวะรวดเร็ว การเลือกใช้ความเร็วชัตเตอร์ที่แตกต่างกันจะให้ผลทางภาพที่อาจแตกต่างโดยสิ้นเชิง เช่น การใช้ความเร็วชัตเตอร์ต่ำ มักจะให้ความรู้สึกของความเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา แต่จะสูญเสียสารสนเทศที่สำคัญของภาพไป เช่น รายละเอียดของเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ในขณะที่การใช้ความเร็วชัตเตอร์สูงจะให้ภาพที่แสดงการหยุดความเคลื่อนไหว ภาพที่ได้จะแข็งเหมือนโลกหยุดนิ่ง แต่ข้อดีคือ สามารถเห็นรายละเอียดของสารสนเทศต่าง ๆ บนเรือนร่างของผู้ถูกถ่ายภาพได้ชัดเจน (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 162-164)

ในการถ่ายภาพแนวท่องเที่ยวของสถานที่ต่าง ๆ นั้น สิ่งบ่งชี้ สำคัญที่ช่างภาพไม่ควรละเลย คือ เอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งล้วนมีความแตกต่างกัน เสมือนเป็นจุดขายของสถานที่นั้น ๆ ดังนั้นช่างภาพจึงจำเป็นต้องแสวงหาภาพที่มีเอกลักษณ์เฉพาะที่ของสถานที่ท่องเที่ยว (กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554: 165)

2.5.6.2 การถ่ายภาพท่องเที่ยวให้สวย

2.5.6.2.1 การถ่ายภาพบุคคลจำนวนมาก ข้อสำคัญมากที่สุดคือ ก็ต้องรักษาจุดสนใจเอาไว้ วิธีที่ช่วยได้คือแยกใครสักคนหรือสักกลุ่มไว้ต่างหาก แล้วใช้วิธีกำหนดระยะชัดให้คนที่อยู่ด้านหน้าชัดกว่าสิ่งที่อยู่ด้านหลัง หรือถ่ายให้ส่วนอื่น ๆ ดูเป็นภาพเคลื่อนไหว

2.5.6.2.2 แสงในการถ่ายภาพบุคคล รูปที่แสงดีจะต้องให้แสงส่องจากด้านข้าง เพราะช่วยเน้นความลึกของโครงหน้า

2.5.6.2.3 สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ของสวยงาม เครื่องแต่งกาย เสน่ห์เหล่านี้คืออารมณ์ความรู้สึกที่มีในที่ต่าง ๆ และเป็นส่วนสำคัญในการเล่าเรื่อง

2.5.6.2.4 การถ่ายภาพภูเขาสูง ช่างภาพต้องรู้จักการหามุมกล้องที่สื่อถึงขนาดและความลึก เช่น การถ่ายภาพให้มีวัดอยู่ตรงพื้นหน้า

2.5.6.2.5 ช่วงเวลาการถ่ายภาพ ก็เป็นการถ่ายภาพที่จะเรียกว่า “แสงสีหวาน” คือบ่ายคล้อยหรือเช้าตรู่ แสงสีอุ่นที่ส่องเฉียง ๆ จะขับสีส้มให้เด่น และเงาก็สำคัญเพราะช่วยเน้นผิวสัมผัสและให้โทนสีตัดกัน

2.5.6.2.6 การจัดองค์ประกอบภาพ ในการถ่ายภาพจากหลาย ๆ มุม ก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้รูปดูน่าสนใจมากขึ้น เช่น การถ่ายรูปตึกจากล่างขึ้นไป แต่ถ้าเน้นที่รูปทรงและพื้นผิวของอาคารก็จะได้รูปเส้นสายมีพลัง

2.5.6.2.7 การถ่ายภาพเวลาใกล้ค่ำ สื่อด้านความรู้สึกของตอนกลางคืนได้ดีกว่าการถ่ายภาพตอนท้องฟ้ามืดไปแล้ว

2.5.6.2.8 การถ่ายภาพ โดยก็ต้องแสดงรายละเอียดของภาพด้วยว่าภาพนั้นถ่ายที่ไหน โดยให้เห็นทิวทัศน์สิ่งแวดล้อมของภาพ

2.5.6.2.9 การถ่ายภาพแอ็คชั่น ก็จะต้องถ่ายให้พื้นหลังเบลอ ๆ ที่ส่วนใหญ่แล้วขณะถ่ายนั้นต้องแพนกล้องให้เร็วเท่าตัวแบบ ให้ความรู้สึกว่าภาพมีความเคลื่อนไหวมากขึ้น (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี, แปล. 2556: 6-7)

2.5.6.3 การถ่ายภาพแคนดิด (Candid)

การถ่ายภาพแคนดิดที่เรียกกันทั่วไปว่าการถ่ายภาพที่เผลอนั้นเป็นการถ่ายภาพบุคคลรูปแบบหนึ่งที่เน้นการจับจังหวะสีหน้า ท่าทางหรือกิริยาต่าง ๆ ของตัวแบบอย่างทันท่วงที โดยที่ตัวแบบไม่ทันได้รู้ตัว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ภาพดูเป็นธรรมชาติ มองแล้วได้อารมณ์คล้ายตามไปกับเหตุการณ์นั้นด้วย ภาพแคนดิดสามารถหาถ่ายได้จากผู้คนรอบ ๆ ตัว ทั้งคนที่รู้จักตลอดจนผู้คนตามท้องถนน แต่ต้องระวังไม่ไปรบกวนหรือไปก่อผลเสียต่อผู้ถูกถ่ายด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสได้ภาพที่ดีหรือจับจังหวะสำคัญได้ทัน ผู้ถ่ายจำเป็นต้องคอยหมั่นสังเกตอากัปกิริยาจากผู้คนรอบข้างมากสักหน่อยที่สำคัญกล้องและเลนส์ต้องพร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา เพราะจังหวะดี ๆ มักเกิดขึ้นไม่บ่อยนัก

(ณัฐพงศ์ ฐิติมานะกุล, รัชศกต์ สิริวิไล, 2550: 198)

2.5.6.3.1 เทคนิคการถ่ายภาพแคนดิด

การถ่ายภาพแคนดิดนั้นตัวผู้ถ่ายควรมีทักษะพื้นฐานการใช้กล้อง เนื่องจากการถ่ายภาพด้วยความเร็วนี้ การปรับค่าต่าง ๆ การซูมเลนส์ต้องทำอย่างรวดเร็ว โฟกัสต้องถูกที่ถูกต้องและการวัดแสงต้องแม่นยำอย่างน้อยก็ไม่ควรผิดพลาดไปหลายสตอป ซึ่งขั้นตอนทุกอย่างนี้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก

สำหรับผู้ที่ยังไม่ชำนาญขอแนะนำให้ใช้โหมดถ่ายภาพในโหมด P ไปก่อน ซึ่งจะช่วยให้เรื่องความกังวลใจในการวัดแสงไปได้มาก และเนื่องจากเวลาถ่ายภาพบ่อยครั้งมักใช้เลนส์ทางยาวโฟกัสสูง ๆ ดังนั้นโอกาสเกิดการสั่นไหวของภาพจนขาดความคมชัดก็มีมากตามไปด้วย เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้ภาพที่คมชัดพอ ควรใช้ความไวชัตเตอร์สูงสุดเท่าที่จะทำได้ อาจจะปรับรูรับแสงให้กว้างที่สุดหรือปรับ ISO ให้สูงขึ้นร่วมกันก็ได้

การจับจังหวะภาพช่วงที่ตัวแบบแสดงอารมณ์ทางสีหน้าที่เด่นชัดก็เป็นเรื่องสำคัญ จังหวะที่น่าสนใจ เช่น การยิ้ม หรือหัวเราะ หรือช่วงที่ตัวแบบแสดงกิริยาอาการแปลก ซึ่งเหตุการณ์นี้อาจเกิดขึ้นเพียงเสี้ยววินาทีเท่านั้น ดังนั้นต้องเร็วพอที่จะฉกฉวยโอกาสนี้ไว้ให้ได้

(ณัฐพงศ์ ฐิติมานะกุล, รัชศกต์ สิริวิไล, 2550: 200-202)

2.5.7 องค์ประกอบภาพ

ภาพจะออกมาสวยงามขึ้นอยู่กับตำแหน่งของตัวแบบ ทั้งภายในกรอบภาพและภาพรวมรูปข้างภาพต้องรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนควบคุมได้ (เช่น ระดับความสูง มุมมอง ระยะห่างจากตัวแบบ ฯลฯ) และสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ (เช่น ขนาดของทะเลไปจนถึงเส้นขอบฟ้า) ถ้ารู้ข้อจำกัดดังกล่าวได้ ข้างภาพก็สามารถถ่ายภาพนั้นออกมาได้อย่างสวยงาม

สิ่งหนึ่งที่มีผลจากการถ่ายรูป คือ จำใจถ่ายสิ่งที่เห็นอยู่ตรงหน้าโดยไม่ได้พยายามปรับตำแหน่งองค์ประกอบของตัวแบบเสียใหม่ ไม่พยายามแก้ไขปัญหาหรือหาทางให้ภาพออกมาดีและไม่ว่าจะเป็นภาพอะไรแทบทุกรายก็ถ่ายจากภาพยืน

ถ้าลองเลือกภาพมาเปรียบเทียบกับกฎเกณฑ์ต่างๆนี้ จะเห็นได้ว่าหลายรูปเป็นไปตามกฎ แต่บางรูปก็ไม่ บางกรณีไม่สนใจกฎด้วยซ้ำ แต่อย่าลืมว่าขนาดจิตรกรยังต้องเข้าใจกฎพื้นฐานขององค์ประกอบภาพก่อน จึงจะพัฒนาฝีมือต่อไปได้ โดยรู้อย่างจะแหกกฎได้เมื่อไรอย่างไร

2.5.7.1 จุดสนใจ

ข้างภาพจะต้องคำนึงถึงจุดเด่นหรือศูนย์กลางของความสนใจของการถ่ายภาพ นั้น ๆ สิ่งที่เราสร้างจุดสนใจอาจมีทั้งสี สัน รูป ทรง ตำแหน่ง การเคลื่อนไหว รายละเอียด ความเด่น หรือความตัดกัน อาจไม่ใช่วัตถุเพียงอย่างเดียว แต่เป็นวัตถุหลายๆ อย่างที่วางตัวเหมาะสมจะจูงใจความสนใจให้พุ่งไปยังบริเวณหนึ่งโดยเฉพาะ

2.5.7.1.1 เลือกคนที่เด่น ถ้าต้องการจะถ่ายรูปฝูงชนที่พลุกพล่านในสถานีรถไฟหรือศูนย์การค้า เริ่มแรกให้ใช้เวลามองหาเพื่อคัดใครสักคนออกจากส่วนอื่น ๆ ก่อน หรือในหมู่คนที่สวมเสื้อผ้าสีเข้ม ถ้ามีใครสักคนใส่เสื้อสีอ่อน คน ๆ นั้นก็จะกลายเป็นจุดสนใจ และยังถ้าจุดสนใจนั้นอยู่ตรงบริเวณ “จุดตัด” ตามกฎสามส่วน ภาพก็จะยิ่งสวยสมบูรณ์

นอกจากการจัดองค์ประกอบเพื่อให้ภาพคนดูเด่นขึ้นมาแล้ว ยังมีวิธีที่ช่วยให้คน ๆ นั้นหรือกลุ่มนั้นเตะตาขึ้นมา คือ การใช้ระยะชัด เช่น ระยะชัดตื้น มีผลให้สิ่งที่อยู่ตรงพื้นหน้ากับพื้นหลังอยู่นอกโฟกัส เหมือนที่มองสิ่งต่าง ๆ ด้วยตา

รูปภาพที่ 2.133 ตัวอย่างภาพเลือกคนที่เด่น

ที่มา : www.Myinspiresstudio.blogspot.com, 2556

2.5.7.1.2 การนำสายตา ภาพลักษณะนี้โดนใจคนส่วนใหญ่เพราะจะมองเห็นจุดสนใจได้ชัดเจน ทั้งทางเดิน ทางรถไฟ แนวต้นไม้ แนวรั้ว ฯลฯ โดยจุดลึบสายตาจะนำสายตาไปยังส่วน ต่าง ๆ ของภาพ ส่วนแนวเส้นทแยงจะทำให้เกิดมิติของการเคลื่อนที่

ข้อควรระวังอย่าให้เส้นนำสายตาพาไปผิดทาง เพราะจะลดความโดดเด่นของรูปหรือไม่ก็ทำให้คนดูสับสน เช่น การถ่ายรูปตลาด จุดสนใจคือ คนขายผลไม้ที่มีคนรุมซื้อ จะให้ดีที่สุดควรถ่ายขณะที่คนเหล่านั้นมองกองผลไม้ สายตาของคนในภาพจะนำสายตาคนดูรูปภาพให้เสมือนสายตามือจริง ๆ

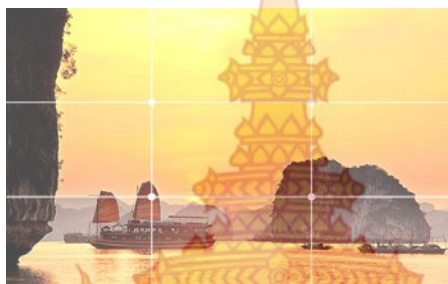
รูปภาพที่ 2.134 ตัวอย่างภาพการนำสายตา

ที่มา : www.klongdigital.com, 2556

2.5.7.2 กฎสามส่วน

กฎสามส่วนคือ สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในเรื่ององค์ประกอบภาพ กฎนี้จะแบ่งภาพเป็น 3 ส่วน ทั้งแนวนอนและแนวตั้งเพื่อให้มีความสมดุล กลมกลืนและบวกความรู้สึกโดยรวมมากที่สุด

2.5.7.2.1 แนวนอนกับแนวตั้ง ข้อผิดพลาดมักจะมีที่พบบ่อย ๆ คือการที่เราเลือกวางเส้นขอบฟ้าไว้ตรงกึ่งกลางของภาพ มองเห็นท้องฟ้าและพื้นล่างนั้นเท่า ๆ กัน ทำให้ภาพดูสมมาตรเกินไปจนกลายเป็นจืดชืด ถ้าเป็นภาพพระอาทิตย์ตก ควรให้เห็นท้องฟ้าส่วนบนมากกว่าพื้นดิน แต่ถ้าเป็นภาพทุ่งดอกไม้ สีสนสดใส ก็ให้ความสำคัญกับพื้นที่ส่วนล่างมากกว่าส่วนบน

รูปภาพที่ 2.135 ตัวอย่างภาพแนวนอนกับแนวตั้ง

ที่มา : www.Photowithjack.com, 2556

2.5.7.2.2 จุดตัด 9 ช่อง หลังจากขีดเส้นสมมุติทั้งแนวนอนและแนวตั้งแล้ว ภาพก็ถูกแบ่งออกเป็น 9 ช่อง ตัวแบบที่อยู่ในตำแหน่งเส้นเหล่านี้จะเสริมองค์ประกอบภาพให้ดีขึ้น ตรงจุดที่เส้นแนวนอนกับเส้นตั้งตัดกัน เรียกว่า “จุดตัด” จะมีทั้งหมด 4 จุด ซึ่งแต่ละจุดจะอยู่ห่างจากจุดศูนย์กลางของรูปออกไปถึงมุมรูปราว ๆ หนึ่งในสาม สายตาคนมักจับอยู่ที่ตำแหน่งของจุดตัดมากกว่าตรงกลางภาพ ดังนั้นการวางจุดเด่นไม่ว่าแนวนอนหรือแนวตั้ง ควรอยู่ในตำแหน่งจุดตัด จะทำให้ภาพดูสวยงามมากขึ้น

รูปภาพที่ 2.136 ตัวอย่างภาพจุดตัด 9 ช่อง

ที่มา : www.Arale-123.blogspot.com, 2556

2.5.7.2.3 การวางตำแหน่ง ภาพจะอยู่ในตำแหน่งใด ตำแหน่งที่ดีที่สุดในการวางจุดเด่น คือ ตรงจุดตัดรวมถึงบริเวณเส้นสมมุติ ไม่จำเป็นว่าทุกจุดที่วางนี้จะต้องมีภาพอะไรสักอย่างอยู่เสมอไป บางครั้งใช้เพียงหนึ่งหรือสองจุดก็พอ โดยทั่วไปจุดทางซ้ายจะสะดุดตากว่าทางขวา

ตามปกติส่วนมากจะเห็นจุดเด่นของภาพอยู่ในบริเวณจุดตัด เช่น ภาพเรือในแม่น้ำ ชาวนาในท้องทุ่ง วิธีถ่ายให้ได้ภาพแบบนี้ทำได้ทั้งการถ่ายในตอนเช้าที่ตัวแบบอยู่ในระยะใกล้ หรือรอจังหวะให้ค่อย ๆ เคลื่อนเข้าหาตำแหน่งจุดตัดก็ได้ แต่มีบางครั้งที่ตัวแบบไม่อยู่ในตำแหน่งที่ต้องการ ซึ่งอาจใช้การซูมกล้องเข้าออกก็ได้ หรือง่าย ๆ เดินเข้าไปใกล้ หรือถอยออกมา

เวลาถ่ายรูปบุคคล ให้วางตัวคนอยู่ตรงเส้นสมมุติแนวตั้ง โดยให้ส่วนตาอยู่ในระดับเส้นนอนเส้นบน และส่วนของไหล่จะอยู่ตรงเส้นนอนเส้นล่าง แต่ถ้าเป็นภาพถ่ายใบหน้าใกล้ ๆ ตรงเส้นนอนเส้นล่างควรเป็นส่วนริมฝีปาก แต่ระวังอย่าให้ปากอยู่ต่ำจนติดขอบล่างเกินไป

รูปภาพที่ 2.137 ตัวอย่างภาพวางตำแหน่ง

ที่มา : www.Klongdigital.com, 2556

2.5.7.3. พื้นที่ภาพและพื้นภาพ

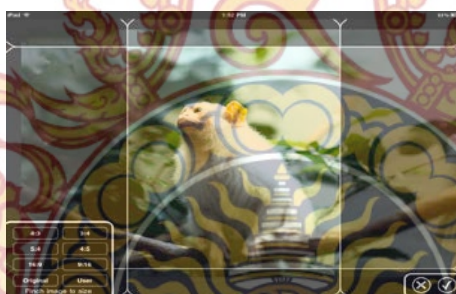
พื้นที่จะเป็นตัวแบบ เรียกว่า พื้นที่โพสิทีฟ (Positive Space) และบริเวณรอบ ทั้งหมดซึ่งถือเป็น พื้นที่เนกาทีฟ (Negative Space) แม้ว่าสัดส่วนของพื้นที่เนกาทีฟ ดูเหมือนจะไม่มีข้อจำกัด แต่ที่จริงมีความสำคัญต่อการจัดภาพให้ดูสมดุลอย่างมาก

2.5.7.3.1 การเลือกถ่ายรูปเคลื่อนไหว การถ่ายรูปคน สัตว์ พาหนะ หรืออะไรก็ตามที่มีความเคลื่อนไหว จะต้องคำนึงถึงพื้นที่โดยรอบให้ดี โดยใช้กฎสามส่วนกับเส้นสมมุติแบ่งภาพออกเป็น 3 ช่องในแนวตั้ง ถ้าต้นแบบกำลังเคลื่อนที่จากซ้ายไปขวา ให้วางตำแหน่งของต้นแบบอยู่บนเส้นสมมุติทางซ้าย โดยให้เหลือพื้นที่ว่างทางขวาไว้มากกว่าซ้าย เพื่อให้รู้สึกว่ต้นแบบกำลังเคลื่อนที่ไปข้างหน้าจริง ถ้านึกถึงหลักการนี้ไว้ โดยการถ่ายภาพเคลื่อนไหวจะง่ายขึ้น โดยเฉพาะกับต้นแบบที่เคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว

รูปภาพที่ 2.138 ตัวอย่างภาพเคลื่อนไหว
ที่มา : www.Zoomcamera.net, 2556

2.5.7.3.2 ตัดขอบภาพ ข้อได้เปรียบอย่างมหาศาลอย่างหนึ่งของภาพดิจิทัลคือ สามารถดูรูปได้ทันที ถ้าถ่ายครั้งแรกไม่ถูกใจ ก็ลองถ่ายใหม่ได้อีก แต่ในกรณีที่ต้นแบบไม่อยู่ในตำแหน่งที่สวยงามและไม่สามารถย้อนกลับไปถ่ายใหม่ได้ ยังมีวิธีแก้ไขได้โดยการตัดขอบภาพ (Cropping) ที่บางครั้งอาจทำให้ภาพแนวนอนกลายเป็นภาพแนวตั้งหรือแนวตั้งกลายเป็นแนวนอน แต่จะช่วยลบพื้นที่เนกาทีฟที่ไม่ต้องการออกไปเพียงเท่านั้นภาพถ่ายดี ๆ ก็อาจกลายเป็นภาพถ่ายชั้นเยี่ยมแม้จะมีขนาดเล็กลงก็ตาม

รูปภาพที่ 2.139 ตัวอย่างภาพตัดขอบภาพ
ที่มา : www.Filterstorm.com, 2556

2.5.7.3.3 มองไปข้างหน้า ภาพคนหรือภาพสัตว์ที่ไม่ได้เคลื่อนไหว ควรคำนึงถึงเรื่องพื้นที่รอบๆ บางครั้งเรื่องราวหรือภาพที่มีพลัง สามารถถ่ายทอดผ่านต้นแบบที่กำลังเคลื่อนที่ออกจากภาพ เช่น คนสองคนกำลังทะเลาะกัน ต่างฝ่ายต่างหันหลังให้กันและมองออกไปนอกภาพ คนหนึ่งหันไปทางซ้ายอีกคนหันไปทางขวา การถ่ายภาพคนที่มองออกไปนอกเฟรมยังอาจทำให้เกิดความรู้สึกลึกลับทำให้เกิดความสงสัยว่าในรูปนั้นกำลังทำอะไร

รูปภาพที่ 2.140 ตัวอย่างภาพมองไปข้างหน้า
ที่มา : www.Photowithjack.com, 2556

2.5.7.3.4 การถ่ายภาพให้เต็มเฟรม ถ้าเป็นการถ่ายภาพบุคคล เราควรเลือกใช้เลนส์ฟิกซ์ (Fixed Lens) แล้วเดินเข้าไปใกล้ ๆ เพราะบ่อยครั้งมากเวลามีต้นแบบดี ๆ ให้ถ่ายภาพแต่พลาดการเก็บรายละเอียดเพราะอยู่ห่างเกินไป

ดังนั้นควรยิงกล้องถ่ายให้ชัด ๆ ให้เต็มเฟรม ถึงแม้แต่รายละเอียดบนใบหน้าก็อย่าเว้น แต่ครั้งที่กดชัตเตอร์อย่าลืมให้เจ้าของภาพดูรูป จะได้ไม่รู้สึกว่ามีถูกรุกล้ำจากการถ่ายภาพมาจนเกินไป

รูปภาพที่ 2.141 ตัวอย่างภาพเต็มเฟรม
ที่มา : www.Hiclasssociety.com, 2556

2.5.7.4. มุมกล้องและมุมมอง

สถานที่ แหล่งท่องเที่ยวเดิม ๆ ที่เห็นจนชินตาก็ยังดูเหมือนที่ใหม่ถ้าได้เปลี่ยนมุมมองลองมองพื้นที่ให้ทั่วเพื่อหาตำแหน่งเล็งกล้องที่ดีกว่า ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายจากมุมสูงหรือก้มต่ำ แม้แต่รูปบุคคลก็ถ่ายได้หลายวิธีเหมือนกัน

2.5.7.4.1 สูงและต่ำ การที่ถ่ายภาพมุมต่ำเพื่อจะให้ได้รูปที่สวยงาม เช่น ที่ขึ้นไปยืนบนเก้าอี้เพื่อถ่ายรูปหมู่คน ก็จะได้รูปที่แตกต่างไปทันที ความสูงที่เพิ่มขึ้นจะทำให้เลนส์จับภาพทุกคนรวมไว้ในรูปได้หมด

ตรงกันข้ามกับตำแหน่งมุมเงยมีข้อได้เปรียบตรงที่จะเก็บรายละเอียดแนวตั้งไว้ในรูปได้มากกว่า แม้ว่าขนาดและสัดส่วนที่สมจริงจะมีข้อดีสารพัด แต่การใช้กลเม็ดนี้ทำให้คนดูสูงพอ ๆ กับตึกรูปที่ได้ก็จะเด่นและสะดุดตา

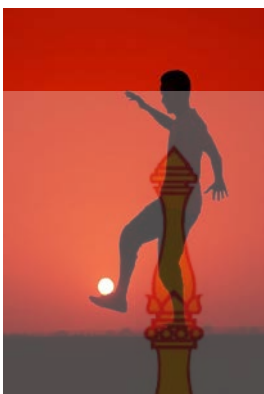
รูปภาพที่ 2.142 ตัวอย่างภาพสูงและต่ำ
ที่มา : www.Basic-amera.eebly.com, 2556

2.5.7.4.2 จุดที่อยู่สูงจนเห็นทุกอย่าง จะภาพเป็นหมู่บ้านหรือเมืองซึ่งถ่ายจากที่สูง เป็นภาพรวมที่ช่วยบรรยายการเดินทางได้อย่างทรงคุณค่า ภาพที่มองจากยอดตึกสูง การเลือกถ่ายจากมุมสูงที่มองเห็นได้รอบทำให้ภาพที่เคยคุ้นเคยดูเปลี่ยนไป

รูปภาพที่ 2.143 ตัวอย่างภาพจุดที่อยู่สูงจนเห็นทุกอย่าง
ที่มา : www.Travel.thai.com, 2556

2.5.7.4.3 สิ่งที่แตกต่างกัน คือการมองหามุมมองใหม่ ๆ ของการถ่ายรูปกับการมีความคิดสร้างสรรค์มุมมองในการถ่ายภาพของตนเอง

รูปภาพที่ 2.144 ตัวอย่างภาพสิ่งที่แตกต่าง

ที่มา : www.Atcloud.com, 2556

2.5.7.5. สัดส่วนและระยะชัด

การสื่อถึงขนาดของวัตถุบางอย่างมักทำได้ยากไม่ว่าจะเป็นของเล็กหรือของใหญ่ วิธีที่ช่วยได้คือการจัดวางสิ่งที่พอจะประมาณความสูงได้ เช่น ตัวคน เทียบเคียงกับวัตถุนั้น

ทิวทัศน์ท้องทุ่งหรือว่าทะเลทราย เมื่อดูแล้วอาจไม่สื่อความหมายอะไรเว้นแต่มีบางอย่างที่เกี่ยวข้องและบอกให้รู้ถึงขนาด เช่น คนป็นเขาที่ใหญ่มหึมาจนทำให้คนเป็นตัวเล็ก

2.5.7.5.1 ระยะชัดลึกและชัดตื้น ระยะชัดจะช่วยนั้นสื่อให้รับรู้ถึงขนาดของวัตถุในภาพได้ ถ้าทุกอย่างในภาพดูชัดไปหมดก็ยากที่เราจะบอกได้ว่าสิ่งไหนคือตัวแบบหลักแบบรองลงมา หรือวัตถุในรูปมีขนาดต่างกันอย่างไร

ถ้ารูปนั้น มีระยะชัดตื้นจะทำให้วัตถุที่อยู่ไกลอยู่นอกโฟกัส ซึ่งไม่เพียงช่วยเน้นตัวแบบหลักให้เด่นเท่านั้น แต่ยังจะทำให้รูปนั้นมีพื้นหน้าและพื้นหลังด้วย

องค์ประกอบการตั้งค่าของการถ่ายภาพชัดลึกชัดตื้น คือ

- 1) ค่ารูรับแสง หรือ ค่า F
- 2) ทางยาวโฟกัส
- 3) ระยะห่างระหว่างเลนส์กับตัวแบบ
- 4) ระยะห่างระหว่างแบบกับฉากหลัง

รูปภาพที่ 2.145 ตัวอย่างภาพชัดลึก
ที่มา : www.ilovetogo.com, 2556

รูปภาพที่ 2.146 ตัวอย่างภาพชัดตื้น
ที่มา : www.Utdhome.com, 2556

2.5.7.5.2 จุดลึบสายตา ความลึกของภาพได้ดีที่สุด คือ “จุดลึบสายตา” อย่างภาพรางรถไฟทอดขนาดกัน หรือบ้านเรือนเรียงกันเป็นแถวทอดยาวไปบรรจบกันที่จุดหนึ่งไกล ๆ นั่นคือจุดลึบสายตา ภาพเมื่อถ่ายแล้วขึ้นอยู่กับตำแหน่งของจุดลึบสายตา ส่วนใหญ่จุดลึบสายตาจะวางไว้ตรงกลางเฟรมเพื่อสมมาตร แต่หากวางไว้ตรงจุดตัด ก็จะทำให้ภาพดูมีความเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น

รูปภาพที่ 2.147 ตัวอย่างภาพจุดลึบสายตา
ที่มา : www.Travelprothai.com, 2556

2.5.7.5.3 น้ำหนักสีและเงา น้ำหนักสีซึ่งจะประกอบกันในรูปถ่ายทำให้ภาพนั้นมีมิติ เงามีความสำคัญมาก เพราะช่วยให้วัตถุเป็นสามมิติ เช่น เวลามองรูปปั้นในที่ที่มีแสงสว่างเท่ากันหมด รูปปั้นจะดูแบน ไร้ชีวิต แต่ถ้าเพิ่มความต่างของแสงทำให้เกิดเงาวัตถุนั้นก็จะมีชีวิตชีวามากขึ้น

รูปภาพที่ 2.148 ตัวอย่างภาพน้ำหนักสีและเงา

ที่มา : www.Play.kapook.com, 2556

2.5.7.6. ลวดลายเรขาคณิต

ความสนุกอย่างหนึ่งของการถ่ายรูปคือ ได้เล่นกับรูปทรง ลวดลาย และสีสันทัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้คนดูเกิดความคิดและวิเคราะห์ตามภาพนั้น

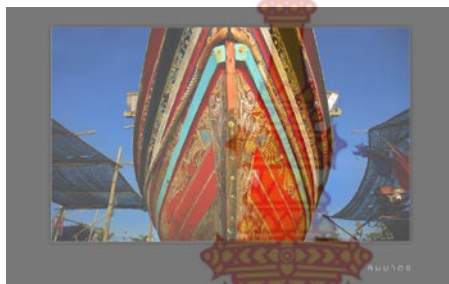
2.5.7.6.1 ลวดลายซ้ำ ๆ ช่วยให้ภาพน่าสนใจเสมอแม้จะเป็นของธรรมดา เวลาในการถ่ายภาพลวดลายจะต้องจับรูปทรงนั้นได้เต็มภาพ โดยไม่เขวไปกับบริเวณขอบนอก แต่ต้องคำนึงถึงสมดุลไว้ อย่าถ่ายใกล้เกินไปจนทำให้ส่วนประกอบกลายเป็นตัวเด่น

รูปภาพที่ 2.149 ตัวอย่างภาพลวดลายซ้ำ ๆ

ที่มา : www.Atcloud.com, 2556

2.5.7.6.2 รักษาสมมาตร ภาพสมมาตรนั้นย่อมดูกลมกลืนและภาพที่สมมาตรจนเกินไปก็น่าเบื่อได้ และบางทีก็ดูแปลก ๆ ถ้าในภาพนั้นมีการสะท้อน 1 หรือ 2 จุด ด้านหมายความว่าภาพจะถูกแบ่งออกเป็น 2 หรือ 4 ส่วนแทนที่ก็จะเป็น 3 ตามกฎ 3 ส่วนโดยปกติแล้วของที่อยู่เป็นกลุ่มจำนวน 3 หรือ 5 จะช่วยสร้างรูปทรงสามเหลี่ยมและเส้นทแยงมุมได้ดี เวลาที่ถ่ายภาพที่ต้องการจะเน้นรูปทรงวัตถุควรจำกัดส่วนอื่น ๆ ต้องช่างสังเกตให้มาก ๆ จึงจะเห็นรูปทรงและลวดลายรูปแบบเรขาคณิตที่แขวงอยู่ไม่ว่ามองใกล้หรือไกล

รูปภาพที่ 2.150 ตัวอย่างภาพรักษาสมมาตร
ที่มา : www.Krungshing.com, 2556

2.5.7.7. วางกรอบภาพ

บางครั้งจะไม่สามารถทำอะไรในภาพนำสายตาไปสู่จุดสนใจได้ วิธีหนึ่งที่ช่วยได้คือ การวางกรอบเน้น เช่น การถ่ายภาพผ่านช่องหน้าต่าง รายละเอียดในหน้าต่างก็จะช่วยสื่อภาพได้

2.5.7.7.1 กรอบภาพในธรรมชาติ กรอบภาพที่จะใช้ได้ผลนั้น มีหลากหลายรูปแบบที่สุดคือ ต้นไม้ ๆ ชนิด รวมทั้งกิ่งก้านสาขา วิวชนบทโหล่ง ๆ สามารถก็ปรับให้ดีขึ้นได้โดยจัดวางองค์ประกอบให้มีกิ่งไม้เป็นกรอบตามธรรมชาติ ข้อดี คือ กิ่งไม้ช่วยบังส่วนเกินที่แยงความสนใจได้

รูปภาพที่ 2.151 ตัวอย่างภาพกรอบภาพในธรรมชาติ
ที่มา : www.D60clubcaker.Dlogspot.com, 2556

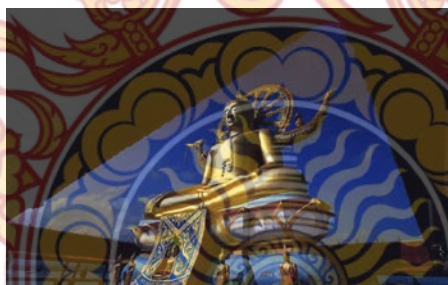
2.5.7.7.2 ประตูและซุ้ม ทั้งสองอย่างนี้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบได้อย่างดีและหาได้ไม่ยาก เพราะมีโครงสร้างที่คงรูปไม่ว่าในแสงเงาแบบไหน จึงสามารถช่วยให้เกิดมิติตื้นลึกในภาพได้ เหมือนการใช้

วิธีตัดขอบภาพ (Cropping) อย่าลืมให้แน่ใจว่าลึมวัดแสงตรงไหน เพราะระดับแสงจะแตกต่างกันมาก ระหว่างจุดที่สว่างกลางภาพกับตรงขอบที่มีมืดกว่า กรอบภาพบางอย่างจะช่วยเน้นให้ตัดแบบยิ่งเด่นขึ้นโดยธรรมชาติ

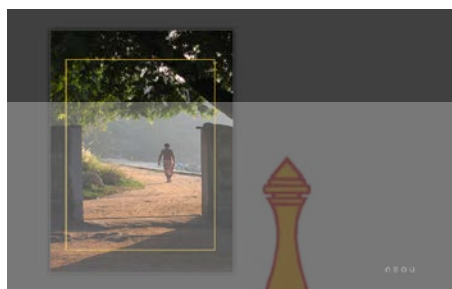
รูปภาพที่ 2.152 ตัวอย่างภาพประตูและซุ้ม
ที่มา : www.123Warnii.Blogspot.com, 2556

2.5.7.7.3 ต้องเตรียมเอาไว้ ซึ่งมีวิธีมากมายที่จะใช้เราจัดกรอบภาพถ่ายเพื่อให้ได้รูปที่สะอาดตา อาจเป็นการถ่ายผ่านมือคนอื่นหรือเป็นกรอบสี่เหลี่ยมก็ได้ หรือเลือกกรอบภาพจากรัวที่มองผ่านไปยังตัวแบบ กรณีนี้มักจะมีปัญหาเรื่องระยะชัด เพราะยากที่จะถ่ายภาพให้เห็นทั้งเฟรมที่อยู่ใกล้กับวัตถุที่อยู่ไกลซึ่งต้องการโฟกัส

รูปภาพที่ 2.153 ตัวอย่างภาพต้องเตรียมไว้
ที่มา : www.Krungshing.com, 2556

2.5.7.7.4 ที่กั้นหนังสือ การวางกรอบนั้นไม่จำเป็นต้องล้อมกรอบภาพนั้นทั้งหมด อาจใช้เป็นเหมือน “ที่กั้นหนังสือ” ก็ได้ ภาพการก่อสร้างโบสถ์ อาจถ่ายขึ้นโดยวางตำแหน่งโบสถ์ไว้ระหว่างยอดโดมสองยอด การใส่กรอบลักษณะนี้ได้ผลน่าพอใจ คือช่วยให้รูปดูน่าสนใจกว่าถ่ายเฉพาะตัวโบสถ์ที่ยังสร้างค้างอยู่แล้วยังซ่อนอุปกรณ์ก่อสร้างบางส่วนที่รกตาไปด้วย

รูปภาพที่ 2.154 ตัวอย่างภาพที่กั้นหนังสือ

ที่มา : www.Krungshing.com, 2556

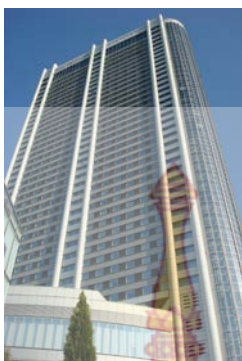
2.5.7.8 แนวตั้งหรือแนวนอน

กล้องถ่ายรูปเกือบทุกตัวถูกออกแบบมาให้ถ่ายรูปแนวนอน ซึ่งจากบันทึกรูปได้ใกล้เคียงกับที่ตาคนเราเห็นมากที่สุดแต่ที่ต่างกัน คือ เลนส์ที่ใส่อยู่หน้ากล้อง ซึ่งไม่สามารถปรับระยะโฟกัสได้อย่างน่าอัศจรรย์เหมือนตาคน การมองภาพในกล้องต้องมองผ่านช่องรับภาพที่มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแนวนอน เป็นเพราะการมองด้วยตาก็คืออยู่ในลักษณะแนวนอน (Landscape) ดังนั้นภาพแบบนี้จึงดูน่ามองกว่าภาพแนวตั้ง (Portrait) เวลาที่เรามองตึกสูง ๆ เราไม่ได้เอียงหัวตะแคงดู แต่ในการถ่ายรูปจะเหมือนกับทำอย่างนั้นตอนที่เอียงกล้องถ่ายในแนวตั้ง

2.5.7.8.1 ภาพแนวตั้ง ตัวอย่างเช่น รูปห้องฟ้า ทะเล บ้านเรือน ยานพาหนะ และ ทิวทัศน์ทั่ว ๆ ไปเหมาะกับรูปแนวนอนมากกว่าแต่ก็มีบ่อย ๆ ที่ตัวแบบในภาพเหมาะกับรูปแนวตั้ง โดยเฉพาะภาพที่เกี่ยวกับร่างกายคน เช่น คนยืน แต่การถ่ายรูปแนวตั้งนั้นบางครั้งอาจเกิดปัญหาได้เหมือนกัน

การถ่ายภาพตึกสูงจะมองเห็นเหมือนกับยอดตึกเอียงเข้าหากันบนท้องฟ้า แล้วยังมีขอบรูปที่ขนานกันเป็นเส้นตรงคอยเปรียบเทียบ ก็จะเน้นให้เห็นชัดมากขึ้นไปอีก ยิ่งถ่ายรูปใกล้ตัวตึกมาเท่าไรเส้นเอียงจะเห็นชัดมากขึ้น ถ้าไม่ชอบก็ปรับแก้ไขโปรแกรมแต่งภาพ แต่จะว่าไปความผิดเพี้ยนแบบนี้คือการรักษาสมดุลระหว่างความงามตามหลักสุนทรียศาสตร์กับโลกแห่งความเป็นจริงนั่นเอง

รูปภาพที่ 2.155 ตัวอย่างภาพแนวตั้ง
ที่มา : www.Oknation.net, 2556

2.5.7.9 เลือกจังหวะให้เหมาะ

จังหวะ สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือต้องรอให้ตัวแบบมองกล้อง กรณีที่ถ่ายตัวต่อตัวไม่น่าเป็นปัญหา แต่ในสถานการณ์ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวที่มีผู้คนมากมาย บางครั้งก็มีหลายอย่างเหลือเกินที่เบนความสนใจให้ตัวแบบไม่หันมามองกล้อง รวมทั้งเวลาที่มีคนอื่นถ่ายรูปเดียวกันนี้ด้วย หากช่างภาพสามารถควบคุมได้ทุกอย่างเหมือนกับการถ่ายภาพในสตูดิโอหรือถ่ายภาพนิ่ง ก็ย่อมไม่มีข้อแก้ตัวที่รูปออกมาไม่สมบูรณ์แบบ แต่การถ่ายรูปท่องเที่ยววนั้นคนละเรื่อง เพราะไม่สามารถควบคุมได้เลย การจะเลือกจังหวะให้พอดีต้องตัดสินใจเลือกมุมมององค์ประกอบภาพและไฟก็สว่างรวดเร็ว การรู้จักและเข้าใจเรื่องพื้นที่น่าจะช่วยได้มากที่สุด

รูปภาพที่ 2.156 ตัวอย่างภาพเลือกจังหวะให้เหมาะ
ที่มา : www.Krungshing.com, 2556

2.5.7.10 การถ่ายรูปภายในอาคาร

ความหลากหลายของระดับแสงในตัวอาคารทำให้การถ่ายรูปเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะเวลาที่ต้องการแต่แสงจากธรรมชาติ นักถ่ายภาพจะพบกับปัญหามากมายเวลาที่ถ่ายรูปภายในอาคาร ไม่ว่าจะเป็นในบ้าน ที่ทำงาน พิพิธภัณฑ์ วัด หรือร้านอาหาร ซึ่งแต่ละที่ก็ต้องอาศัยการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันไป จะว่าไปแล้วสถานการณ์ที่ยากที่สุดอย่างหนึ่งของช่างภาพคือ การถ่ายรูปภายในอาคารที่มีพื้นที่จำกัด แต่มีความแตกต่างของแสงสูง (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี, 2556: 194)

1) บ้านและครัวเรือน บ้านนั้นคือ รากฐานของชุมชนไม่ว่าจะเป็นชุมชนเล็ก ๆ ระดับหมู่บ้านหรือเมือง บ้านมีหลายแบบตั้งแต่กระท่อมไปจนถึงตึกใหญ่โต การที่ได้เห็นรายละเอียด ภาพข้าวของเครื่องใช้ เครื่องเรือน เสื้อผ้า แจกัน ทุกอย่างล้วนเป็นภาพของการใช้ชีวิตประจำวันที่สามารถสัมผัสได้อย่างใกล้ชิดคือสิ่งนั้นที่เรียกกันว่าบ้าน

(1) ขนบประเพณีและวิถีชีวิต

หาสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อในท้องถิ่น เช่น เครื่องรางที่แขวนไว้หน้าประตูบ้านการถ่ายรูปให้เห็นบางอย่าง เช่น ผลไม้ที่จะออกตามฤดูกาลหรือการเก็บเกี่ยวพืชไร่ก็ช่วยบอกช่วงเวลาของภาพนั้นได้ อิริยาบถต่าง ๆ ของผู้คน เช่น กวาดหน้าบ้าน หรือตากผ้า ก็ช่วยเพิ่มความน่าสนใจให้ภาพได้ดี

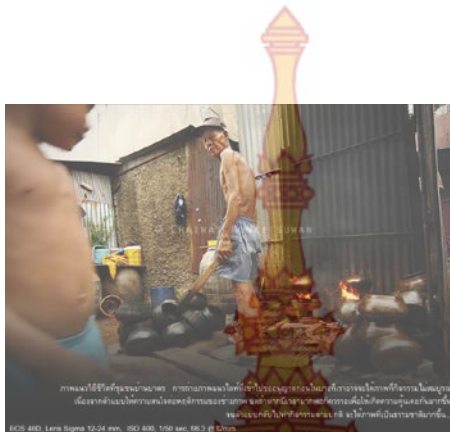

รูปภาพที่ 2.157 ตัวอย่างภาพขนบประเพณีและวิถีชีวิต

ที่มา : www.Pantip.com, 2556

(2) ชีวิตจริง

การถ่ายรูปที่แสดงให้เห็นในความเป็นจริงของโลกใบนี้ แต่บางครั้งก็ยากลำบากและโหดร้าย ถ้าต้องการถ่ายทอดภาพชีวิตจริงแบบนี้ก็สามารถถ่ายได้

รูปภาพที่ 2.158 ตัวอย่างภาพชีวิตจริง

ที่มา : www.Pirun.ku.ac.th, 2556

2) ภาพเดี่ยวและภาพหมู่

นิสัยอย่างหนึ่งที่ช่างภาพทุกคนมีคือการชอบวิเคราะห์ใบหน้าคนและสถานที่ที่เหมาะสมจะฝึกก็คงไม่มีที่ไหนดีกว่าใบหน้าของคนคุ้นเคยไม่ว่าจะเป็นคุณตาคุณยาย เด็กทารก จนเมื่อก้าวออกมาสู่โลกกว้างจะพบกับความท้าทายในการพบปะผู้คนในสังคม จนเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้อยากถ่ายรูปคนเหล่านั้น

(1) แอบถ่ายหรือขอลาย โดยปกติแล้วการถ่ายภาพคนจะมีสองแบบคือ แอบถ่ายกับขอลาย ถ้ามั่นใจในฝีมือตัวเอง เลือกเลนส์ได้ถูกและรับมือกับแสงธรรมชาติได้ดี การถ่ายภาพโดยที่เจ้าตัวไม่รู้ย่อมดีกว่ามาก เพราะสิ่งที่ทำให้อยากถ่ายรูปใครสักคนอาจเกิดขึ้นเพียงชั่วพริบตาเดี๋ยวก่อนจะหายไป เช่น แวตารหรือริ้วรอยบนใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ซึ่งจะต้องจับภาพให้ได้ในทันที ภาพถ่ายคนแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ภาพแบบโคลสอัพ ที่เห็นหน้าคนเต็ม ๆ หรือแค่อวัยวะบางส่วน ส่วนแบบที่สองคือ ถ่ายรวมกับสิ่งอื่นโดยให้คนเป็นส่วนหนึ่งของภาพ อาจจะมีพื้นที่ราว 1 ใน 4 ของภาพ

รูปภาพที่ 2.159 ตัวอย่างภาพแอบถ่ายหรือขอลถ่าย

ที่มา : www.Paiduaykan.com, 2556

(2) ภาษาท่าทาง การแอบถ่ายต้องอาศัยโชคเป็นอย่างมากถ้าให้ดีเข้าไปขอลถ่ายรูปตรง ๆ จะดีที่สุด ถ้าภาษาพูดเป็นปัญหา ทำภาษาท่าทางให้ดู เช่น ชี้นิ้วไปที่กล้อง หรือทำมือเป็นรูปสี่เหลี่ยมรูปหัวใจแล้วหันมาที่กล้อง คนถูกถ่ายส่วนใหญ่จะยินดีให้ถ่าย

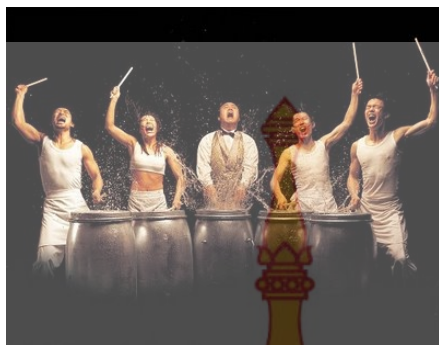
รูปภาพที่ 2.160 ตัวอย่างภาพภาษาท่าทาง

ที่มา : www.llovetogo.com, 2556

3) ศิลปะการแสดง

การรำยรำ ทำบันทึกด้วยกล้องวิดีโอจะง่ายที่สุด แต่ถ้าจะใช้กล้องถ่ายรูปก็ต้องหาทางถ่ายทอดความเคลื่อนไหวลงในภาพนิ่งให้ได้ ถ้าเป็นหนึ่งในผู้ชมพยายามเลือกที่นั่งด้านข้างและควรจะอยู่สูงกว่าพื้นเวที เพื่อจะได้ภาพที่มีมิติมากขึ้น

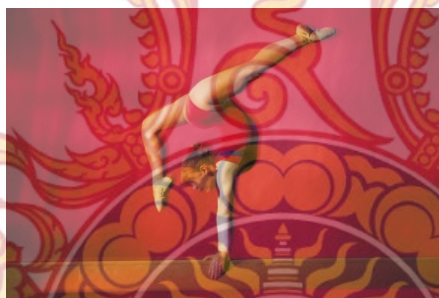
(1) แสงบนเวที ในการแสดงส่วนใหญ่จะจัดขึ้นในโรงละครหรือหอประชุมแสงสว่างบนเวทีจะมีไม่มากนัก ไฟบนเวทีมักเป็นไฟหลอดซึ่งออกโทนสีส้ม ควรปรับค่าสมดุลแสงไปที่ไฟหลอดจากนั้นวัดค่าแสงที่ตัวนักแสดงกลางเวทีซึ่งเป็นการวัดแสงเฉพาะจุด แล้วค่อยปรับแสงด้วยตัวเองเวลาที่นักแสดงเคลื่อนที่ไปรอบเวทีซึ่งมีฉากและแสงหลายแบบที่เปลี่ยนไป

รูปภาพที่ 2.161 ตัวอย่างภาพแสงบนเวที

ที่มา : <http://Smileartclub.Blogspot.com>, 2556

(2) โชว์ลีลา จะเป็นการแสดงเคลื่อนที่ เช่น การแสดงแบบยิมนาสติกมักมีผู้แสดงเด่นๆเพียงคนเดียว ควรจับภาพไม่ว่าจะอยู่ตรงไหนบนเวที และตั้งโฟกัสอัตโนมัติที่โหมด “ต่อเนื่อง” (Continuous) เพื่อให้พร้อมถ่ายได้ตลอดเวลา

รูปภาพที่ 2.162 ตัวอย่างภาพโชว์ลีลา

ที่มา : www.Esportes.r7.com, 2556

4) ผู้คนการทำงาน

การจะเข้าใจผู้คนในการทำงานอย่างหนึ่งต้องรู้ว่าพวกเขาทำงานอย่างไร ไม่ว่าจะ เป็นในเมืองหรือนอกเมืองก็ขับเคลื่อนไปตามจังหวะชีวิตที่มีการทำงานเป็นพื้นฐาน เวลาที่คนทำงานจะเปิดโอกาสให้ช่างภาพถ่ายรูปดี ๆ ได้มักมาอยู่ในหลายสถานการณ์และทำให้เห็นภาพรวมของสถานที่นั้น ๆ ได้ วิธีหนึ่งคือถ่ายภาพเป็นช่วง ๆ ตลอดทั้งวัน

(1) ช่างภาพจะมีโอกาสถ่ายภาพคนงานกำลังชูลมุนช่วยตัดขนแกะด้วยใบมีดคมกริบในมือ การโฟกัสไปที่คนเพียงคนเดียวหรือสัตว์เพียงตัวเดียวจะได้ภาพที่ดีกว่าจะพยายามเลือกถ่ายให้เห็นทั้งฝูง โดยเฉพาะถ้างานที่กำลังทำนั้นอยู่ในเพิงมืด ๆ มีการควบคุมแสงในพื้นที่จำกัด ทำได้ง่ายกว่าในที่กว้าง

รูปภาพที่ 2.163 ตัวอย่างภาพงานในชนบท

ที่มา : www.Bpsthai.org, 2556

(2) โรงงานและเวิร์คชอป เปลี่ยนจากการถ่ายรูปตามท้องถนนไปเป็นตามสถานที่ทำงานบ้าง เช่น ในเวิร์คชอปงานฝีมือ ช่างฝีมือเหล่านี้มักทำงานอย่างมุ่งมั่นการถ่ายภาพคนที่กำลังจดจ่ออยู่กับงาน ข้อดีในการถ่ายภาพคนทำงานคือ ช่างภาพปั้นถ้วยชามหรือการแกะสลักไม้จะเป็นกิริยาเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ช่วยให้มีโอกาสเลือกมุมกล้องและแสงที่ดีที่สุดจนกว่าจะได้รูปที่สมบูรณ์แบบ

รูปภาพที่ 2.164 ตัวอย่างภาพโรงงานและเวิร์คชอป

ที่มา : www.Thaiwoodcentral.com, 2556

5) ตลาดร้านค้า

การทำตัวให้กลมกลืนไปกับสถานที่ที่รุ่มรวยได้เป็นพรสวรรค์ของช่างภาพ แต่ทำเป็นคนแปลกหน้าที่มีอุปกรณ์ถ่ายภาพก็จะสร้างความเกรียติกราวได้ไม่น้อยในสถานที่ที่คนพุกพ่วนอย่างตลาดและย่านร้านค้า

ตลาดเป็นแหล่งรวมสารพัดสิ่ง สีสิ้นแปลกตาหลากหลายไปด้วยสินค้าทั้งของกิน เสื้อผ้า เครื่องครัว รวมถึงท่าทางคนซื้อคนขายต่อรองราคากัน ภาพน่าสนใจแบบนี้มีให้เห็นอยู่ทั่วโลก

(1) การถ่ายให้เห็นเฉพาะในบางส่วน เช่นในตลาดที่แออัดมาก ๆ เป็นการถ่ายเฉพาะตัวแบบเป็นคน ๆ ไม่ก็ถ่ายเจาะถึงการกระทำสักอย่างเช่น แม่ค้า ผู้คนที่รุ่มรวย เพื่อที่จะให้เห็นบรรยากาศและทิศทางที่ผู้คนเคลื่อนที่ไปจะทำให้ภาพมีเอกภาพและมีพลัง

รูปภาพที่ 2.165 ตัวอย่างภาพถ่ายให้เห็นเฉพาะบางส่วน
ที่มา : www.Oknation.net. 2556

2.5.8 รายละเอียดกับการถ่ายโคลอสถัพ

(นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี, 2556: 241) ได้กล่าวไว้ว่า ไม่ว่าจะถ่ายภาพออกมาดีแค่ไหน แต่การปรับเพิ่มเสริมเล็ก ๆ น้อย ๆ จะช่วยให้งานมีเสน่ห์น่าชมขึ้น วิธีที่ดีที่สุดคือนอกจากถ่ายในระยะปกติแล้วลองถ่ายระยะใกล้เพื่อให้เห็นรายละเอียด สร้างความหลากหลายให้กับภาพถ่าย เวลาที่ช่างภาพมืออาชีพส่งงานเพื่อตีพิมพ์ ต้องนำเสนอภาพที่หลากหลายทั้งการจัดเฟรมและขนาดของภาพ เพื่อให้บรรณาธิการฝ่ายศิลป์เลือกการถ่ายภาพให้หลากหลายนี้นำมาใช้กับช่างภาพสมัครเล่นได้เช่นกัน

เวลานำเสนอภาพถ่าย ไม่ว่าจะเป็นการเปิดให้ดูที่ละรูปหรือวางเรียง ๆ กันสายตาของคนดูย่อมอยากเห็นระยะใกล้ไกลที่แตกต่างกันในภาพถ่าย ไม่เช่นนั้นภาพทั้งชุดจะดูน่าเบื่อ ถ้าภาพส่วนใหญ่ถูกถ่ายด้วยระยะปกติ ที่เห็นทั้งพื้นหน้าและพื้นหลังเหมือน ๆ กันและยังถ่ายจากมุมคล้าย ๆ กันอีกจะทำให้ภาพชุดนั้นขาดพลัง แต่ท่ามีการแทรกรายละเอียดเสริมให้เห็นเป็นระยะ ๆ คนดูก็จะชมภาพได้สนุกขึ้น หลักที่ว่า “ยิ่งน้อยยิ่งมาก” อาจเห็นได้ชัดในกรณีนี้ เช่น ภาพถ่ายทางวัฒนธรรมที่เห็นรายละเอียดจะสื่อได้ดีกว่าภาพแบบรวม ๆ เพราะเป็นการเรียกร้องความสนใจของทั้งช่างภาพและคนดูไปที่จุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะ

การมองให้เห็นรายละเอียดก็คล้ายกับส่วนประกอบย่อย ๆ ของอะไรสักอย่างที่ถูกรอบตัว เช่น มือคนที่เกาะราวรถเมล์ แอ่งน้ำข้างทาง ลองเปลี่ยนจากมุมกว้างมาเป็นภาพโคลอสถัพบ้างควรสังเกตรายละเอียดรอบ ๆ ตัว ทั้งข้างบนและข้างล่าง เพราะไม่ใช่ทุกอย่างจะอยู่ในระดับสายตาอาจมองหารายละเอียดจากภาพถ่ายที่หลังได้ แล้วค่อยตัดขอบภาพเอาใหม่

2.5.8.1 รายละเอียดในชีวิตประจำวัน

ที่จริงความแตกต่างของวัฒนธรรมต่าง ๆ มาจากคำว่า “ธรรมดาสามัญ” ของแต่ละวัฒนธรรมนั้นสิ่งที่เห็นอยู่ทุกวันอาจเป็นสิ่งที่คนอื่นไม่รู้จักบางอย่างที่เป็นเรื่องพื้น ๆ เช่น การจัดโต๊ะ การจัดดอกไม้ การจัดบ้าน อาจกลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจขึ้นมาได้

รูปภาพที่ 2.166 ตัวอย่างภาพรายละเอียดในชีวิตประจำวัน

ที่มา : www.2G.Pantip.com, 2556

2.5.8.2 ภาพมือ

ในตัวคนมีรายละเอียดเช่นกัน อาจรู้สึว่าการถ่ายอวัยวะบางส่วนใกล้ ๆ จะชัดเจนเกินไป แต่มือก็เป็นส่วนที่ถ่ายได้ง่าย ทำได้จังหวะภาพถ่ายคนซึ่งกำลังใช้มือทำงานการถ่ายใกล้ ๆ ให้เห็นแต่มืออย่างเดียวก็เป็นภาพที่ใช้ได้ อาจเป็นภาพการทำงานของช่างฝีมือท้องถิ่น ด้วยเหตุผลบางอย่างมือกับไม่ถูกถือว่าเป็น “ของส่วนตัว” เท่ากับใบหน้าหรือแม่แต่เท้า ในขณะที่เดียวกันมือก็สามารถแสดงให้รู้ถึงตัวบุคคลและวัฒนธรรมได้ โดยเฉพาะทำมือนั้นกำลังทำอะไรอยู่สักอย่างหรือดูจากเครื่องประดับอย่างเช่น แหวน กำไล หรือของตกแต่งที่ประดับไปด้วยอัญมณี

รูปภาพที่ 2.167 ตัวอย่างภาพมือ
ที่มา : www.Oknation.net, 2556

2.5.9 นำภาพออกสื่อและออกขาย

ประสบการณ์ในการท่องเที่ยววนั้น มักรำร้องให้มีคนมาสนใจในเมื่อก็มีภาพถ่ายบันทึกเรื่องราวอยู่แล้วทั้งเป็นรูปภาพและไฟล์ภาพ การนำเสนอที่ดีที่สุดคือทำเป็นสไลด์โชว์ที่ดูออนไลน์ได้หรือจะทำรวมเล่มเป็นหนังสือภาพก็ได้

2.5.9.1 เลือกรูปที่ดีที่สุด

ขั้นแรกสุดคือเลือกรูปดี ๆ ออกมาก่อน ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากและยังเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ ก่อนอื่นให้แบ่งรูปออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะภาพที่จะถ่าย เช่น ภาพวิว สวย ๆ ภาพที่พยายามถ่ายให้ได้อารมณ์อย่างที่ต้องการ ขั้นที่สอง เลือกภาพสวย ๆ ออกมาจากแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาทั้งเฟรมภาพ จังหวะ สีหน้า ค่าแสงหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ขั้นที่สาม นำภาพที่คัดแล้วทั้งหมดมารวมกันใหม่ แล้วจัดลำดับภาพ กำหนดโดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่มคือ ภาพเด่น ภาพเสริม และภาพทั่วไป การคัดเลือกภาพขึ้นอยู่กับว่าต้องการนำเสนอในรูปแบบไหน

2.5.9.2 เล่าเรื่องด้วยภาพ

การเดินทางทุกครั้งสามารถทำให้เล่าเรื่องได้เสมอ ภาพถ่ายท่องเที่ยวไม่ใช่เป็นเพียงแค่ชุดภาพที่มีรูปหลากหลายเท่านั้น แต่เป็นสื่อในการเล่าเรื่องที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งอาจใช้ลำดับเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามรายทางเป็นแกนดำเนินเรื่อง หรือผูกเรื่องสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์บางเหตุการณ์หรือสถานที่บางแห่ง แล้วใช้รูปเป็นตัวเล่าเรื่องโดยอาจเสริมด้วยคำบรรยายประกอบ เรื่องเล่าก็เหมือนกับการเดินทาง คือมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด ซึ่งทั้งสองอย่างนี้น่าจะจับความสนใจของผู้อ่านและผู้ชมได้ โดยเฉพาะถ้าตั้งใจจะโหลดรูปลงในบล็อกหรือทำเป็นสไลด์โชว์ให้วางโครงเรื่องและลำดับเรื่องก่อน แล้วค่อยวางภาพประกอบตามเนื้อเรื่องจะดีมาก แต่ทำการนำเสนอค่อนข้างยาวควรนึกถึงจังหวะของการใส่รูปภาพ เปลี่ยนขนาดรูปแทรกหัวข้อย่อย ๆ หรือปูพื้นเรื่องเพื่อนำไปสู่ภาพเด็ด (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี, 2556: 308)

จากข้อความดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง เป็นหนังสือภาพที่ใช้หลักการจัดองค์ประกอบภาพเป็นสำคัญ โดยส่วนใหญ่จะเป็น ภาพถ่ายภายในอาคารและนอกอาคาร ภาพถ่ายในหนังสือภาพจะแสดงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การละเล่นต่าง ๆ ของจังหวัดพัทลุง เช่น ประเพณีการแข่งขันโพนลากพระ การรำโนรา การแสดงหนังตะลุง เป็นต้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนากร ฉายชุมพล (2552: 1) ก็ทำการศึกษางานเรื่องโครงการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองนครราชสีมา กล่าวว่า การพัฒนาการบริการและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) โดยกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวหลากหลายเสนอวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและการต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรี เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของไทยได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและบรรลุเป้าหมายได้ประโยชน์กันทุกฝ่ายอย่างเป็นธรรมและมีความยั่งยืน

นพพล ณ นคร (2533: 3) ทำการศึกษางานเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง กล่าวว่า จังหวัดพัทลุงก็เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สวยงามและมีความหลากหลาย โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จังหวัดพัทลุงเป็นแหล่งกำเนิดหนังตะลุงมโนราห์และยังคงรักษาเอกลักษณ์ศิลปะการแสดง สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

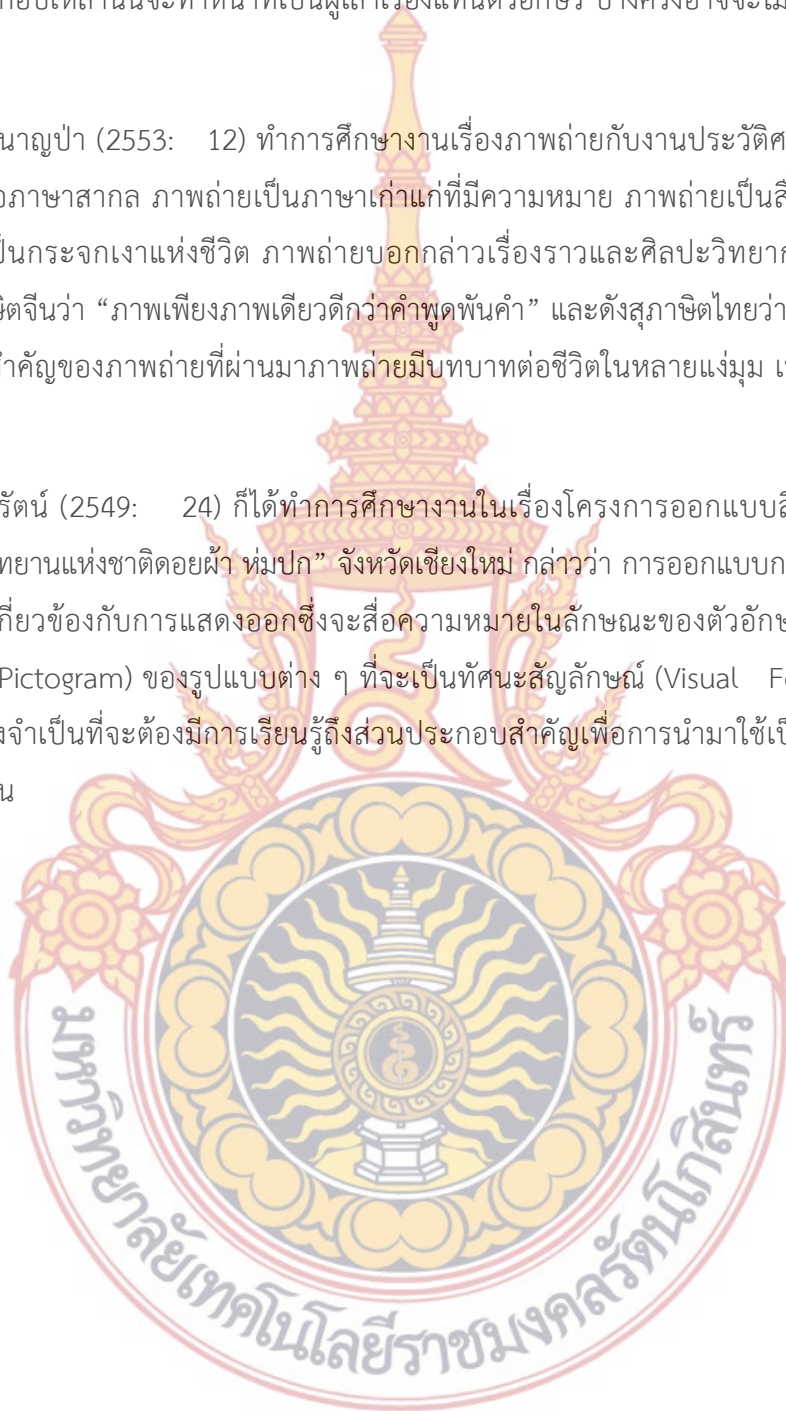
พิเชฐ บุตรทจี (2549: 44) นั้นได้ทำการศึกษางานเรื่องโครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลกองทัพเรือ กล่าวว่า สิ่งพิมพ์มีหลายแบบหลายลักษณะ มีทั้งที่พิมพ์ในวงจำกัดและพิมพ์แพร่หลายทั่วไป ตามความต้องการของสังคมและจุดมุ่งหมายของผู้ผลิต ทำให้ประชาชนมีความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารที่ดี ที่ถูกต้อง ที่กว้างขวาง และมีงานประสิทธิภาพ ในบรรดาสื่อต่าง ๆ ที่นำเสนอข้อมูลในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อที่มีความสำคัญสิ่งหนึ่งสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านั้นได้สิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ ให้ได้รายละเอียดได้มาก เป็นสิ่งที่สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีของกลุ่มเป้าหมาย เนื้อหาในสิ่งพิมพ์จะต่างกันตามวัตถุประสงค์การพิมพ์และกลุ่มเป้าหมาย อาจมีการประชาสัมพันธ์ แต่มักแจกฟรี เป็นหนังสือคู่มือต่าง ๆ ที่พิมพ์แจกในโอกาสต่าง ๆ เพื่อการประชาสัมพันธ์

มงคล นามโคตร (2547: 24) ทำการศึกษางานเรื่องการใช้หนังสือภาพเพื่อสร้างนิสัยการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองไม้งาม จังหวัดสุรินทร์ กล่าวว่า หนังสือภาพ หมายถึง หนังสือที่มีภาพมากกว่าตัวอักษรหรือไม่มีตัวเลขเลย ภาพจะแสดงให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวโดยไม่ต้องอ่านคำบรรยาย หนังสือภาพเป็นหนังสือที่มีภาพอันจะแบ่งแยกออกจากคำบรรยายมิได้ ทั้งภาพและคำบรรยายนั้นจะหลอมรวมเป็นอันเดียวกัน เพื่อผู้อ่านเข้าใจต่างจากหนังสือประกอบภาพ ซึ่งมีรูปภาพประกอบเนื้อหาเท่านั้น ถึงแม้ว่าภาพจะเสริมการแปลความหมาย แต่มิใช่สิ่งจำเป็นในการเข้าใจเนื้อหาสาระของหนังสือนั้นเหมือนหนังสือภาพ “หนังสือภาพ” เป็นหนังสือที่ให้ความสำคัญแก่ภาพมาก ถ้าหนังสือไม่มีภาพหนังสือของภาพก็จะไม่ชัดเจน เพราะรูปภาพจะให้ข้อมูลที่ไม่อยู่ในคำบรรยาย และจะเข้าใจเรื่องราวได้ดีต้องมีทั้งภาพและคำบรรยายไปพร้อม ๆ กัน

นิตยา หวังวิวัฒน์ศิลป์ (2551: 6) ก็ได้ทำการศึกษางานในเรื่องการออกแบบชุดภาพประกอบสำเร็จรูปเพื่อการผลิตหนังสือภาพที่ทำมือสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี ได้กล่าวว่า หนังสือภาพเป็นหนังสือที่นำเสนอภาพประกอบมากกว่าเนื้อหาและในสาระเรื่องราว โดยรูปแบบนั้นก็จะมีตัวอักษรน้อย ๆ มีภาพประกอบขนาดใหญ่ โดยภาพประกอบเหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องแทนตัวอักษร บางครั้งอาจจะไม่มีตัวอักษรบอกเล่าเรื่องราวเลยก็ได้

นิตยา ชำนาญป่า (2553: 12) ทำการศึกษางานเรื่องภาพถ่ายกับงานประวัติศาสตร์ศิลป์กล่าวว่า “ภาพถ่าย” เป็นสื่อภาษาสากล ภาพถ่ายเป็นภาษาเก่าแก่ที่มีความหมาย ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจ ภาพถ่ายเป็นกระจกเงาแห่งชีวิต ภาพถ่ายบอกกล่าวเรื่องราวและศิลปะวิทยาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน” ดังสุภาษิตจีนว่า “ภาพเพียงภาพเดียวดีกว่าคำพูดพันคำ” และดังสุภาษิตไทยว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” ความสำคัญของภาพถ่ายที่ผ่านมามีบทบาทต่อชีวิตในหลายแง่มุม เพราะภาพถ่ายเป็นภาษาสากล

ดำรงค์ ภูรัตน์ (2549: 24) ก็ได้ทำการศึกษางานในเรื่องโครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ “อุทยานแห่งชาติดอยผ้าห่มปก” จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวว่า การออกแบบกราฟิกส่วนใหญ่เป็นระเบียบวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกซึ่งจะสื่อความหมายในลักษณะของตัวอักษรและแผนภาพได้ (Ideogram & Pictogram) ของรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเป็นที่ตระสังกัลักษณะ (Visual Form) ดังนั้นในการออกแบบจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการเรียนรู้ถึงส่วนประกอบสำคัญเพื่อการนำมาใช้เป็นพื้นฐานและการคำนึงถึงเช่นเดียวกัน

2.7 กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียม
ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

-ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดพัทลุง

-แนวคิดทฤษฎีความรู้ทั่วไป
เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์

-แนวคิดทฤษฎีการออกแบบ
กราฟิก

-แนวการวางเลย์เอาต์และการ
ออกแบบรูปเล่ม

-แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการ
ถ่ายภาพ

ตัวแปรตาม

คุณภาพของหนังสือ
ภาพถ่ายขนบธรรมเนียม
ประเพณี วัฒนธรรม
จังหวัดพัทลุง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการผลิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่มีคุณภาพในระดับดี โดยผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) จำนวน 6 คน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น

หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.2.2 ตัวแปรตาม

คุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง เมื่อผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วมีคุณภาพในระดับดี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3.2 แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และ แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 การผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง มีดังนี้

พัทลุง

3.4.1.1 ศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด

3.4.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพในรูปแบบต่าง ๆ

3.4.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ

3.4.1.4 การวางแผนเรื่องการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด

พัทลุง

3.4.1.4.1 กำหนดขนาดหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ซึ่งมีขนาดที่ผู้วิจัยได้กำหนดคือ ในขนาด 5x7 นิ้ว (ขนาด A5 แนวนอน หรือ A4 พับครึ่งแนวนอน)

3.4.1.5 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักที่จะใช้ในการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.4.1.6 กำหนดขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่จะทำเป็นหนังสือภาพถ่าย

3.4.1.6.1 งานประเพณีแข่งโพนลากพระ

1) ขบวนพาเหรดเปิดงานแข่งโพน

2) การแข่งโพน

3) การทำโพน

4) เรือพระ

5) การลากพระ

6) การแหงตัม

7) ตัม แขนวเรือพระ

8) การแข่งเรือยาว

9) การชกมวยทะเลเยาวชน

10) การขายสินค้าพื้นบ้าน

3.4.1.6.2 ประเพณีช้ดตัม

1) การช้ดตัม

2) ลูกตัม

3.4.1.6.3 ประเพณีชิงเปรต

1) ขบวนพาเหรดประเพณีชิงเปรต

2) หุมรับ

3) ขนบและของที่ใช้ในการจัดหมรับ

4) การแห่หมรับ

5) การชิงเปรต

3.4.1.6.4 โนราโรงครู

1) การประกวดรำโนรา

2) การรำโนราถวายครู (โนราโรงครู)

3) พิธีแก้บน (ประชาชนทั่วไป)

4) พิธีแก้บนพราน

5) พิธีเหยียบเสนา

6) รำคล้องหงส์

7) แหงเข้

3.4.1.6.5 หนังตะลุง

1) การเล่นหนังตะลุง

2) ตัวหนังตะลุง

3) ลูกคู่หนังตะลุง

4) จอหนังตะลุง

3.4.1.6.6 การแกะรูปตัวหนังตะลุง

1) หนังที่ใช้แกะตัวหนังตะลุง

2) การร่างภาพลงบนพื้นหนัง

3) การแกะตัวหนังตะลุง

4) เครื่องมือการแกะหนัง

5) การลงสีตัวหนังตะลุง

6) ตัวหนังตะลุง ตัวในวรรณคดีไทย และเทวรูปศาสนาพราหมณ์

3.4.1.6.7 ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว

1) ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว

2) กะลา ที่ใช้เป็นวัสดุหลัก

3) การนำกะลามะพร้าวมาดัดแปลงเป็นรูปแบบต่างๆ

4) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดัดแปลงกะลามะพร้าว

5) สิ่งของเครื่องใช้ที่ได้จากการดัดแปลงของกะลามะพร้าว

3.4.1.7 ศึกษาหาข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่กำหนด

ไว้ แล้วกำหนดแนวทาง รูปแบบต่าง ๆ ในการถ่ายภาพ

3.4.1.8 ปรึกษาอาจารย์ซึ่งปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความเหมาะสม และความน่าสนใจของ
 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่กำหนดไว้

3.4.1.9 การดำเนินการถ่ายภาพเพื่อการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียม ประเพณี
 วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง และบันทึกลงคอมพิวเตอร์

3.4.1.9.1 การเตรียมอุปกรณ์ที่จะเกี่ยวข้องและให้เหมาะสมกับการถ่ายภาพด้าน
 ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.4.1.9.2 เตรียมข้อมูลของแต่ละขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.4.1.9.3 ออกถ่ายภาพขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ตามช่วงและเวลาที่ได้

ศึกษามา

3.4.1.9.4 บันทึกภาพลงบนคอมพิวเตอร์

3.4.1.10 นำภาพที่ได้จากการถ่ายให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อที่จะนำไปปรับแต่งและ แก้ไข

3.4.1.11 ได้นำภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงซึ่งได้ถ่ายเข้าโปรแกรม
 Adobe Light Room 3.6 เพื่อนำปรับแต่งภาพ เมื่อปรับแต่งเสร็จแล้วก็ได้ดังนี้

3.4.1.12 นำรูปภาพที่ได้ผ่านการปรับแต่งภาพแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการใน
 ขั้นตอนต่อไป

3.4.1.13 นำภาพที่ได้จากการปรับแต่งแล้วเข้าโปรแกรม Adobe In Design เพื่อทำการ
 ออกแบบโครงร่างหนังสือ และส่งต่อโรงพิมพ์เตรียมจัดทำต้นฉบับ

1) ศึกษาโปรแกรมที่ใช้ออกแบบโครงร่างหนังสือ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้โปรแกรม
 Adobe In Design

2) กำหนดขนาดของหนังสือในโปรแกรมให้ตรงกับขนาดที่ได้ระบุไว้ข้างต้น

3) ทำการออกแบบเลย์เอาต์ในหน้าหนังสือ ซึ่งประกอบด้วย

(1) บทนำ

(2) สารบัญ

(3) ข้อมูลจังหวัดพัทลุง

(4) ชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(5) ภาพขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(6) คำบรรยายภาพขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(7) หมายเลขหน้า

(8) ลวดลายกราฟิกประกอบ

4) ออกแบบปกหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง

3.4.1.14 นำต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงให้ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจดูเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

3.4.1.15 ปรับปรุงแก้ไขต้นฉบับในหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและส่งต่อโรงพิมพ์เตรียมจัดทำต้นฉบับ

3.4.1.16 ได้ต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.1.17 นำต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่ได้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และมีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 คน ให้ทำการประเมินคุณภาพ

3.4.1.18 ปรับปรุงแก้ไขกับต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.1.19 เพื่อได้หนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่มีคุณภาพ ในระดับดี

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการผลิตหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ทางผู้จัดทำได้ดำเนินการควบคุมด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการถ่ายภาพ คือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ข้อมูลชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง และแบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อ

3.5.2 นำหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ก็เพื่อที่จะนำไปให้ ผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา 3 คน และด้านสื่อ 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพของการผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.5.3 รวบรวมแบบประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถิติเพื่อหา คุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.5.4 ปรับปรุงและแก้ไขหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ให้ได้ คุณภาพที่อยู่ในระดับดี

3.5.5 ได้ภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่มีคุณภาพในระดับดี

3.6 การสร้างแบบประเมิน

แบบประเมินคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่ให้
ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ตามขั้นตอนดังนี้

3.6.1 ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินสื่อ

3.6.2 ออกแบบประเมินคุณภาพสื่อ หนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง
โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.6.3 นำแบบประเมินไปปรึกษาหาข้อแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.6.4 เอาแบบประเมินไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับด้านของการหาคุณภาพของหนังสือภาพถ่าย
ชนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

โดยสร้างข้อคำถามในแบบประเมินคุณภาพสื่อให้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการประเมินโดยจะ
กำหนดระดับคุณภาพจากคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้มาตราวัดลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้
(ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 75)

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคำถามในแต่ละข้อ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ย “มาก ถึง มากที่สุด” จึงจะเป็นที่
ยอมรับ นอกจากนั้นค่าเฉลี่ยรวมจะต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ “มาก” ซึ่งผู้วิจัยก็ได้กำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้ (ธานินทร์
ศิลป์จารุ, 2555: 75)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการคำนวณแต่ละส่วนดังนี้

3.7.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ค่าเฉลี่ยหรือค่ามัธยฐานเลขคณิต ใช้สัญลักษณ์ $\bar{x}$ สำหรับค่าเฉลี่ยที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 149)

$$\text{สูตร} \quad \bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คือ ค่ารากที่สองของผลรวมความแตกต่างระหว่างข้อมูลติดกับค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง (Sum of Squares ของผลต่าง)หารด้วยข้อมูลจำนวนทั้งหมด ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 163)

S ใช้กับข้อมูลที่เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร} \quad S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}} \quad (\text{สำหรับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง})$$

เมื่อ S คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X คือ ข้อมูลแต่ละจำนวน
 $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลในชุดนั้น
 n คือ จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่มีคุณภาพในระดับดี คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

4.1.2 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านสื่อ จำนวน 3 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง สำหรับผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญในด้านสื่อ จำนวน 3 คน แสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
1. เนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม	5	4	4	4.33	0.57	มาก
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย	5	5	4	4.67	0.57	มาก
3. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	5	5	4	4.67	0.57	มาก

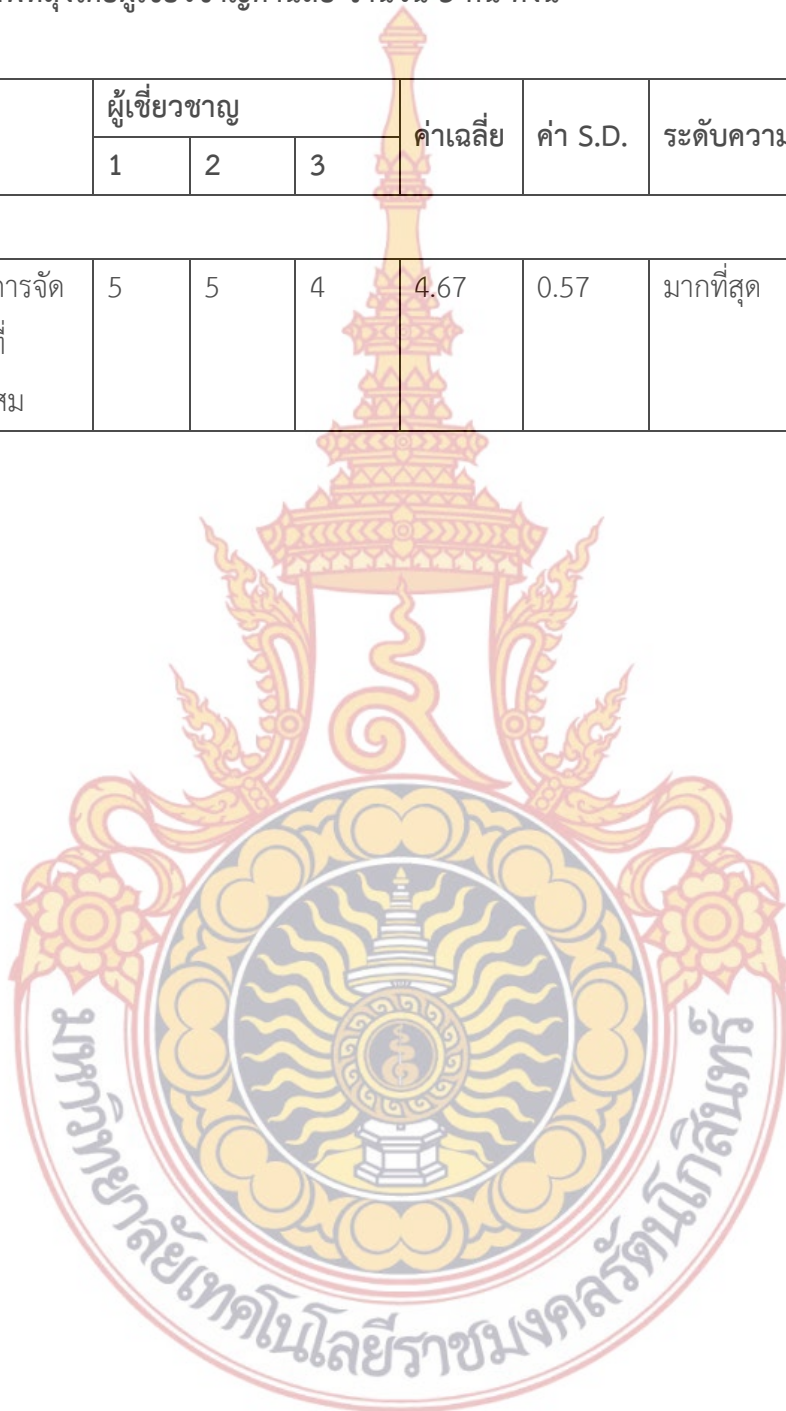
ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย
 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
4. เนื้อหาที่น่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
5. เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
6. ความถูกต้องและความเหมาะสม	4	5	4	4.33	0.57	มาก
7. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	4	5	5	4.67	0.57	มาก
ผลรวมคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา				4.47	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.1 การประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือเนื้อหามีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก คือเนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม เนื้อหาที่น่าสนใจ เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ และความถูกต้องและความเหมาะสม โดยจะมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.47 อยู่ในระดับมาก และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
ด้านภาพถ่าย						
1. ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
2. ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
3. การนำเสนอภาพและสีสันของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ภาพถ่ายมีความสวยงาม	5	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
5. การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ	5	4	4	4.33	0.57	มาก
6. ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม	4	4	5	4.33	0.57	มาก
7. ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
ด้านกราฟิก						
1. ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ	5	4	5	4.67	0.57	มากที่สุด
2. การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
3. ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม	5	4	5	4.67	0.57	มากที่สุด
4. รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.57	มาก
5. รูปแบบตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียม

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
7. สีสันอักขรมีความเหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8. มีการเน้นหัวข้อหลักน่าสนใจ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
9. การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด
10. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
11. การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์	4	4	5	4.33	0.57	มาก
ด้านรูปเล่ม						
1. การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด
2. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
3. หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
4. มีความสะดวกในการพกพา	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. จำนวนหน้าของหนังสือภาพเหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. มีความสร้างสรรค์แปลกใหม่	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด

ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
7. กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8. รูปแบบการวางเลย์เอาต์ เหมาะสำหรับเป็น หนังสือภาพ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
9. ภาพมีคุณสมบัติของ การเป็นสื่อประชาสัมพันธ์	4	5	4	4.33	0.57	มาก
10. วิธีการเก็บเล่ม เหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลรวมคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ				4.66	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ซึ่งก็มักใช้ในการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม รูปแบบตัวอักษรมีความคมชัดอ่านง่าย

สีตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความสะดวกในการพกพา จำนวนหน้าของหนังสือภาพนั้นเหมาะสม กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ และวิธีในการเก็บเล่มเหมาะสม รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คือ ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพถ่ายมีความสวยงาม ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา มีความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม ขนาดตัวอักษรต้องมีความเหมาะสม มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน การจัดรูปแบบในด้านของการวางนั้นเลย์เอาต์เหมาะสม การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือภาพมีความเหมาะสม

หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และรูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ และคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก คือ การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์ การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ และภาพมี

คุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมาก และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22

ตารางที่ 4.3 สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ทั้ง 2 ด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 คน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา	4.47	0.57	มาก
2. ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ	4.66	0.22	มากที่สุด
รวม	4.56	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.3 ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า ด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และด้านสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรวมทั้งสองด้านเท่ากับ 4.56 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์เรื่องการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง สามารถสรุป อภิปราย และมีข้อเสนอแนะดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา
- 5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.6 สรุปผลการวิจัย
- 5.7 อภิปรายผลของการวิจัย
- 5.8 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย

5.1 วัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา

เพื่อผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่มีคุณภาพในระดับดี

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) จำนวน 6 คน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา

5.3.1 ตัวแปรต้น

หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

5.3.2 ตัวแปรตาม

คุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง เมื่อผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือ ที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั่นก็คือ หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง และรูปแบบในการประเมินสื่อ สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

5.4.2 นำหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ได้ทำการประเมินหาคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

5.4.3 รวบรวมแบบประเมินที่ได้มานั้นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วก็นำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

5.4.4 แก้ไขและปรับปรุงทำหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ให้ได้คุณภาพที่อยู่ในระดับดี

5.4.5 จึงได้หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่มีคุณภาพในระดับดี

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์คะแนน ในการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้วยโปรแกรม SPSS ในการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.6 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งจะมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ผลการศึกษาจะพบว่าหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่สร้างขึ้นได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญในทางด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และในแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อ จำนวน 3 คน

เมื่อได้พิจารณาตามระดับคุณภาพในการประเมินโดยรวมจะอยู่ในระดับมากขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ซึ่งตรงกับเกณฑ์ที่ได้ถูกกำหนดไว้ คือคุณภาพในระดับดี สามารถสรุปได้ดังนี้

5.6.1 การประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ในการประเมินคุณภาพ การผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา จำนวน 3 คน ก็พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับมาก คือ เนื้อหา มีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความ น่าเชื่อถือ รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คือ คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื้อหา มีความถูกต้องและ เหมาะสม เนื้อหา มีความน่าสนใจ เนื้อหา สื่อความหมายตรงกับภาพ และความถูกต้องและความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.77 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และจะมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ใน ระดับดี

5.6.2 การประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง การประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือ ภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การนำเสนอภาพและสีของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม รูปแบบตัวอักษรคมชัดอ่านง่าย สีตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความสะดวกในการ พกพา จำนวนหน้าของหนังสือภาพเหมาะสม กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ และวิธีการเก็บ เล่มเหมาะสม รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คือ ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและ เหมาะสม ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ ภาพถ่ายมีความสวยงาม ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา ความ ชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม มีการ เน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ การใช้โทนสีทั้งหมดต้องสอดคล้องกันกับรูปแบบการวางเลย์เอาต์อย่างเหมาะสม การ จัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือภาพมีความเหมาะสม หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และรูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ และคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ 4.33 ซึ่งอยู่จะในระดับมาก คือ การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม การจัด วางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์ การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ และภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ย รวมก็เท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมาก และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

5.6.3 การประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

การประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จึงพบว่า ด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และด้านสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรวมทั้งสองด้านเท่ากับ 4.56 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

5.7 อภิปรายผลของการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา เรื่องการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง จากผลการวิจัยที่สรุปแล้วข้างต้นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.7.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยรวมรายการประเมินด้านเนื้อหาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยรวมรายการประเมินด้านเนื้อหาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะมีค่าเฉลี่ยก็เท่ากับ 4.67 คือ เนื้อหา มีความต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือในเรื่องของ เนื้อหา มีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2549: 120-121) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของสิ่งพิมพ์เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าสิ่งพิมพ์นั้นจัดทำเพื่อให้อะไรแก่ผู้อ่าน และองค์การต้องการได้อะไรจากการผลิตสิ่งพิมพ์เผยแพร่ เป็นการกำหนดแนวทางของการจัดเรื่องสิ่งพิมพ์ การสร้างเค้าโครงของเอกสารและการออกแบบการวางแผนการเลือกเนื้อหา เพื่อให้เนื้อหาที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์มีเค้าโครงเรื่องที่เหมาะสมกับการพิมพ์เผยแพร่และเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การผลิตที่ได้กำหนดไว้ในการวางแผนการเลือกเนื้อหาเพื่อผลิตเป็นสิ่งพิมพ์นั้น ต้องประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ประเด็นหรือแก่นของเรื่อง (Theme)
- 2) วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับลักษณะของสิ่งพิมพ์
- 3) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมาย

4) วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ใช้เผยแพร่

การพิจารณาแหล่งข้อมูล หมายถึง การวางแผนที่จะใช้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตเนื้อหาที่บรรจุในสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบเนื้อหาอาจตั้งเป็นคณะทำงาน หรือมีกองบรรณาธิการรับผิดชอบโดยตรง

รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คือ เนื้อหาที่มีความถูกต้องและเหมาะสม เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ และความถูกต้องและความเหมาะสม สอดคล้องกันกับดั่งที่ กฤษณ์ ทองเลิศ (2554: 41-44) กล่าวว่า หน้าที่ของคำบรรยายภาพในการกำกับความหมาย อาจเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ให้คำบรรยายภาพเป็นตัวชี้ความหมาย การกำกับความหมายด้วยคำบรรยายจะควบคุมผู้รับสารให้ได้ค้นพบความหมายที่ได้รับการเตรียมไว้ล่วงหน้า ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่ในการกำกับความหมายนั้นจึงเป็นหน้าที่ในการชี้แจงหรือการอธิบายนั้นให้กระจ่าง แต่ในขณะเดียวกันเป็นการอธิบายที่ผ่านการเลือกสรรความหมายมาเป็นที่เรียบร้อยแล้วในงานภาพถ่ายเชิงวารสารศาสตร์ อาจกล่าวได้ว่าไม่มีภาพใดมีความสมบูรณ์หากปราศจากคำบรรยายภาพ ภาพและคำบรรยายภาพจึงเป็นสิ่งที่เกื้อกูลกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการสื่อสารของงานวารสารศาสตร์ วัตถุประสงค์ของการเขียนคำบรรยายภาพมีอยู่ 3 ประการคือ เพื่อบอกสาระหรือข้อมูล เพื่อบอกความหมายของภาพ เพื่อบอกถึงบุคคลและเรื่องราว

5.7.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยรวมรายการประเมินด้านสื่อจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าเฉลี่ยรวมรายการประเมินด้านสื่อจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุดมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 คือ การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม และรูปแบบตัวอักษรคมชัดอ่านง่าย สีตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความ สะดวกในการพกพา จำนวนหน้าของหนังสือภาพต้องเหมาะสม กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ และวิธีการเก็บเล่มเหมาะสม ในเรื่องราวของการนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับ นิตยา ชำนาญป่า (2553: 12) ได้กล่าวไว้ว่า “ภาพถ่ายเป็นสื่อภาษาสากล ภาพถ่ายเป็นภาษาเก่าแก่ที่มีความหมาย ภาพถ่ายเป็นสื่อที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจ ภาพถ่ายเป็นกระจกเงาแห่งชีวิต ภาพถ่ายบอกกล่าวเรื่องราวและศิลปะวิทยาการจากอดีตจนถึงปัจจุบัน” ความสำคัญของภาพถ่ายที่ผ่านมามีภาพถ่ายมีบทบาทต่อชีวิตในหลายแง่มุม เพราะภาพถ่ายเป็นภาษาสากล พิเชฐ บุตรทจี (2549: 13-14) กล่าวว่า ภาพและส่วนประกอบตกแต่งภาพ เพื่อเน้นให้เกิดคุณค่าทางความงาม ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดจินตนาการ วัตถุประสงค์ของการออกแบบและการนำเอาภาพมาใช้สร้างสรรค์ในการออกแบบกราฟิก กฤษณ์ ทองเลิศ (2554: 165) ได้กล่าวว่า ภาพถ่ายประเพณีและศิลปวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตของคนในชาติหรือชุมชนแต่ละแห่ง นับตั้งแต่ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยจนถึงงานเทศกาลผีตาโชนของชาวอำเภอด่านซ้าย

จังหวัดเลย ล้วนเป็นกิจกรรมที่มีความผูกพันกับประเพณีต่าง ๆ ก่อนที่จะวางแผนเดินทางบันทึกภาพ นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี (แปล. 2556: 308) กล่าวว่า ชั้นแรกสุดคือเลือกรูปดี ๆ ออกมาก่อน ชั้นตอนนี้มี ความสำคัญมากและยังเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ ก่อนอื่นให้แบ่งรูปออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะของภาพ ที่ถ่าย เช่น ภาพวิวสวย ๆ ภาพที่พยายามถ่ายให้ได้อารมณ์อย่างที่ต้องการ ชั้นที่สอง เลือกภาพสวย ๆ นั้น ออกมาจากแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาทั้งเฟรมภาพ จังหวะ สีหน้า ค่าแสงหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ชั้นที่สาม นำภาพที่คัดแล้วนั้นทั้งหมดมารวมกันใหม่ แล้วจัดลำดับภาพ กำหนดโดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่มคือ ภาพเด่น ภาพเสริม และภาพทั่วไป การคัดเลือกภาพขึ้นอยู่กับว่าต้องการนำเสนอในรูปแบบไหน

รูปแบบตัวอักษรต้องมีคมชัดอ่านง่าย สอดคล้องกับ ปาพจน์ หนูนภักดี (2555: 182) กล่าวว่า หน้าหลักของการออกแบบกราฟิกเป็นเรื่องของการสื่อสารไปยังผู้รับสาร องค์ประกอบหนึ่งของการสื่อ ความที่สำคัญก็คือตัวอักษร และตัวอักษรก็คือส่วนหนึ่งของความสวยงามในงานกราฟิก ดำรงค์ ภูรัตน (2549: 35-36) กล่าวว่า รูปแบบตัวอักษรภาษาไทยแบบมีหัวกลม เป็นตัวอักษรที่แสดงลักษณะเอกลักษณ์เฉพาะของ ภาษาไทย คือ เป็นตัวอักษรที่มี “หัว” เป็นรูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่าย มีระเบียบ ดังนั้นตัวอักษรประเภทนี้จึง นิยมใช้ในการสื่อสารที่เป็นทางการ หรือเป็นตัวเรียงพิมพ์ในเนื้อหาทางเอกสาร, สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สีตัวอักษรมี ความเหมาะสม สอดคล้องกับ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ (2549: 190-192) ได้กล่าวว่า คำว่า “ทฤษฎีสี” หมายถึง แนวความคิด หรือทัศนคติที่เกี่ยวกับการใช้สี ซึ่งได้รับการกำหนดขึ้นโดยนักออกแบบและศิลปิน เพื่อให้เกิด ความสะดวกในการออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเลือกใช้สีวรรณะใดวรรณะหนึ่งเพื่อให้สีสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบสื่อความหมายกับผู้ดูได้ตามที่ นักออกแบบต้องการ เช่น วรรณะร้อน (Warm Tone) หมายถึง กลุ่มของสีซึ่งจะอยู่ครึ่งหนึ่งของวงล้อสีทางซีก แดง ได้แก่ สีเหลือง สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง สีม่วงแดง และสีม่วง เพราะให้อิทธิพลความรู้สึกที่อบอุ่น ใจ เร้าใจ ตื่นเต้น กระฉับกระเฉงแก่ผู้ดู

วรรณะเย็น (Cool Tone) จะหมายถึง กลุ่มสีที่จะอยู่ทางซีกน้ำเงิน ได้แก่ สีเหลือง สีเขียวเหลือง สีเขียวน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน และสีม่วง จัดเป็นสีวรรณะเย็น เพราะทำให้รู้สึกสงบ เยือกเย็น แก่ผู้ดู ดังนั้น กฤษณ์ ทองเลิศ (2554: 23) ก็กล่าวว่า สีเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องกับสิ่งต่างๆไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ตาม นักวิชาการทั้งด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสีมีอิทธิพลต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้พบ เห็น ซึ่งเรียกว่าจิตวิทยาของสี ดังนั้นสีกับอารมณ์ของมนุษย์จึงเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้

มีความสะดวกในการพกพา สอดคล้องกับ วิริยะ สิริสิงห์ (2550: 40) ก็กล่าวว่า การออกแบบ รูปเล่มมีเงื่อนไขหลายประการ ตั้งแต่ความสะดวกในการหยิบ ความสวยงาม ความคล่องตัวในการพกพา ความสะดวกในการเก็บรักษา ความเหมาะสมกับขนาดความหนาของหนังสือ และความสะดวกกับระบบ การจัดพิมพ์ อุทิศ ลิ้มสกุล ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ททท.สำนักงานหาดใหญ่ ที่สอดคล้องว่า งบประมาณเป็น สิ่งจำเป็นในการผลิตสิ่งพิมพ์เป็นอย่างมาก สิ่งพิมพ์จะมีความน่าสนใจหรือไม่น่าสนใจ สวยหรือไม่สวย ก็ขึ้นอยู่กับงบประมาณ การนำไปใช้ประโยชน์ของหนังสือขนาด A5 เหมาะสำหรับการพกพาและจัดเก็บ ภาพ

ที่นำเสนอในหนังสือขนาด A5 จะมีความคมชัด มีรายละเอียด มีดีเทลในการนำเสนอที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น หนังสือขนาด A5 แนวนอนเป็นรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความทันสมัย

จำนวนหน้าของหนังสือภาพต้องเหมาะสม สอดคล้องกับ พิเชฐ บุตรทจี (2549: 55) กล่าวว่า การกำหนดความหนาหรือจำนวนหน้ากระดาษของเล่ม จะต้องวางแผนไว้ตั้งแต่ริเริ่ม โดยพิจารณาจากปริมาณของเนื้อหา รูปภาพประกอบและการกำหนดรูปแบบของเล่ม เพื่อกำหนดขนาดคอลัมน์ ข้อความ การกำหนดความหนาจะต้องเป็นขนาดที่กระดาษมาตรฐานตัดลงพอดีกระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ สอดคล้องกับ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ(2549: 125) กล่าวว่า กระดาษเป็นวัสดุพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพิมพ์ คุณภาพของกระดาษมีผลกระทบต่อระบบการพิมพ์ คุณภาพของสิ่งพิมพ์และราคาของการพิมพ์ ดังนั้น ในการวางแผนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ จำเป็นที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกใช้กระดาษ ดังนั้น ปาพจน์ หนุณภักดี (2555: 173-174) กล่าวว่า กระดาษอาร์ต เป็นกระดาษเคลือบผิวเรียบ มีทั้งแบบด้านและแบบมัน ถือเป็นกระดาษที่มีคุณภาพดี จึงเหมาะกับสิ่งพิมพ์ที่มีภาพประกอบ เช่น หนังสือ นิตยสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ

โดยทั่วไปจะเหมาะกับการใช้ประมาณนี้คือ

- 1) ขนาด 40-50 แกรม ใช้ทำใบเสร็จเพราะมีความบางพอเหมาะ
- 2) ขนาด 70-80 แกรม เหมาะกับงานเนื้อในหนังสือ นิตยสาร รายงานประจำปี
- 3) ขนาด 120-160 แกรม เหมาะสำหรับแผ่นพับสี่สีหน้าสี่สีของนิตยสาร
- 4) ขนาด 300 แกรมขึ้นไป เหมาะกับการเป็นปกนิตยสาร ปกหนังสือและวิธีการเก็บเล่มเหมาะสม

สอดคล้องกับ พิเชฐ บุตรทจี (2549: 56-57) กล่าวว่า การเก็บเล่มแบบไสสันเก็บเหมาะสำหรับการผลิตหนังสือจำนวนมาก ๆ และค่าใช้จ่ายตำรองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คือ ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ ภาพถ่ายมีความสวยงาม ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และรูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับ (นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี (แปล. 2556: 76-77) ได้กล่าวว่า ภาพจะออกมาสวยงามขึ้นอยู่กับตำแหน่งของตัวแบบ ทั้งภายในกรอบภาพและภาพรวมรูป ช่างภาพต้องรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนควบคุมได้ (เช่น ระดับความสูง มุมมอง ระยะห่างจากตัวแบบ ฯลฯ) และสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ (เช่น ขนาดของทะเลไปจนสุดเส้นขอบฟ้า) ถ้ารู้ข้อจำกัดดังกล่าวได้ ช่างภาพก็สามารถถ่ายภาพนั้นออกมาได้อย่างสวยงามสิ่งหนึ่งที่มีผลจากการถ่ายรูปนั้น คือ จำใจถ่ายสิ่งที่เห็นอยู่ตรงหน้าโดยไม่ได้พยายามปรับตำแหน่งองค์ประกอบของตัวแบบเสียใหม่ ไม่พยายามแก้ไขปัญหาหรือหาทางให้ภาพออกมาดี และไม่ว่าจะเป็นภาพอะไรแทบทุกรายก็ถ่ายจากภาพป็นถ้าลองเลือกภาพมาเปรียบเทียบกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ นี้ จะเห็นได้ว่าหลายรูปเป็นไปตามกฎ แต่บางรูปก็ไม่ บางกรณีไม่สนใจกฎด้วยซ้ำ แต่อย่าลืมน่าขนาดจิตรกรยัง

ต้องเข้าใจกฎพื้นฐานขององค์ประกอบภาพก่อน จึงจะพัฒนาฝีมือต่อไปได้ โดยรู้ว่าจะแหกกฎได้เมื่อไร อย่างไร ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพต้องสอดคล้องกับ สมเจตน์ พิฆัมภ์รุ และคณะ (2552:27-35) กล่าวว่า ถ้าต้องการถ่ายภาพให้ได้รายละเอียดสีอันความสว่าง หรือความสดใสของวัตถุ ควรจะถ่ายในทิศทาง “ตามแสง” เป็นหลัก คือทิศทางซึ่งดวงอาทิตย์อยู่เบื้องไปทางด้านหลังของเรา เนื่องจากว่าการถ่ายภาพตามแสงแบบนี้ แสงดวงอาทิตย์จะส่องมาโดนวัตถุต่าง ๆ อย่างเต็มที่ แล้วสะท้อนเอาสีอันและรายละเอียดต่าง ๆ ของวัตถุกลับไปในกล้องได้ดี ทำให้ภาพที่ออกมามีสีอันสดใส และมีรายละเอียดครบถ้วน

ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ ชัยมิตร แสงมงคล (2549: 100-101) กล่าวว่า ขนาดของตัวอักษรเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จะต้องรู้จักใช้ให้เหมาะสมโดยทั่วไป (ตัวอักษรมาตรฐาน เช่น Cordia, Arial ฯลฯ หรือตัวอักษรประเภท UPC ในภาษาไทย) มีขนาดที่เหมาะสมกับสายตาค้นทั่วไปมากที่สุดจะอยู่ที่ 14 พอยต์ ซึ่งทำให้อ่านสบายตาพอดี ส่วนจะเล็กจะใหญ่ก็ลองบวกลบเอาสัก 2 พอยต์ ก็แล้วแต่คนออกแบบ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่จะเป็น 14 พอยต์เสมอไป เพราะตัวอักษรบางชนิดอาจจะเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน จะให้บอกเป็นตัวเลขแน่นอนเลยไม่ได้ ทั้งนี้คงต้องลองจัดวางแล้วปรับขนาดดู มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม สอดคล้องกับ พิเชฐ บุตรทจินัน (2549: 13-14) ได้กล่าวว่า ส่วนของเนื้อเรื่อง หรือชื่อสินค้า ชื่อหัวข้อและข้อความพาดหัว หรือข้อความที่ต้องเน้นเป็นพิเศษ ใช้ตัวอักษรเป็นตัวตั้งดูดูสายตา ส่วนนี้จะเน้นความโดดเด่นของรูปแบบมากที่สุด องค์ประกอบการวางเลย์เอาต์ ได้แก่ รูปภาพ ตัวอักษร มาจัดวางหรือทำเลย์เอาต์บนพื้นภาพตามหลักการทางศิลปะ เลย์เอาต์หรือการจัดวางองค์ประกอบ มีหน้าที่จัดรวบรวมปัจจัยต่าง ๆ ของชิ้นงาน เลย์เอาต์จะแสดงตำแหน่งของปัจจัยต่าง ๆ เช่น พาดหัว พาดหัวรอง ภาพ พื้นที่ข้อความ การเน้นข้อความ ราคา ชื่อร้าน เป็นต้น

หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ สอดคล้องกับ พรรณี เลิศกมลวรรณ (แปล. 2556: 76-85) กล่าวว่า ปกหนังสือ (Cover) มีความสำคัญต่อหนังสือ เพราะปกเป็นส่วนแรกที่คุณผู้อ่านจะเห็นก่อนส่วนอื่น จึงนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญมาก และยังทำหน้าที่ป้องกันรักษาตัวหนังสือหรือเอกสารทั้งหมด ปกจะช่วยบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือเล่มนั้น ๆ และยังเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้คนหยิบจับหนังสือเล่มนั้น ๆ ขึ้นมาอ่าน และรูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ สอดคล้องกับ นิยดา หวังวิวัฒน์ศิลป์ (2551: 6) จึงได้กล่าวไว้ว่า หนังสือภาพ จะเป็นหนังสือที่นำเสนอภาพประกอบมากกว่าเนื้อหาสาระเรื่องราว โดยรูปแบบจะมีตัวอักษรน้อย มีภาพประกอบขนาดใหญ่ โดยภาพประกอบเหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่องแทนตัวอักษร บางครั้งอาจจะไม่มีตัวอักษรบอกเล่าเรื่องราวเลยก็ได้ และคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 4.33 จึงอยู่ในระดับมาก คือ การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์ การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ และภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์

การใช้มุมกล้องจะมีความน่าสนใจ สอดคล้องกับ กฤษณ์ ทองเลิศ (2554: 162-164) กล่าวว่า หลัก Angle มุมกล้องในการถ่ายภาพแนวนี้นี้มักเป็นมุมกล้องที่หลากหลาย ภาพมุมต่ำอาจเหมาะกับกิจกรรมที่

ต้องการสื่อถึงความยิ่งใหญ่ของเหตุการณ์หรือบุคคลในเหตุการณ์ ภาพมุมสูงเหมาะกับภาพกิจกรรม โดยรวม ในขณะที่ภาพกิจกรรมอื่น ๆ โดยทั่วไปเป็นการวางมุมกล้องในระดับสายตา ภาพมีคุณสมบัติของการ เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับ นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี (แปล. 2556: 308) ได้กล่าวว่า ภาพเป็นสื่อ ในการเล่าเรื่องที่ดีที่สุดอย่างหนึ่ง โดยลำดับเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามรายทางเป็นแกนดำเนิน เรื่อง หรือผูกเรื่องสั้น ๆ ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์บางเหตุการณ์หรือสถานที่บางแห่ง แล้วใช้รูปเป็นตัวเล่าเรื่องโดย อาจเสริมด้วยคำบรรยายประกอบ การนำเสนอควรนึกถึงจังหวะของการใส่รูปภาพ เปลี่ยนขนาดรูปแทรก หัวข้อใหม่ ๆ หรือปูพื้นเรื่องเพื่อนำไปสู่ภาพเด็ด

จากการประเมินการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดย ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า ผลการประเมินด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินด้านสื่อ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรวมทั้งสอง ด้านเท่ากับ 4.56 และมี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะสอดคล้องกับ ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2555: 75) โดยมีเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ซึ่งได้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคำถามแต่ละข้อ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ย “มาก ถึง มากที่สุด” จึงจะยอมรับ นอกจากนั้นค่าเฉลี่ยรวมต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ “มาก”

5.8 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัย

5.8.1 ข้อเสนอแนะการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

5.8.1.1 สำหรับในการเก็บภาพขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาาน พอสสมควร หนึ่งปีมีโอกาสดำเนินการได้เพียงหนึ่งครั้งเท่านั้น หากผู้ที่สนใจต้องการผลิตงานทางด้านนี้จะต้องมีการวาง แผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้าเป็นอย่างดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดข้อผิดพลาด

5.8.1.2 เนื้อหาที่นำมาใส่ในเล่มหนังสือภาพนั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่มีแหล่งที่มา เชื่อถือได้

5.8.1.3 ก่อนการพิมพ์เล่มฉบับสมบูรณ์นั้น ควรที่จะต้องตรวจสอบความเรียบร้อยความสมบูรณ์ให้ ละเอียดก่อนว่ามีสีที่เหมาะสม มีความคมชัดแล้วจึงทำการพิมพ์ เพราะถ้าไม่ตรวจสอบให้ละเอียดอาจเกิดความ ผิดเพี้ยนของสีและความผิดพลาดของข้อมูลได้

5.8.2 ข้อเสนอแนะด้านเทคนิค

5.8.2.1 การถ่ายภาพแต่ละประเพณีควรเลือกเลนส์ที่เหมาะสมกับสิ่งที่ถ่าย เพื่อถ่ายและสะดวกต่อ การเก็บภาพ

5.8.2.2 การถ่ายภาพด้วยแสงที่เป็นกลางและให้เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด เพื่อถ่ายต่อการปรับแต่ง แก้ไข หรือบางภาพถ่ายมาดีแล้วไม่ต้องปรับแต่งก็จะช่วยประหยัดเวลามากขึ้น

5.8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.8.3.1 การผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ในครั้งต่อไปควรมีข้อมูลภาษาอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

5.8.3.2 การผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ในครั้งต่อไปควรมีคำอธิบายความหมาย คำที่เป็นภาษาถิ่น หรือภาษาพื้นบ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554, การถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์ แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์, บริษัท ที่คิว พี จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ชัยมิตร แสวงมงคล, 2549, ออกแบบกราฟิก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงศ์ ฐิติมานะกุล, รัชศักดิ์ สิทธิวิไล, 2550, กล้องดิจิทัล, บริษัท เสริมวิทย์ อินฟอร์เมชันเทคโนโลยี จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ธนชสร จิตต์เนือง, 2556, คู่มือใช้งาน InDesign CS6, บริษัท สวีสวี ไอที จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSSและAMOS, ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, กรุงเทพฯ.
- ปาพจน์ หนูนกัฏี, 2555, หลักและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์, ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด, นนทบุรี.
- วิริยะ สิริสิงห, 2550, กว่าจะเป็นหนังสือ, สุวีริยาสาสน์, กรุงเทพฯ.
- สำนักพิมพ์วังอักษร, 2546, การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์, สำนักพิมพ์ ยิ่งเจริญออฟเซต, กรุงเทพฯ.
- สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2555, คู่มือการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ สำนักพิมพ์, สำนักพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กรุงเทพฯ.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, 2549, การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- สมาน เฉตระการ, 2548, การถ่ายภาพเบื้องต้น, ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค พรินท์ติ้ง, กรุงเทพฯ.
- อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553, สื่อประชาสัมพันธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Halliday Tony, 2556, ถ่ายภาพท่องเที่ยว, นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี ผู้แปล, บริษัท สำนักพิมพ์สู่โลกกว้าง จำกัด, กรุงเทพฯ.
- McWade John, 2556, Before & After: How To Design Cool Stuff, พรรณี เลิศกมลวรรณ ผู้แปล, สำนักพิมพ์ทรูไลฟ์, กรุงเทพฯ.
- เฉลิมพงศ์ วิโสจสงคราม, 2553, การบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวและความปลอดภัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดำรงค์ ภูริตัน, 2549, **โครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์, อุทยานแห่งชาติ ดอย
ผ้าห่มปก จังหวัดเชียงใหม่, โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ สาขาวิชาศิลปกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**
- ธนาคาร ฉายชุมพล, 2552, **โครงการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองนครราชสีมา,
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**
- นวนพล ณ นคร, 2553, **ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง,
วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- นิตยา ชำนาญป่า, 2553, **ภาพถ่ายกับงานประวัติศาสตร์ศิลป์, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- นียดา หวังวิวัฒน์ศิลป์, 2551, **การออกแบบชุดภาพประกอบสำเร็จรูปเพื่อการผลิตหนังสือภาพทำ
มือสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะมหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบ
นิเทศศิลป์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- ปทุม คงช่วย, นมเก้า ณ พัทลุง, และทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ, 2552, **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้
ท้องถิ่น เรื่องการแกะรูปตัวตลกหนังตะลุง กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ**
- พิเชษฐ บุตรทจี, 2549, **โครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่า
ทะเลกองทัพเรือ, โครงการพิเศษปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**
- มงคล นามโคตร, 2547, **การใช้หนังสือภาพเพื่อสร้างนิสัยการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้าน
หนองไม้งาม จังหวัดสุรินทร์, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
- มณฑิตา สังขรัตน์, 2547, **ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของโนราในจังหวัดพัทลุง,
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ**

บรรณานุกรม

สมเจตน์ พิมพ์ปัฐ, ปัญญา หลวงสุนทร, 2552, การผลิตชุดภาพถ่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, สารนิพนธ์เทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

การทำบุรุษสารทเดือนสิบ, www.horolive.com [Online], [16 ธันวาคม 2555].

คู่มือ In design, www.itc.nida.ac.th [Online], [13 พฤศจิกายน 2556].

งานประเพณีแข่งโพนลากพระ, www.muanglung.com [Online], [16 ธันวาคม 2555].

ที่ตั้งจังหวัดพัทลุง, www.th.wikipedia.org [Online], [10 ธันวาคม 2555].

ประเภทของการพิมพ์, www.supremeprint.net [Online], [13 พฤศจิกายน 2556].

ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง, www.phatthalung.go.th [Online], [10 ธันวาคม 2555].

รูปแบบการจัดเลย์เอาต์, <http://etcserv.pnru.ac.th> [Online], [12 กุมภาพันธ์ 2557].

ศิลปะของภาพถ่าย, www.chanpradit.ac.th, [Online], [2 มีนาคม 2556].

ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว, www.siamfreestyle.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

หลักการถ่ายภาพ, www.photohutgroup.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

หนังตะลุง, www.ich.culture.go.th [Online], [2 มีนาคม 2556].

Photo Book, www.photobookthai.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แบบประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้าน
เนื้อหา

แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา
หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลทั่วไป

- 1.ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว)..... นามสกุล.....
- 2.อายุ 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่นๆ
4. ตำแหน่ง/หน้าที่.....
- 5.ระยะเวลาการทำงาน.....
 3 – 5 ปี
 5-10 ปี
 10 ปีขึ้นไป

แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านเนื้อหา)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย (ด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. เนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม					
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย					
3. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
4. เนื้อหาที่น่าสนใจ					
5. เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ					
6. ความถูกต้องและความเหมาะสม					
7. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม
จังหวัดพัทลุง

.....

.....

.....

.....

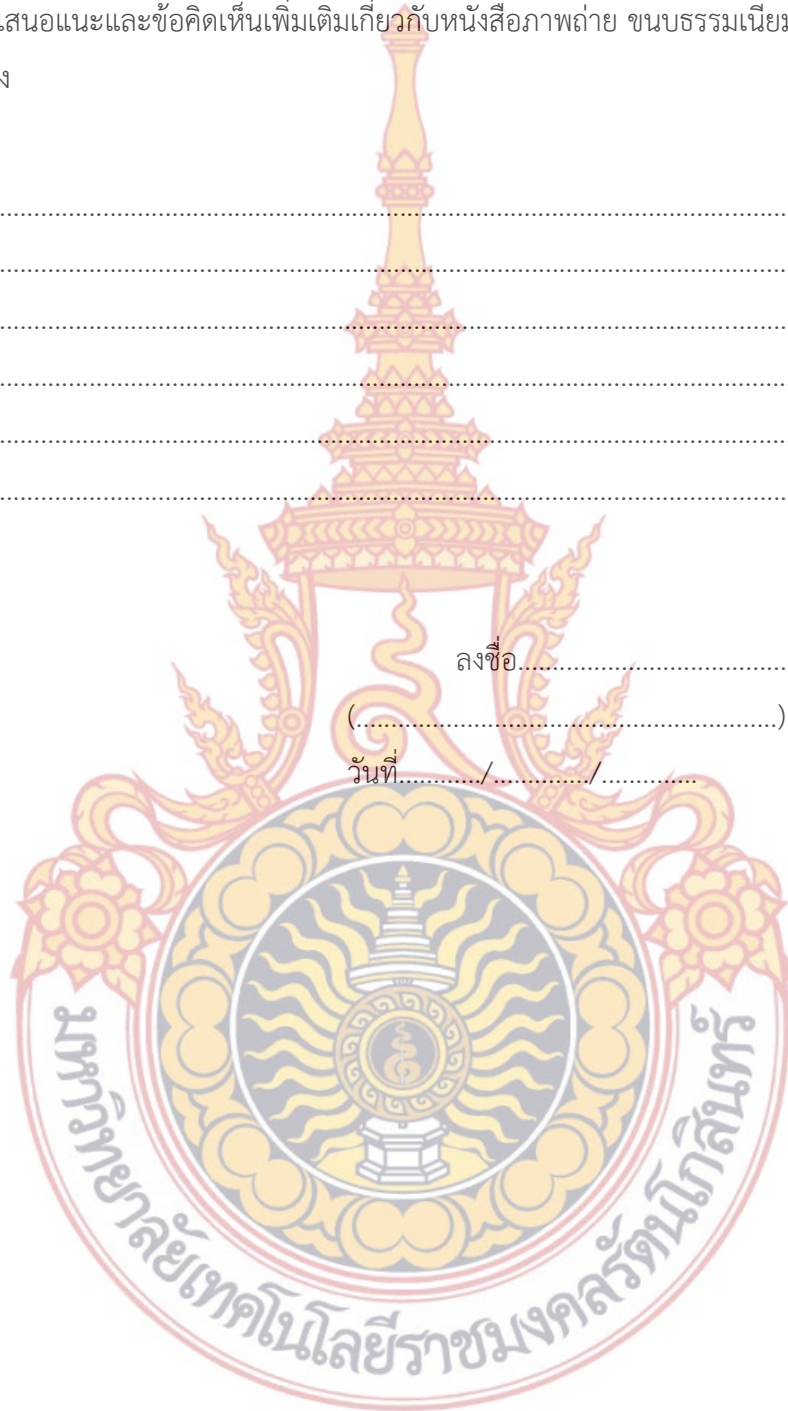
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ

แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ
หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว)..... นามสกุล.....
2. อายุ 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่นๆ
4. ตำแหน่ง/หน้าที่.....
5. ระยะเวลาการทำงาน.....
 3 – 5 ปี
 5-10 ปี
 10 ปีขึ้นไป

แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านสื่อ)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านสื่อ)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านภาพถ่าย					
1. ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม					
2. ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ					
3. การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม					
4. ภาพถ่ายมีความสวยงาม					
5. การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ					
6. ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม					
7. ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา					
ด้านกราฟิก					

ตอนที่ 1(ต่อ) ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ความชัดเจนของภาพถ่ายที่ นำเสนอ					
2. การจัดวางตำแหน่งภาพมีความ น่าสนใจ					
3. ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่าย เหมาะสม					
4. รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับ เนื้อหา					
5. รูปแบบตัวอักษรคมชัดอ่านง่าย					
6. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม					
7. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม					
8. มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ					
9. การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน					
10. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม					
11. การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์					
ด้านรูปเล่ม					
1. การจัดองค์ประกอบต่างๆของ หนังสือภาพมีความเหมาะสม					
2. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ					
3. หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ					
4. มีความสะดวกในการพกพา					
5. จำนวนหน้าของหนังสือเหมาะสม					

ตอนที่ 1 (ต่อ) ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6. มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่					
7. กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ					
8. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสมสำหรับเป็นหนังสือภาพ					
9. ภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์					
10. วิธีการเก็บเล่มเหมาะสม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

การประเมินผลคุณภาพของโปรแกรม SPSS

ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ระยะเวลาการทำงาน
N	Valid	3	3	3	3	3
	Missing	0	0	0	0	0

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	3	100.0	100.0	100.0

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-30 ปี	1	33.3	33.3	33.3
	51 ปีขึ้นไป	2	66.7	66.7	100.0
Total		3	100.0	100.0	

วุฒิการศึกษา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ปริญญาโท	3	100.0	100.0	100.0

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ	1	33.3	33.3	33.3
นักบริหารการศึกษา 7 หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1	33.3	33.3	66.7
ประเพณี	1	33.3	33.3	100.0
Total	3	100.0	100.0	

ระยะเวลาการทำงาน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 5-10 ปี	1	33.3	33.3	33.3
10 ปีขึ้นไป	2	66.7	66.7	100.0
Total	3	100.0	100.0	

การประเมินผลคุณภาพด้านเนื้อหา

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	
เนื้อหาที่มีความถูกต้องและเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจ เรื่องราวได้ง่าย	3	3	4	5	4.67	0.57
เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3	3	4	5	4.67	0.57
เนื้อหาที่น่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ	3	3	4	5	4.33	0.57
ความถูกต้องและความเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	3	3	4	5	4.67	0.57
Total	3	3	4	5	4.47	0.57
Valid N (listwise)	3					

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.737	7

ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งหน้าที่ การงาน	ระยะเวลาการ ทำงาน
N	Valid	3	3	3	3	3
	Missing	3	3	3	3	3

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้ชาย	3	50.0	100.0	100.0
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-31 ปี	1	16.7	33.3	33.3
	31-40 ปี	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

วุฒิการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปริญญาตรี	1	16.7	33.3	33.3
	ปริญญาโท	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้เขียนและถ่ายภาพ หนังสือภาพถ่าย	1	16.7	33.3	33.3
	ศิลปะชีวิต				
	อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาเทคโนโลยี	1	16.7	33.3	66.7
	สื่อสารมวลชน				
	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ททท.หาดใหญ่	1	16.7	33.3	100.0
Total		3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

ระยะเวลาการทำงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5-10 ปี	1	16.7	33.3	33.3
	10 ปีขึ้นไป	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	
ภาพถ่ายมีการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ	3	3	4	5	4.67	0.57
การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้องเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
ภาพถ่ายมีความสวยงาม	3	3	4	5	4.67	0.57
การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา	3	3	4	5	4.67	0.57
ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ	3	3	4	5	4.67	0.57
การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา	3	3	4	5	4.33	0.57
รูปแบบตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย	3	3	5	5	5.00	0.00
ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ	3	3	4	5	4.67	0.57
การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน	3	3	4	5	4.67	0.57
รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์	3	3	4	5	4.33	0.57
การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ	3	3	4	5	4.67	0.57
มีความสะดวกในการพกพา	3	3	5	5	5.00	0.00
จำนวนหน้าของหนังสือภาพเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่	3	3	4	5	4.67	0.57
กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ	3	3	5	5	5.00	0.00
รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ	3	3	4	5	4.67	0.57
ภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์	3	3	4	5	4.33	0.57
วิธีการเก็บเล่มเหมาะสม	2	2	5	5	5.00	0.00
Valid N (listwise)	2					

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.845	28

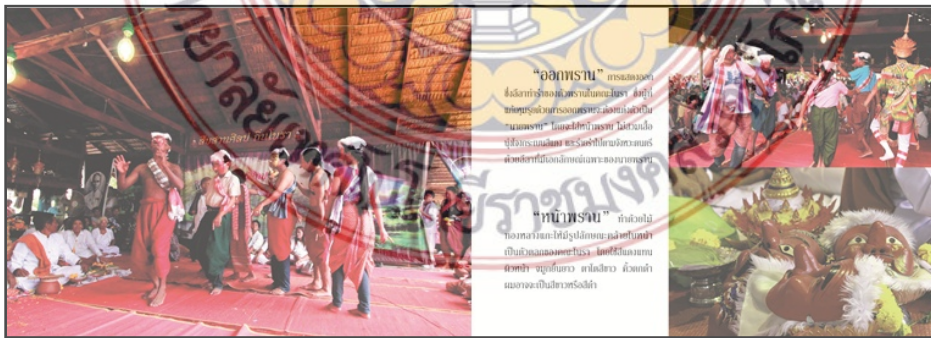
ภาพตัวอย่างหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

<p>คำนำ</p> <p>เมืองลุง เมืองศิลปวัฒนธรรมถิ่นโบราณ... (text continues)</p>		<p>สารบัญ</p> <table border="1"> <tr> <td>ปกหน้า</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>ปกหลัง</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>รายการแนะนำผู้สนับสนุน: (สปนร)</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>ประวัติเมืองลุง</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>ประวัติเมืองพัทลุง</td> <td>68</td> </tr> <tr> <td>ศิลปวัฒนธรรมเมืองลุง</td> <td>94</td> </tr> <tr> <td>ศิลปวัฒนธรรมเมืองพัทลุง</td> <td>108</td> </tr> </table>		ปกหน้า	7	ปกหลัง	12	รายการแนะนำผู้สนับสนุน: (สปนร)	38	ประวัติเมืองลุง	64	ประวัติเมืองพัทลุง	68	ศิลปวัฒนธรรมเมืองลุง	94	ศิลปวัฒนธรรมเมืองพัทลุง	108
ปกหน้า	7																
ปกหลัง	12																
รายการแนะนำผู้สนับสนุน: (สปนร)	38																
ประวัติเมืองลุง	64																
ประวัติเมืองพัทลุง	68																
ศิลปวัฒนธรรมเมืองลุง	94																
ศิลปวัฒนธรรมเมืองพัทลุง	108																
<p>วิทยาลัยราชภัฏพัทลุง</p> <p>จังหวัดพัทลุง</p>		<p>วิทยาลัยราชภัฏพัทลุง</p> <p>จังหวัดพัทลุง</p>															

การศรัทธาและปฏิบัติธรรมของชาวล้านนา
ในพิธีบวงสรวง โดยพระสงฆ์จะนำดอกไม้ธูปเทียน
ไปตั้งบนกองธูปและธูปเทียน

สิ่งของจำเป็นที่ใช้ในพิธีศรัทธาของชาวล้านนา ได้แก่
ข้าวสุกที่นึ่งแล้ว ข้าวต้ม ผัก ไข่ต้ม ข้าวเหนียว
ต้มสุก ข้าวเหนียวต้มสุก ข้าวเหนียวต้มสุก
กล้วยน้ำว้า กล้วยหอม กล้วยไข่ และอื่น ๆ อีก

“ไผ่น” หมายถึง ข้าวต้ม ซึ่งต้องทำจาก
ดอกจอกและข้าวเหนียว ไม่ใช่ข้าวสวยหรือ
ข้าวสุกธรรมดา แต่ต้องทำจากดอกจอก ซึ่งเป็น
ไม้ที่มีรสขมและฝาด มีกลิ่นฉุนและร้อนใน
ขณะรับประทาน และใช้ใบไผ่นต้มดื่ม และ
ใช้ใบไผ่นต้มน้ำดื่มเป็นยาแก้โรคต่างๆ

ประเพณีการสักยันต์หรือการสักยันต์
โดยจะสักยันต์ที่แขน ขา และหน้าอก
โดยจะสักยันต์ที่แขน ขา และหน้าอก
โดยจะสักยันต์ที่แขน ขา และหน้าอก

และการเล่นดนตรีหรือ
การขับร้องเพลงพื้นบ้าน
หรือการขับร้องเพลงพื้นบ้าน
หรือการขับร้องเพลงพื้นบ้าน
หรือการขับร้องเพลงพื้นบ้าน

ในระบำพื้นบ้านของภาคอีสาน การแสดงที่
 พิเศษที่สุดและโด่งดังในภาคอีสานคือ ระบำพื้นบ้าน
 ที่มีชื่อว่า "ระบำพื้นบ้าน" 7 คน และในระบำพื้นบ้าน
 ของภาคอีสาน จะมีการแสดงที่เรียกว่า ระบำ
 ซึ่งจะมีลักษณะคล้าย ระบำพื้นบ้านของภาคกลาง
 แต่จะมีลักษณะที่ต่างออกไปเล็กน้อย (ระบำพื้นบ้าน
 ของภาคอีสาน) (ระบำพื้นบ้าน)

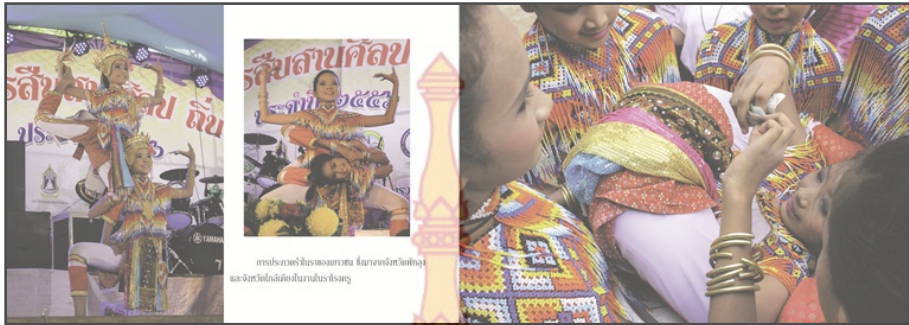
การแสดงพื้นบ้านในภาคอีสานที่มีชื่อเสียงที่สุด
 ก็คือ ระบำพื้นบ้าน (ระบำพื้นบ้าน) ซึ่งจะมีลักษณะ
 คล้าย ระบำพื้นบ้านของภาคกลาง แต่จะมีลักษณะที่
 ต่างออกไปเล็กน้อย (ระบำพื้นบ้าน) (ระบำพื้นบ้าน)

ในระบำพื้นบ้านของภาคอีสาน การแสดงที่
 พิเศษที่สุดและโด่งดังในภาคอีสานคือ ระบำพื้นบ้าน
 ที่มีชื่อว่า "ระบำพื้นบ้าน" 7 คน และในระบำพื้นบ้าน
 ของภาคอีสาน จะมีการแสดงที่เรียกว่า ระบำ
 ซึ่งจะมีลักษณะคล้าย ระบำพื้นบ้านของภาคกลาง
 แต่จะมีลักษณะที่ต่างออกไปเล็กน้อย (ระบำพื้นบ้าน
 ของภาคอีสาน) (ระบำพื้นบ้าน)

ร้อยล้านศิลป์ ศิลปินแห่งชาติ ๒๕๕๖

การประกวดร้องเพลงภาษาถิ่นภาคอีสานที่ศูนย์
และจัดขึ้นโดยกรมวัฒนธรรม

**ชายประเพณีแห่งไทยจากพระ
(ข้ากพระ)**

"ร้อยพันแม่บ้านเมืองไทย ทุ่มเงินสร้างวัฒนธรรม" คัดค้านการเมือง
ด้วยชาติไทย และยึดถือประเพณีอันดีของชาติไทยจากพิธีกรรมทางศาสนา
และวัฒนธรรมอันดีงามของบรรพบุรุษได้สืบมาแต่โบราณกาล "ขอสงวนสิทธิ์
และทุกองค์แห่งสังคมไทย" ด้วยกระแสที่ขจรขานไปทั่ว ได้เกิดมีพิธี
อันดีของวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย

โรงเรียนเทศบาลวัดภูมิกษุ

งานประเพณีแห่เทียนอุตรดิตถ์ เป็นงานโบราณที่สืบทอดกันมาแต่โบราณกาล
สืบมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาและรัตนโกสินทร์ (ตรงกับ วัน เดือน ๑๑) ของวันออกพรรษา
จากพระบรมมหาราชวังถึงวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร และ
พระอารามหลวงและวัดสำคัญในภาคอีสาน และนำเทียนที่ทำขึ้น
เป็นรูปคน และรูปสัตว์ต่าง ๆ และรูปสิ่งต่าง ๆ ทำขึ้นเป็นรูปคน สัตว์

การเตรียมขี้ตม ขี้ตมเป็นสารกำจัดวัชพืชที่ผลิตจากพืชสมุนไพรพื้นบ้านที่มีฤทธิ์ในการกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช

ขี้ตมเป็นสารกำจัดวัชพืชที่ผลิตจากพืชสมุนไพรพื้นบ้านที่มีฤทธิ์ในการกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช

มีความไวต่อการสลายตัวในแสงแดดและน้ำฝน การเก็บรักษาต้องระวังไม่ให้โดนแสงแดดโดยตรง และควรเก็บรักษาในที่ร่มและแห้ง เพื่อป้องกันการเสื่อมสภาพ

ประเพณีชิงเปรต

"ประเพณีชิงเปรต" หรือ "ประเพณีชิงเปรต" เป็นประเพณีที่ชาวพุทธและชาวคริสต์ในจังหวัดบุรีรัมย์ และอำเภอประโคนชัย "ชิงเปรต" หรือ "ชิงเปรตชิงเปรต"

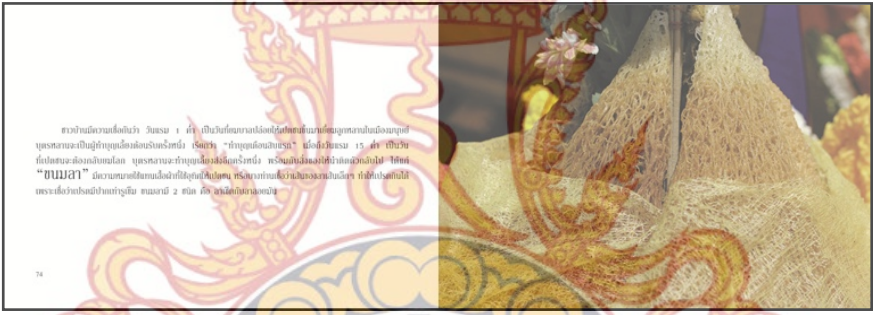
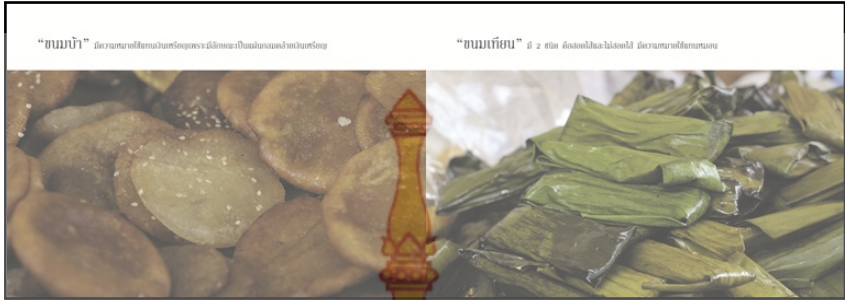

ในวันมาฆบูชาของชาวมอญและชาวสุรินทร์จะจัดงานประเพณีชิงเปรต ณ ตำบลสูงส่งบุรี อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี การแข่งขันชิงเปรตของชุมชน การละเล่นและการประกวด ขบวนขบวน ผู้ที่มาร่วมจะได้อิ่มท้องกับขนมที่ ในงานจะมีกิจกรรมที่น่าสนใจมากมาย

การทำบุญ เมื่อถึงวันของ
เดือนอมโวษา คือเวลาที่พระสงฆ์
จะสวดมนต์และทำพิธีกรรมต่าง ๆ
เป็นประจำทุกวัน ในบางวัดจะมี
พิธีทำบุญพิเศษ "วันอมโว" ซึ่งจะมีพิธี
สวดมนต์และทำพิธีกรรมต่าง ๆ
พิเศษต่างจากวันอื่นโดยมาก

เชื่อว่า การทำบุญและสวดมนต์
ในวัดพุทธจะมีผลดี 3 ข้อ คือ 1. ทำ
บุญแล้วได้บุญ 2. ทำบุญแล้ว
ได้กุศล 3. ทำบุญแล้วได้ความสุข

85

อาหารที่ถวาย
พระสงฆ์ เช่น ข้าว กล้วย ฝรั่ง
ส้ม กล้วย กล้วย กล้วย
กล้วย กล้วย กล้วย

พระสงฆ์และภิกษุณี
"พระสงฆ์" หมายถึงพระสงฆ์
ที่บวชแล้วและภิกษุณี หมายถึง
ภิกษุณีที่บวชแล้ว

หัตถกรรมแกะหนัง

อำเภอ
บางแก้ว
จังหวัดสมุทรสาคร
มีงานหัตถกรรม
ที่ขึ้นชื่อคือ
การแกะหนัง
และแกะสลัก
ของเครื่องใช้ภายใน

การแกะหนังเป็นงานหัตถกรรมที่มีมาช้านานของจังหวัดสมุทรสาคร โดยในอดีตจะแกะหนังเพื่อทำเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น กล่องใส่ของ ฝาหม้อ ฝาไห และเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันมีการแกะหนังเพื่อทำเครื่องใช้ภายในบ้านที่สวยงามและใช้งานได้จริงมากขึ้น

ผู้ประสมศิลป์ภาคใต้จะใช้เทคนิคการพับเป็นรูปทรงกลมและระยงระย้อด หรือสาปให้วิญญาณตามรูป
ทรงตามลวดลายที่ขุด

ผู้ประสมศิลป์ภาคใต้จะใช้เทคนิคการพับเป็นรูปทรงกลมและระยงระย้อด หรือสาปให้วิญญาณตามรูป
ทรงตามลวดลายที่ขุด

ประสมศิลป์ภาคใต้จะใช้เทคนิคการพับเป็นรูปทรงกลมและระยงระย้อด หรือสาปให้วิญญาณตามรูป
ทรงตามลวดลายที่ขุด

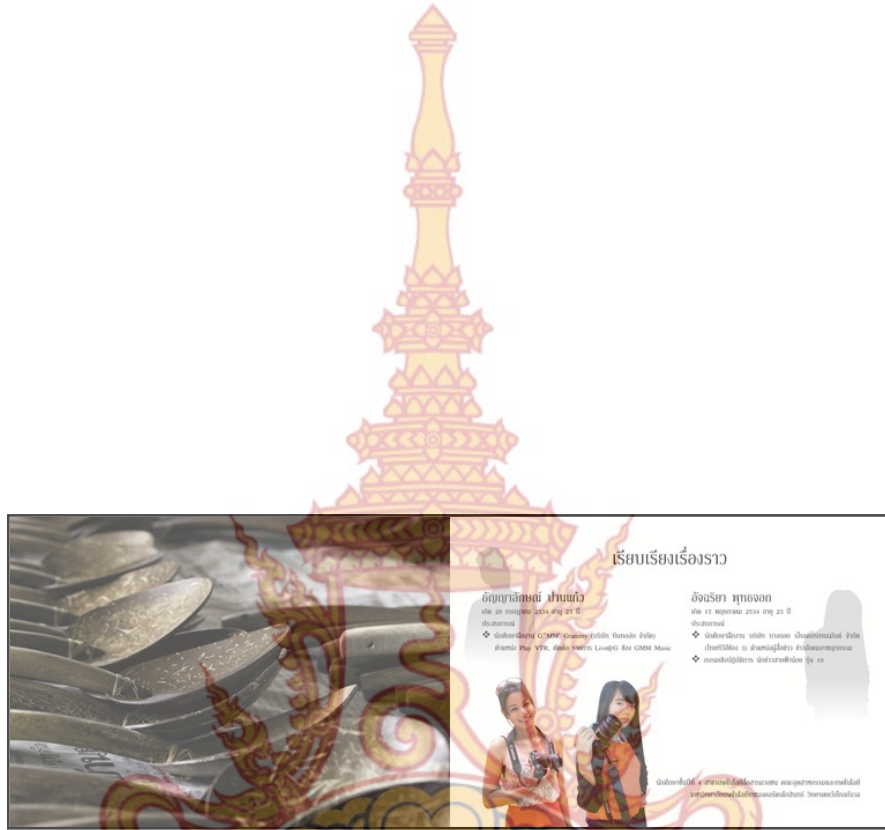
ผู้ประสมศิลป์ภาคใต้จะใช้เทคนิคการพับเป็นรูปทรงกลมและระยงระย้อด หรือสาปให้วิญญาณตามรูป
ทรงตามลวดลายที่ขุด

ศิลป์ราชมิ่ง

เรียบเรียงเรื่องราว

อัญญาฉลิตยณ์ ปานพวง
 ๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.
 ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

อังกรรตา พุทธจอก
 ๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.
 ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

ข้อมูลเรื่องราว

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

ข้อมูลของคุณ

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

๒๓ ต.ค. ๒๕๒๕ (๒๓) ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค. ๒๓ ต.ค.

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	ดร.อาศิรา ราชเวียง
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ)	Dr.Akera Ratchavieng
2. หมายเลขบัตรประชาชน	3 1199 00497 39 6
3. ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์

4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล ถ.เพชร

เกษม

ต.หนองแก อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77110 โทรศัพท์ 0 3261 8500

โทรสาร 0 3261 8570 E-mail : bpattaya@hotmail.com

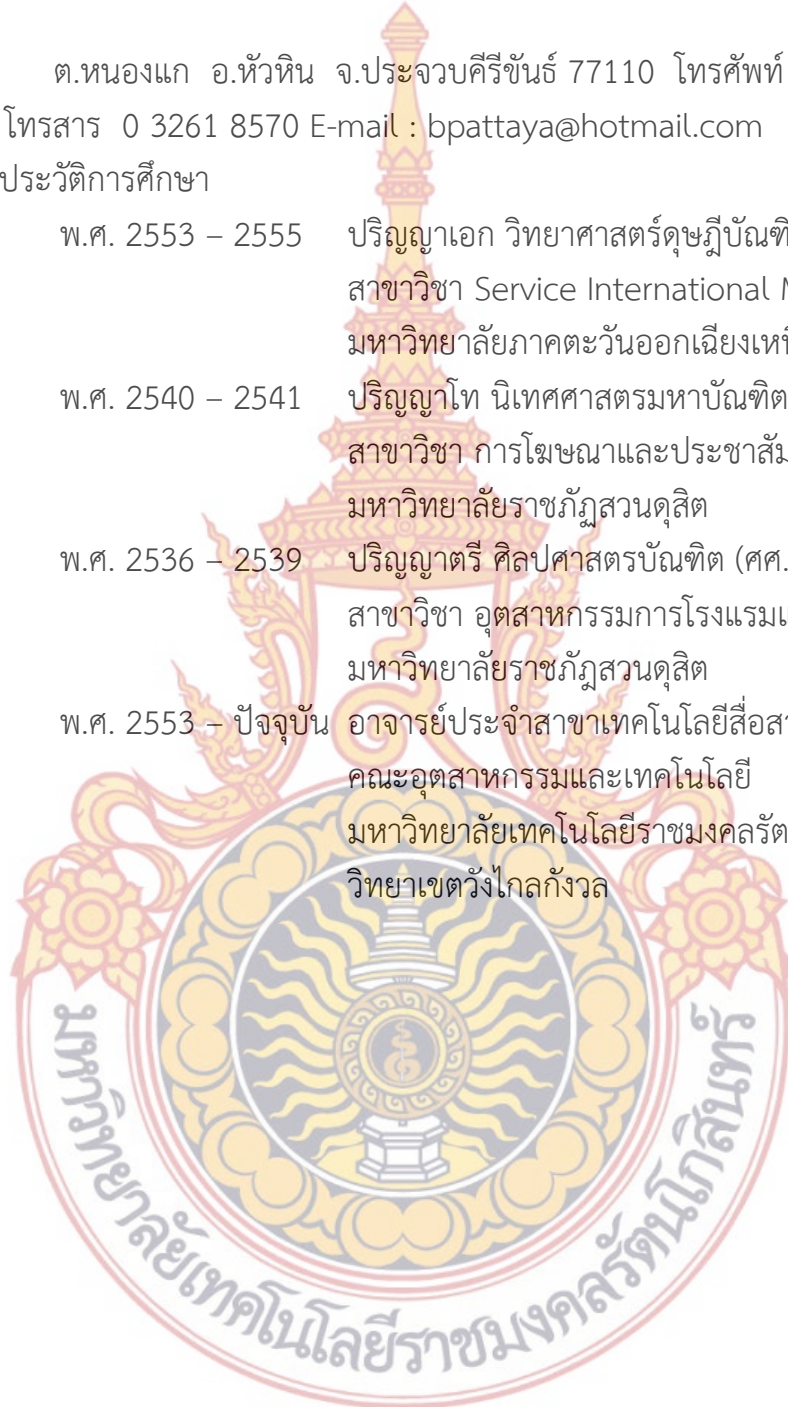
5. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553 – 2555 ปริญญาเอก วิทยาศาสตร์ดุซมิบัณฑิต (วศ.ด.)
สาขาวิชา Service International Managment
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พ.ศ. 2540 – 2541 ปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นศ.ม.)
สาขาวิชา การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

พ.ศ. 2536 – 2539 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
สาขาวิชา อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
วิทยาเขตวังไกลกังวล

6. สาขาชำนาญการพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
 นิเทศศาสตร์ (การโฆษณา, การสื่อสารทางการตลาด)การพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดย
 ระบุ

สถานภาพการวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย –การพัฒนาาระบบสารสนเทศทาง
 ภูมิศาสตร์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มภาคกลางตอนล่างสู่ประชาคมอาเซียน

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการ –

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่และแหล่ง
 เงินทุน

ภาคผนวก

แบบประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ตำนาน
เนื้อหา

แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา
หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

ข้อมูลทั่วไป

- 1.ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว)..... นามสกุล.....
- 2.อายุ 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่นๆ
4. ตำแหน่ง/หน้าที่.....
- 5.ระยะเวลาการทำงาน.....
 3 – 5 ปี
 5-10 ปี
 10 ปีขึ้นไป

แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านเนื้อหา)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย (ด้านเนื้อหา)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. เนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม					
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย					
3. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
4. เนื้อหาที่น่าสนใจ					
5. เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ					
6. ความถูกต้องและความเหมาะสม					
7. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อหนังสือภาพถ่าย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม
จังหวัดพัทลุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

แบบประเมินคุณภาพการผลิตหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ

แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ
หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ (นาย, นาง, นางสาว)..... นามสกุล.....
2. อายุ 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี
 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่นๆ
4. ตำแหน่ง/หน้าที่.....
5. ระยะเวลาการทำงาน.....
 3 – 5 ปี
 5-10 ปี
 10 ปีขึ้นไป

แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ

หนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านสื่อ)

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อหนังสือภาพถ่าย (ด้านสื่อ)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านภาพถ่าย					
1. ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม					
2. ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ					
3. การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม					
4. ภาพถ่ายมีความสวยงาม					
5. การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ					
6. ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม					
7. ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา					
ด้านกราฟิก					

ตอนที่ 1(ต่อ) ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ					
2. การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ					
3. ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม					
4. รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา					
5. รูปแบบตัวอักษรคมชัดอ่านง่าย					
6. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม					
7. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม					
8. มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ					
9. การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน					
10. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม					
11. การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่สร้างสรรค์					
ด้านรูปเล่ม					
1. การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม					
2. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ					
3. หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ					
4. มีความสะดวกในการพกพา					
5. จำนวนหน้าของหนังสือเหมาะสม					

ตอนที่ 1 (ต่อ) ความคิดเห็นที่มีต่อหนังสือภาพถ่าย

แบบประเมินคุณภาพสื่อของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

หัวข้อในการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
6. มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่					
7. กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่ง ที่นำเสนอ					
8. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะ สำหรับเป็นหนังสือภาพ					
9. ภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อ ประชาสัมพันธ์					
10. วิธีการเก็บเล่มเหมาะสม					

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม
จังหวัดพัทลุง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่...../...../.....

การประเมินผลคุณภาพของโปรแกรม SPSS

ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ระยะเวลาการทำงาน
N	Valid	3	3	3	3	3
	Missing	0	0	0	0	0

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	3	100.0	100.0	100.0

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-30 ปี	1	33.3	33.3	33.3
	51 ปีขึ้นไป	2	66.7	66.7	100.0
Total		3	100.0	100.0	

วุฒิการศึกษา

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ปริญญาโท	3	100.0	100.0	100.0

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ	1	33.3	33.3	33.3
นักบริหารการศึกษา 7 หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1	33.3	33.3	66.7
ประเพณี	1	33.3	33.3	100.0
Total	3	100.0	100.0	

ระยะเวลาการทำงาน

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 5-10 ปี	1	33.3	33.3	33.3
10 ปีขึ้นไป	2	66.7	66.7	100.0
Total	3	100.0	100.0	

การประเมินผลคุณภาพด้านเนื้อหา

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	
เนื้อหาที่มีความถูกต้องและเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
เนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจ เรื่องราวได้ง่าย	3	3	4	5	4.67	0.57
เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3	3	4	5	4.67	0.57
เนื้อหาที่น่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ	3	3	4	5	4.33	0.57
ความถูกต้องและความเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	3	3	4	5	4.67	0.57
Total	3	3	4	5	4.47	0.57
Valid N (listwise)	3					

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.737	7

ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งหน้าที่ การงาน	ระยะเวลาการ ทำงาน
N	Valid	3	3	3	3	3
	Missing	3	3	3	3	3

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้ชาย	3	50.0	100.0	100.0
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-31 ปี	1	16.7	33.3	33.3
	31-40 ปี	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

วุฒิการศึกษา

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ปริญญาตรี	1	16.7	33.3	33.3
	ปริญญาโท	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ผู้เขียนและถ่ายภาพ หนังสือภาพถ่าย	1	16.7	33.3	33.3
	ศิลปะชีวิต				
	อาจารย์ประจำภาควิชาสาขาเทคโนโลยี	1	16.7	33.3	66.7
	สื่อสารมวลชน				
	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ททท.หาดใหญ่	1	16.7	33.3	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

ระยะเวลาการทำงาน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5-10 ปี	1	16.7	33.3	33.3
	10 ปีขึ้นไป	2	33.3	66.7	100.0
	Total	3	50.0	100.0	
Missing	System	3	50.0		
Total		6	100.0		

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	
ภาพถ่ายมีการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ	3	3	4	5	4.67	0.57
การนำเสนอภาพและสีสันทของภาพถ่ายมีความถูกต้องเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
ภาพถ่ายมีความสวยงาม	3	3	4	5	4.67	0.57
การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม	3	3	4	5	4.33	0.57
ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา	3	3	4	5	4.67	0.57
ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ	3	3	4	5	4.67	0.57
การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา	3	3	4	5	4.33	0.57
รูปแบบตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย	3	3	5	5	5.00	0.00
ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ	3	3	4	5	4.67	0.57
การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน	3	3	4	5	4.67	0.57
รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์	3	3	4	5	4.33	0.57
การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม	3	3	4	5	4.67	0.57
การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	3	3	4	5	4.33	0.57
หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ	3	3	4	5	4.67	0.57
มีความสะดวกในการพกพา	3	3	5	5	5.00	0.00
จำนวนหน้าของหนังสือภาพเหมาะสม	3	3	5	5	5.00	0.00
มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่	3	3	4	5	4.67	0.57
กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ	3	3	5	5	5.00	0.00
รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ	3	3	4	5	4.67	0.57
ภาพมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์	3	3	4	5	4.33	0.57
วิธีการเก็บเล่มเหมาะสม	2	2	5	5	5.00	0.00
Valid N (listwise)	2					

Reliability

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.845	28

ภาพตัวอย่างหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

คำนำ

เมืองงู เมืองโบราณที่เก่าแก่ที่สุดของภาคใต้ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดสงขลา นับว่าเป็นปูชนียสถานอันสำคัญ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันสูงส่ง ความเป็นมาอันมีเกียรติอันรุ่งโรจน์ มีคำขวัญที่ว่า "เมืองงูเมืองโบราณ"

"เมืองงู เมืองโบราณ" หมายถึง เมืองโบราณที่ สืบสานศิลป วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของภาคใต้มาตั้งแต่ครั้งอดีตกาล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเมืองงูเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันสูงส่ง มีคุณค่าอันไม่อาจประเมินค่าได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของภาคใต้มาตั้งแต่ครั้งอดีตกาล

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการจัดทำหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของภาคใต้สู่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

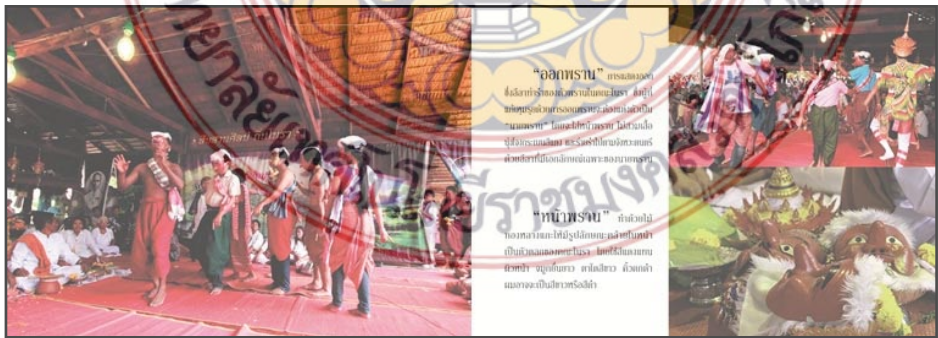
ผู้จัดทำหนังสือ : ปานแก้ว
จังหวัดพัทลุง

สารบัญ

หน้าปก	7
เมืองงู	12
งานประเพณีสงกรานต์ (สงขลา)	38
ประเพณีขึ้น	64
ประเพณีเป็ง	68
พิธีกรรมและงาน	94
พิธีกรรมและงานพิธี	108

ในระหว่างพิธีประสูติลูกหลาน ผู้คนจะนำ
พิธีกรรมและพิธี ประสูติขององค์ โสภะ
มาเล่นเป็น "ชาตบุตร" 7 คน และในระหว่างพิธี
จะเล่น ตระกูล พิธีกรรมของพิธีชาตบุตร
ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจาก โสภะขององค์โสภะ
จึงมีได้เป็นองค์ประสูติลูกหลาน
โดยพิธีชาตบุตร (ชาตบุตร) - ประสูติลูก

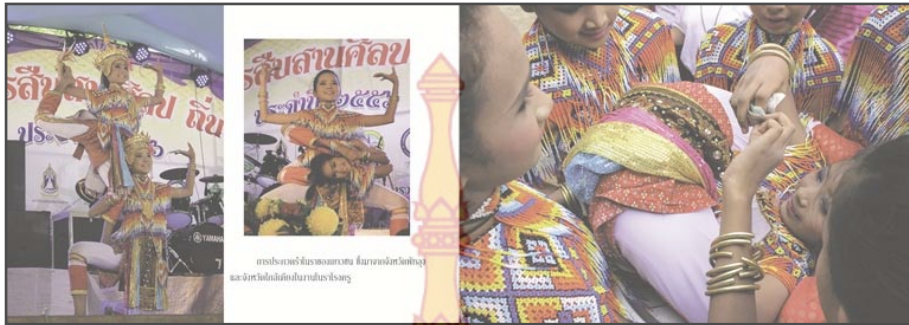

พิธีกรรมประสูติลูกหลานขององค์ โสภะ
ที่มีต้นกำเนิดมาจาก โสภะขององค์โสภะ
จึงมีได้เป็นองค์ประสูติลูกหลาน
โดยพิธีชาตบุตร (ชาตบุตร) - ประสูติลูก

ในระหว่างพิธีกรรม ผู้คนจะนำ
พิธีกรรมและพิธี ประสูติขององค์ โสภะ
มาเล่นเป็น "ชาตบุตร" 7 คน และในระหว่างพิธี
จะเล่น ตระกูล พิธีกรรมของพิธีชาตบุตร
ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจาก โสภะขององค์โสภะ
จึงมีได้เป็นองค์ประสูติลูกหลาน
โดยพิธีชาตบุตร (ชาตบุตร) - ประสูติลูก

การทำบุญ เมื่อถึงวันของ
เดือนอมฆะวัน ก็จะไปทำบุญที่วัดพระบาท
พระสมเด็จวัดพระสมเด็จวัดพระสมเด็จ
พระสมเด็จวัดพระสมเด็จวัดพระสมเด็จ
พระสมเด็จวัดพระสมเด็จวัดพระสมเด็จ
พระสมเด็จวัดพระสมเด็จวัดพระสมเด็จ
พระสมเด็จวัดพระสมเด็จวัดพระสมเด็จ

เชื่อว่า การทำบุญและถวายภัตตาหาร
แด่พระสงฆ์ในโอกาสสำคัญๆ จะช่วยให้
จิตใจผ่องใสและมีความสุขยิ่งขึ้น

อาหารที่นำมาถวาย
พระสงฆ์ เช่น ข้าวเหนียว
กล้วย ไข่ต้ม และผลไม้
ต่างๆ ถือเป็นสิ่งที่ดี

การถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์
ถือเป็นสิ่งที่ดีและสมควรอย่างยิ่ง
เพราะเป็นการทำบุญที่ช่วยให้
จิตใจผ่องใสและมีความสุขยิ่งขึ้น

หัตถกรรมแกะหนัง

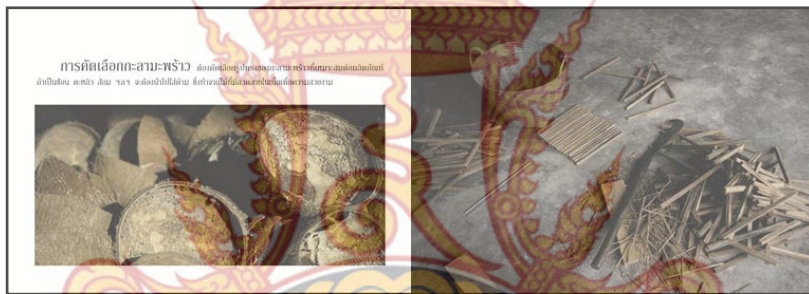
อำเภอ
บางแก้ว
จังหวัดสมุทรสาคร
มีหัตถกรรมที่
มีเอกลักษณ์
การแกะหนัง
ตามลวดลาย
ของลวดลายพื้น
เมือง

การแกะหนังเป็นงานหัตถกรรมที่มีมาช้านานของจังหวัดสมุทรสาคร โดยในอดีตมีการแกะหนังเป็นลวดลายพื้นเมือง เช่น ลวดลายดอกบัว ลวดลายพญานาค ลวดลายสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งมีความสวยงามและมีความหมายแฝงอยู่ การแกะหนังในปัจจุบันมีการพัฒนาให้มีความทันสมัยและสวยงามยิ่งขึ้น โดยมีการนำวัสดุต่าง ๆ มาใช้ร่วมกับหนัง เช่น การใช้ผ้าไหมมาทำลวดลาย หรือการใช้สีต่าง ๆ มาทำลวดลาย ซึ่งทำให้การแกะหนังในปัจจุบันมีความน่าสนใจและน่าชมมากยิ่งขึ้น

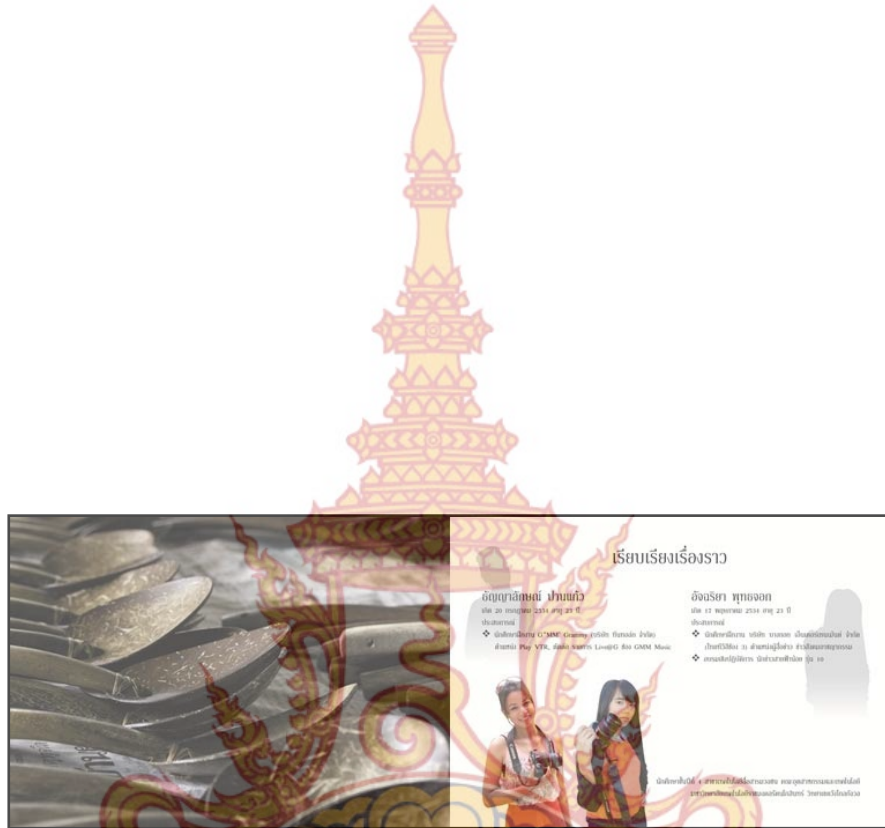

การคัดเลือกตะลอมท้าว ล้อมท้าวเป็นงานที่ละเอียดและประณีตที่สุดของงานตะลอมท้าว โดยช่างจะคัดเลือกตะลอมท้าวที่มีลักษณะสวยงามและเหมาะสม

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่บุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

เรียบเรียงเรื่องราว

อัญญาฉัตรณี มานะแก้ว
 นศ. ๒๓ สาขาวิชา ๒๓๓๑ สาขา ๒๓ ๕
 ภาควิชาการ
 ❖ ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 อำเภอเมือง ราชภัฏรำไพพรรณี ๒๓๑๐๐

อัจฉริยา พุทธิงอก
 นศ. ๒๓ สาขาวิชา ๒๓๓๑ สาขา ๒๓ ๕
 ภาควิชาการ
 ❖ ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 อำเภอเมือง ราชภัฏรำไพพรรณี ๒๓๑๐๐

ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 อำเภอเมือง ราชภัฏรำไพพรรณี ๒๓๑๐๐

ข้อมูลเรื่องราว

นี่เป็นงานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อ
 วัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับ
 การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน
 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงาน

ขอขอบคุณ
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

หัวหน้าโครงการวิจัย

1. ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) ดร.อาศิรา ราชเวียง
ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) Dr.Akera Ratchavieng
2. หมายเลขบัตรประชาชน 3 1199 00497 39 6
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และ e-mail
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล ถ.เพชร

เกษม

ต.หนองแก อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 77110 โทรศัพท์ 0 3261 8500

โทรสาร 0 3261 8570 E-mail : bpattaya@hotmail.com

5. ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2553 – 2555 ปริญญาเอก วิทยาศาสตร์ดุซงกีบัณฑิต (วศ.ด.)
สาขาวิชา Service International Management
มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- พ.ศ. 2540 – 2541 ปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นศ.ม.)
สาขาวิชา การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- พ.ศ. 2536 – 2539 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)
สาขาวิชา อุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
วิทยาเขตวังไกลกังวล

6. สาขาชำนาญการพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
 นิเทศศาสตร์ (การโฆษณา, การสื่อสารทางการตลาด)การพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดย
 ระบุ

สถานภาพการวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย

7.1 ผู้อำนวยการวิจัย : ชื่อแผนงานวิจัย – การพัฒนาระบบสารสนเทศทาง
 ภูมิศาสตร์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในกลุ่มภาคกลางตอนล่างสู่ประชาคมอาเซียน

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการ –

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่และแหล่ง

เงินทุน

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ ทองเลิศ, 2554, การถ่ายภาพเชิงวารสารศาสตร์ แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์, บริษัท ที่คิว พี จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ชัยมิตร แสงมงคล, 2549, ออกแบบกราฟิก, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงศ์ ฐิติมานะกุล, รัชศักดิ์ สีทธีวิไล, 2550, กล้องดิจิทัล, บริษัท เสริมวิทย์ อินฟอร์เมชันเทคโนโลยี จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ธนชสร จิตต์เนื่อง, 2556, คู่มือใช้งาน InDesign CS6, บริษัท สวิสดี ไอที จำกัด, กรุงเทพฯ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSSและAMOS, ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, กรุงเทพฯ.
- ปาพจน์ หนูนกักดี, 2555, หลักและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์, ไอดีซี พรีเมียร์ จำกัด, นนทบุรี.
- วิริยะ สิริสิงห, 2550, กว่าจะป็นหนังสือ, สุวีริยาสาสน์, กรุงเทพฯ.
- สำนักพิมพ์วังอักษร, 2546, การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์, สำนักการพิมพ์ ยิ่งเจริญออฟเซต, กรุงเทพฯ.
- สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2555, คู่มือการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ สำนักการพิมพ์, สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, กรุงเทพฯ.
- สุรสิทธิ์ วิทยาธรัฐ, 2549, การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- สมาน เฉตระการ, 2548, การถ่ายภาพเบื้องต้น, ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค พรีเมียมดี, กรุงเทพฯ.
- อรุณรัตน์ ชินวรรณ, 2553, สื่อประชาสัมพันธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Halliday Tony, 2556, ถ่ายภาพท่องเที่ยว, นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี ผู้แปล, บริษัท สำนักพิมพ์สู่โลกกว้าง จำกัด, กรุงเทพฯ.
- McWade John, 2556, Before & After: How To Design Cool Stuff, พรรณี เลิศกมลวรรณ ผู้แปล, สำนักพิมพ์ทรูไลฟ์, กรุงเทพฯ.
- เฉลิมพงศ์ วิโสจสงคราม, 2553, การบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวและความปลอดภัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดำรงค์ ภูรัตน์, 2549, **โครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์, อุทยานแห่งชาติ ดอยผ้าห่มปก จังหวัดเชียงใหม่, โครงการพิเศษออกแบบประยุกต์ศิลป์ สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**
- ธนากร ฉายจุผล, 2552, **โครงการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเมืองนครราชสีมา, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา**
- นवल ณ นคร, 2553, **ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น**
- นิตยา ชำนาญป่า, 2553, **ภาพถ่ายกับงานประวัติศาสตร์ศิลป์, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- นิตดา หวังวิวัฒน์ศิลป์, 2551, **การออกแบบชุดภาพประกอบสำเร็จรูปเพื่อการผลิตหนังสือภาพทำมือสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะมหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**
- ปทุม คงช่วย, นมแก้ว ณ พัทลุง, และทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ, 2552, **การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการแกะรูปตัวตลกหนังตะลุง กลุ่มการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยทักษิณ**
- พิเชฐ บุตรทจี, 2549, **โครงการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลกองทัพเรือ, โครงการพิเศษปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**
- มงคล นามโคตร, 2547, **การใช้หนังสือภาพเพื่อสร้างนิสัยการอ่านของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านหนองไม้งาม จังหวัดสุรินทร์, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
- มณฑิตา สังข์รัตน์, 2547, **ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทของโนราในจังหวัดพัทลุง, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ**

บรรณานุกรม

สมเจตน์ พิมพ์ปัฐ, ปัญญา หลวงสุนทร, 2552, การผลิตชุดภาพถ่ายเพื่อการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, สารนิพนธ์เทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล

การทำบุญสารทเดือนสิบ, www.horolive.com [Online], [16 ธันวาคม 2555].

คู่มือ In design, www.itc.nida.ac.th [Online], [13 พฤศจิกายน 2556].

งานประเพณีแข่งโพนลากพระ, www.muanglung.com [Online], [16 ธันวาคม 2555].

ที่ตั้งจังหวัดพัทลุง, www.th.wikipedia.org [Online], [10 ธันวาคม 2555].

ประเภทของการพิมพ์, www.supremeprint.net [Online], [13 พฤศจิกายน 2556].

ประวัติศาสตร์เมืองพัทลุง, www.phatthalung.go.th [Online], [10 ธันวาคม 2555].

รูปแบบการจัดเลย์เอาต์, <http://etc.serv.pnru.ac.th> [Online], [12 กุมภาพันธ์ 2557].

ศิลปะของภาพถ่าย, www.chanpradit.ac.th, [Online], [2 มีนาคม 2556].

ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว, www.siamfreestyle.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

หลักการถ่ายภาพ, www.photohutgroup.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

หนังตะลุง, www.ich.culture.go.th [Online], [2 มีนาคม 2556].

Photo Book, www.photobookthai.com [Online], [2 มีนาคม 2556].

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่มีคุณภาพในระดับดี คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

4.1.2 ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านสื่อ จำนวน 3 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง สำหรับผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน และผู้เชี่ยวชาญในด้านสื่อ จำนวน 3 คน แสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
1. เนื้อหามีความถูกต้อง และเหมาะสม	5	4	4	4.33	0.57	มาก
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน ทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย	5	5	4	4.67	0.57	มาก
3. เนื้อหาตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	5	5	4	4.67	0.57	มาก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย

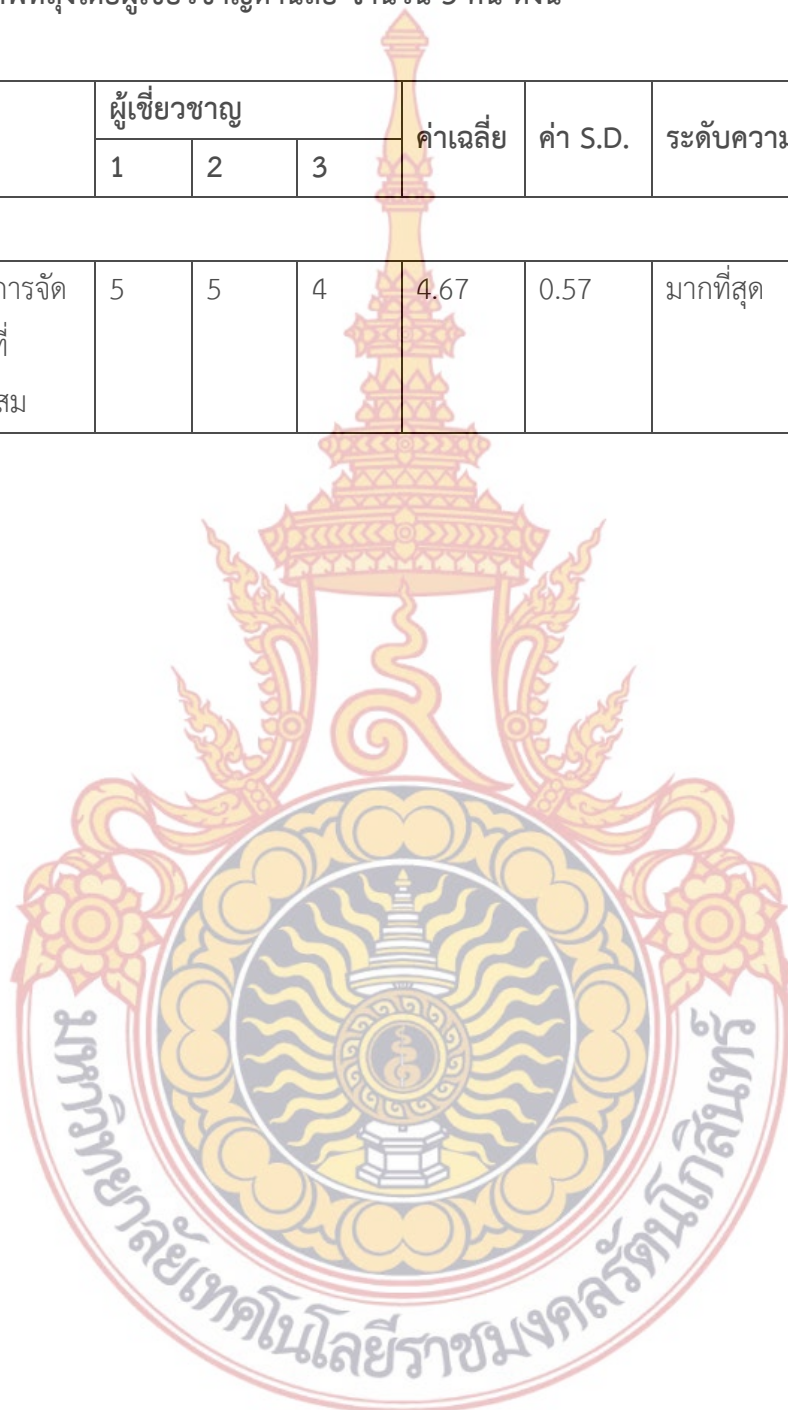
ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
4. เนื้อหาที่น่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
5. เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
6. ความถูกต้องและความเหมาะสม	4	5	4	4.33	0.57	มาก
7. การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ	4	5	5	4.67	0.57	มาก
ผลรวมคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา				4.47	0.57	มาก

จากตารางที่ 4.1 การประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ชนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.67 อยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือเนื้อหามีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การอ้างอิงแหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก คือเนื้อหามีความถูกต้องและเหมาะสม เนื้อหาที่น่าสนใจ เนื้อหาสื่อความหมายตรงกับภาพ และความถูกต้องและความเหมาะสม โดยจะมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.77 อยู่ในระดับมาก และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
ด้านภาพถ่าย						
1. ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
2. ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
3. การนำเสนอภาพและสีสันของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ภาพถ่ายมีความสวยงาม	5	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
5. การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ	5	4	4	4.33	0.57	มาก
6. ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม	4	4	5	4.33	0.57	มาก
7. ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
ด้านกราฟิก						
1. ความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ	5	4	5	4.67	0.57	มากที่สุด
2. การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
3. ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม	5	4	5	4.67	0.57	มากที่สุด
4. รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.57	มาก
5. รูปแบบตัวอักษรคมชัด อ่านง่าย	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียม

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
7. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8. มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
9. การใช้โทนสีทั้งหมด สอดคล้องกัน	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด
10. รูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสม	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
11. การออกแบบโดยรวม แปลกใหม่ สร้างสรรค์	4	4	5	4.33	0.57	มาก
ด้านรูปเล่ม						
1. การจัดองค์ประกอบต่างๆของหนังสือภาพมีความเหมาะสม	5	5	4	4.67	0.57	มากที่สุด
2. การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.57	มาก
3. หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
4. มีความสะดวกในการพกพา	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
5. จำนวนหน้าของหนังสือภาพเหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
6. มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด

ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน ดังนี้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
	1	2	3			
7. กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
8. รูปแบบการวางเลย์เอาต์ เหมาะสำหรับเป็น หนังสือภาพ	4	5	5	4.67	0.57	มากที่สุด
9. ภาพมีคุณสมบัติของ การเป็นสื่อประชาสัมพันธ์	4	5	4	4.33	0.57	มาก
10. วิธีการเก็บเล่ม เหมาะสม	5	5	5	5.00	0.00	มากที่สุด
ผลรวมคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ				4.66	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ซึ่งก็มักใช้ในการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การนำเสนอภาพและสีสันทนของภาพถ่ายมีความถูกต้อง เหมาะสม รูปแบบตัวอักษรมีความคมชัดอ่านง่าย

สีตัวอักษรมีความเหมาะสม มีความสะดวกในการพกพา จำนวนหน้าของหนังสือภาพนั้นเหมาะสม กระดาษมีคุณภาพ เหมาะสมกับสิ่งที่นำเสนอ และวิธีในการเก็บเล่มเหมาะสม รองลงมาคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คือ ภาพถ่ายมีหลักการจัดองค์ประกอบภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม ความเหมาะสมของแสงเงาในภาพถ่ายมีความสวยงาม ภาพถ่ายสอดคล้องกับเนื้อหา มีความชัดเจนของภาพถ่ายที่นำเสนอ ขนาดและสัดส่วนของภาพถ่ายเหมาะสม ขนาดตัวอักษรต้องมีความเหมาะสม มีการเน้นหัวข้อหลัก น่าสนใจ การใช้โทนสีทั้งหมดสอดคล้องกัน การจัดรูปแบบในด้านของการวางนั้นเลย์เอาต์เหมาะสม การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหนังสือภาพมีความเหมาะสม

หน้าปกมีความดึงดูดความสนใจ มีความสร้างสรรค์ แปลกใหม่ และรูปแบบการวางเลย์เอาต์เหมาะสำหรับเป็นหนังสือภาพ และคะแนนเฉลี่ยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับมาก คือ การใช้มุมกล้องมีความน่าสนใจ ขนาดของภาพถ่ายเหมาะสม การจัดวางตำแหน่งภาพมีความน่าสนใจ รูปแบบตัวอักษรเหมาะสมกับเนื้อหา การออกแบบโดยรวมแปลกใหม่ สร้างสรรค์ การจัดรูปเล่มมีความน่าสนใจ และภาพมี

คุณสมบัติของการเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.66 อยู่ในระดับมาก และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22

ตารางที่ 4.3 สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ทั้ง 2 ด้าน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 คน

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่า S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านเนื้อหา	4.47	0.57	มาก
2. ผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ด้านสื่อ	4.66	0.22	มากที่สุด
รวม	4.56	0.39	มาก

จากตารางที่ 4.3 ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ พบว่า ด้านเนื้อหา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และด้านสื่อ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.22 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยรวมทั้งสองด้านเท่ากับ 4.56 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 ซึ่งมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อการผลิต ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตหนังสือภาพถ่าย ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่มีคุณภาพในระดับดี โดยผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และ ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive หรือ Judgmental Sampling) จำนวน 6 คน ได้แก่

ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ จำนวน 3 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น

หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.2.2 ตัวแปรตาม

คุณภาพของหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง เมื่อผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วมีคุณภาพในระดับดี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 หนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3.2 แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา และ แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อของหนังสือภาพถ่าย
ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 การผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง มีดังนี้

3.4.1.1 ศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

3.4.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพในรูปแบบต่าง ๆ

3.4.1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือ

3.4.1.4 การวางแผนเรื่องการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง

3.4.1.4.1 กำหนดขนาดหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัด
พัทลุง ซึ่งมีขนาดที่ผู้วิจัยได้กำหนดคือ ในขนาด 5x7 นิ้ว (ขนาด A5 แนวนอน หรือ A4 พับครึ่งแนวนอน)

3.4.1.5 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักที่จะใช้ในการผลิตหนังสือภาพถ่าย
ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.4.1.6 กำหนดขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่จะทำเป็นหนังสือภาพถ่าย

3.4.1.6.1 งานประเพณีแข่งโพนลากพระ

- 1) ขบวนพาเหรดเปิดงานแข่งโพน
- 2) การแข่งโพน
- 3) การทำโพน
- 4) เรือพระ
- 5) การลากพระ
- 6) การแหงตัม
- 7) ตัม แขนวเรือพระ
- 8) การแข่งเรือยาว
- 9) การชกมวยทะเลเยาวชน
- 10) การขายสินค้าพื้นบ้าน

3.4.1.6.2 ประเพณีซัดตัม

- 1) การซัดตัม
- 2) ลูกตัม

3.4.1.6.3 ประเพณีชิงเปรต

- 1) ขบวนพาเหรดประเพณีชิงเปรต
- 2) หม้อรับ
- 3) ขนมห่อและของที่ใช้ในการจัดหม้อรับ
- 4) การแห่หม้อรับ
- 5) การชิงเปรต

3.4.1.6.4 โนราโรงครู

- 1) การประกวดรำโนรา
- 2) การรำโนราถวายครู (โนราโรงครู)
- 3) พิธีแก้บน (ประชาชนทั่วไป)
- 4) พิธีแก้บนพราน
- 5) พิธีเหยียบเสนา
- 6) รำคล้องหงส์
- 7) แหงเข้

3.4.1.6.5 หนังตะลุง

- 1) การเล่นหนังตะลุง
- 2) ตัวหนังตะลุง
- 3) ลูกคู่หนังตะลุง
- 4) จอหนังตะลุง

3.4.1.6.6 การแกะรูปตัวหนังตะลุง

- 1) หน้าที่ใช้แกะตัวหนังตะลุง
- 2) การร่างภาพลงบนพื้นหนัง
- 3) การแกะตัวหนังตะลุง
- 4) เครื่องมือการแกะหนัง
- 5) การลงสีตัวหนังตะลุง
- 6) ตัวหนังตะลุง ตัวในวรรณคดีไทย และเทวรูปศาสนาพราหมณ์

3.4.1.6.7 ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว

- 1) ศูนย์หัตถกรรมกะลามะพร้าว
- 2) กะลา ที่ใช้เป็นวัสดุหลัก
- 3) การนำกะลามะพร้าวมาดัดแปลงเป็นรูปแบบต่างๆ
- 4) เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดัดแปลงกะลามะพร้าว
- 5) สิ่งของเครื่องใช้ที่ได้จากการดัดแปลงของกะลามะพร้าว

3.4.1.7 ศึกษาหาข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่กำหนดไว้ แล้วกำหนดแนวทาง รูปแบบต่าง ๆ ในการถ่ายภาพ

3.4.1.8 ปรึกษาอาจารย์ซึ่งปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องของความเหมาะสม และความน่าสนใจของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่กำหนดไว้

3.4.1.9 การดำเนินการถ่ายภาพเพื่อการผลิตหนังสือภาพถ่ายขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง และบันทึกลงคอมพิวเตอร์

3.4.1.9.1 การเตรียมอุปกรณ์ที่จะเกี่ยวข้องและให้เหมาะสมกับการถ่ายภาพด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.4.1.9.2 เตรียมข้อมูลของแต่ละขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม

3.4.1.9.3 ออกถ่ายภาพขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ตามช่วงและเวลาที่ได้

ศึกษามา

3.4.1.9.4 บันทึกภาพลงบนคอมพิวเตอร์

3.4.1.10 นำภาพที่ได้นั้นจากการถ่ายให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อที่จะนำไปปรับแต่งและ แก้ไข

3.4.1.11 ได้นำภาพถ่ายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงซึ่งได้ถ่ายเข้าโปรแกรม Adobe Light Room 3.6 เพื่อนำปรับแต่งภาพ เมื่อปรับแต่งเสร็จแล้วก็ได้ดังนี้

3.4.1.12 นำรูปภาพที่ได้ผ่านการปรับแต่งภาพแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

3.4.1.13 นำภาพที่ได้จากการปรับแต่งแล้วเข้าโปรแกรม Adobe In Design เพื่อทำการออกแบบโครงสร้างหนังสือ และส่งต่อโรงพิมพ์เตรียมจัดทำต้นฉบับ

1) ศึกษาโปรแกรมที่ใช้ออกแบบโครงสร้างหนังสือ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้โปรแกรม Adobe In Design

2) กำหนดขนาดของหนังสือในโปรแกรมให้ตรงกับขนาดที่เตรียมไว้ข้างต้น

3) ทำการออกแบบเลย์เอาต์ในหน้าหนังสือ ซึ่งประกอบด้วย

(1) บทนำ

(2) สารบัญ

(3) ข้อมูลจังหวัดพัทลุง

(4) ชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(5) ภาพขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(6) คำบรรยายภาพขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

(7) หมายเลขหน้า

(8) ลวดลายกราฟิกประกอบ

4) ออกแบบปกหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง

3.4.1.14 นำต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจดูเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

3.4.1.15 ปรับปรุงแก้ไขต้นฉบับในหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและส่งต่อโรงพิมพ์เตรียมจัดทำต้นฉบับ

3.4.1.16 ได้ต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่ผ่านการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.4.1.17 นำต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่ได้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 คน และมีผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ 3 คน ให้ทำการประเมินคุณภาพ

3.4.1.18 ปรับปรุงแก้ไขกับต้นฉบับหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.1.19 เพื่อได้หนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงที่มีคุณภาพในระดับดี

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการผลิตหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุงทางผู้จัดทำได้ดำเนินการควบคุมด้วยตนเองและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการถ่ายภาพ คือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ข้อมูลชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง และแบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อ

3.5.2 นำหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ก็เพื่อที่จะนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา 3 คน และด้านสื่อ 3 คน เพื่อประเมินคุณภาพของการผลิตหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.5.3 รวบรวมแบบประเมินที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถิติเพื่อหาคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

3.5.4 ปรับปรุงและแก้ไขหนังสือภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ให้ได้คุณภาพที่อยู่ในระดับดี

3.5.5 ได้ภาพถ่ายชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่มีคุณภาพในระดับดี

3.6 การสร้างแบบประเมิน

แบบประเมินคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบทรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ตามขั้นตอนดังนี้

3.6.1 ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินสื่อ

3.6.2 ออกแบบประเมินคุณภาพสื่อ หนังสือภาพถ่ายชนบทรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ระดับคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.6.3 นำแบบประเมินไปปรึกษาหาข้อแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

3.6.4 เอาแบบประเมินไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับด้านของการหาคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบทรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง

โดยสร้างข้อคำถามในแบบประเมินคุณภาพสื่อให้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการประเมินโดยจะกำหนดระดับคุณภาพจากคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้มาตราวัดลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 75)

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

โดยเกณฑ์การยอมรับคุณภาพของหนังสือภาพถ่ายชนบทรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม จังหวัดพัทลุง ซึ่งพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคำถามในแต่ละข้อ ข้อที่ได้ค่าเฉลี่ย “มาก ถึง มากที่สุด” จึงจะเป็นที่ยอมรับ นอกจากนั้นค่าเฉลี่ยรวมจะต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ “มาก” ซึ่งผู้วิจัยก็ได้กำหนดค่าเฉลี่ยดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 75)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติในการคำนวณแต่ละส่วนดังนี้

3.7.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

ค่าเฉลี่ยหรือค่ามัธยฐานเลขคณิต ใช้สัญลักษณ์ $\bar{x}$ สำหรับค่าเฉลี่ยที่ได้มาจากกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 149)

สูตร
$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) คือ ค่ารากที่สองของผลรวมความแตกต่างระหว่างข้อมูลติดกับค่าเฉลี่ยยกกำลังสอง (Sum of Squares ของผลต่าง)หารด้วยข้อมูลจำนวนทั้งหมด ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555: 163)

S ใช้กับข้อมูลที่เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่าง

สูตร
$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$
 (สำหรับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง)

เมื่อ S คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x คือ ข้อมูลแต่ละจำนวน
 $\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ของข้อมูลในชุดนั้น
 n คือ จำนวนข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างหนังสือภาพ	43
2.2 ตัวอย่างหนังสือภาพ	43
2.3 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.4 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.5 ตัวอย่างหนังสือภาพ	44
2.6 ตัวอย่างหนังสือภาพ	45
2.7 ตัวอย่างหนังสือภาพ	45
2.8 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.9 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.10 ตัวอย่างหนังสือภาพ	46
2.11 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.12 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.13 ตัวอย่างหนังสือภาพ	47
2.14 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.15 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.16 ตัวอย่างหนังสือภาพ	48
2.17 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.18 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.19 ตัวอย่างหนังสือภาพ	49
2.20 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.21 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.22 ตัวอย่างหนังสือภาพ	50
2.23 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 1	58
2.24 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 2	58
2.25 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 3	58
2.26 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 4	59
2.27 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 5	59
2.28 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 6	60

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.29 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 7	60
2.30 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 8	61
2.31 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 9	61
2.32 ตัวอย่างคำบรรยายประกอบภาพ แบบ 10	61
2.33 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	66
2.34 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.35 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.36 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.37 ตัวอย่างชนิดตัวอักษรภาษาไทย	67
2.38 ตัวอย่างตัวเรียงพิมพ์ขนาดต่าง ๆ	71
2.39 ตัวอย่างขนาดตัวอักษร	72
2.40 ตัวอย่างระยะห่างตัวอักษร	72
2.41 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	72
2.42 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.43 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.44 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	73
2.45 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.46 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.47 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.48 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	74
2.49 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.50 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.51 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.52 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	75
2.53 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.54 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.55 ตัวอย่างฟอนต์ไทยคุณภาพ	76
2.56 ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.57	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.58	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.59	ตัวอย่างฟอนต์แห่งชาติ	77
2.60	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.61	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.62	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	78
2.63	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.64	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.65	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.66	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	79
2.67	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.68	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.69	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	80
2.70	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.71	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.72	ตัวอย่างฟอนต์มาตรฐาน	81
2.73	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	81
2.74	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.75	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.76	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	82
2.77	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.78	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.79	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	83
2.80	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.81	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.82	ตัวอย่างฟอนต์เพื่อชาติ	84
2.83	ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85
2.84	ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.85 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	85
2.86 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	86
2.87 ตัวอย่างรูปแบบตัวอักษรภาษาไทย	86
2.88 ตัวอย่างภาพวงล้อสี	87
2.89 ตัวอย่างภาพวงล้อสีอุ่นและสีเย็น	87
2.90 ตัวอย่างการเลือกสีฉากหลัง	91
2.91 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบ	93
2.92 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแกน	93
2.93 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวที่	93
2.94 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแอล	94
2.95 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวแซด	94
2.96 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตัวเอส	94
2.97 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบตาราง	95
2.98 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบหน้าต่าง	95
2.99 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบกรอบภาพ	95
2.100 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบจุด	96
2.101 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นรายละเอียด	96
2.102 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเน้นตัวอักษร	96
2.103 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบละครสัตว์	97
2.104 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแถบซ้อน	97
2.105 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบเงาภาพ	97
2.106 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบปริศนา	98
2.107 ตัวอย่างภาพเลย์เอาต์แบบแรงตลใจจากตัวอักษร	98
2.108 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 1	103
2.109 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 2	104
2.110 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 3	104
2.111 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 4	105
2.112 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 5	105

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.113 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 6	106
2.114 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 7	106
2.115 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 8	106
2.116 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 9	107
2.117 ตัวอย่างปกหนังสือภาพ แบบที่ 10	107
2.118 ตัวอย่างหนังสือสไตล์พาโนรามา	109
2.119 ตัวอย่างทิศทางการวางหน้าของกระดาษ	109
2.120 ตัวอย่างรูปทรง	110
2.121 ตัวอย่างรูปร่างลักษณะ	110
2.122 ตัวอย่างความสมดุลที่เท่ากัน	111
2.123 ตัวอย่างฉากหน้า	111
2.124 ตัวอย่างฉากหลัง	112
2.125 ตัวอย่างกฎสามส่วน	112
2.126 ตัวอย่างเส้นนำสายตา	113
2.127 ตัวอย่างเน้นด้วยกรอบ	113
2.128 ตัวอย่างเน้นรูปแบบซ้ำซ้อน	113
2.129 ตัวอย่างภาพเลนส์มุมกว้าง	116
2.130 ตัวอย่างภาพเลนส์เทเล	116
2.131 ตัวอย่างภาพเลนส์มาโคร	116
2.132 ตัวอย่างภาพเลนส์ซูม	117
2.133 ตัวอย่างภาพเลือกคนที่เด่น	121
2.134 ตัวอย่างภาพการนำสายตา	121
2.135 ตัวอย่างภาพแนวอนกับแนวตั้ง	122
2.136 ตัวอย่างภาพจุดตัด 9 ช่อง	122
2.137 ตัวอย่างภาพวางตำแหน่ง	123
2.138 ตัวอย่างภาพเคลื่อนไหว	124
2.139 ตัวอย่างภาพตัดขอบภาพ	124
2.140 ตัวอย่างภาพมองไปข้างหน้า	125

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.141 ตัวอย่างภาพเต็มเฟรม	125
2.142 ตัวอย่างภาพสูงและต่ำ	126
2.143 ตัวอย่างภาพจุดที่อยู่สูงจนเห็นทุกอย่าง	126
2.144 ตัวอย่างภาพสิ่งที่แตกต่าง	127
2.145 ตัวอย่างภาพชัดลึก	128
2.146 ตัวอย่างภาพชัดตื้น	128
2.147 ตัวอย่างภาพจุดลึบสายตา	128
2.148 ตัวอย่างภาพน้ำหนักสีและเงา	129
2.149 ตัวอย่างภาพลวดลายซ้ำ ๆ	129
2.150 ตัวอย่างภาพรักษาสมาทร	130
2.151 ตัวอย่างภาพกรอบภาพในธรรมชาติ	130
2.152 ตัวอย่างภาพประตูและซุ้ม	131
2.153 ตัวอย่างภาพต้องเตรียมไว้	131
2.154 ตัวอย่างภาพที่กั้นหนังสือ	132
2.155 ตัวอย่างภาพแนวตั้ง	133
2.156 ตัวอย่างภาพเลือกจังหวะให้เหมาะ	133
2.157 ตัวอย่างภาพขนบประเพณีและวิถีชีวิต	134
2.158 ตัวอย่างภาพชีวิตจริง	135
2.159 ตัวอย่างภาพแอบถ่ายหรือขอถ่าย	136
2.160 ตัวอย่างภาพภาษาท่าทาง	136
2.161 ตัวอย่างภาพแสงบนเวที	137
2.162 ตัวอย่างภาพโซวีลิตา	137
2.163 ตัวอย่างภาพงานในชนบท	138
2.164 ตัวอย่างภาพโรงงานและเวิร์คชอป	138
2.165 ตัวอย่างถ่ายให้เห็นเฉพาะบางส่วน	139
2.166 ตัวอย่างภาพรายละเอียดในชีวิตประจำวัน	140
2.167 ตัวอย่างภาพมือ	141